

Πρόγραμμα
διά βίου
μάθησης

ELGPN TOOLS

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

EUROPEAN LIFELONG
GUIDANCE POLICY
NETWORK

**Ανάπτυξη πολιτικής στη δια βίου συμβουλευτική και τον
επαγγελματικό προσανατολισμό:**

Ευρωπαϊκός οδηγός καλών πρακτικών

Το παρόν αποτελεί ένα έγγραφο αναφοράς που εκπονήθηκε από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πολιτική στη Δια Βίου Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό (ELGPN), ένα δίκτυο κρατών μελών το οποίο χρηματοδοτείται από την Ε.Ε. στο πλαίσιο του Προγράμματος Δια Βίου Μάθησης. Οι απόψεις που εκφράζονται είναι αυτές του ELGPN και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη την επίσημη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή οποιουδήποτε προσώπου που ενεργεί για λογαριασμό της Επιτροπής.

Πρώτη Έκδοση στην αγγλική γλώσσα:

© The European Lifelong Guidance Policy Network (ELGPN)

Συντονιστής 2011-12: University of Jyväskylä, Finland

Finnish Institute for Educational Research (FIER)

<http://elgpn.eu> elgpn@jyu.fi

Συντάκτες – Επιμέλεια αγγλικής έκδοσης: Dr Raimo Vuorinen / Finnish Institute for Educational Research & Professor Anthony

G. Watts / National Institute for Career Education and Counselling, UK

Σχεδίαση εξωφύλλου και γραφικά: Martti Minkinen / Finnish Institute for Educational Research (FIER)

Στοιχειοθεσία: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-951-39-4880-1 (printed version)

ISBN 978-951-39-4881-8 (pdf)

Εκτύπωση: Saarijõrven Offset Oy

Saarijõrvi, Φιλανδία 2012

Μετάφραση στην Ελληνική γλώσσα:

© Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, ΕΟΠΠΕΠ, 2012

Τίτλος Ελληνικής Έκδοσης:

Ανάπτυξη πολιτικής στη Δια Βίου Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό - Ευρωπαϊκός Οδηγός Καλών Πρακτικών

ISBN Ελληνικής Έκδοσης (pdf) 978-960-98476-8-1

Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ)

Διεύθυνση Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Λεωφόρος Εθνικής Αντιστάσεως 41, Νέα Ιωνία, 14234, Αττική

Τηλ. 210 2709172 – 210 2709175

www.eorpep.gr guidance@eorpep.gr

Χρηματοδότηση: ELGPN – Lifelong Learning Program 50% / 50% Εθνική Συμμετοχή

Επιστημονική επιμέλεια ελληνικής έκδοσης: **Φωτεινή Βλαχάκη**, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού MSc, Υπεύθυνη Έργου, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., **Δημήτρης Γαϊτάνης**, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού MSc. Ph.D., Προϊστάμενος Τμήματος Επιστημονικής Στήριξης Στελεχών και Φορέων ΣΥΕΠ του ΕΟΠΠΕΠ, εκπρόσωποι στο Δίκτυο ELGPN

Επιμέλεια κειμένων: **Σταυρούλα Δουλάμη**, Ψυχολόγος, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού MSc, **Μαρίνα Κατσιμάνη**, Πολιτικός Επιστήμονας, Στελέχη Τμήματος Επιστημονικής Στήριξης Στελεχών και Φορέων ΣΥΕΠ του ΕΟΠΠΕΠ.

Μετάφραση: Άννα Πατεστή, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού MSc

Απαγορεύεται η ανατύπωση, η μετάφραση, η αντιγραφή, μερική ή ολική, η φωτοτύπηση, η φωτογράφιση, κ.τ.λ. του τρόπου έκθεσης της περιεχόμενης ύλης, όπως και η παρουσίαση και προβολή του από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό και μαγνητικό μέσο χωρίς την έγγραφη άδεια του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. και των συγγραφέων.

Περιεχόμενα

Λίγα λόγια για την Ελληνική Έκδοση	7
Πρόλογος	9
1 Εισαγωγή	9
1.1 Εισαγωγή	9
1.2 Πλαίσιο πολιτικής	9
1.3 Προέλευση του Οδηγού Καλών Πρακτικών	10
1.4 Η Δομή του Οδηγού Καλών Πρακτικών.....	11
1.5 Η Χρήση του Οδηγού Καλών Πρακτικών.....	12
2 Στόχοι και Αρχές.....	13
2.1 Εισαγωγή	13
2.2 Τι σημαίνει δια βίου Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός	13
2.3 Στόχοι της δια βίου Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού	14
2.4 Αρχές της δια βίου Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού	14
3 Βασικά Χαρακτηριστικά του συστήματος της δια βίου Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού.....	17
3.1 Εισαγωγή	17
3.2 Γενικά χαρακτηριστικά του συστήματος	17
3.3 Χαρακτηριστικά δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας	18
3.4 Χαρακτηριστικά πρόσβασης.....	18
3.5 Χαρακτηριστικά ποιότητας και τεκμηρίωσης	18
3.6 Χαρακτηριστικά συντονισμού και συνεργασίας	19
3.7 Μελέτες περιπτώσεων	19

4	Δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας.....	21
4.1	Εισαγωγή.....	21
4.2	Θέματα πολιτικής.....	21
4.3	Ζητήματα που οι πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίσουν	23
4.4	Μέτρα πολιτικής	23
4.5	Συνέπειες στους τομείς πολιτικής	25
4.5.1	Σχολεία.....	25
4.5.2	Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ)	28
4.5.3	Τριτοβάθμια εκπαίδευση.....	29
4.5.4	Εκπαίδευση ενηλίκων	31
4.5.5	Απασχόληση.....	32
4.5.6	Κοινωνική ένταξη.....	33
5	Πρόσβαση.....	35
5.1	Εισαγωγή.....	35
5.2	Θέματα πολιτικής.....	35
5.3	Ζητήματα που οι πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίσουν	36
5.4	Μέτρα πολιτικής	36
5.5	Συνέπειες στους τομείς πολιτικής	39
5.5.1	Σχολεία.....	39
5.5.2	Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση	41
5.5.3	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	42
5.5.4	Εκπαίδευση ενηλίκων	43
5.5.5	Απασχόληση	45
5.5.6	Κοινωνική ένταξη.....	46
6	Ποιότητα και τεκμηρίωση	49
6.1	Εισαγωγή.....	49
6.2	Θέματα πολιτικής	49
6.3	Ζητήματα που οι πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίσουν	51
6.4	Μέτρα πολιτικής	51
6.5	Συνέπειες στους τομείς πολιτικής	53
6.5.1	Σχολεία.....	53
6.5.2	Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση	56
6.5.3	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	59
6.5.4	Εκπαίδευση ενηλίκων.....	61
6.5.5	Απασχόληση.....	62
6.5.6	Κοινωνική ένταξη	63
6.5.7	Διατομεακές παρεμβάσεις.....	65

7 Συντονισμός και συνεργασία	67
7.1 Εισαγωγή	67
7.2 Θέματα πολιτικής	67
7.3 Ζητήματα που οι πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίσουν	68
7.4 Μέτρα πολιτικής	71
7.5 Συνέπειες για τους τομείς πολιτικής	77
7.5.1 Σχολεία	77
7.5.2 Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση.....	77
7.5.3 Η τριτοβάθμια εκπαίδευση	77
7.5.4 Εκπαίδευση ενηλίκων	78
7.5.5 Απασχόληση	78
7.5.6 Κοινωνική ένταξη.....	79
7.5.7 Διατομεακές παρεμβάσεις	79
 Παράρτημα Α: Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πολιτική στη Δια Βίου Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό ELGPN	 85
Παράρτημα Β: Άλλα συναφή Εργαλεία και Δίκτυα της ΕΕ.....	87
Παράρτημα Γ: Κατευθυντήριες γραμμές για την Ανάπτυξη Δεξιοτήτων Διαχείρισης της Σταδιοδρομίας.....	90
Παράρτημα Δ: Πλαίσιο Διασφάλισης Ποιότητας και Τεκμηρίωσης	101

Λίγα λόγια για την Ελληνική Έκδοση

Το παρόν κείμενο αποτελεί ένα από τα 7 κείμενα που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την πολιτική στην Δια Βίου Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό (Δια βίου Συ.Ε.Π.) / Δια Βίου Καθοδήγηση (E.L.G.P.N.) ως αποτέλεσμα των εργασιών του δικτύου τη διετία 2011-2012 και τα οποία έχουν ως στόχο να υποστηρίξουν τα κράτη μέλη του δικτύου στην αξιολόγηση και αναθεώρηση των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών τους πολιτικών και πρακτικών στη Δια Βίου Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό/ Δια Βίου Καθοδήγηση, στις 4 προτεραιότητες που έθεσε το ψήφισμα των υπουργών παιδείας της ΕΕ για τη Δια Βίου Συ.Ε.Π. / Δια Βίου Καθοδήγηση και σε όλο το εύρος των διαφόρων κρίσιμων τομέων στους οποίους βρίσκει εφαρμογή ο θεσμός της Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας / Καθοδήγησης (γενική εκπαίδευση, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, εκπαίδευση ενηλίκων κλπ) καθώς και στο σχεδιασμό των μελλοντικών τους πολιτικών.

Τα κείμενα αυτά αποτελούν πολύτιμα εργαλεία στη διάθεση όλων των εμπλεκόμενων φορέων και προσώπων στην Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό/ Καθοδήγηση, όπως διαμορφωτές πολιτικής, Εθνικά Φόρουμ Δια Βίου Συ.Ε.Π. / Καθοδήγησης, Διευθύνσεις Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού προσανατολισμού των αρμόδιων υπουργείων, δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς παροχής υπηρεσιών Συ.Ε.Π. / Καθοδήγησης στην εκπαίδευση – κατάρτιση, στην απασχόληση και στις κοινωνικές υπηρεσίες, σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού / καθοδήγησης κλπ, καθώς περιέχουν καλές πρακτικές, υποδειγματικές πολιτικές, ζητήματα προς συζήτηση και προβληματισμό, χρήσιμη πληροφόρηση για τις εφαρμόζομενες πολιτικές και δράσεις στις χώρες μέλη του δικτύου και μελέτες περίπτωσης (case studies) που αφενός βοηθούν τους εμπλεκόμενους να κατανοήσουν και να αξιοποιήσουν καλύτερα τα διδάγματα και τις εμπειρίες από την εφαρμογή του θεσμού της Συ.Ε.Π. / Καθοδήγησης στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες και αφετέρου προωθούν την ευρωπαϊκή συνεργασία και το συντονισμό των δράσεων με στόχο την βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς όφελος των ευρωπαϊών πολιτών.

Η μετάφραση – επιστημονική επιμέλεια των ελληνικών εκδόσεων πραγματοποιήθηκε από τους εθνικούς φορείς εκπροσώπησης της Ελλάδας και της Κύπρου στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την πολιτική στη Δια Βίου Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό/Δια Βίου Καθοδήγηση ως εξής:

Ελλάδα: Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ), Διεύθυνση Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Τμήμα Επιστημονικής Υποστήριξης Στελεχών και Φορέων Σ.Ε.Π.

- Ανάπτυξη πολιτικής στη δια βίου συμβουλευτική και τον επαγγελματικό προσανατολισμό: Ευρωπαϊκός Οδηγός Καλών Πρακτικών
- Η «ευελιξία με ασφάλεια»: Συνέπειες στη Δια Βίου Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό
- Ανεργία των νέων: Μια Κρίση ανάμεσά μας - Ο ρόλος των πολιτικών της Δια Βίου Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού για την αντιμετώπιση της προσφοράς και ζήτησης εργασίας

Κύπρος: Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου.

- Ευρωπαϊκές Πολιτικές για τη Δια Βίου Καθοδήγηση – Έκθεση Προόδου 2011 – 12: Έκθεση για το έργο του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Πολιτική στη Δια Βίου Καθοδήγηση
- Ευρωπαϊκές Πολιτικές για τη Δια Βίου Καθοδήγηση – Έκθεση Προόδου 2011 – 12: Έκθεση για το έργο του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Πολιτική στη Δια Βίου Καθοδήγηση – Σύντομη Έκθεση
- Δεξιότητες Διαχείρισης Σταδιοδρομίας – Παράγοντες για Αποτελεσματική Υλοποίηση της Πολιτικής
- Γλωσσάρι Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Πολιτική στη Δια Βίου Καθοδήγηση

Το περιεχόμενο των ελληνικών εκδόσεων είναι κοινό για την Ελλάδα και την Κύπρο αν και ορισμένοι ξενόγλωσσοι όροι αποδόθηκαν διαφορετικά στις δύο χώρες, λ.χ.

- Η ονομασία «**ELGPN**» αποδίδεται «Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πολιτική στη Δια Βίου Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό» (Σ.Ε.Π.) στα κείμενα της Ελλάδας και «Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πολιτική στη Δια Βίου Καθοδήγηση» στα κείμενα της Κύπρου
- Ο όρος «**career guidance**» αποδίδεται «συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός» ή «συμβουλευτική σταδιοδρομίας» στα κείμενα της Ελλάδας και «καθοδήγηση σταδιοδρομίας» στα κείμενα της Κύπρου
- Αντίστοιχα ο όρος «**career counselor**» ή «**guidance counselor**» αποδίδεται ως «σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού / σταδιοδρομίας» στα κείμενα της Ελλάδας και ως «σύμβουλος σταδιοδρομίας» ή «σύμβουλος καθοδήγησης» στα κείμενα της Κύπρου.

Πρόλογος

Οι ραγδαίες οικονομικές και τεχνολογικές αλλαγές ωθούν τα άτομα σε πολλαπλές μεταβάσεις κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου. Το μοντέλο «μια δουλειά για μια ολόκληρη ζωή» έχει αντικατασταθεί από ένα πλέγμα επαγγελματικών εμπειριών κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας που εναλλάσσονται με περιόδους εκπαίδευσης ή ενασχόλησης με οικογενειακές υποχρεώσεις. Ο ρόλος της δια βίου Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού για την υποστήριξη των ατόμων στη διαχείριση της σταδιοδρομίας τους γίνεται ολοένα και σημαντικότερος σε κάθε ηλικία και στάδιο της ζωής τους: στην εκπαίδευση σε δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας στα σχολεία, την επιλογή εκπαιδευτικής κατεύθυνσης (π.χ. επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, τριτοβάθμια εκπαίδευση, επιμόρφωση), στην αναζήτηση ή αλλαγή εργασίας, στην επίτευξη αρμονίας μεταξύ εργασίας και προσωπικής ζωής, ή στην προσπάθεια για κοινωνική ένταξη (π.χ. σε περίπτωση εγκατάλειψης του σχολείου ή μετά από μακροχρόνια ανεργία ή απουσία από την εργασία). Η Συμβουλευτική και ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός (ΣυΕΠ) αποτελεί βασική συνιστώσα των σύγχρονων συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στον (επανα)-προσανατολισμό των

νεότερων και των παλαιότερων γενεών για την απόκτηση των δεξιοτήτων του 21ου αιώνα. Στο σημερινό πλαίσιο της ανόδου των ποσοστών ανεργίας, η ΣυΕΠ μπορεί να βοηθήσει στην ενθάρρυνση των ατόμων - ανεξάρτητα από ηλικία ή επίπεδο προσόντων- για αναζήτηση ευκαιριών μάθησης που οδηγούν στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων ιδιαίτερα αναγκαίων για την αγορά εργασίας, ή την αύξηση της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας. Ως εκ τούτου, η ΣυΕΠ συμβάλλει στην επίτευξη των βασικών στόχων της στρατηγικής της Ευρώπης 2020 για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, την αύξηση της συμμετοχής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Η ΣυΕΠ αποτελεί κρίσιμη διάσταση της δια βίου μάθησης που καλύπτει πολλές πλευρές της ζωής, όπως αναφέρεται στο ψήφισμα του Συμβουλίου του 2008 για την ευρύτερη ένταξή της στις στρατηγικές της δια βίου μάθησης. Η ΣυΕΠ στην εκπαίδευση βοηθά τους μαθητές στις εκπαιδευτικές τους επιλογές σε σχέση με μελλοντικές θέσεις εργασίας, αλλά ταυτόχρονα συμβάλλει στην πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης των σπουδών και τους ενθαρρύνει σε ανώτερα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Μετά από τα πέντε πρώτα χρόνια λειτουργίας του και μέσα από διαδικασίες εντατικής εργασίας των μελών του, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πολιτική στη Δια Βίου ΣυΕΠ (ELGPN) παρουσιάζει τον Ευρωπαϊκό Οδηγό Καλών Πρακτικών. Στόχος του είναι να καθοδηγήσει τα κράτη μέλη στην αξιολόγηση και αναθεώρηση των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών πολιτικών και των πρακτικών της δια βίου ΣυΕΠ, σε όλο το εύρος των διαφόρων τομέων, καθώς και στο σχεδιασμό της μελλοντικής της ανάπτυξης. Ο Οδηγός Καλών Πρακτικών, ο οποίος παρουσιάζει πολλά παραδείγματα καινοτόμων και επιτυχημένων πρακτικών, καλύπτει εγκάρσιες πτυχές που σχετίζονται με τις δεξιότητες διαχείρισης της σταδιοδρομίας, την πρόσβαση σε υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού, τη διασφάλιση της ποιότητας καθώς και το συντονισμό μεταξύ των διαφόρων φορέων και των ενδιαφερόμενων μερών της ΣυΕΠ. Περιλαμβάνει, επίσης, το φάσμα όλων των τομέων παρέχοντας ανάλυση για τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, την εκπαίδευση ενηλίκων,

την τριτοβάθμια εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τον Οδηγό Καλών Πρακτικών και είναι πεπεισμένη για την αξία του στην υποστήριξη των κρατών μελών να κάνουν τη δια βίου ΣυΕΠ πραγματικότητα. Εκτιμούσαμε πάντοτε το έργο του δικτύου και είμαστε στην ευχάριστη θέση να δούμε τις προσπάθειες του ELGPN να καταλήγουν σε ένα τόσο χρήσιμο εργαλείο. Η πρόκληση έγκειται πλέον στη συνεχή επικαιροποίηση του Οδηγού Καλών Πρακτικών και στην αποτελεσματική εφαρμογή του σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Εύχομαι στο ELGPN κάθε επιτυχία στο μέλλον του.

Jan Truszczyński

Γενικός Διευθυντής Εκπαίδευσης και Πολιτισμού
Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Εισαγωγή

1.1 Εισαγωγή

Ο Οδηγός Καλών Πρακτικών έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τους φορείς χάραξης πολιτικής και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς να επανεξετάσουν τις υφιστάμενες υπηρεσίες δια βίου Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣυΕΠ) εντός της χώρας ή της περιοχής τους και να προσδιορίσουν τα θέματα που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή, όπως και τα κενά που πρέπει να καλυφθούν, αντλώντας από τις πρακτικές σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η δια βίου ΣυΕΠ καλύπτει όλες τις δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν τα άτομα, σε οποιοδήποτε σημείο στη ζωή τους, να κάνουν εκπαιδευτικές επιλογές, επιλογές κατάρτισης, επαγγελματικές επιλογές και να διαχειρίζονται τη σταδιοδρομία τους.

1.2 Πλαίσιο πολιτικής

Η ΣυΕΠ ελκύει την αυξανόμενη προσοχή, τόσο σε ευρωπαϊκό, όσο και σε εθνικό επίπεδο. Αναγνωρίζεται ότι αποτελεί σημαντική διάσταση της δια βίου μάθησης για την προώθηση των κοινωνικών και των οικονομικών στόχων, ειδικότερα: τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της αγοράς εργασίας μέσω της συμβολής της στη μείωση της μαθητικής διαρροής, την πρόληψη της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων και την

αύξηση της παραγωγικότητας, όπως και τη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης και της κοινωνικής ένταξης. Δύο ψηφίσματα του Συμβουλίου Παιδείας (το 2004¹ και 2008²) τόνισαν την ανάγκη για αξιόπιστες υπηρεσίες ΣυΕΠ σε όλη τη διάρκεια ζωής, ώστε οι πολίτες να αποκτήσουν τις δεξιότητες για να διαχειρίζονται την εκπαιδευτική και επαγγελματική σταδιοδρομία τους και τις μεταβάσεις στην εκπαίδευση/κατάρτιση και την εργασία. Τα ψηφίσματα επέστησαν την προσοχή σε τέσσερεις τομείς προτεραιότητας: την ανάπτυξη των δεξιοτήτων διαχείρισης της σταδιοδρομίας· την προσβασιμότητα στις υπηρεσίες· τη διασφάλιση ποιότητας και βάσης τεκμηρίωσης για την ανάπτυξη της πολιτικής και των συστημάτων· το συντονισμό των υπηρεσιών. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να λάβουν μέτρα για τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση των πολιτικών και των συστημάτων τους που αφορούν στη ΣυΕΠ.

Η ανάγκη για υπηρεσίες δια βίου ΣυΕΠ προβάλλεται σε πολλά πρόσφατα έγγραφα πολιτικής της ΕΕ, τόσο στην εκπαίδευση, όσο και σε τομείς της απασχόλησης. Επίσης, συνδέεται στενά με τη στρατηγική Ευρώπη 2020 που καθορίζει τις στρατηγικές κατευθύνσεις της πολιτικής για την αναζωογόνηση της οικονομικής

¹ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2004). Ενίσχυση των πολιτικών, των συστημάτων και των πρακτικών για τη δια βίου ΣυΕΠ. 9286/04. EDUC 109 SOC 234.

² Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2008). Καλύτερη ένταξη της δια βίου ΣυΕΠ στις στρατηγικές δια βίου μάθησης. Έγγραφο 15030/08. EDUC 257 SOC 653.

ανάπτυξης ώστε να είναι έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς.

Στο γενικότερο αυτό πλαίσιο, η δια βίου ΣυΕΠ μπορεί να βοηθήσει τους φορείς χάραξης πολιτικής στην αντιμετώπιση μιας σειράς στόχων:

- **Αποτελεσματική επένδυση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση:** Αύξηση των ποσοστών συμμετοχής και ολοκλήρωσης της εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσω της βελτίωσης της αναγνώρισης και αντιστοίχισης των ενδιαφερόντων και των ικανοτήτων των ατόμων με τις μαθησιακές ευκαιρίες.
- **Αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας:** Βελτίωση της απόδοσης στην εργασία, της κινητοποίησης των εργαζομένων και των ποσοστών διατήρησης των θέσεων εργασίας, μείωση του χρόνου που δαπανάται στην αναζήτηση εργασίας και του χρόνου παραμονής στην ανεργία μέσω της βελτίωσης της αναγνώρισης και αντιστοίχισης των δεξιοτήτων και των ενδιαφερόντων του ατόμου σε σχέση με την εργασία και τις ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης και , μέσω καλύτερης γνώσης για τις τρέχουσες και μελλοντικές θέσεις εργασίας και για τις μαθησιακές ευκαιρίες, όπου συμπεριλαμβάνονται η αυτοαπασχόληση, η επιχειρηματικότητα, και η γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα.
- **Δια βίου μάθηση:** Διευκόλυνση της προσωπικής ανάπτυξης και της απασχόλησης των πολιτών όλων των ηλικιών με τη συνεχή σύνδεση της εκπαίδευσης με την κατάρτιση, η παροχή βοήθειας για λήψη εκπαιδευτικών επιλογών μέσα από όλο και πιο διαφοροποιημένες αλλά συνδεδεμένες, διαδρομές ώστε να εντοπίσουν τις μεταβιβάσιμες δεξιότητές τους και να διευκολυνθούν στην πιστοποίηση των μη-τυπικών και άτυπων εμπειριών μάθησης.
- **Κοινωνική ένταξη:** Παροχή βοήθειας για την εκπαιδευτική, κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση και την επανένταξη όλων των πολιτών και των ομάδων, συμπεριλαμβανομένων όσων εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο και

τους υπηκόους τρίτων χωρών, ιδίως σε εκείνους που έχουν δυσκολίες στην πρόσβαση και την κατανόηση των πληροφοριών για τη εκπαίδευση και την εργασία, ώστε να επιτευχθεί η κοινωνική ένταξη, η ενεργός συμμετοχή των πολιτών και η μείωση των μακροπρόθεσμων κύκλων ανεργίας και φτώχειας.

- **Κοινωνική ισότητα:** Παροχή βοήθειας στους πολίτες να ξεπεράσουν διαφυλικά, εθνοτικά, ηλικιακά, κοινωνικά και θεσμικά εμπόδια, καθώς και εμπόδια αναπηρίας στην εκπαίδευση και την εργασία.
- **Οικονομική ανάπτυξη:** Στήριξη για την επίτευξη υψηλότερων ποσοστών συμμετοχής στην εργασία και ενίσχυση της αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού για την οικονομία της γνώσης και της κοινωνίας των πολιτών.

1.3 Προέλευση του Οδηγού Καλών Πρακτικών

Ο Οδηγός Καλών Πρακτικών βασίζεται και συμπληρώνει το εγχειρίδιο που δημοσιεύθηκε το 2004 από κοινού από τον ΟΟΣΑ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή³. Το εγχειρίδιο του 2004 βασίστηκε σε αξιολογήσεις των πολιτικών σε μεγάλο αριθμό ευρωπαϊκών και χωρών του ΟΟΣΑ.⁴ Περιελάμβανε μια σειρά από Κοινά Εργαλεία Αναφοράς που αναπτύχθηκαν από ομάδα εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δια βίου ΣυΕΠ. Τα Κοινά Εργαλεία Αναφοράς έχουν σχεδιαστεί για να χρησιμοποιηθούν στην ανάπτυξη πολιτικών και συστημάτων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και σε δραστηριότητες αλληλοδιδασκτικών ομάδων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τα βασικά στοιχεία

³ Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης και Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2004). Επαγγελματικός προσανατολισμός: ένα εγχειρίδιο για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Παρίσι: ΟΟΣΑ ..

⁴ Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (2004). Επαγγελματικός Προσανατολισμός και Δημόσια Πολιτική: Η γεφύρωση του χάσματος. Παρίσι: ΟΟΣΑ. Sultana, R.G. (2004). Πολιτικές Προσανατολισμού στην Κοινωνία της Γνώσης. Cedefop Panorama Series 85. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

τους ενισχύθηκαν μέσω του πρώτου ψηφίσματος του Συμβουλίου για τη δια βίου ΣυΕΠ (2004) το οποίο καλεί τα κράτη μέλη της ΕΕ να εξετάσουν τα εθνικά συστήματα Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού τους υπό το φως των διαπιστώσεων της Επιτροπής, του ΟΟΣΑ και της Παγκόσμιας Τράπεζας. Το Cedefop στη συνέχεια παρήγαγε ένα φυλλάδιο⁵ για να υποστηρίξει τη χρήση αυτών των εργαλείων κατά τη διάρκεια επισκέψεων μελέτης και δραστηριοτήτων ομαδικής μάθησης σε διάφορα προγράμματα της ΕΕ μεταξύ των κρατών μελών.

Ο παρών Οδηγός Καλών Πρακτικών ενσωματώνει ορισμένα στοιχεία από την προηγούμενη εργασία (ειδικά το τμήμα 2) τα οποία επικαιροποιεί και επεκτείνει. Έχει αναπτυχθεί μέσα από διαδικασία συνεργασίας των μελών του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Πολιτική στη δια βίου ΣυΕΠ (βλ. Παράρτημα Α).

1.4 Η Δομή του Οδηγού Καλών Πρακτικών

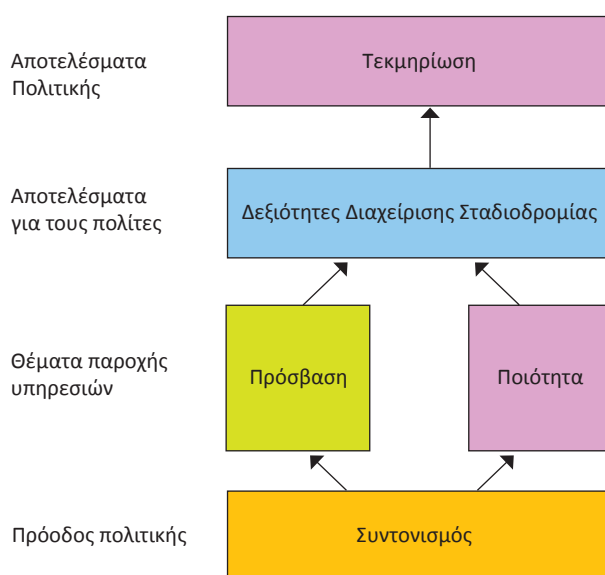
Η Ενότητα 2 του Οδηγού Καλών Πρακτικών προσδιορίζει τους κοινούς στόχους και τις αρχές για την παροχή δια βίου ΣυΕΠ (που προκύπτουν από τα Κοινά Εργαλεία Αναφοράς στο εγχειρίδιο του 2004). Η Ενότητα 3 περιγράφει τα βασικά χαρακτηριστικά ενός συστήματος δια βίου ΣυΕΠ (προσαρμοσμένα, με κάποιες αλλαγές, από την έκδοση του 2004,).

Οι Ενότητες 4-7 βασίζονται στα τέσσερα βασικά θέματα που προσδιορίζονται στα ψηφίσματα της ΕΕ του 2004 και του 2008:

- Δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας.
- Πρόσβαση, συμπεριλαμβανομένης της πιστοποίησης της προηγούμενης εμπειρικής μάθησης.
- Συνεργασία και συντονισμός των μηχανισμών για την ανάπτυξη πολιτικής και συστημάτων ΣυΕΠ.
- Διασφάλιση της ποιότητας και τεκμηρίωση για την ανάπτυξη πολιτικής και συστημάτων.

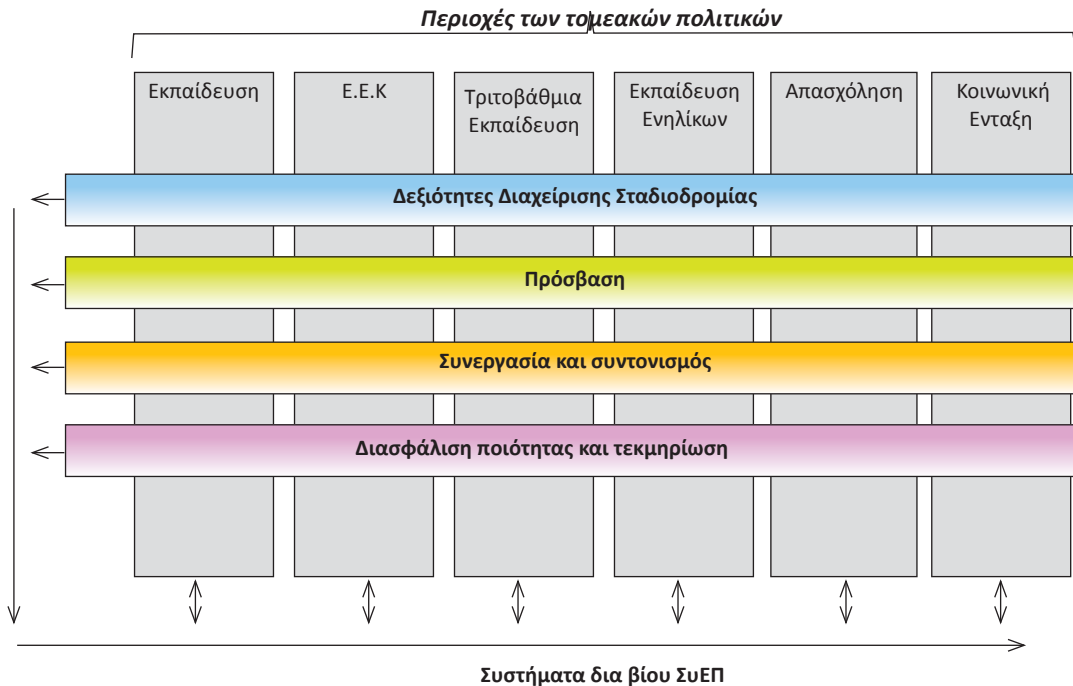
⁵ Cedefop (2005). Βελτίωση των πολιτικών και συστημάτων της δια βίου ΣυΕΠ: Χρήση κοινών ευρωπαϊκών εργαλείων αναφοράς. Θεσσαλονίκη: Cedefop.

Η σχέση μεταξύ αυτών των τεσσάρων θεμάτων αποτυπώνεται στο Σχήμα 1.1. Εν συντομία, το τρίτο θέμα (η συνεργασία και ο συντονισμός των μηχανισμών) ασχολείται με την πολιτική διαδικασία. Το δεύτερο θέμα (πρόσβαση) και το πρώτο μέρος του τέταρτου (ποιότητα) εξετάζει δύο βασικά θέματα πολιτικής που αφορούν σε όλους τους τομείς. Το πρώτο (δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας) παρουσιάζει τα αποτελέσματα που αναζητά ο πολίτης και το άλλο μέρος του τέταρτου (βάση τεκμηρίωσης) αντιμετωπίζει τα επιθυμητά αποτελέσματα της πολιτικής.

Σχήμα 1.1: Μοντέλο που δείχνει τη σχέση μεταξύ των τεσσάρων βασικών θεμάτων

Στο πλαίσιο των στόχων της Ευρώπης 2020 για έξυπνη ανάπτυξη (ανάπτυξη μιας οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία), βιώσιμη ανάπτυξη (προώθηση πιο αποδοτικής χρήσης των πόρων, πιο πράσινης και πιο ανταγωνιστικής οικονομίας) και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη (προώθηση μιας οικονομίας με υψηλά ποσοστά απασχόλησης που παρέχει οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή), ο Οδηγός Καλών Πρακτικών επιδιώκει να αντιμετωπίσει τους σχετικούς τομείς πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ και σε επίπεδο τρίτων χωρών. Έχοντας μια οριζόντια συνολική θεώρηση της ανάπτυξης της πολιτικής της δια βίου ΣυΕΠ, έχει σχεδιαστεί για να υποστηρίξει ισχυρές συνδέσεις με τις τομεακές πολιτικές εξελίξεις σε έξι βασικούς τομείς:

Σχήμα 1.2: Γέφυρες μεταξύ των βασικών θεμάτων και των τομεακών πολιτικών

- Σχολεία.
- Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ).
- Τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- Εκπαίδευση ενηλίκων.
- Απασχόληση.
- Κοινωνική ένταξη.

Οι γέφυρες μεταξύ των βασικών θεμάτων και των τομεακών πολιτικών παρουσιάζονται στο Σχήμα 1.2 που ακολουθεί.

Κατά συνέπεια, οι ενότητες 4-7 είναι δομημένες σε μια τυποποιημένη μορφή:

- Θέματα Πολιτικής (οριζόντια).
- Ζητήματα που πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίσουν (οριζόντια).
- Μέτρα Πολιτικής (οριζόντια).
- Συνέπειες στους τομείς της πολιτικής.

Σημαντικό είναι να σημειωθεί ότι ακόμα και όταν οι υπηρεσίες ΣυΕΠ βρίσκονται εντός των δομών (όπως συμβαίνει συχνά) παρέχουν βοήθεια σε άτομα που βρίσκονται σε κάθε τομέα.

1.5 Η Χρήση του Οδηγού Καλών Πρακτικών

Πιθανοί τρόποι με τους οποίους ο Οδηγός Καλών Πρακτικών μπορεί να χρησιμοποιηθεί περιλαμβάνουν:

- Τα εθνικά ή περιφερειακά ή τοπικά φόρα ΣυΕΠ (ή άλλους μηχανισμούς συντονισμού) ώστε να επανεξετάσουν όλο το φάσμα της δια βίου ΣυΕΠ στη χώρα/περιφέρεια/περιοχή.
- Τους φορείς χάραξης πολιτικής και/ή φορείς σε συγκεκριμένους τομείς ώστε να αναθεωρήσουν τις πολιτικές, τις υπηρεσίες τους ή τα προγράμματα ΣυΕΠ μέσα στο πλαίσιο της δια βίου ΣυΕΠ.
- Τους φορείς χάραξης πολιτικής και/ή τους ενδιαφερόμενους για την εξέταση των σχετικών πολιτικών εξελίξεων σε άλλες χώρες.
- Το πλαίσιο των προγραμμάτων κατάρτισης για τους συμβούλους σταδιοδρομίας ώστε να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους για το περιεχόμενο πολιτικής που εφαρμόζεται στην εργασία τους

Στόχοι και Αρχές

2.1 Εισαγωγή

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί σύνολο κοινών στόχων και αρχών για την παροχή δια βίου ΣυΕΠ οι οποίες είχαν αρχικά συμφωνηθεί υπό την αιγίδα του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2010. Η ανάπτυξη κοινών στόχων και αρχών για την παροχή δια βίου ΣυΕΠ σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την υποστήριξη της ανάπτυξης των εθνικών πολιτικών και των συστημάτων τονίστηκε στο ψήφισμα του Συμβουλίου (Εκπαίδευση/Νεολαία) το Μάιο του 2004 σχετικά με την ενίσχυση των πολιτικών, συστημάτων και πρακτικών για τη δια βίου ΣυΕΠ στην Ευρώπη. Το ψήφισμα έδωσε προτεραιότητα στο κεντρικό ρόλο του ατόμου/μαθητή στην παροχή των εν λόγω υπηρεσιών, καθώς και στην ανάγκη για: (i) να επικεντρωθεί η παροχή στην ανάπτυξη ατομικών δεξιοτήτων σταδιοδρομίας, (ii) τη διεύρυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες και (iii) τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών. Οι αρχές για την παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ που ακολουθούν ομαδοποιούνται ανάλογα με τις προτεραιότητες αυτές.

2.2 Τι σημαίνει δια βίου Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός;

Η δια βίου ΣυΕΠ αναφέρεται σε μια σειρά από δραστηριότητες⁶ που δίνουν τη δυνατότητα στους πολίτες κάθε ηλικίας και σε κάθε σημείο στη ζωή τους: να προσδιορίζουν τις ικανότητες, τις δεξιότητες και τα ενδιαφέροντά τους να παίρνουν σημαντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις· και να διαχειρίζονται την προσωπική τους πορεία στην εκπαίδευση, την εργασία και σε άλλους τομείς στους οποίους μπορούν να μάθουν ή να χρησιμοποιήσουν τις ικανότητες και τις δεξιότητες αυτές. Η δια βίου ΣυΕΠ παρέχεται σε μια σειρά από δομές: στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, την απασχόληση, την κοινότητα και ιδιωτικά.

⁶ Παραδείγματα τέτοιων δραστηριοτήτων περιλαμβάνουν την παροχή πληροφοριών και συμβουλών, τη συμβουλευτική, την αξιολόγηση ικανοτήτων, την καθοδήγηση, την υπεράσπιση και τη διδασκαλία λήψης αποφάσεων σταδιοδρομίας και δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας. Μια ποικιλία όρων χρησιμοποιούνται σε διάφορες χώρες για να περιγράψουν αυτές τις δραστηριότητες, όπως: εκπαιδευτικός, επαγγελματικός προσανατολισμός, ή συμβουλευτική σταδιοδρομίας, συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός και επαγγελματική συμβουλευτική ή απλώς συμβουλευτική. Για να αποφευχθεί η ασάφεια, ο όρος «συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός» (ΣυΕΠ) χρησιμοποιείται στο κείμενο για τον καθορισμό οποιασδήποτε ή όλων αυτών των μορφών παροχής υπηρεσιών. Ο όρος «Διά βίου Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός» παράλληλα με τον όρο «Δια βίου μάθηση» δείχνει τη φιλοδοξία να παρέχονται οι υπηρεσίες αυτές σε δια βίου βάση.

2.3 Στόχοι της δια βίου Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Η δια βίου ΣυΕΠ στοχεύει στα ακόλουθα:

- Να ενδυναμώνει τους πολίτες ώστε να διαχειρίζονται και να προγραμματίζουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές τους διαδρομές σύμφωνα με τους ευρύτερους στόχους τους, να συνδυάζουν τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητές τους με τις ευκαιρίες στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, την αγορά εργασίας και την αυτοαπασχόληση συμβάλλοντας στην προσωπική τους ολοκλήρωση.
- Να βοηθήσει τα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης να κινητοποιούν τους μαθητές, φοιτητές, εκπαιδευόμενούς τους να αναλαμβάνουν την ευθύνη για την εκπαίδευσή τους και να θέτουν τους δικούς τους στόχους σταδιοδρομίας.
- Να βοηθήσει τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς να έχουν ενεργητικό, απασχολήσιμο και προσαρμόσιμο προσωπικό ικανό να επωφελείται από τις ευκαιρίες μάθησης, εντός και εκτός του χώρου εργασίας.
- Να παρέχει στους φορείς χάραξης πολιτικής ένα σημαντικό μέσο για την επίτευξη στόχων ευρέους φάσματος της δημόσιας πολιτικής.
- Να υποστηρίξει τις τοπικές, περιφερειακές, εθνικές και ευρωπαϊκές οικονομίες μέσω της ανάπτυξης και της προσαρμογής του εργατικού δυναμικού στις μεταβαλλόμενες οικονομικές απαιτήσεις και κοινωνικές συνθήκες.
- Να βοηθήσει στην ανάπτυξη κοινωνιών όπου οι πολίτες συνεισφέρουν ενεργά στην κοινωνική, δημοκρατική και βιώσιμη ανάπτυξή τους.

2.4 Αρχές της δια βίου Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Οι ακόλουθες αρχές διέπουν την παροχή υπηρεσιών δια βίου ΣυΕΠ:

Ο κεντρικός ρόλος του δικαιούχου

- **Ανεξαρτησία** – οι υπηρεσίες ΣυΕΠ που παρέχονται σέβονται την ελευθερία της επιλογής σταδιοδρομίας και της προσωπικής ανάπτυξης του πολίτη/χρήστη.
- **Αμεροληψία** – οι παρεχόμενες υπηρεσίες ΣυΕΠ είναι σύμφωνες μόνο με τα συμφέροντα του πολίτη, δεν επηρεάζονται από τον πάροχο, τα συμφέροντα του οργανισμού και του φορέα χρηματοδότησης και δεν κάνουν διακρίσεις με βάση το φύλο, την ηλικία, την εθνικότητα, την κοινωνική τάξη, τα προσόντα, τις ικανότητες κ.λπ.
- **Εμπιστευτικότητα** – οι πολίτες έχουν το δικαίωμα στο απόρρητο των προσωπικών πληροφοριών που παρέχουν στη διαδικασία ΣυΕΠ.
- **Ίσες ευκαιρίες** – οι παρεχόμενες υπηρεσίες ΣυΕΠ προωθούν τις ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση και την εργασία για όλους τους πολίτες.
- **Ολιστική προσέγγιση** – στις παρεχόμενες υπηρεσίες αξιολογείται το προσωπικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και οικονομικό πλαίσιο που επηρεάζει τη λήψη αποφάσεων των πολιτών.

Η ενεργοποίηση των πολιτών

- **Ενεργός συμμετοχή** – η Συμβουλευτική και ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός είναι μια συνεργατική δραστηριότητα μεταξύ του πολίτη, του παρόχου και άλλων σημαντικών φορέων – παραγόντων (π.χ. πάροχοι εκπαίδευσης, επιχειρήσεις, μέλη της οικογένειας, συμφέροντα

της κοινότητας) και βασιζεται στην ενεργό συμμετοχή του πολίτη.

- **Ενδυνάμωση** – οι παρεχόμενες υπηρεσίες ΣυΕΠ βοηθούν τους πολίτες να γίνουν ικανοί στο σχεδιασμό και τη διαχείριση της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής τους πορείας και των μεταβάσεων που απαιτούνται.

Βελτίωση της πρόσβασης

- **Διαφάνεια** – η φύση των υπηρεσιών ΣυΕΠ που παρέχονται είναι σαφής στον πολίτη.
- **Φιλικότητα και ενσυναίσθηση** – οι σύμβουλοι σταδιοδρομίας φροντίζουν να εξασφαλίζουν φιλική ατμόσφαιρα για τους πολίτες.
- **Συνέχεια** – οι παρεχόμενες υπηρεσίες ΣυΕΠ υποστηρίζουν τους πολίτες στις εκπαιδευτικές, επαγγελματικές, κοινωνικές και προσωπικές μεταβάσεις τους.
- **Διαθεσιμότητα** – όλοι οι πολίτες έχουν το δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες ΣυΕΠ⁷ σε οποιοδήποτε στάδιο της ζωής τους.
- **Προσβασιμότητα** – οι παρεχόμενες υπηρεσίες ΣυΕΠ είναι προσβάσιμες με ευέλικτο και φιλικό προς το χρήστη τρόπο, (υπηρεσίες πρόσωπο με πρόσωπο, τηλέφωνο, e-mail) και είναι διαθέσιμες σε ώρες και σε σημεία που ταιριάζουν στις ανάγκες των πολιτών.

- **Ανταπόκριση** – οι υπηρεσίες ΣυΕΠ παρέχονται μέσα από ένα ευρύ φάσμα μεθόδων για να καλύψουν τις ποικίλες ανάγκες των πολιτών.

Διασφάλιση της ποιότητας

- **Καταλληλότητα των μεθόδων ΣυΕΠ** – οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στη ΣυΕΠ έχουν θεωρητική και επιστημονική βάση αντίστοιχη με το σκοπό για τον οποίο χρησιμοποιούνται.
- **Συνεχής βελτίωση** – οι υπηρεσίες ΣυΕΠ χαρακτηρίζονται από κουλτούρα συνεχούς βελτίωσης που περιλαμβάνει την λήψη τακτικής ανατροφοδότησης από τους πολίτες και την παροχή ευκαιριών για συνεχή κατάρτιση του προσωπικού.
- **Δικαίωμα προσφυγής**– οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να διαμαρτύρονται μέσω επίσημης διαδικασίας, εάν κρίνουν ότι οι υπηρεσίες ΣυΕΠ που έχουν λάβει δεν είναι ικανοποιητικές.
- **Αρμόδιο, ικανό προσωπικό** – το προσωπικό που παρέχει υπηρεσίες ΣυΕΠ έχει εθνικά πιστοποιημένη επάρκεια για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των αναγκών του πολίτη και, ενδεχομένως, για την παραπομπή του πολίτη σε πιο κατάλληλη υπηρεσία.

⁷ Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτη (1996 Αναθεώρηση) Άρθρο 9 - Το δικαίωμα στον Επαγγελματικό Προσανατολισμό: «Με στόχο την εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος για επαγγελματικό προσανατολισμό, τα συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να παρέχουν ή να προωθούν, ανάλογα με τις ανάγκες, μια υπηρεσία η οποία θα βοηθήσει όλα τα άτομα, συμπεριλαμβανομένων των αναπήρων, για την επίλυση προβλημάτων που σχετίζονται με την επαγγελματική επιλογή και την πρόοδο, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των χαρακτηριστικών του ατόμου και τη σχέση τους με τις επαγγελματικές ευκαιρίες: αυτή η βοήθεια θα πρέπει να είναι διαθέσιμη χωρίς επιβάρυνση, τόσο σε νεαρά άτομα, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών, καθώς και σε ενήλικες».

Βασικά Χαρακτηριστικά του συστήματος της διά βίου Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού

3.1 Εισαγωγή

Η ενότητα αυτή περιγράφει τα βασικά χαρακτηριστικά ενός συστήματος δια βίου ΣυΕΠ. Σκοπός είναι να χρησιμοποιηθεί από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τα ενδιαφερόμενα μέρη ως λίστα ελέγχου για την αυτο-αξιολόγηση και την αξιολόγηση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Αντιπροσωπεύει το ιδανικό μοντέλο ενός συστήματος δια βίου ΣυΕΠ με βάση το οποίο μπορούν να αξιολογηθούν τα χαρακτηριστικά των υπάρχοντων συστημάτων. Προορίζεται να χρησιμοποιηθεί σε συνδυασμό με τους κοινούς στόχους και τις αρχές της δια βίου ΣυΕΠ που ορίζονται στην ενότητα 2.

3.2 Γενικά χαρακτηριστικά του συστήματος

- Η δια βίου εκπαίδευση και η συνεχής απασχολησιμότητα είναι τα κατευθυντήρια πλαίσια για την ανάπτυξη των πολιτικών, συστημάτων και πρακτικών για τη δια βίου ΣυΕΠ.
- Η δια βίου ΣυΕΠ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των πολιτικών και των προγραμμάτων που αφορούν στην εκπαίδευση, κατάρτιση, απασχόληση και κοινωνική ένταξη, συμπεριλαμβανομένων θεμάτων όπως η ισότητα των φύλων, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, η ενεργός γήρανση, η περιφερειακή και αγροτική ανάπτυξη, καθώς και η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας.
- Το σύστημα της δια βίου ΣυΕΠ περιλαμβάνει την παροχή υπηρεσιών σε σχολεία, κολέγια, πανεπιστήμια, υπηρεσίες εκπαίδευσης και απασχόλησης, θέσεις εργασίας και άλλες δομές της κοινότητας.
- Περιλαμβάνει επομένως την παροχή υπηρεσιών στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα καθώς και στους φορείς εθελοντισμού και τις κοινωνικές υπηρεσίες
- Δεδομένου ότι η πρόσβαση σε εγγυημένης ποιότητας υπηρεσίες ΣυΕΠ είναι ένα κοινό, καθώς και ένα ατομικό αγαθό, οι κυβερνήσεις έχουν σημαντικό ρόλο όχι μόνο στην παροχή, αλλά και στην τόνωση της ευρύτερης αγοράς για τις υπηρεσίες ΣυΕΠ και τη διασφάλιση της ποιότητας
- Οι πολιτικές σε σχέση με τη δια βίου ΣυΕΠ αναπτύσσονται συντονισμένα σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό και θεσμικό επίπεδο και συνδέονται με τις δομές χρηματοδότησης και τις δυνάμεις δικαιοδοσίας στους διάφορους τομείς και δομές στις οποίες παρέχονται.

3.3 Χαρακτηριστικά δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας

- Οι πολίτες έχουν τις ευκαιρίες να μάθουν πώς να παίρνουν σημαντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις και πώς να διαχειρίζονται την εξέλιξη τους στην εκπαίδευση και την απασχόληση.
- Τα προγράμματα για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων διαχείρισης της σταδιοδρομίας παρέχονται σε όλους τους νέους, ως μέρος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.
- Η συνέχιση της ανάπτυξης των δεξιοτήτων διαχείρισης της σταδιοδρομίας βρίσκεται στο επίκεντρο όλων των υπηρεσιών παροχής ΣυΕΠ.

3.4 Χαρακτηριστικά πρόσβασης

- Οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες ΣυΕΠ σε όλη τη ζωή τους και ιδιαίτερα κατά τα βασικά στάδια μετάβασης.
- Το γεγονός αυτό περιλαμβάνει την πρόσβαση σε πλήρη και ολοκληρωμένη πληροφόρηση για την εκπαίδευση, τα επαγγέλματα και για την αγορά εργασίας.
- Οι υπηρεσίες ΣυΕΠ παρέχονται σε χρόνο, τόπο και μορφή που ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ατομικές ανάγκες των πολιτών και περιλαμβάνουν την πρόσβαση σε υπηρεσίες που είναι ανεξάρτητες από τα συμφέροντα συγκεκριμένων ιδρυμάτων ή επιχειρήσεων.
- Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται στην εξασφάλιση πρόσβασης σε σχετικές υπηρεσίες ΣυΕΠ για τις ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού, όπως: όσοι δεν ολοκληρώνουν την υποχρεωτική εκπαίδευση ή εγκαταλείπουν το σχολείο χωρίς προσόντα, τα μέλη γλωσσικών και άλλων μειονοτικών ομάδων, τα άτομα με αναπηρία, οι μετανάστες και οι άνεργοι.
- Τα συστήματα παροχής υπηρεσιών ΣυΕΠ περιλαμβάνουν τις διαδικασίες της τακτικής αναθεώτησης και του σχεδιασμού της

σταδιοδρομίας, για τον προσδιορισμό των ικανοτήτων που έχουν αποκτηθεί από την μη-τυπική και την άτυπη εκπαίδευση και για τη διερεύνηση εναλλακτικών εκπαιδευτικών και επαγγελματικών επιλογών.

- Τα συστήματα παροχής υπηρεσιών ΣυΕΠ συνταιριάζουν τα επίπεδα προσωπικής βοήθειας (από σύντομη μέχρι εκτενή) με τις προσωπικές ανάγκες και περιστάσεις.
- Η τεχνολογία συνδυάζεται αποτελεσματικά με την παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών για να επεκτείνει και να ενισχύσει την πρόσβαση σε υπηρεσίες ΣυΕΠ.
- Τα δικαιώματα σε υπηρεσίες ΣυΕΠ είναι σαφώς καθορισμένα και διαφανή στους πολίτες.

3.5 Χαρακτηριστικά ποιότητας και τεκμηρίωσης

- Τα επαγγελματικά πρότυπα για τους συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού που εργάζονται σε ποικίλους ρόλους σε διάφορους τομείς έχουν καθοριστεί με σαφήνεια.
- Τα πρότυπα αυτά συνδέονται με διαδρομές επαγγελματικής εξέλιξης των συμβούλων οι οποίες περιλαμβάνουν την εξέλιξη από και προς συναφή επαγγέλματα.
- Τα πρότυπα για τους Συμβούλους Επαγγελματικού προσανατολισμού συμπληρώνονται από οργανωσιακά πρότυπα ποιότητας.
- Η συνεχής βελτίωση στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των υπηρεσιών ΣυΕΠ, των εργαλείων και των προϊόντων προωθείται μέσω της εμπλοκής του πολίτη/χρήστη, της θέσπισης των δικαιωμάτων των πολιτών και της διασφάλισης της ποιότητας των διαδικασιών.
- Η χάραξη πολιτικής ενημερώνεται από μια βάση δεδομένων που περιλαμβάνει συστηματικά συλλεγμένα στοιχεία σχετικά με τους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους που διατίθενται για τη ΣυΕΠ (συμπεριλαμβανομένου του οικονομικού οφέλους για κυβερνήσεις και ιδιώτες), τις ανάγκες του πελάτη και τη ζήτηση, τα χαρακτηριστικά των

πελατών, την ικανοποίηση του πελάτη, καθώς και τα αποτελέσματα και το οικονομικό όφελος των διαφόρων μορφών παροχής υπηρεσιών ΣυΕΠ (συμπεριλαμβανομένων διαδικτυακών και μη υπηρεσιών).

- Εκπονείται έρευνα για την υποστήριξη της ανάπτυξης τεκμηριωμένων πολιτικών και συστημάτων ΣυΕΠ.

3.6 Χαρακτηριστικά συντονισμού και συνεργασίας

- Οι πολιτικές και τα προγράμματα ΣυΕΠ αναπτύσσονται συντονισμένα σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της απασχόλησης και της κοινότητας.
- Οι ρόλοι και οι ευθύνες όλων εκείνων που αναπτύσσουν πολιτικές, συστήματα και προγράμματα δια βίου ΣυΕΠ είναι καθορισμένοι με σαφήνεια.
- Οι πολιτικές και τα προγράμματα για τη δια βίου ΣυΕΠ έχουν σχεδιαστεί και εφαρμοστεί με τη συμμετοχή των εμπειρογνομώνων σε fora ΣυΕΠ ή άλλους μηχανισμούς συντονισμού / συνεργασίας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Οι σχετικοί φορείς περιλαμβάνουν υπουργεία, κοινωνικούς εταίρους, παρόχους υπηρεσιών, ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, συμβούλους σταδιοδρομίας και χρήστες των υπηρεσιών (π.χ. γονείς, νεολαία).
- Επίσημα δίκτυα και συνεργασίες των φορέων παροχής ΣυΕΠ έχουν εγκαθιδρυθεί σε τοπικό επίπεδο.
- Οι εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων περιλαμβάνονται στα όργανα διοίκησης των δημόσια χρηματοδοτούμενων υπηρεσιών ΣυΕΠ.

3.7 Μελέτες περιπτώσεων

Δύο παραδείγματα συστηματικών προσπαθειών για την ανάπτυξη ενός συστήματος δια βίου ΣυΕΠ παρουσιάζονται τις Μελέτες Περίπτωσης 3.1 και 3.2. Άλλες χώρες έχουν προσπαθήσει να αναπτύξουν ένα πιο συνεκτικό σύστημα δια βίου ΣυΕΠ με άλλα μέσα, π.χ. πρωτοβουλίες διατομεακής ποιότητας και τεκμηρίωσης (βλ. Μελέτη Περίπτωσης 6.13 για τη Γερμανία στην ενότητα 6.5.7).

Μελέτη Περίπτωσης 3.1: Ανάπτυξη του ουγγρικού συστήματος δια βίου Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Η συστηματική ανάπτυξη του ουγγρικού συστήματος δια βίου ΣυΕΠ ξεκίνησε το 2008 με χρηματοδότηση της ΕΕ στο πλαίσιο του Προγράμματος Κοινωνική Ανανέωση, υπό την ηγεσία της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης. Η πρώτη φάση ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2011 και περιελάμβανε:

- Τη δημιουργία ενός κεντρικού δικτύου για τους συμβούλους σταδιοδρομίας με ένα ενιαίο πρωτόκολλο και ένα νέο εθνικό matrix επάρκειας.
- Την οικοδόμηση ενός ευρύτερου δικτύου παροχής υπηρεσιών δια βίου ΣυΕΠ (συμπεριλαμβανομένων εκπαιδευτικών, κοινωνικών λειτουργών και άλλων επαγγελματιών).
- Τη δημιουργία μιας νέας διαδικτυακής πύλης που περιέχει κινηματογραφικές ταινίες και μονογραφίες επαγγελματιών, ένα ευρύ φάσμα από ερωτηματολόγια αυτοαξιολόγησης (σχετικά με τις δεξιότητες, τα ενδιαφέροντα, τις αξίες, τις προτιμήσεις εργασίας, κλπ.), μια εκτεταμένη βάση δεδομένων που καλύπτει όλους τους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και των ευκαιριών απασχόλησης και μια εικονική κοινότητα των συμβούλων σταδιοδρομίας.

- Την παροχή υποστήριξης σε 83 άτομα για να ξεκινήσουν σπουδές μεταπτυχιακού επιπέδου στη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό σε δύο πανεπιστήμια.
- Σύντομα μαθήματα για εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς λειτουργούς κ.ά. ώστε να εκπαιδευτούν σε βασικές δεξιότητες ΣυΕΠ στο πλαίσιο ενός προγράμματος δέκα ενοτήτων που αναπτύχθηκε για το σκοπό αυτό (με 2.000 συμμετέχοντες).
- Εξελίξεις του Εθνικού Συμβουλίου δια βίου ΣυΕΠ σε σχέση με: τη νομοθετική κατοχύρωση της ΣυΕΠ, τις επιδράσεις και τα οικονομικά οφέλη της διά βίου ΣυΕΠ, την ανάπτυξη δεικτών απόδοσης για τη δια βίου ΣυΕΠ και τις αντιλήψεις των χρηστών των υπηρεσιών ΣυΕΠ.

Μελέτη Περίπτωσης 3.2: το δικαίωμα των πολιτών στη δια βίου Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό στη Γαλλία

Από το 2009, η γαλλική νομοθεσία έχει κατοχυρώσει για κάθε πολίτη το δικαίωμα να λαμβάνει υπηρεσίες δια βίου ΣυΕΠ συμπεριλαμβανομένης της πληροφόρησης για τη σταδιοδρομία. Ο νόμος αυτός προβλέπει τη σύσταση διυπουργικού οργάνου που αναγέρεται στον πρωθυπουργό για τον εκπαιδευτικό και επαγγελματικό προσανατολισμό. Ο ρόλος του οργάνου αυτού είναι να συντονίζει τις ενέργειες των υπηρεσιών ΣυΕΠ της εκπαίδευσης-κατάρτισης, της απασχόλησης και της νεολαίας. Περιλαμβάνει:

- Καθορισμό των προτεραιοτήτων στις εθνικές πολιτικές σχετικά με την πληροφόρηση για τη σταδιοδρομία και τον εκπαιδευτικό και επαγγελματικό προσανατολισμό.

- Καθορισμό προτύπων ποιότητας.
- Συντονισμό των πολιτικών ΣυΕΠ σε περιφερειακό επίπεδο.

Πρωθούνται τρεις βασικές πολιτικές:

- Απονομή του σήματος ποιότητας «προσανατολισμός για όλους» (orientation pour tous) σε οργανισμούς ή φορείς που είναι σε θέση να παρέχουν ατομική συμβουλευτική και έχουν συμφωνήσει να εργαστούν στο πλαίσιο ενός συντονισμένου δικτύου.
- Δωρεάν διαδικτυακή υπηρεσία (www.orientation-pour-tous.fr) που παρέχει πρόσβαση σε 200.000 αρχεία σχετικά με την εκπαίδευση, πάνω από 1.000 αρχεία σχετικά με προσόντα και πάνω από 2.000 σχετικά με την απασχόληση. Περιέχει επίσης όλες τις υπηρεσίες ΣυΕΠ στις οποίες έχει απονεμηθεί το σήμα ποιότητας.
- Εθνική τηλεφωνική γραμμή (0811-703939) η οποία παρέχει δωρεάν πληροφόρηση και υποστήριξη σε θέματα εκπαιδευτικού και επαγγελματικού προσανατολισμού. Όταν ο επαγγελματίας που εργάζεται στην τηλεφωνική γραμμή δεν είναι σε θέση να απαντήσει σε μια ερώτηση, η κλήση μεταφέρεται σε ένα σύμβουλο σταδιοδρομίας.

Περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με όλες τις μελέτες περίπτωσης του Οδηγού Καλών Πρακτικών είναι διαθέσιμες στη βάση δεδομένων του δικτύου ELGPN (<http://elgpn.eu>)

Δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας

4.1 Εισαγωγή

Η ενότητα αυτή εξετάζει θέματα πολιτικής που σχετίζονται με την ανάπτυξη των δεξιοτήτων διαχείρισης της σταδιοδρομίας (ΔΔΣ). Οι ΔΔΣ αναφέρονται σε μια σειρά από δεξιότητες που βοηθούν τα άτομα και τις ομάδες να συλλέξουν, αναλύσουν, συνθέσουν και οργανώσουν τις πληροφορίες για τον εαυτό, την εκπαίδευση και τα επαγγέλματα, καθώς και δεξιότητες για να πάρουν αποφάσεις και να υλοποιήσουν μεταβάσεις. Οι δεξιότητες αυτές παίζουν σημαντικό ρόλο στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των σχεδίων σταδιοδρομίας των ατόμων, ανεξάρτητα από το είδος της εργασίας τους (π.χ. εργασία σε εργοδότη, αυτοαπασχόληση κλπ.). Μια σειρά από κράτη μέλη της ΕΕ έχουν επενδύσει πόρους σε προγράμματα ανάπτυξης ΔΔΣ στην εκπαίδευση για σπουδαστές της αρχικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης για νέους και ενήλικες που απευθύνονται στις υπηρεσίες αυτές. Αν ο στόχος των προγραμμάτων δια βίου ΣυΕΠ είναι να βοηθήσουν τα άτομα να διαχειρίζονται τη σταδιοδρομία τους, τότε οι ΔΔΣ καθορίζουν τα επιθυμητά αποτελέσματα από τα προγράμματα αυτά. Η ενότητα χωρίζεται σε τέσσερις επιμέρους υπο-ενότητες: θέματα πολιτικής (Ενότητα 4.2)· ζητήματα που οι πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίσουν (Ενότητα 4.3)· μια δυνατή προσοδευτική συνέχεια των μέτρων της πολιτικής (Ενότητα 4.4)· και οι συνέπειες για έξι τομείς

πολιτικής - σχολεία (Ενότητα 4.5.1), Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ) (Ενότητα 4.5.2), τριτοβάθμια εκπαίδευση (Ενότητα 4.5.3), εκπαίδευση ενηλίκων (Ενότητα 4.5.4), απασχόληση (Ενότητα 4.5.5) και κοινωνική ένταξη (Ενότητα 4.5.6).

4.2 Θέματα πολιτικής

- Για να αντιμετωπίσουν οι πολίτες τις ποικίλες προκλήσεις κατά τη διάρκεια της ζωή τους, όπως τις ολοένα και συχνότερες αλλαγές σταδιοδρομίας, απαιτείται να έχουν αναπτύξει σε μεγάλο βαθμό τις ΔΔΣ τους, ειδικά σε περιόδους υψηλών ποσοστών ανεργίας κι εργασιακής ανασφάλειας. Σε πολλές χώρες, όμως, τέτοιες δεξιότητες είτε δεν έχουν σημαντική θέση στα εκπαιδευτικά προγράμματα, είτε διδάσκονται με τρόπους που δεν εγγυώνται την πρόσβαση και απόκτηση των δεξιοτήτων από όλους. Λίγες είναι οι χώρες που έχουν διαμορφώσει ένα πλαίσιο που να στοχεύει σαφώς στην εκμάθηση των ΔΔΣ, καθώς και εξειδικευμένο πρόγραμμα ΔΔΣ που να απευθύνεται σε διαφορετικές ηλικίες και ομάδες-στόχους.
- Στην υποχρεωτική εκπαίδευση, τα προγράμματα ΔΔΣ τείνουν να υλοποιούνται είτε ως ένα αυτόνομο μάθημα με καθορισμένο χρονοδιάγραμμα,

είτε ως μια σειρά από θεματικές ενότητες που διδάσκονται σε διάφορα μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος, είτε ως εξωσχολικές δραστηριότητες. Οι βασικές προκλήσεις της πολιτικής που σχετίζονται με όλες τις μορφές υλοποίησης περιλαμβάνουν: την παροχή ειδικής κατάρτισης στα άτομα που υλοποιούν τα προγράμματα ΔΔΣ· την επιλογή της παιδαγωγικής μεθόδου για τη διευκόλυνση της αποτελεσματικής μάθησης· και την ανάπτυξη των στρατηγικών αξιολόγησης για την πιστοποίηση της απόκτησης των δεξιοτήτων. Επιπλέον, όταν οι ΔΔΣ διαχέονται σε όλο το πρόγραμμα σπουδών, οι πολιτικές πρέπει να εξελιχθούν προκειμένου οι μαθητές να αναγνωρίζουν τη διδασκαλία των ΔΔΣ σε διαφορετικά μαθήματα και να μεταφέρουν αυτή την γνώση σε διάφορες προκλήσεις της ζωής.

- Στον τομέα των πανεπιστημίων, οι απαιτήσεις για αποτελεσματικό προσανατολισμό και για ενίσχυση της απασχολησιμότητας, που ζητήθηκαν από τη διαδικασία της Μπολόνια, έχουν οδηγήσει σε ποικίλες δραστηριότητες και μοντέλα ΔΔΣ σε κεντρικό, καθώς και σε επίπεδο σχολών. Ανάλογα με το πλαίσιο, οι πρωτοβουλίες αυτές έχουν οργανωθεί από τις σχολές, από τις υπηρεσίες ΣυΕΠ ή από τους ίδιους τους φοιτητές. Μερικά πανεπιστήμια απονεύμουν ακαδημαϊκές μονάδες για τα προγράμματα ΔΔΣ, ενώ άλλα αντιμετωπίζουν τα προγράμματα αυτά ως τμήμα των παροχών τους εκτός του προγράμματος σπουδών. Η βασική πρόκληση για την πολιτική στον τομέα αυτό είναι να ξεπεραστεί ο κατακερματισμός και να συνδυαστούν οι διαδικασίες ανάπτυξης ΔΔΣ (είτε πρόκειται για διαδικασίες bottom-up είτε top-down) σε μια ενιαία στρατηγική. Μια τέτοια στρατηγική πρέπει να ενσωματώσει την απαίτηση για μαθητοκεντρική διδασκαλία και εκπαίδευση, την υποστήριξη των φοιτητών και την ενίσχυση της απασχολησιμότητας με ουσιαστικό τρόπο, όπως και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των ΔΔΣ στη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και της εκπαίδευσης στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ανώτατης Εκπαίδευσης.

- Οι νέοι ζητούν τις ΔΔΣ και σε άλλες μορφές της μετά - υποχρεωτικής εκπαίδευσης και της κατάρτισης, αλλά λίγα ιδρύματα προσφέρουν συγκεκριμένες υπηρεσίες στον τομέα αυτό, ή το πράττουν χωρίς επίσημη πιστοποίηση για αυτούς που παρακολουθούν τα προγράμματα. Το γεγονός αυτό τείνει να ενισχύει την άποψη ότι ΔΔΣ είναι ελάχιστος σημασίας.
- Οι Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης προσφέρουν συχνά προγράμματα που βοηθούν τους άνεργους νέους και ενήλικες να αναπτύξουν ΔΔΣ. Εδώ, η πρόκληση για τα προγράμματα αυτά είναι να μην περιοριστούν σε βραχυπρόθεσμους στόχους όπως η άμεση εξεύρεση εργασίας, αλλά να θέσουν ευρύτερους στόχους για τον προγραμματισμό και τη διαχείριση της εξέλιξης της σταδιοδρομίας του κάθε ατόμου.
- Άλλοι φορείς που παίζουν ρόλο στην προώθηση και την παροχή ΔΔΣ είναι οι εργοδότες, ιδιαίτερα μέσα από το ρόλο που διαδραματίζουν στην εκπαίδευση και την αρχική και συνεχή κατάρτιση, όπως όταν προσφέρουν ευκαιρίες πρακτικής άσκησης και θέσεις απασχόλησης.
- Η κάθε πληθυσμιακή ομάδα αντιμετωπίζει διαφορετικές προκλήσεις στη διαχείριση των απαιτήσεων της εργασίας και της ζωής. Σε πολλές περιπτώσεις, ωστόσο, τα προγράμματα ΔΔΣ δεν έχουν σχεδιαστεί για να ανταποκριθούν στην ποικιλία των αναγκών των πολιτών γεγονός που περιορίζει την αποτελεσματικότητά τους.
- Τα παιδιά, οι νέοι και οι ενήλικες συχνά μαθαίνουν πώς να διαχειρίζονται τις απαιτήσεις της εργασίας και της ζωής σε πλαίσια που δεν εντάσσονται στην επίσημη εκπαίδευση και κατάρτιση. Κατά συνέπεια, είναι σημαντικό να αναπτυχθούν ικανότητες σε εκείνους τους εταίρους και τα άτομα που επηρεάζουν την εκμάθηση των ΔΔΣ σε μη τυπικά περιβάλλοντα, όπως οι γονείς, οι ΜΚΟ και οι εθελοντικές οργανώσεις.

4.3 Ζητήματα που οι πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίσουν

- Ποιες είναι οι δεξιότητες που χρειάζονται οι πολίτες όλων των ηλικιών ώστε να διαχειριστούν αποτελεσματικά τη σταδιοδρομία τους σε μια διαβίου προοπτική; Πώς μπορούν οι δεξιότητες αυτές να οργανωθούν σε πλαίσιο που να εμπεριέχει και την αναπτυξιακή διάσταση;
- Πώς μπορούν οι ικανότητες αυτές να διδάσκονται σε όλους τους πολίτες σε εκπαιδευτικά και άλλα πλαίσια με αποτελεσματικό τρόπο, να ανταποκρίνονται στις αναπτυξιακές προκλήσεις και στα ειδικά προβλήματα ομάδων και ατόμων με διαφορετικές κοινωνικές, οικονομικές, πολιτιστικές και άλλες ανάγκες;
- Πώς μπορούν οι διαφορετικοί πάροχοι να συνεργάζονται για να προσφέρουν πιο αποτελεσματικά προγράμματα ΔΔΣ ενεργοποιώντας με τον καλύτερο τρόπο τις εξειδικευμένες γνώσεις τους από τον κόσμο της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της απασχόλησης;
- Ποιος θα πρέπει να παρέχει κατάρτιση στις ΔΔΣ και τι ρόλο έχει να παίξει το προσωπικό της ΣΥΕΠ στην ανάπτυξη και την υλοποίηση προγραμμάτων ΔΔΣ σε διαφορετικά πλαίσια και δομές;
- Ποιες στρατηγικές πολιτικές αποφάσεις πρέπει να ληφθούν προκειμένου να διευρυνθεί η πρόσβαση σε προγράμματα ΔΔΣ, να διασφαλιστεί η ποιότητά τους και να εξασφαλιστεί για όλους τους πολίτες η δυνατότητα αποτελεσματικής εκμάθησης βασικών δεξιοτήτων διαχείρισης της σταδιοδρομίας;
- Ποιες μέθοδοι της παιδαγωγικής και της εκπαίδευσης ενηλίκων και ποιοι πόροι είναι πιο αποτελεσματικοί για την εκμάθηση των ΔΔΣ; Πώς μπορεί μια τέτοια γνώση να αξιολογηθεί και να πιστοποιηθεί ώστε να υποστηρίζει την εξέλιξη της σταδιοδρομίας σε διάφορα στάδια της ζωής; Πώς μπορεί το προσωπικό των ΔΔΣ να εκπαιδευτεί ώστε να είναι πιο αποτελεσματικό στην υποστήριξη των πολιτών για την ανάπτυξη των ΔΔΣ;
- Πώς μπορούμε να διασφαλίσουμε ότι οι πολίτες θα είναι σε θέση να αποκωδικοποιήσουν τον κόσμο γύρω τους με τρόπο ώστε, ενώ θα έχουν ενδυναμωθεί να αναπτύξουν τις βασικές ικανότητες που υποστηρίζουν την εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους, να διαθέτουν κριτική γνώση των οικονομικών συνθηκών που περιορίζουν τις επιλογές και τις δυνατότητές τους, ώστε να μην συμπεραίνουν ότι είναι ατομικά υπεύθυνοι για τις δομικές και συστημικές αποτυχίες;
- Πώς μπορούν να αναπτυχθούν οι ΔΔΣ σε εργαζομένους και ανέργους στο πλαίσιο των ΔΥΑ με τρόπους που να βοηθούν τις διαφορετικές μεταβάσεις, τις ειδικές ανάγκες και ανησυχίες των ομάδων και των ατόμων με διαφορετικές ηλικίες, κοινωνικό, οικονομικό, πολιτιστικό και άλλο υπόβαθρο;
- Τι ρόλο θα πρέπει να παίξουν οι εργοδότες και οι κοινωνικοί εταίροι στην υποστήριξη των πολιτών να αναπτύξουν ικανότητες διαχείρισης της σταδιοδρομίας ώστε να διευκολύνουν τις μεταβάσεις σε όλη τους τη ζωή;
- Ποια κριτήρια πρέπει να χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της ποιότητας των προγραμμάτων ΔΔΣ;
- Ποια είναι τα είδη των δεδομένων που πρέπει να καταγραφούν ώστε να μετρηθούν οι επιδράσεις των προγραμμάτων ΔΔΣ;

4.4 Μέτρα πολιτικής

Κάθε πλαίσιο, περιφερειακό, εθνικό ή άλλο έχει τις δικές του ιδιαιτερότητες. Συνεπώς, είναι δύσκολο να επιδιωχθεί ενιαία πολιτική στα προγράμματα ΔΔΣ που εφαρμόζονται σε διαφορετικά πλαίσια, ή και σε διαφορετικούς τομείς μέσα στο ίδιο πλαίσιο. Παρ' όλα αυτά, η ύπαρξη ενός ορθολογικά σχεδιασμένου προγράμματος που ενισχύει την εκπαίδευση σε ΔΔΣ μπορεί να είναι χρήσιμη για να επανεξεταστούν μια σειρά από βήματα πολιτικής αναφορικά με διάφορες πτυχές της εξελικτικής διαδικασίας, όπως περιγράφεται στον πίνακα 4.1.

Πίνακας 4.1: Συνεχής εξελικτική διαδικασία των βημάτων της πολιτικής που οδηγεί στην εφαρμογή ΔΔΣ

Χαρακτηριστικό 1: Η εκπαιδευτική/αναπτυξιακή εμπειρία		
<p>Ad hoc προαιρετικό περιεχόμενο, χωρίς πλαίσιο πολιτικής. Προαιρετική η εκπαίδευση σταδιοδρομίας. Οι ΔΔΣ δεν αναφέρονται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Οι ΔΔΣ δεν παρέχονται στις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης</p>	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	<p>Οργανωμένο, υποχρεωτικό περιεχόμενο. Υποχρεωτική η εκπαίδευση σταδιοδρομίας. Οι ΔΔΣ διδάσκονται σε ξεχωριστό μάθημα της εκπαίδευσης σταδιοδρομίας. Η διάχυσή τους γίνεται σε όλο το ωρολόγιο ή και τα δύο. Τα σχολεία/ σχολές μπορούν να επιλέξουν τη διδασκαλία των ΔΔΣ ως ένα μάθημα ή να επιλέξουν ένα διαθεματικό μοντέλο διδασκαλίας των ΔΔΣ. Οι ΔΔΣ αποτελούν ενσωματωμένη παρέμβαση στις ΔΥΑ</p>
<p>Εφαρμογή ενός μοντέλου για όλες τις περιπτώσεις</p>	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	<p>Αναπτυξιακή προσέγγιση, με προσαρμοσμένη εστίαση</p>
<p>Δεν υπάρχει ειδική εκπαίδευση του προσωπικού. Απουσία εκπαίδευσης του προσωπικού για την παροχή ΔΔΣ· απουσία συνεργασίας με εξωτερικούς φορείς</p>	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	<p>Παροχή από εκπαιδευμένο προσωπικό σε συνεργασίες. Οι πηγές και υπηρεσίες απόκτησης ΔΔΣ συντονίζονται μέσω δάσκαλου ή συμβούλου σταδιοδρομίας. Υπάρχει αποδεδειγμένα καταρτισμένο για την παροχή ΔΔΣ. Τα στελέχη του σχολείου/ κολέγιου και η ομάδα των ΔΥΑ έχουν εκπαιδευτεί να διδάσκουν ΔΔΣ σε συνεργασία με εξωτερικούς φορείς</p>
<p>Παραδοσιακή διδασκαλία / μεθοδολογία Επικράτηση παραδοσιακής διδασκαλίας και των εκπαιδευτικών προσεγγίσεων· η παροχή περιορίζεται σε επίπεδο παραδοσιακής διδασκαλίας· δεν υπάρχει ειδικό διδακτικό υλικό για τις ΔΔΣ</p>	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	<p>Σύγχρονες παιδαγωγικές μέθοδοι ενδυνάμωσης των ατόμων. Χρήση υλικού και καινοτόμων μεθόδων ΔΔΣ, συμπεριλαμβανομένης της βιωματικής μάθησης, τόσο με ενδο όσο και με εξω-σχολικές δραστηριότητες</p>
Χαρακτηριστικό 2: Έλεγχος και επαλήθευση των αποτελεσμάτων		
<p>Δεν υπάρχουν πρότυπα εποπτείας ή ποιότητας. Δεν υπάρχει σύστημα που να παρακολουθεί και να αξιολογεί τις δραστηριότητες ΔΔΣ</p>	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	<p>Πρόγραμμα που τελεί υπό παρακολούθηση και εποπτεία. Σύστημα για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων ΔΔΣ. Η παρακολούθηση οδηγεί σε προοδευτική αύξηση της ποιότητας και των θετικών αποτελεσμάτων</p>
<p>Περιορισμένη εστίαση στα αποτελέσματα Οι ΔΔΣ δεν προβλέπονται ρητά ως εκπαιδευτικό/ αναπτυξιακό αποτέλεσμα</p>	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	<p>Η εκπαίδευση στις ΔΔΣ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των δεξιοτήτων του πολίτη. Οι ΔΔΣ αποτελούν ρητά εκπαιδευτικό/ αναπτυξιακό αποτέλεσμα είτε χωριστά είτε στο πλαίσιο των σχετικών μαθημάτων ή παρεμβάσεων</p>
<p>Απουσία αξιολόγησης ή ύπαρξη τυπικής αξιολόγησης. Δεν υπάρχει επίσημη αξιολόγηση ΔΔΣ</p>	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	<p>Αυθεντική αξιολόγηση, κατάλληλη για τη σκοπούμενη χρήση. Αποτελέσματα συστηματικών και σύγχρονων τυποποιημένων αξιολογήσεων των ΔΔΣ. Η αξιολόγηση χρησιμοποιείται ως διδακτικό εργαλείο για την αυτο-ανάπτυξη</p>
<p>Μη τακτική υποβολή εκθέσεων</p>	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	<p>Τακτική υποβολή εκθέσεων. Θεσμικές εκθέσεις από την εκπαίδευση, κατάρτιση και ΔΥΑ με τεκμηριωμένα αποδεικτικά στοιχεία συγκεντρώνονται σε μια εθνική βάση δεδομένων και αξιολογούνται. Καταρτίζεται ετήσια εθνική έκθεση η οποία δημοσιεύεται περιλαμβάνοντας τις προτάσεις που οδηγούν σε περαιτέρω μεταρρυθμίσεις της πολιτικής και των σχεδίων δράσης</p>

4.5 Συνέπειες στους τομείς πολιτικής

4.5.1 Σχολεία

- Τα σχολεία αντιπροσωπεύουν για αυτούς που χαράσσουν πολιτική μια πολύτιμη ευκαιρία να διασφαλίσουν το γεγονός ότι όλοι οι πολίτες είναι εξοπλισμένοι με ΔΔΣ, δεδομένου ότι οι μαθητές στην υποχρεωτική εκπαίδευση αποτελούν ένα «αιχμάλωτο ακροατήριο».
- Ωστόσο, η ενσωμάτωση των ΔΔΣ εντός ή οριζόντια στο αναλυτικό πρόγραμμα πρέπει να λάβει χώρα με οργανωμένο τρόπο και όχι «ad hoc», σύμφωνα με τις καθιερωμένες αρχές σχεδιασμού του αναλυτικού προγράμματος που είναι η συνάφεια, η εξέλιξη, η προσαρμογή και η ευελιξία.
- Ένα καλό παράδειγμα μιας τέτοιας οργανωμένης προσέγγισης, όπου το πλαίσιο των ΔΔΣ ενσωματώνεται στο βασικό αναλυτικό πρόγραμμα της χώρας, προέρχεται από τη Φινλανδία (βλ. Μελέτη Περίπτωσης 4.1).
- Πολλές χώρες αναπτύσσουν καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας και αξιολόγησης προκειμένου να βοηθήσουν τους μαθητές για να αναπτύξουν κριτική σκέψη κατά τη μετάβαση από το σχολείο στην εργασία και την απόκτηση των ΔΔΣ. Ένα καλό παράδειγμα πρωτοβουλιών σε προγράμματα είναι το Berufswahlpass, το «Διαβατήριο Επιλογής Σταδιοδρομίας», της Γερμανίας, (βλ. Μελέτη Περίπτωσης 4.2). Άλλα παραδείγματα είναι το «STOP & GO» του Λουξεμβούργου (Μελέτη Περίπτωσης 4.3) και το "JOB EXPOSURE" (έκθεση σε εργασία) στη Μάλτα (Μελέτη Περίπτωσης 4.4).
- Οι πάροχοι προγραμμάτων ΔΔΣ πρέπει να είναι κοντά στον κόσμο της εκπαίδευσης της κατάρτισης αλλά και της εργασίας, γεγονός που απαιτεί ειδική προετοιμασία για το ρόλο τους όπως απόκτηση δεξιοτήτων συνεργασίας εντός και εκτός του σχολείου.

Μελέτη Περίπτωσης 4.1: Τα κεντρικά αναλυτικά προγράμματα της Φινλανδίας και η προώθηση των ΔΔΣ

Στη Φινλανδία, η ΣυΕΠ, από την 1^η έως την 6^η τάξη της βασικής εκπαίδευσης διαχέεται σε άλλα μαθήματα. Από την 7^η έως την 9^η τάξη, οι μαθητές έχουν συνολικά 95 ώρες ΣυΕΠ οι οποίες είναι ενταγμένες στο ωρολόγιο πρόγραμμα όπως και κάθε άλλο μάθημα. Στην ανώτερη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι μαθητές παρακολουθούν ένα υποχρεωτικό μάθημα 38 ωρών και ένα προαιρετικό μάθημα 38 ωρών στη ΣυΕΠ. Στην επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ένα σχετικό πρόγραμμα διαχέεται σε όλα τα επαγγελματικά μαθήματα. Οι βασικοί στόχοι του αναλυτικού προγράμματος σπουδών (2004) όσον αφορά τη ΣυΕΠ είναι οι εξής:

- Να υποστηρίξει την προσωπική ανάπτυξη των μαθητών.
- Να προωθήσει την ανάπτυξη των δεξιοτήτων μελέτης και να βοηθήσει τα παιδιά που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες
- Να συμβουλευσει και να καθοδηγήσει τους μαθητές κατά τη διαδικασία του προσανατολισμού τους στην εκπαίδευση και την αγορά εργασίας

Οι κατευθυντήριες γραμμές του αναλυτικού προγράμματος τονίζουν τη σημασία της χρήσης διαφορετικών πηγών πληροφόρησης, θεωρώντας ιδιαίτερα σημαντική την εκπαίδευση στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και διαδικτύου. Οι υπηρεσίες ΣυΕΠ σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα μπορούν να περιγραφούν ως διαδικασίες μέσω των οποίων οι μαθητές προετοιμάζονται για ενεργές μεταβάσεις για το μέλλον. Συνεπάγεται ότι οι πολίτες λαμβάνουν αρκετές πληροφορίες σχετικά με τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες, βιωματική γνώση για την επαγγελματική ζωή και επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τα διάφορα επαγγέλματα.

Μελέτη Περίπτωσης 4.2: Το Berufswahlpass (Διαβατήριο Επιλογής Σταδιοδρομίας): μια προσέγγιση ατομικού χαρτοφυλακίου για την υποστήριξη των ΔΔΣ σε γενικά σχολεία στη Γερμανία

Στη Γερμανία η συστηματική επαγγελματική προετοιμασία και ο προσανατολισμός διδάσκονται πολλά χρόνια σε όλα τα ομόσπονδα κρατίδια (Länder) ως ένα ειδικό αντικείμενο το οποίο μπορεί να ονομάζεται με διάφορους τρόπους (π.χ. μαθήματα για εργασία ή εργασία-οικονομία-τεχνολογία), ή είναι ενταγμένα σε άλλα μαθήματα.

Η ΣυΕΠ και οι ΔΔΣ είναι τα βασικά συστατικά. Για να στηρίξει τις διαδικασίες εκπαίδευσης, το Berufswahlpass (Διαβατήριο Επιλογής Σταδιοδρομίας) είναι ενταγμένο στα μαθήματα σε 12 από τα 16 ομόσπονδα κρατίδια. Περιλαμβάνει πληροφορίες για τον επαγγελματικό προσανατολισμό, βοηθά στην εκτίμηση και αξιολόγηση των προσωπικών ικανοτήτων και ενδιαφερόντων μέσω της αυτο-αξιολόγησης και της εξωτερικής αξιολόγησης και παρέχει λίστες ελέγχου για να βοηθήσει στο ταίριασμα των επαγγελματικών

σχεδίων με τις προσωπικές ικανότητες. Έτσι, επιδιώκει να αξιολογήσει την εκπαίδευση σταδιοδρομίας και να ενθαρρύνει την κριτική σκέψη και την ανταλλαγή με άλλους μαθητές. Μέσω της προσέγγισης του χαρτοφυλακίου που είναι προσανατολισμένη στις πηγές, η αυτογνωσία, η αυτοεκτίμηση και η αυτο-αποτελεσματικότητα ενισχύονται. Η διαδικασία ΣυΕΠ και η απόκτηση των ΔΔΣ υποστηρίζεται περαιτέρω και αξιολογείται μέσω των υπηρεσιών ΣυΕΠ που παρέχονται σε συνεργασία με την υπηρεσία ΣυΕΠ των ΔΥΑ. Το διαβατήριο βοηθά τους μαθητές μέσω της καταγραφής των σταδίων της διαδικασίας επιλογής σταδιοδρομίας και της διαχείρισης και αξιολόγησης των χετικών εγγράφων. Αναπτύχθηκε ως μέρος του προγράμματος «Σχολείο - Οικονομία - Εργασία» που χρηματοδοτείται από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας και Έρευνας. Έχει χρησιμοποιηθεί ευρέως περίπου στο 80% των γενικών σχολείων από το 2005. Η συνέχιση της εξέλιξής του διασφαλίζεται από μια ομάδα εργασίας των ομοσπονδιακών κρατών που χρησιμοποιούν το εργαλείο και η οποία έχει αναλάβει την ιστοσελίδα και την οργάνωση των σχετικών δραστηριοτήτων.

Μελέτη Περίπτωσης 4.3: Πρόγραμμα «STOP & GO» στο Λουξεμβούργο

Το πρόγραμμα «Stop & Go» εστιάζει στον προσωπικό προσανατολισμό, την προσωπική ανάπτυξη και τη ΣυΕΠ φέρνοντας κοντά τη διδασκαλία μέσα στο σχολείο με τα εξωτερικά ερεθίσματα από εξειδικευμένο προσωπικό στον καλλιτεχνικό, πολιτιστικό και θεραπευτικό τομέα. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές ηλικίας 14-15 κατά τη μετάβαση από την κατώτερη δευτεροβάθμια στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (κυρίως ΕΕΚ). Στόχος του είναι να ενσωματώσει τις εμπειρίες της δημιουργικής εργασίας στην καθημερινή ζωή και να στηρίξει την ανάπτυξη των μεταβιβάσιμων δεξιοτήτων των μαθητών: αυτάρκεια, αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση και βιώσιμη αυτο-αποτελεσματικότητα συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας να λαμβάνουν αποφάσεις και την ευελιξία στη ανάληψη δράσης. Τα «Εργαστήρια Σταδίων Ζωής» έχουν ενσωματωθεί στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα και στοχεύουν στο να βοηθήσουν στην ανάπτυξη των κοινωνικών και προσωπικών δεξιοτήτων των μαθητών κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, ενώ τα εντατικά καλλιτεχνικά εργαστήρια τους βοηθούν να αναπτύξουν δημιουργικές και καλλιτεχνικές δεξιότητες. Η αξιολόγηση του Πανεπιστημίου Τρίερ (Γερμανία) κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το πρόγραμμα επέτρεψε στους νέους να αποκτήσουν επίγνωση των εμπειριών τους και να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές καταστάσεις πιο αποτελεσματικά.

Μελέτη Περίπτωσης 4.4: Πρόγραμμα "JOB EXPOSURE" (Έκθεση σε εργασία) στη Μάλτα

Η εξοικείωση με θέσεις εργασίας είναι ένα εθνικό πρόγραμμα στο οποίο μια ομάδα μαθητών (ηλικίας 14-15) τοποθετούνται για μια εβδομάδα σε ένα πλαίσιο εργασίας που σχετίζεται με τον χρηματοπιστωτικό τομέα (π.χ. τράπεζα ή ασφαλιστική εταιρεία), τον τομέα της υγείας (π.χ. νοσοκομείο ή κέντρο υγείας) ή τον τομέα των ΤΠΕ (π.χ. εταιρεία λογισμικού). Οι μαθητές παρατηρούν τους εργαζόμενους κατά τη διάρκεια της δουλειάς τους, ενώ εκτελούν μικρές εργασίες. Ένα ημερολόγιο βοηθά να αναστοχαστούν πάνω σε προσωπικά και εργασιακά θέματα. Επίσης παρακολουθούν σε εβδομαδιαία βάση μαθήματα δι' αλληλογραφίας (e-mail) που αφορούν σε τέσσερα θέματα: τη συλλογή πληροφοριών για θέματα βιομηχανίας και υγείας· το πώς να κάνουν μια καλή πρώτη εντύπωση· το σχεδιασμό της διαδρομής προς την εργασία· και την καλή χρήση του ημερολογίου. Τα ερωτήματα ελέγχονται και παρέχεται ΣυΕΠ όπου υπάρχει ανάγκη. Η "έκθεση στην εργασία" βοηθά τους μαθητές να σκεφτούν συγκεκριμένα για την πορεία της σταδιοδρομίας τους και διευρύνει τις γνώσεις τους για τις ευκαιρίες σταδιοδρομίας. Επίσης, βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν τη σχέση μεταξύ του τι μαθαίνουν στο σχολείο και τις ευκαιρίες για εργασία. Κατά συνέπεια, οι μαθητές είναι πιο πιθανό να παρακολουθούν προσεκτικότερα τα μαθήματα στην τάξη τους και να οικοδομούν θετική εικόνα για το μέλλον τους. Κατανοούν ακόμα το πόσο σημαντικό είναι να αποκτούν μια σειρά από γενικές δεξιότητες. Η εξοικείωση με την αγορά εργασίας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προετοιμασία των νέων για τη μετάβασή τους στην απασχόληση και τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της σχολικής εκπαίδευσης και του κόσμου της εργασίας.

4.5.2 Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ)

- Θεωρείται, συχνά λανθασμένα, ότι οι μαθητές που ακολουθούν επαγγελματικά μαθήματα έχουν πάρει ήδη αποφάσεις σχετικά με τη σταδιοδρομία που θα ήθελαν να ακολουθήσουν και ότι έχουν αναπτύξει ΔΔΣ μέσα από την εμπειρία τους στην επίσημη μαθητεία, είτε μέσω της δουλειάς μετά το σχολείο ή κατά τη διάρκεια των διακοπών, είτε μέσω της μερικής απασχόλησης.
- Τα αποδεικτικά στοιχεία και η εμπειρία δείχνουν ότι οι μαθητές στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης βρίσκονται συχνά εκεί όχι από επιλογή, αλλά επειδή έχουν οδηγηθεί από το γενικό εκπαιδευτικό σύστημα, είτε διότι δεν υπήρχαν καλύτερες επιλογές. Μερικές φορές οι μαθητές επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης βρίσκονται στο σωστό δρόμο, αλλά σε λάθος πρόγραμμα: αυτοί οι μαθητές θα μπορούσαν επίσης να επωφεληθούν από υπηρεσίες ΣυΕΠ.
- Οι μαθητές έχουν συχνά αρνητικές εμπειρίες στο σχολείο, βλέπουν μικρή σχέση μεταξύ της τυπικής μάθησης και του κόσμου της εργασίας και έχουν την ανάγκη υπηρεσιών ΣυΕΠ προκειμένου να διαχειρίζονται καλύτερα τις όλο και πιο σύνθετες και μη-γραμμικές μεταβάσεις μεταξύ της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της εργασίας.
- Οι συχνές αλλαγές στην παραγωγή και την οικονομία, σε συνδυασμό με τις ολοένα και πιο επισφαλείς συμβάσεις εργασίας, ενισχύουν τον ισχυρισμό ότι οι μαθητές επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης πρέπει επίσης να αναπτύξουν ΔΔΣ και να το πράξουν σε μια διάβιου προοπτική. Το γεγονός αυτό τονίζει την ανάγκη για ΔΔΣ όχι μόνο στην αρχική, αλλά και στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, δεδομένου ότι οι δεξιότητες αυτές μπορεί να είναι επωφελείς για τους εργαζομένους στην προσπάθειά τους να σχεδιάζουν την επαγγελματική τους πορεία και να διαχειρίζονται τη σταδιοδρομία τους στη διάρκεια του χρόνου.

Η Μελέτη Περίπτωσης 4.5 δείχνει πως στην Ιταλία έχει εισαχθεί ένα Μητρώο Κατάρτισης για να υποστηρίξει τις επαγγελματικές μεταβάσεις των πολιτών βοηθώντας τους να αναδείξουν την επαγγελματική τους εκπαίδευση και να την κάνουν πιο διαφανή για την διαχείριση της σταδιοδρομίας τους.

Μελέτη Περίπτωσης 4.5: Προωθώντας τη διαφάνεια στην επαγγελματική εκπαίδευση στην Ιταλία

Το *Libretto formativo del Cittadino* («Το Προσωπικό Μητρώο Κατάρτισης») είναι ένα εργαλείο σχεδιασμένο για να συλλέγει, να συνοψίζει και να τεκμηριώνει τις διάφορες εμπειρίες μάθησης και τις δεξιότητες που αποκτήθηκαν από τους πολίτες κατά τη διάρκεια της συμμετοχής τους σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπως και στην εργασία και την καθημερινή τους ζωή. Ο στόχος είναι να αυξηθεί η διαφάνεια και η χρηστικότητα των δεξιοτήτων καθώς και η απασχολησιμότητα. Το Προσωπικό Μητρώο Κατάρτισης ορίστηκε από εθνικούς φορείς (διυπουργική απόφαση, 10 Οκτωβρίου 2005) ενώ η έκδοση και η διαχείριση έχει ανατεθεί στις Περιφέρειες και στις ανεξάρτητες Επαρχίες στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους για την επαγγελματική κατάρτιση και την πιστοποίηση των δεξιοτήτων. Αρχικά δοκιμάστηκε πιλοτικά μόνο σε ορισμένες Περιφέρειες. Η πιλοτική εφαρμογή ήταν προσαρμοσμένη ώστε να αντιστοιχεί στις πραγματικότητες της κάθε Περιφέρειας, μέσα σε ένα κοινό σχέδιο εργασίας. Στο τέλος της πιλοτικής περιόδου, το Προσωπικό Μητρώο Κατάρτισης θα είναι διαθέσιμο για όλους τους πολίτες που το ζητούν. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και στην αγορά εργασίας. Είναι πρωτίστως ένα εργαλείο που αναδεικνύει τις δεξιότητες, τα προσόντα και τα επιτεύγματα του καθένα διευκολύνοντας τη διαφάνεια και την αναγνώρισή τους προκειμένου να ενδυναμωθούν οι πολίτες στις μεταβάσεις τους.

4.5.3 Τριτοβάθμια εκπαίδευση

- Ολο και περισσότερο τα πανεπιστήμια και τα άλλα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αναγνωρίζουν ότι, εκτός από τις ευθύνες που έχουν να μεταδώσουν γνώσεις και δεξιότητες σε συγκεκριμένους τομείς και κλάδους, έχουν επίσης να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη της μετάβασης των νέων και ενηλίκων στην αγορά εργασίας, καθώς και στη βοήθεια της ανάπτυξης δεξιοτήτων διαχείρισης της σταδιοδρομίας τους στη διάρκεια του χρόνου.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι φοιτητές λαμβάνουν μέρος σε προγράμματα ΔΔΣ τα οποία είναι εκτός προγράμματος σπουδών. Παρόλο που μπορεί να είναι χρήσιμα και αποτελεσματικά, μερικές φορές τα προγράμματα αυτά μπορεί να θεωρηθούν περιττά.
- Ορισμένα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρέχουν βεβαίωση στους φοιτητές που παρακολουθούν τα προγράμματα αυτά και σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν σχεδιαστεί εξελιγμένες μέθοδοι διδασκαλίας και αξιολόγησης που προσφέρουν ισχυρά περιβάλλοντα μάθησης για τους φοιτητές ώστε να προβληματιστούν σχετικά με τον τρόπο που μπορούν να κινητοποιήσουν τη μάθηση από διάφορες συνθήκες της ζωής τους προκειμένου να υποστηρίξουν την εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους.
- Μια τέτοια πρωτοβουλία αναφέρεται στην μελέτη περίπτωσης 4.6 όπου παρουσιάζεται πώς τα χαρτοφυλάκια μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να ενθαρρύνουν το ατομικό σχέδιο δράσης και την ετοιμότητα του ατόμου για τη λήψη αποφάσεων σχετικών με τη σταδιοδρομία,
- Ένα παράδειγμα της ΣυΕΠ ως μιας κεντρικής υπηρεσίας για τη διαχείριση της σταδιοδρομίας των φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρέχεται στη μελέτη περίπτωσης 4.7. Ένα παράδειγμα σεμιναρίων αυτοδιαχείρισης της σταδιοδρομίας σε ένα συγκεκριμένο πανεπιστήμιο παρέχεται στη μελέτη περίπτωσης 4.8.

Μελέτη Περίπτωσης 4.6: Χαρτοφυλάκιο Εμπειριών και Ικανοτήτων (PEC) στη Γαλλία

Από το 2008, στο πλαίσιο ενός εθνικού προγράμματος, 20 γαλλικά πανεπιστήμια αναπτύσσουν τις ΔΔΣ υποστηρίζοντας τους φοιτητές στην πιστοποίηση των εμπειριών και των ικανοτήτων τους. Η πιστοποίηση είναι δομημένη με τέτοιο τρόπο ώστε να γίνεται μια ιδιαίτερα σημαντική ακαδημαϊκή εκπαιδευτική διαδικασία. υποστηρίζεται από πανεπιστημιακούς καθηγητές-ερευνητές, οι οποίοι έχουν εκπαιδευτεί να εργαστούν με αυτή την προσέγγιση. Το *Χαρτοφυλάκιο Εμπειριών και Ικανοτήτων PEC (le Portfeuille d'Expériences et de Compétences)*, όχι μόνο προετοιμάζει τους νέους να μιλήσουν για τον εαυτό τους με όρους σχετικούς με τις γνώσεις και τις ικανότητες που απαιτούνται για τη μετάβαση στην εργασία, αλλά είναι επίσης ένα εργαλείο που τους βοηθά να βρουν νόημα στη θεωρητική μάθηση μέσω προβληματισμού σχετικά με τις δραστηριότητές τους. Οι φοιτητές εντείνουν την εκπαίδευση τους στο πλαίσιο του πανεπιστημίου αποκτώντας τη δυνατότητα να μεταφέρουν τις γνώσεις τους σε κοινωνικά και επαγγελματικά πλαίσια.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει κατάρτιση, προσωπική συμβουλευτική και εργαλεία σε μια ψηφιακή πλατφόρμα. Οι Σχολές συνεργάζονται στην ενσωμάτωση της προσέγγισης στα προγράμματα σπουδών τους και την ανάπτυξη προγραμμάτων για την υποστήριξη αυτής της διαδικασίας. Ένας από τους μακροπρόθεσμους στόχους του προγράμματος είναι η ενδυνάμωση της αυτονομίας των φοιτητών στο πλαίσιο των προοπτικών των αναγκών της οικονομίας. Με τον τρόπο αυτό, το πρόγραμμα PEC αποτελεί μια σημαντική συμβολή για την υλοποίηση τριών βασικών στόχων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης: μαθητοκεντρική μάθηση, απασχολησιμότητα και αποτελεσματικός προσανατολισμός των πολιτών με απόκτηση δεξιοτήτων ΣυΕΠ.

Μελέτη Περίπτωσης 4.7: Μοντέλο των υπηρεσιών διαχείρισης της σταδιοδρομίας για τους φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Λιθουανία

Στη Λιθουανία, το μοντέλο των υπηρεσιών διαχείρισης της σταδιοδρομίας για τους φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εγκρίθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών το 2011.

Αναπτύχθηκε ως μέρος έργου χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ που υλοποιείται από το Πανεπιστήμιο του Βίλνιους σε συνεργασία με 27 άλλα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Λιθουανία και περιγράφει το σύστημα των υπηρεσιών διαχείρισης της σταδιοδρομίας στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα: την αποστολή τους, το όραμα, τους στόχους, τα καθήκοντα, τα κριτήρια αξιολόγησης, τις κύριες υπηρεσίες και τις αρχές της παροχής τους, συμπεριλαμβανομένων των οργανωτικών και οικονομικών θεμάτων.

Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν:

1. Εκπαίδευση σταδιοδρομίας - ανάπτυξη των δεξιοτήτων διαχείρισης της σταδιοδρομίας των φοιτητών (γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις).
2. Αξιολόγηση σταδιοδρομίας – βοήθεια στους φοιτητές να αποκτήσουν και να εφαρμόσουν γνώσεις σχετικά με τα προσωπικά χαρακτηριστικά τους τα οποία έχουν σημασία για την εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους.
3. Συμβουλευτική σταδιοδρομίας – βοήθεια στους φοιτητές να λύσουν προβλήματα σταδιοδρομίας.
4. Διερεύνηση των ευκαιριών σταδιοδρομίας – βοήθεια στους φοιτητές να αποκτήσουν και να εφαρμόσουν τις γνώσεις για τις ευκαιρίες σταδιοδρομίας στη διαδικασία της επαγγελματικής ανάπτυξης.
5. Αναζήτηση εργασίας – βοήθεια στους φοιτητές να αποκτήσουν δεξιότητες αναζήτησης εργασίας και να αναζητούν απασχόληση που να ανταποκρίνεται στις προσωπικές τους ανάγκες.

Το μοντέλο αναφέρεται στην εκπαίδευση σταδιοδρομίας ως τη βασική υπηρεσία διαχείρισης σταδιοδρομίας για τους φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Μελέτη Περίπτωσης 4.8: Δεξιότητες Διαχείρισης Σταδιοδρομίας σε ένα πανεπιστήμιο στην Πορτογαλία

Σεμινάρια αυτοδιαχείρισης σταδιοδρομίας έχουν αναπτυχθεί και υλοποιούνται από τους καθηγητές και ερευνητές ψυχολογίας του Κέντρου Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού του Πανεπιστημίου του Minho. Ενα από αυτά προορίζεται για την υποστήριξη της αυτοδιαχείρισης της σταδιοδρομίας των προπτυχιακών φοιτητών (διερεύνηση σταδιοδρομίας, καθορισμός στόχων, σχεδιασμός και υλοποίηση των σχεδίων δράσης, παρακολούθηση και ανατροφοδότηση). Αποτελείται από οκτώ συνεδρίες παρέμβασης των 120 λεπτών η καθεμία, που υλοποιούνται σε εβδομαδιαία βάση σε περιβάλλον τάξης ή στο κέντρο σταδιοδρομίας, σε μικρές ομάδες των 8-10 φοιτητών από διάφορες σχολές. Ενα άλλο προορίζεται για την υποστήριξη υποψήφιων διδασκτόρων και υποτρόφων ερευνητών για την απόκτηση ή την ανάπτυξη στρατηγικών συμπεριφορών σταδιοδρομίας. Αποτελείται από επτά συνεδρίες παρέμβασης των 90 λεπτών η καθεμία που υλοποιούνται σε εβδομαδιαία βάση στο κέντρο σταδιοδρομίας, σε μικρές ομάδες συμμετεχόντων από διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους.

Και τα δύο σεμινάρια διαρθρώθηκαν σε τρεις βασικούς άξονες συνεδριών, ώστε να αντικατοπτρίζουν τρεις συνιστώσες της διαδικασίας σχεδιασμού σταδιοδρομίας: επαγγελματική προσωπικότητα, προσαρμοστικότητα σταδιοδρομίας και τα θέματα της ζωής. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην προσαρμοστικότητα των πόρων της σταδιοδρομίας. Η διαδικασία και τα αποτελέσματα αξιολογούνται μέσω καταλόγων ελέγχου, ερωτηματολογίων και δομημένων συνεντεύξεων.

4.5.4 Εκπαίδευση ενηλίκων

- Η δια βίου μάθηση γίνεται ολοένα και πιο επίκαιρη με τους ενήλικες να ενθαρρύνονται όλο και περισσότερο να συμμετάσχουν εκ νέου στην εκπαίδευση και την κατάρτιση σε διάφορα στάδια στη ζωή τους.
- Μερικές φορές, η εκ νέου δέσμευση καθίσταται αναπόφευκτη είτε λόγω απώλειας της θέσης εργασίας, είτε λόγω της επιθυμίας του άτομου να αλλάξει την πορεία της σταδιοδρομίας του.
- Συχνά, ωστόσο, οι ενήλικες συμμετέχουν στην εκπαίδευση και κατάρτιση για λόγους που δεν συνδέονται στενά με την εργασία, αλλά περισσότερο με την προσπάθειά τους να πετύχουν καλύτερη ισορροπία μεταξύ προσωπικής και εργασιακής ζωής, να αξιοποιήσουν τον ελεύθερο χρόνο τους ή να αναπτύξουν τις κοινωνικές σχέσεις τους.
- Η εκπαίδευση και κατάρτιση αποτελούν μέσα για τους πολίτες να οργανώσουν τη ζωή τους με τρόπους που να παρέχουν ευκαιρίες για αυτοανάπτυξη και για αύξηση της ικανοποίησης.
- Οι τομείς των δεξιοτήτων που συνήθως συνδέονται με τις ΔΔΣ - αυτογνωσία, γνώση ευκαιριών, λήψη αποφάσεων, δεξιότητες μετάβασης - όλες δυναμικά ενισχύονται από τα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων και μάλιστα μπορούν να αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι των εν λόγω προγραμμάτων. Η Μελέτη Περίπτωσης 4.9 παρέχει ένα παράδειγμα του πώς η άτυπη μάθηση ενός ατόμου μπορεί να προσδιοριστεί, να αναγνωριστεί και να πιστοποιηθεί μέσα σε ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης ενηλίκων με στόχο τη δημιουργία μιας σταθερής βάσης για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη της σταδιοδρομίας.
- Σε άλλες πρωτοβουλίες εκπαίδευσης ενηλίκων συγκεκριμένες ΔΔΣ μπορούν να σχεδιαστούν με προσαρμόσιμο τρόπο προκειμένου να ανταποκριθούν στις διαφορετικές ανάγκες των ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της κάθετης και οριζόντιας επαγγελματικής κινητικότητας, της αντιμετώπισης των περιόδων ανεργίας, της στροφής προς την εργασία με μερική απασχόληση, καθώς και της συνταξιοδότησης.

Μελέτη Περίπτωσης 4.9:

Πιστοποίηση Προγενέστερης Μάθησης στην εκπαίδευση ενηλίκων στη Σουηδία

Η σουηδική κυβέρνηση στηρίζει τους παρόχους εκπαίδευσης ενηλίκων στην οργάνωση προγραμμάτων ΣυΕΠ ώστε να διευκολυνθεί η Πιστοποίηση Προγενέστερης Μάθησης. Ειδικότερα οργανώνει ένα πλήρες πρόγραμμα 10 εβδομάδων το οποίο λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση. Το πρόγραμμα μπορεί να λάβει διάφορες μορφές: μπορεί να οργανωθεί για ένα άτομο ή για μια ομάδα και μπορεί να είναι πλήρους ή μερικής απασχόλησης.

Ο Εκπαιδευτικός Νόμος ορίζει ότι πριν από την έναρξη ενός προγράμματος εκπαίδευσης ενηλίκων σε κάθε αιτούντα θα πρέπει να προσφέρονται υπηρεσίες ΣυΕΠ για το σχεδιασμό ατομικού σχεδίου μελέτης. Αν οι σύμβουλοι σταδιοδρομίας εντοπίσουν τη δυνατότητα Πιστοποίησης Προγενέστερης Μάθησης, ενθαρρύνουν τον συμμετέχοντα να υποβάλει αίτηση για εξατομικευμένο πρόγραμμα ΣυΕΠ. Το πρόγραμμα αυτό ξεκινά συνήθως με μια γενική χαρτογράφηση των δεξιοτήτων για να συνεχίσει με πιο λεπτομερή χαρτογράφηση, συχνά σε συνεργασία με ειδικευμένους επαγγελματίες. Ο καταρτιζόμενος συμμετέχει στη διαδικασία, καθώς ένας εκπαιδευτής στο χώρο εργασίας και ένας εκπαιδευτής ΕΕΚ παρακολουθούν τα αποτελέσματα, ενώ ο σύμβουλος σταδιοδρομίας ενεργεί ως συντονιστής. Τα αποτελέσματα της Πιστοποίησης Προγενέστερης Μάθησης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να μειωθεί ο χρόνος που απαιτείται για να φθάσει κανείς το επίπεδο του διπλώματος. Τα αποτελέσματα επίσης βοηθούν τους συμμετέχοντες να ενισχύσουν τις ΔΔΣ τους: τη γνώση της αξίας των δεξιοτήτων που διαθέτουν και πώς να τις αναπτύξουν περαιτέρω.

4.5.5 Απασχόληση

- Η ανάλυση των τάσεων της απασχόλησης δείχνουν πορεία προς μεταβατικές αγορές εργασίας. Οι νέοι και οι ενήλικες δυσκολεύονται όλο και περισσότερο να βρουν και να διατηρήσουν την εργασία τους και βιώνουν συχνότερα την εμπειρία της «επισφάλειας» και την ανασφάλεια, τόσο λόγω της φύσης των συμβάσεων εργασίας που προσφέρονται, όσο και γιατί η αναδιάρθρωση και η μεταβολή των εταιριών (σε αναζήτηση της συνεχούς κερδοφορίας σε ένα έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον) απαιτούν συνεχή ανανέωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων.
- Γίνονται προσπάθειες για να βρεθεί πιο δίκαιος και κοινωνικά ισότιμος τρόπος εξισορρόπησης της ανάγκης για ευελιξία, τόσο από την πλευρά των εταιριών (στις προσλήψεις και τις απολύσεις των εργαζομένων, στην αναδιάρθρωση του προφίλ των δεξιοτήτων σε απάντηση στις νέες προκλήσεις, στην προσαρμογή του εργατικού δυναμικού σε συμβάσεις ορισμένου χρόνου εργασίας, όσο και των εργαζομένων (εναρμόνιση εργασίας και προσωπικών ευθυνών για τη φροντίδα των παιδιών ή των ηλικιωμένων) με την ανάγκη των πολιτών και των επιχειρήσεων για ασφάλεια - μέσω της ανάπτυξης των ρυθμίσεων της ευελιξίας με ασφάλεια που είναι αποδεκτές από τους εκπροσώπους των εργοδοτών και των εργαζομένων.
- Σε τέτοια πλαίσια, η ανάγκη για τους νέους και τους ενήλικες να αναπτύξουν ΔΔΣ γίνεται ακόμα πιο πιεστική και πολλές Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης σε όλη την Ευρώπη προσπαθούν να βοηθήσουν τους πελάτες τους να είναι καλύτερα εξοπλισμένοι για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που έχουν να αντιμετωπίσουν. Η Μελέτη Περίπτωσης 4.10 παρέχει ένα παράδειγμα μιας τέτοιας πρωτοβουλίας.

Μελέτη Περίπτωσης 4.10:**Ανάπτυξη ΔΔΣ σε επιχειρήσεις υπό αναδιάρθρωση στην Πορτογαλία**

Η πορτογαλική Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης έχει αναπτύξει ένα πρόγραμμα σε επιχειρήσεις υπό αναδιάρθρωση με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων των αλλαγών και τη διαχείριση της ανεργίας. Την πρωτοβουλία αυτή τη χειρίζονται σύμβουλοι σταδιοδρομίας οι οποίοι λειτουργούν ως μέρος μιας ευρύτερης ομάδας που συνεργάζεται στενά με διαφορετικούς φορείς. Ο στόχος είναι η υποστήριξη της επανακατάρτισης των εργαζομένων και παράλληλα η ενίσχυση την απασχολησιμότητας με την ενθάρρυνση ανάπτυξης των ΔΔΣ που θα τους επιτρέπουν να αντιμετωπίσουν, όχι μόνο τη συγκεκριμένη μετάβαση, αλλά αυτόνομα και τη μελλοντική διαχείριση της σταδιοδρομίας τους. Οι εργαζόμενοι συγκεντρώνουν συνήθως γνώσεις που μπορούν να μεταφερθούν σε άλλα περιβάλλοντα εργασίας. Μια «εξισορρόπηση ικανοτήτων» μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό, την αξιολόγηση και τη βελτίωση των δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί σε όλη τη ζωή σε διάφορα πλαίσια, καθώς και στον εντοπισμό των ελλείψεων στις δεξιότητες. Η διαδικασία αυτή στηρίζει τις προσπάθειες για επανένταξη των εργαζομένων στην αγορά εργασίας με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Όταν η «εξισορρόπηση ικανοτήτων» έχει ολοκληρωθεί, διαμορφώνεται σχέδιο για τη βελτίωση των ΔΔΣ που μπορεί να περιλαμβάνει την ανάπτυξη σχετικών δεξιοτήτων, όπως η επίλυση προβλημάτων, η διαχείριση των πληροφοριών, δεξιότητες μάθησης και ομαδική εργασία. Άλλες πτυχές των στόχων του προγράμματος περιλαμβάνουν τη στάση απέναντι στην αλλαγή και το επιχειρηματικό πνεύμα. Οι τεχνικές αναζήτησης εργασίας είναι επίσης συχνά μέρος του προγράμματος, όπως και οι προσπάθειες για τη βελτίωση της αυτοεκτίμησης.

4.5.6 Κοινωνική ένταξη

- Το πρόβλημα για πολλές πολιτικές πρωτοβουλίες προέρχεται από την υιοθέτηση της προσέγγισης του «ενός μεγέθους για όλους», παραλείποντας να αναγνωρίσουν τις διαφορετικές συνθήκες ζωής που οι διάφορες ομάδες πολιτών έχουν να αντιμετωπίσουν.
- Αυτό ισχύει για πολλά προγράμματα ΔΔΣ που προσφέρονται στους φοιτητές, τους νέους και τους ενήλικες όπου τέτοιου είδους ζητήματα όπως το περιεχόμενο (δηλαδή η επιλογή των δεξιοτήτων), η παιδαγωγική/εκπαίδευση ενηλίκων (δηλαδή η διδακτική προσέγγιση) και η αξιολόγηση (δηλαδή οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο της γνώσης) δεν λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανάγκες των διαφόρων ομάδων-στόχων.
- Μεταξύ των τελευταίων είναι οι γυναίκες (συμπεριλαμβανομένων των γυναικών που επιστρέφουν στην εργασία μετά από μακρά απουσία εξαιτίας της ανατροφής των παιδιών, ή τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας που εγκαταλείπουν το σύντροφό τους και μπορεί να βρεθούν σε οικονομικά ευάλωτη θέση), οι πρώην παραβάτες, τοξικομανείς, μετανάστες, ταξιδιώτες, εθνοτικές μειονότητες και τα άτομα με ειδικές ανάγκες.
- Κάθε ομάδα μπορεί να επωφεληθεί από τις βασικές ΔΔΣ που είναι πολύτιμες για όλους τους πολίτες, αλλά χρειάζονται και επιπλέον δεξιότητες προσαρμοσμένες στις δικές τους ιδιαίτερες συνθήκες ζωής.
- Όλες οι ομάδες μπορούν να επωφεληθούν από την εμπλοκή τους σε περιβάλλοντα μάθησης, αλλά τα περιβάλλοντα αυτά πρέπει να σχεδιάζονται παίρνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες της ομάδας στόχου.
- Οι Μελέτες Περιπτώσεων 4.11 και 4.12 παρέχουν παραδείγματα προγραμμάτων ΔΔΣ σχεδιασμένων ειδικά για τους Ρομά και τα άτομα με αναπηρία.

Μελέτη Περίπτωσης 4.11:

Η IQ Υπηρεσία των Ρομά – Το Κέντρο Συμβουλευτικής και Απασχόλησης, στην Τσεχία

Η IQ Υπηρεσία των Ρομά είναι μια Κοινοτική Οργάνωση, που δραστηριοποιείται στο Μπρνο από το 1997. Η συγκεκριμένη ΜΚΟ δρα εντός διαφόρων δικτύων τα οποία περιλαμβάνουν κυβερνητικούς και μη-κυβερνητικούς εταίρους, υλοποιώντας τους στόχους της ως μέρος των διαδικασιών ενδυνάμωσης της ευρύτερης κοινωνίας των πολιτών. Το Κέντρο Συμβουλευτικής και Απασχόλησης αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Οργάνωσης και παρέχει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών στον τομέα της απασχόλησης που συμπληρώνουν ορισμένα κενά στις επιχορηγούμενες από το κράτος υπηρεσίες. Η συνεργασία με τους πελάτες για την ενεργό αναζήτηση εργασίας χρησιμοποιεί τη διαφήμιση, τις αγγελίες και τη δική του βάση δεδομένων εργοδοτών. Η μεθοδολογία της δραστηριότητας αυτής στηρίζεται στον καθορισμό με σαφήνεια της εργασίας που ο πελάτης επιθυμεί και στην καταγραφή των ιδιαίτερων συνθηκών υπό τις οποίες ο πελάτης μπορεί και επιθυμεί να εργαστεί. Η εντακτική συνεργασία με τους πελάτες βασίζεται σε ατομικά σχέδια δράσης τα οποία περιλαμβάνουν διαδικασία που ορίζεται από τον πελάτη με σκοπό την επιθυμητή εργασία. Οι υπηρεσίες επικεντρώνονται στην παροχή βοήθειας για την προετοιμασία βιογραφικών σημειωμάτων και συνοδευτικών επιστολών της αίτησης, καθώς και την προετοιμασία για συνέντευξη, ή την έναρξη απασχόλησης. Η υπηρεσία περιλαμβάνει συμβουλευτική, μακροπρόθεσμη παρακολούθηση των εργαζομένων πελατών με σκοπό να βοηθηθούν να διατηρήσουν τη νέα τους δουλειά, υπηρεσίες διαμεσολάβησης και εκπαίδευσης/κατάρτισης ανάλογα με την περίπτωση.

Μελέτη Περίπτωσης 4.12: Εταιρική σχέση με βάση το μοντέλο ΔΔΣ για τα άτομα με αναπηρία στην Κροατία

Η στρατηγική για την Ισότητα των Ευκαιριών για τα Άτομα με Αναπηρία στην Κροατία (2007-15) στοχεύει «να επιτρέψει την πρόσβαση στη διαχείριση της σταδιοδρομίας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες». Η Υπηρεσία Απασχόλησης της Κροατίας σε συνεργασία με τη URIHO (οργάνωση για την αποκατάσταση) έχουν αναπτύξει ένα μοντέλο για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ανέργων ατόμων με αναπηρία βελτιώνοντας τις δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας τους με τη χρήση δραστηριοτήτων προσαρμοσμένων στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και οι οποίες σχετίζονται με την εργασία. Το μοντέλο περιλαμβάνει ομαδικές δραστηριότητες, ατομικές συνεδρίες και κοινωνικές δραστηριότητες. Στοχεύουν στην αξιολόγηση και την αναβάθμιση των επαγγελματικών δεξιοτήτων και των βασικών ικανοτήτων (επικοινωνία στη μητρική γλώσσα, μαθηματικές και ψηφιακές δεξιότητες, πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα, κοινωνικές δεξιότητες, δεξιότητες αναζήτησης εργασίας). Προσφέρεται παράλληλα η δυνατότητα αυτο-αξιολόγησης με τη χρήση του λογισμικού ΣυΕΠ «My Choice» (η «Επιλογή μου»). Επιπλέον, η ατομική συμβουλευτική σχετικά με τις δυνατότητες στην αγορά εργασίας οδηγεί στη βελτίωση των ΔΔΣ.

Η αξιολόγηση δείχνει ότι μετά από 6 μήνες οι επωφελούμενοι έχουν βελτιώσει τις δυνατότητες εργασίας τους συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τις δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας. Σύμφωνα με έρευνες μετα - παρακολούθησης, το 45% των ανέργων ατόμων με αναπηρίες που έχουν χρησιμοποιήσει εγκαταστάσεις της URIHO έχουν βρει θέσεις απασχόλησης στην ανοιχτή αγορά εργασίας.

Περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με όλες τις μελέτες περίπτωσης σε αυτόν τον Οδηγό Καλών Πρακτικών είναι διαθέσιμες στη βάση δεδομένων του δικτύου ELGPN.

Πρόσβαση

5.1 Εισαγωγή

Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει θέματα πολιτικής που σχετίζονται με την πρόσβαση σε υπηρεσίες διά βίου ΣυΕΠ. Η ενότητα χωρίζεται σε τέσσερις υπο - ενότητες: θέματα πολιτικής (Ενότητα 5.2)· ζητήματα που οι πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίσουν (Ενότητα 5.3)· μια πιθανή προοδευτική συνέχεια των μέτρων της πολιτικής (Ενότητα 5.4)· και οι συνέπειες για έξι τομείς της πολιτικής - σχολεία (Ενότητα 5.5.1), ΕΕΚ (Ενότητα 5.5.2), τριτοβάθμια εκπαίδευση (Ενότητα 5.5.3), εκπαίδευση ενηλίκων (Ενότητα 5.5.4), απασχόληση (Ενότητα 5.5.5) και κοινωνική ένταξη (Ενότητα 5.5.6).

5.2 Θέματα πολιτικής

- Η πρόσβαση σε υπηρεσίες ΣυΕΠ πρέπει να είναι δυνατή σε διαφορετικές ομάδων πολιτών. Οι ομάδες αυτές περιλαμβάνουν νέους που βρίσκονται σε κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, σπουδαστές της ΕΕΚ και φοιτητές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενήλικες που εργάζονται, πληθυσμό που γηράσκει και άτομα με ειδικές ανάγκες. Χρειάζονται ισχυρότερα πλαίσια πολιτικής για την παροχή ικανοποιητικών υπηρεσιών, αλλά και για να παρακινήσουν και να

εμπνεύσουν τους πολίτες να χρησιμοποιήσουν αυτές τις υπηρεσίες σε διαφορετικές ηλικίες και στάδια στην πορεία της ζωής τους.

- Οι υπηρεσίες ΣυΕΠ παρέχονται σε περιορισμένα μέρη, μέσα, ώρες της ημέρας ή της εβδομάδας με έμφαση σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους ζωής περιορίζοντας τη δια βίου διάσταση και την πρόσβαση η οποία χρειάζεται διεύρυνση σε αυτές τις περιπτώσεις.
- Κάθε χώρα έχει τη μοναδικότητά της σε σχέση με τις υποδομές και την κουλτούρα, τους πόρους και την παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ. Ωστόσο, τα επτά βασικά χαρακτηριστικά της πρόσβασης (συνοχή και συνέπεια, διοχέτευση, διαφοροποίηση, διείσδυση, στόχευση, μάρκετινγκ, συν-δημιουργία) είναι μια πρόκληση πολιτικής και εφαρμογής για τη διεύρυνση της πρόσβασης για όλους.
- Ανεξάρτητα από την ανάγκη και την αξία των παρεμβάσεων πρόσωπο-με-πρόσωπο για ατομική βοήθεια, οι νέες τεχνολογίες έχουν μεγάλες δυνατότητες ώστε να κάνουν την πρόσβαση πιο εφικτή, αποδοτική και φιλική προς το χρήστη. Ωστόσο, εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση για τις περισσότερες χώρες-μέλη του ELGPN να δημιουργήσουν καινοτόμο και ευέλικτη παροχή υπηρεσιών που να συνδέεται με μοντέλα αυτο-

πρόσβασης και αυτοβοήθειας. Σε ορισμένες χώρες η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου μοντέλου υπηρεσιών για όλες τις ηλικίες είναι στην ημερήσια διάταξη και σε άλλες προωθούνται ολοκληρωμένες υπηρεσίες για όλες τις ομάδες-στόχους. Σε πολλές περιπτώσεις, αυτό απαιτεί νέα θεσμικά πλαίσια και νέα νοοτροπία και κουλτούρα.

- Ενα σημαντικό ζήτημα πολιτικής είναι να υπάρξει προσέγγιση μεταξύ συστημάτων για την ανάπτυξη προληπτικών υπηρεσιών σε όλη τη ζωή και τους τομείς. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν θέσεις όπως «προσέγγιση αντί αναμονής για να έρθουν τα άτομα σε εμάς», «οικοδόμηση μιας κουλτούρας μάθησης μέσω της ευαισθητοποίησης», καθώς και ενθάρρυνση των ατόμων να επενδύσουν στη ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους και να διαχειριστούν τα κίνητρά τους και την αυτοπεποίθησή τους. Το δικαίωμα στην ελεύθερη πρόσβαση σε υπηρεσίες ΣυΕΠ πρέπει να είναι μέρος αυτών των προσεγγίσεων.
- Η παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ στο πλαίσιο της διαδικασίας πιστοποίησης της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης βρίσκεται στο στάδιο της ανάπτυξης σε πολλές χώρες. Ο ρόλος της πιστοποίησης αναγνωρίζεται πλέον ευρέως και υπάρχει δέσμευση για την εισαγωγή, εφαρμογή και εδραίωση συστημάτων πιστοποίησης. Ωστόσο, η πραγματική κλίμακα εφαρμογής ποικίλλει. Αν και η ανάγκη για υπηρεσίες ΣυΕΠ είναι καλά κατανοητή, η παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ στο πλαίσιο της διαδικασίας πιστοποίησης φαίνεται συνήθως, στην καλύτερη περίπτωση, να είναι σε εξέλιξη.

5.3 Ζητήματα που οι πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίσουν

- Πώς πρέπει να κατανοηθεί η χρηματοδότηση μεταξύ των διαφόρων φορέων για να καλυφθούν οι ανάγκες των διαφορετικών ομάδων προτεραιότητας;

- Ποιες στρατηγικές μπορούν να αναπτυχθούν για να προωθηθεί καλύτερα η ύπαρξη εγγυημένης ποιότητας δομών και δυνατοτήτων υπηρεσιών ΣυΕΠ; Πώς πρέπει να αξιολογούνται οι πόροι και η παροχή υπηρεσιών σε σχέση με την εξασφάλιση της πρόσβασης σε μια προοπτική δια βίου ΣυΕΠ;
- Πώς μπορούν οι ικανότητες των συμβούλων σταδιοδρομίας να αναπτυχθούν για να ανταποκριθούν στις μεταβαλλόμενες ανάγκες γενικά, και ειδικά για τις συγκεκριμένες ομάδες-στόχους;
- Σε ποιο βαθμό οι υπηρεσίες που παρέχονται στηρίζονται σε νόμους ή κανονισμούς;

5.4 Μέτρα πολιτικής

Το εργαλείο αυτοαξιολόγησης που παρουσιάζεται στη συνέχεια έχει ως στόχο να δώσει την ευκαιρία στις χώρες-μέλη να προβληματιστούν σχετικά με τις πολιτικές και την εφαρμογή των μέτρων για τη διεύρυνση της πρόσβασης στη δια βίου ΣυΕΠ, λαμβάνοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Συμβουλίου της ΕΕ για τη δια βίου ΣυΕΠ (2004, 2008) και την προτεραιότητα που προσδίδουν στη βελτίωση της πρόσβασης των πολιτών στις υπηρεσίες δια βίου ΣυΕΠ. Το σκεπτικό είναι ότι οι υπηρεσίες δια βίου ΣυΕΠ θα πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμες σε όλους τους πολίτες ανεξάρτητα από την κοινωνική και επαγγελματική τους κατάσταση και τη γεωγραφική τους θέση. Περιγραφές παρέχονται για κάθε ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της διεύρυνσης της πρόσβασης και αντιπροσωπεύουν ένα συνεχές στην ανάπτυξη. Οι χώρες - μέλη μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν ως εργαλείο για την αξιολόγηση των υφιστάμενων υπηρεσιών τους και για το σχεδιασμό για το μέλλον, σε μια συνεχή διαδικασία ανάπτυξης της παροχής για όλους τους πολίτες. Οι χώρες μπορούν να χρησιμοποιούν τα σημεία με τις τελείες ως λίστα ελέγχου για αυτο-αξιολόγηση.

Πίνακας 5.1: Περιγραφικοί Δείκτες βασικών χαρακτηριστικών διευρυνμένης πρόσβασης

1. Η διεύρυνση της πρόσβασης μέσω διαφόρων τρόπων παροχής

Περιορισμένες υπηρεσίες για κάποιες ομάδες - στόχους	Περιορισμένες υπηρεσίες και εκπαίδευση σταδιοδρομίας	Περιορισμένες υπηρεσίες και υπηρεσίες βασισμένες στο διαδικτυο	Περιορισμένες υπηρεσίες και πλήρη εργασία ΤΠΕ	Ολοκληρωμένο/περιεκτικό μοντέλο
<p>Περιορισμένες υπηρεσίες παρέχονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • στο κανονικό ωράριο λειτουργίας • σε σταθερά σημεία στα εκπαιδευτικά ιδρύματα • σε σταθερά σημεία στις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης • σε ορισμένες ομάδες-στόχους <p>Περιορισμένη συμμετοχή της ΣυΕΠ στη διαδικασία πιστοποίησης</p>	<p>Περιορισμένες υπηρεσίες συμπληρώνονται από άλλες δραστηριότητες ΣΥΕΠ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • εκπαίδευση σταδιοδρομίας • ομάδα εργασίας • λέσχες απασχόλησης • βάσεις πληροφόρησης • ΣΥΕΠ ενσωματωμένη στο αναλυτικό πρόγραμμα • εργασιακή εμπειρία • παρακολούθηση εργασίας • mentoring 	<p>Περιορισμένες υπηρεσίες και άλλες δραστηριότητες ΣΥΕΠ συμπληρώνονται από εργασία των ΤΠΕ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ιστοσελίδες • web εργασία • ιστοσελίδες (εκπαίδευσης και εργασίας) που ενσωματώνουν τις πληροφορίες στους τομείς τους • με /χωρίς εργασία διά βίου ΣΥΕΠ • ολοκληρωμένες εθνικές και / ή περιφερειακές ιστοσελίδες για τη δια βίου ΣΥΕΠ για όλους τους πολίτες, με διά βίου ΣΥΕΠ εργασία 	<p>Περιορισμένες υπηρεσίες, όπως υπηρεσίες που βασίζονται στο διαδικτυο υποστηρίζονται από τηλεφωνική γραμμή που επιτρέπει την πρόσβαση σε εξειδικευμένο σύμβουλο, συμπεριλαμβανομένου chat ή υπηρεσίες e-mail:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Θεσμικά καθοδηγούμενες σε ολόκληρη τη χώρα / περιφέρεια • για ορισμένες ή όλες τις ομάδες-στόχους 	<p>Ολοκληρωμένο μοντέλο δια βίου ΣΥΕΠ υφίσταται και αφορά σε υπηρεσίες σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • τηλέφωνο • εργασία υποστήριξης που βασίζονται στο διαδικτυο • καθορισμένες υπηρεσίες και άλλες δραστηριότητες ΣΥΕΠ • για ορισμένες ή όλες τις ομάδες-στόχους <p>Η υπηρεσία παρέχεται σε χώρους και χρόνους ανάλογους με τη διαθεσιμότητα των πολιτών</p> <p>Παροχή Γλώσσας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • μόνο στην επίσημη γλώσσα • δυνατότητα για άλλες γλώσσες (περιφερειακές ή ξένες γλώσσες) <p>Η παροχή ΣΥΕΠ αποτελεί νόμιμο δικαίωμα των πολιτών (σύμφωνα με τη νομοθεσία)</p> <p>Αποτελεσματική παροχή ΣΥΕΠ στο πλαίσιο της διαδικασίας πιστοποίησης</p>

2. Η συλλογή δεδομένων για την τεκμηριωμένη ανάπτυξη της μάθησης και της πολιτικής με διευρυμένη πρόσβαση

<ul style="list-style-type: none"> Οι υποδομές δεν είναι σε θέση να συλλέγουν δεδομένα σχετικά με τις υφιστάμενες υπηρεσίες δια βίου ΣυΕΠ για τους νέους και τους ενήλικες Δεν είναι εμφανής η ύπαρξη χαρτογράφησης των χαρακτηριστικών ή των μελλοντικών αναγκών των μαθητών με ειδικές ανάγκες Δεν υπάρχουν σαφείς στόχοι για περαιτέρω τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής <p>Δεν υπάρχουν στοιχεία για διάφορες ομάδες (Εκπαίδευση & ΔΥΑ)</p>	<p>Ορισμένες προοπτικές γίνονται για τη συλλογή δεδομένων από διαφορετικά τμήματα του πληθυσμού:</p> <ul style="list-style-type: none"> δεδομένα υπάρχουν για ορισμένους τομείς του πληθυσμού ορισμένες τεκμηριωμένες εκθέσεις για τη χάραξη πολιτικής έχουν συνταχθεί με αυτά τα δεδομένα 	<p>Ορισμένα δεδομένα συλλέγονται σε θεσμικό επίπεδο και συγκεντρώνονται σε εθνικό / περιφερειακό επίπεδο και κλαδικά για τους σκοπούς χάραξης πολιτικής, π.χ. στοχεύοντας σε διαφορετικές ομάδες</p>	<p>Δεδομένα για χρήση της υπηρεσίας συλλέγονται σε επίπεδο τομέα, αλλά συγκεντρώνονται σε εθνικό / περιφερειακό επίπεδο, σε μια προοπτική διά βίου ΣυΕΠ</p> <p>Τα συγκεντρωμένα στοιχεία αξιολογούνται για να βελτιώσουν την ποιότητα της δια βίου ΣυΕΠ</p>	<p>Τα δεδομένα για τη δια βίου χρήση υπηρεσιών ΣυΕΠ και τη δυναμική ζήτηση συλλέγονται και συγκεντρώνονται συστηματικά σε εθνικό / περιφερειακό επίπεδο για τη διαμόρφωση του προφίλ των υπηρεσιών και την ανάπτυξη τεκμηριωμένων πολιτικών για την παροχή υπηρεσιών που να απευθύνονται σε διαφορετικές ομάδες</p>
--	--	--	---	---

3. Προώθηση της πρόσβασης

<p>Δεν υπάρχουν ορατές και γνωστές προοπτικές για την προώθηση των υπηρεσιών της δια βίου ΣυΕΠ μεταξύ του πληθυσμού</p>	<p>Γίνονται περιορισμένες δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης για να αναδείξουν τη δια βίου ΣυΕΠ ως υπηρεσία που παρέχεται σε όλες τις ομάδες-στόχους</p>	<p>Οι προσπάθειες για να διασφαλιστεί ότι οι χρήστες και οι δυνητικοί επαναξιολογητές υπηρεσιών σαφώς τις υπηρεσίες που προσφέρονται είναι περιορισμένες</p>	<p>Η προώθηση και η ανάληψη των υπηρεσιών δια βίου ΣυΕΠ τελούν υπό επαναξιολόγηση σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο από συνεταιρικές ομάδες πολιτικής, με σκοπό συμπληρωματικές δράσεις για τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών δια βίου ΣυΕΠ</p>	<p>Γίνεται συστηματική και τακτική προώθηση του αντικείμενου και των αποτελεσμάτων των υπηρεσιών δια βίου ΣυΕΠ σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο (π.χ. εβδομαδιαία σταδιοδρομία, διαφημιστικά μέσα και διαφημιστική εκστρατεία)</p>
---	---	--	--	--

5.5 Συνέπειες στους τομείς πολιτικής

5.5.1 Σχολεία

- Οι υπηρεσίες ΣυΕΠ παρέχονται στα σχολεία με ποικίλες υπηρεσίες πρόσωπο-με-πρόσωπο και με τη χρήση εργαλείων των ΤΠΕ να συμβάλουν στην ανάπτυξη της σταδιοδρομίας και στην προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών σε μια ολιστική προσέγγιση. Ο ρόλος της ΣυΕΠ είναι να υποστηριχθούν οι επιλογές σταδιοδρομίας και οι μεταβάσεις των μαθητών.
- Καθώς οι γονείς διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επιλογή του επαγγέλματος των παιδιών τους, είναι σημαντικό να στηριχθούν πρωτοβουλίες με σκοπό την παροχή βασικών δεξιοτήτων για τη χρήση εργαλείων των ΤΠΕ ώστε να είναι σε θέση να στηρίζουν τα παιδιά τους.
- Η παροχή ΣυΕΠ μέσα στα σχολεία μπορεί να συμπληρώνεται από εξωτερικές πηγές, συμπεριλαμβανομένου της διαδικτυακής ΣυΕΠ, όπως φαίνεται στην μελέτη περίπτωσης 5.1.
- Για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου πρέπει να παρέχεται υποστήριξη στους μαθητές σε κίνδυνο, ιδίως στις καίριες μεταβάσεις: η Μελέτη Περίπτωσης 5.2 από τη Γερμανία είναι ένα παράδειγμα.
- Όπου είναι δυνατόν, τα σχολεία θα πρέπει να λειτουργούν σε συντονισμό και συνεργασία με τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (ΔΥΑ) για την υποστήριξη της επαγγελματικής εξέλιξης των μαθητών, όπως παρουσιάζεται στα παραδείγματα από τη Γερμανία και την Αυστρία (βλ. Μελέτες περιπτώσεων 5.2 και 5.3).
- Η πρόσβαση μπορεί να βελτιωθεί μέσω πρωτοβουλιών στο πλαίσιο του αναλυτικού προγράμματος σπουδών, όπως στην μελέτη περίπτωσης 5.4.

Μελέτη Περίπτωσης 5.1: eGuidance στη Δανία

Το Υπουργείο Παιδείας και Παιδιών της Δανίας ξεκίνησε την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών ΣυΕΠ (eGuidance) τον Ιανουάριο του 2011. Παρέχει ατομικές υπηρεσίες ΣυΕΠ σε όλους τους πολίτες μέσω διαφόρων διαύλων εικονικής επικοινωνίας: chat, τηλέφωνο, SMS, e-mail και το Facebook. Οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες ΣυΕΠ προσφέρονται σε όποιον θέλει πληροφορίες σχετικά με την εκπαίδευση και την απασχόληση· παραπέμπει επίσης τους χρήστες σε άλλα εργαλεία ΣυΕΠ (www.ug.dk) και σε ιδρύματα για περαιτέρω υπηρεσίες ΣυΕΠ. Απευθύνεται ιδιαίτερα σε νέους με προσόντα και τους γονείς τους για να τους δώσει εύκολη πρόσβαση σε ανεξάρτητες υπηρεσίες πληροφόρησης και επαγγελματικού προσανατολισμού ώστε να δοθούν κίνητρα στους νέους να συνεχίσουν μόνοι τους τη διαδικασία αναζήτησης και αξιολόγησης. Παίζει κεντρικό ρόλο ως οδηγός για την εθνική πύλη ΣυΕΠ και ως επικοινωνός των πληροφοριών προσανατολισμού κλπ. Η χρήση του Facebook εισήχθη τον Ιανουάριο του 2012, επιτρέποντας στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες ΣυΕΠ να παρέχονται σε ένα κοινό forum και στα κοινωνικά δίκτυα (www.facebook.com/eVejledning). Οι χρήστες μπορούν να επικοινωνήσουν με τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες ΣυΕΠ κατά τη διάρκεια της ημέρας, το βράδυ, καθώς και τα Σαββατοκύριακα.

Μελέτη Περίπτωσης 5.2: Παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ στους νέους που βρίσκονται σε κίνδυνο στη Γερμανία

Στη Γερμανία, οι υπηρεσίες ΣυΕΠ για τη νεολαία σε κίνδυνο κατά τη μετάβαση από το σχολείο στην εργασία είναι μια ομοσπονδιακή πρωτοβουλία που ονομάζεται «Εκπαιδευτικές Αλυσίδες και Προγύμναση (coaching)». Σχεδιασμένη για να αποτρέψει την αποχώρηση και την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, η πρωτοβουλία του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Παιδείας και Ερευνας συνδέεται με τα υπάρχοντα προγράμματα και τα εργαλεία των γερμανικών ομοσπονδιακών κρατιδίων (Länder). Συνδυάζεται επίσης με το πρόγραμμα «Προγύμναση για τη Μετάβαση στην Εργασία» του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων που έχει ως στόχο να στηρίξει τη μετάβαση από τη γενική στην επαγγελματική εκπαίδευση, καθώς και την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης και στα δύο συστήματα. Η πρωτοβουλία των «Εκπαιδευτικών Αλυσίδων» υποστηρίζει τους νέους στην προετοιμασία για το απολυτήριο του γενικού σχολείου και την επαγγελματική τους εκπαίδευση. Η ιδέα είναι να συνδεθούν τα υπάρχοντα επιτυχημένα προγράμματα όπως οι κρίκοι μιας αλυσίδας για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της συνέχειας. Μια πρώτη ανάλυση των δυνατοτήτων στην 7η ή 8η τάξη επικεντρώνεται στις βασικές δεξιότητες και αξιολογεί τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητες του μαθητή. Στα επόμενα στάδια, ένας προγυμναστής εκπαίδευσης συνοδεύει τους νέους και τους υποστηρίζει στην επιλογή σταδιοδρομίας και στη διαδικασία μετάβασης στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση μέσα από την εξεύρεση και την αξιολόγηση της εργασιακής εμπειρίας από τις τοποθετήσεις σε θέσεις εργασίας, όπως και βοηθώντας στην αναζήτηση πληροφοριών μέσω της χρήσης των πηγών στο διαδίκτυο και στη σύνδεση με τις υπηρεσίες ΣυΕΠ των ΔΥΑ (συμπεριλαμβανομένου του Κέντρου Πληροφοριών Σταδιοδρομίας -BIZ).

Μελέτη Περίπτωσης 5.3: Πληροφορίες σταδιοδρομίας για τους νέους στην Αυστρία

Προκειμένου να διευρυνθεί η πρόσβαση σε υπηρεσίες ΣυΕΠ και στην επαγγελματική πληροφόρηση, το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Προστασίας των Καταναλωτών συνεργάζεται στενά με το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας. Τα υπουργεία έχουν δεσμευτεί από κοινού ότι όλοι οι μαθητές της 7ης και 8ης τάξης θα πρέπει να επισκεφθούν τα κέντρα επαγγελματικής πληροφόρησης των ΔΥΑ. Τα περιφερειακά γραφεία των ΔΥΑ προσκαλούν τα σχολεία για μια επίσκεψη ώστε να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες ΣυΕΠ και άλλο πληροφοριακό υλικό. Ο στόχος πίσω από αυτό το μέτρο είναι ότι σε μια οικονομία βασισμένη στη γνώση και σε μια δυναμική αγορά εργασίας, οι νέοι θα πρέπει να ασχοληθούν με την εκπαιδευτική και επαγγελματική επιλογή τους σε πρώιμο στάδιο, έτσι ώστε να είναι πιο ομαλή η μετάβαση από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (πρώτη με ένατη τάξη) στη δευτεροβάθμια, στη μαθητεία, στην αγορά εργασίας, καθώς επίσης και για την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Οι νέοι πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες, υποστήριξη και συμβουλευτική, ώστε να μπορέσουν να κάνουν αυτόνομη επιλογή για τη μελλοντική τους σταδιοδρομία. Καθώς οι γονείς, συχνά, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις αποφάσεις σταδιοδρομίας των παιδιών τους, γίνεται προσπάθεια για την προσέγγιση και την ενημέρωσή τους. Έτσι, τα κέντρα επαγγελματικής πληροφόρησης διοργανώνουν εκδηλώσεις για ομάδες όπως γονείς, υπευθύνους των προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαιδευτικούς. Παρέχονται επίσης πληροφορίες σε ξένες γλώσσες.

Μελέτη Περίπτωσης 5.4: Από την παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ για όλους - στην προσωπική διαδρομή του κάθε ατόμου, Γαλλία

Η PDMF (*Parcours de découverte des métiers et des formations – ταξίδι ανακάλυψης των επαγγελματιών και της κατάρτισης*) είναι μια πολιτική η οποία απευθύνεται σε όλους τους μαθητές από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (από την ηλικία των 12) μέχρι τις πανεπιστημιακές σπουδές. Αποσκοπεί στην ενδυνάμωση του κάθε μαθητή για να οικοδομήσει την εκπαιδευτική πορεία του πάνω στη γνώση για το πώς να κάνει επιλογές. Η μέθοδος αποτελείται από τη διδασκαλία ικανοτήτων που αφορούν στη γνώση της απασχόλησης, στο ποιες σπουδές πρέπει να ακολουθηθούν για την επίτευξη προσωπικών στόχων και τι αυτό συνεπάγεται για τον καθέναν. Είναι δομημένο μέσα στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών μέσω γενικών αντικειμένων που υποστηρίζονται από διάφορες δραστηριότητες ΣυΕΠ. Η δεξιότητα «αυτονομία και πρωτοβουλία» αξιολογείται ως μέρος της κοινής βάσης των γνώσεων και των δεξιοτήτων που κάθε παιδί πρέπει να αποκτήσει. Ειδικές συνεδρίες παρέχονται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση για να προετοιμαστούν οι μαθητές για την πρόσβαση στην εργασία ή την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Επιπλέον, από το 2009, ένας νόμος επιτρέπει στους μαθητές που δεν έχουν ολοκληρώσει την κοινή βασική εκπαίδευσή τους να εισαχθούν σε επαγγελματικές σχολές που συνδέονται με την μαθητεία. Σύμφωνα με το νόμο αυτό, οι μαθητές μπορούν να ακολουθήσουν ένα πρόγραμμα σπουδών στο οποίο η σχολική εκπαίδευση εναλλάσσεται με την πρακτική άσκηση σε μία ή περισσότερες εταιρίες και στη συνέχεια μπορούν να επιστρέψουν στην παραδοσιακή εκπαίδευση, εφόσον το επιθυμούν. Μπορούν επίσης να λάβουν υπηρεσίες σχετικά με τη διαχείριση της σταδιοδρομίας, καθώς και υπηρεσίες συμβουλευτικής, ως μέρος του προγράμματος. Ένας ακόμη νόμος που αφορά σε ειδικό ταμείο για τη νεολαία έχει ως στόχο την υποστήριξη της σχολικής επίδοσης, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη.

Μια σειρά από άλλες σχετικές μελέτες περίπτωσης παρουσιάζονται στη βάση δεδομένων του ELGPN:

- Κρατική πρωτοβουλία για την πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου (*NyGiv*) (Νορβηγία).
- Εκπαίδευση σταδιοδρομίας και ΣυΕΠ σε σχολεία και υπηρεσίες ΣυΕΠ για νέους σε κίνδυνο (Δημοκρατία της Σλοβακίας).
- Επίθεση στην πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου (*Aanvalopde Schooluitval*) (Κάτω Χώρες).
- Η εκπαίδευση ως διαδικασία εργασίας (Ισλανδία).
- Οικοτροφεία για άριστους μαθητές: ένα νέο μέσο για την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (Γαλλία).
- Βέλτιστες πρακτικές για τα σχολεία (Αυστρία).
- Εκπαίδευση για τους γονείς των μαθητών ηλικίας 7-19 (Τουρκία).
- Οι ρόλοι των συμβούλων σταδιοδρομίας στον τομέα της εκπαίδευσης (Κύπρος).

5.5.2 ΕΕΚ

- Οι σπουδαστές επαγγελματικής εκπαίδευσης χρειάζονται καλύτερη πληροφόρηση και συμβουλευτική σχετικά με τις μεταβάσεις στην αγορά εργασίας και σε θέσεις εργασίας, όπως και σε ευέλικτες διαδρομές στον τομέα της εκπαίδευσης. Οι υπηρεσίες ΣυΕΠ πρέπει να παρέχουν υποστήριξη για την κινητικότητα, την πρόσβαση στην επιχειρηματικότητα και την πιστοποίηση της μη τυπικής και της άτυπης εκπαίδευσης. Η Μελέτη Περίπτωσης 5.5 από τις Κάτω Χώρες είναι ένα παράδειγμα για την ενίσχυση της ΣυΕΠ στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Μελέτη Περίπτωσης 5.5: Προώθηση των υπηρεσιών ΣυΕΠ στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης, Κάτω Χώρες

Το ολλανδικό Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού και Επιστημών χρηματοδοτεί ένα έργο για την τόνωση των υπηρεσιών ΣυΕΠ (COG) στον τομέα της ΕΕΚ για το 2010-13. Το έργο συντονίζεται από το Συμβούλιο ΕΕΚ και έχει σχεδιαστεί για να αναπτύξει η COG διαρθρωτική θέση στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων των ιδρυμάτων ΕΕΚ. Στόχος του είναι να μειωθεί η πρόωγη εγκατάλειψη του σχολείου μέσω της βελτίωσης της γνώσης των μαθητών σχετικά με τα χαρακτηριστικά, τα ταλέντα και τις δυνατότητες τους ώστε να είναι σε θέση να κάνουν συνειδητές επιλογές για συνέχιση της εκπαίδευσης ή για την αγορά εργασίας. Κατά τη διάρκεια της εφαρμογής, δημιουργήθηκε μια Ψηφιακή Πύλη (ΕΕΚ *Stad*) και εκπονήθηκε μελέτη με τίτλο «Μάθηση, Σταδιοδρομία και Υψηκότητα» (Leren-LoorbaanenBurgerschap) για να προσδιοριστούν οι πλευρές της COG που αφορούν στα σχολεία επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Προσοχή, επίσης, δίνεται στα αποτελέσματα συμπεριλαμβανομένης της ροής από τα σχολεία επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στα πανεπιστήμια εφαρμοσμένων επιστημών.

Μια άλλη σχετική μελέτη περίπτωσης στη βάση δεδομένων ELGPN είναι το σχέδιο *Career Catching Counsellors* στην Αυστρία.

5.5.3 Τριτοβάθμια εκπαίδευση

- Η παροχή των υπηρεσιών ΣυΕΠ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση θα πρέπει να υποστηρίζει τους φοιτητές στην αυτο-διερεύνηση, διερεύνηση της αγοράς εργασίας και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων απασχολησιμότητας, καθώς και την κινητικότητα. Η Μελέτη Περίπτωσης 5.6 παρέχει ένα παράδειγμα.

- Η βελτίωση της πρόσβασης των μειονεκτουσών ομάδων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ήταν στην ημερήσια διάταξη πολλών χωρών («Πανεπιστήμια χωρίς σύνορα»).
- Η παροχή πληροφόρησης και συμβουλευτικής που σχετίζεται με την προηγούμενη εμπειρία των διαδικασιών πιστοποίησης στα πανεπιστήμια είναι σημαντική σε μια σειρά από χώρες-μέλη.

Μελέτη Περίπτωσης 5.6: Υπηρεσίες ΣυΕΠ σε πανεπιστήμια της Σλοβακικής Δημοκρατίας

Σύμφωνα με το Νόμο για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, κάθε πανεπιστήμιο θα πρέπει να παρέχει στους αιτούντες, τους φοιτητές και άλλους υπηρεσίες πληροφόρησης και συμβουλευτικής που σχετίζονται με την πορεία των σπουδών και τις δυνατότητες για τους αποφοίτους να βρουν μια θέση εργασίας. Η υποχρέωση αυτή εκπληρώνεται σύμφωνα με το Νόμο με το δικαίωμα των φοιτητών να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες πληροφόρησης και συμβουλευτικής. Οι υπηρεσίες αυτές απαιτούνται για την υποστήριξη των φοιτητών στις αποφάσεις τους για τις πανεπιστημιακές σπουδές και την επαγγελματική τους σταδιοδρομία, αλλά και για να ξεπεραστούν οι δυσκολίες αυτής της πορείας, ανεξάρτητα από το αν είναι Σλοβάκοι ή ξένοι φοιτητές που συμμετέχουν στην τυπική, μη τυπική ή άτυπη εκπαίδευση. Οι υπηρεσίες αυτές είναι ιδιαίτερα σημαντικές σε ιδρύματα που στοχεύουν στην δια βίου μάθηση και που επιθυμούν να προσελκύσουν ένα ευρύ μαθητικό πληθυσμό.

Οι υπηρεσίες ΣυΕΠ πρέπει να είναι διαθέσιμες παντού και σε όλους και να διαφοροποιούνται ανάλογα με τις ανάγκες των πελατών, ιδιαίτερα των συγκεκριμένων ομάδων (αλλοδαποί φοιτητές, άτομα με αναπηρία και άλλοι). Στο πλαίσιο της παροχής των υπηρεσιών, τονίζεται η σημασία της εκπαίδευσης εξειδικευμένου προσωπικού,

της ποιότητας των υπηρεσιών, καθώς και του καθορισμού των αρμοδιοτήτων του προσωπικού οι οποίες θα πρέπει να συμπεριληφθούν στην αξιολόγηση της ποιότητας των πανεπιστημίων. Η Συμβουλευτική στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι σημαντική όχι μόνο για την απασχολησιμότητα των φοιτητών, αλλά και για την προσωπική τους ανάπτυξη.

5.5.4 Εκπαίδευση ενηλίκων

- Οι ενήλικοι συχνά δεν γνωρίζουν τις ευκαιρίες απόκτησης προσόντων που είναι διαθέσιμες, όπως επίσης μπορεί να έχουν περιορισμένη εικόνα των δεξιοτήτων και της τεχνογνωσίας τους. Για να επιλέξουν μια κατάλληλη και ρεαλιστική διαδρομή απόκτησης προσόντων είναι αναγκαίο να αποσαφηνίσουν τις προσδοκίες τους, να αποκτήσουν αυτογνωσία και να χαρτογραφήσουν τις εναλλακτικές λύσεις προκειμένου να αποκτήσουν τα προσόντα που προτιμούν. Η δυνητική ζήτηση αυτών των υπηρεσιών, ο ρόλος του μάρκετινγκ να αυξήσει αυτή τη ζήτηση, όπως και η δυνατότητα παροχής εξ αποστάσεως υπηρεσιών ΣυΕΠ στην προσπάθεια να ικανοποιηθεί η ζήτηση αυτή, παρουσιάζονται στη Μελέτη Περίπτωσης 5.7.
- Ο ρόλος της παροχής υπηρεσιών ΣυΕΠ είναι ένα κεντρικό στοιχείο της διαδικασίας πιστοποίησης της μη τυπικής και της άτυπης εκπαίδευσης. Ένα παράδειγμα παρουσιάζεται στη Μελέτη Περίπτωσης 5.8.
- Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρεί ότι οι υπηρεσίες ΣυΕΠ για τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας αποτελούν ένα σημαντικό μέσο για την προώθηση της παράτασης του επαγγελματικού βίου⁸. Ορισμένες χώρες αναπτύσσουν τώρα

υπηρεσίες που απευθύνονται ειδικά σε άτομα ηλικίας άνω των 50 ετών ή που βρίσκονται στο μεταβατικό στάδιο συνταξιοδότησης, όπως φαίνεται στις Μελέτες Περιπτώσεων 5.9 και 5.10.

Μελέτη Περίπτωσης 5.7: Γραμμή βοήθειας/ υπηρεσίες στο διαδίκτυο στο Ηνωμένο Βασίλειο

Η *Learn direct*, μια εθνική γραμμή βοήθειας για τη σταδιοδρομία των ενηλίκων, ιδρύθηκε το 2000. Προσέφερε διαδικτυακά πληροφορίες και συμβουλευτική για τη σταδιοδρομία από εκπαιδευμένο και εξειδικευμένο προσωπικό. Το 2007, η υπηρεσία επεκτάθηκε στην παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ μέσω τηλεφώνου σε συγκεκριμένες ομάδες-στόχους στην Αγγλία· άλλες ρυθμίσεις τέθηκαν σε ισχύ για το υπόλοιπο Ηνωμένο Βασίλειο. Η υπηρεσία προσέφερε πάνω από 14 εκατομμύρια συνεδρίες μέσω διαδικτύου και δέχτηκε πάνω από ένα εκατομμύριο κλήσεις ετησίως. Αυτοί οι τεράστιοι αριθμοί ενεργοποιήθηκαν με εκστρατείες μάρκετινγκ, συμπεριλαμβανομένης τηλεοπτικής διαφήμισης στην ώρα υψηλής τηλεθέασης. Από το 2008, η ευθύνη για την υπηρεσία αυτή πέρασε στο Συμβούλιο Μάθησης και Δεξιοτήτων και της δόθηκε ο νέος τίτλος *Careers Advice Service* (Υπηρεσία Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας)· αργότερα μετονομάστηκε σε *Next Step* (Επόμενο Βήμα) και πιο πρόσφατα σε *National Careers Service for England* (Εθνική Υπηρεσία Σταδιοδρομίας της Αγγλίας). Η γραμμή βοήθειας περιλαμβάνει όχι μόνο τηλεφωνική επικοινωνία αλλά και e-mail και διαδικτυακό chat. Ξεχωριστές υπηρεσίες λειτουργούν τώρα στη Σκωτία, την Ουαλία και τη Βόρεια Ιρλανδία, και μια σειρά από εργαλεία μάρκετινγκ, όπως άρθρα στον Τύπο, το Facebook και το Twitter, χρησιμοποιούνται για να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση των πελατών και την πρόσληψη των υπηρεσιών.

⁸ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2011). *Η γήρανση ως μια ευκαιρία για την αγορά εργασίας και για την ανάπτυξη των κοινωνικών υπηρεσιών και δραστηριοτήτων της Κοινότητας*. 3131η συνεδρίαση του Συμβουλίου, Απασχόληση, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία και Καταναλωτές, 1-2 Δεκεμβρίου

Μελέτη Περίπτωσης 5.8: Πιστοποίηση για την εκπαίδευση ενηλίκων, Πολωνία

Το 2007/08 στο Κέντρο Επαγγελματικής Ανάπτυξης Warmińsko-Mazurskie υλοποιήθηκε το πρώτο πρόγραμμα στην Πολωνία με στόχο την πιστοποίηση των δεξιοτήτων σε δύο επαγγέλματα του οικοδομικού και κατασκευαστικού τομέα. Με τίτλο «Ας οικοδομήσουμε μαζί», εντάχθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος EQUAL και κάλυψε την πιστοποίηση των δεξιοτήτων που συνδέονται με την παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης, συμβουλευτικής και προσανατολισμού στα επαγγέλματα του τεχνίτη εγκατάστασης φυσικού αερίου και του εγκαταστάτη συστημάτων υγιεινής. Το πρόγραμμα περιελάμβανε την ανάπτυξη της διαδικασίας πιστοποίησης και χρησιμοποιήθηκε από 200 άτομα. Η εμπειρία που συγκεντρώθηκε συνέβαλε στην υλοποίηση δύο επιπλέον προγραμμάτων: «Ειδικό με Πιστοποιητικό» και «Ειδικό με Πιστοποιητικό 2». Στο πλαίσιο του πρώτου από αυτά (2009/10), στα επαγγέλματα του ταπετσιέρη και του ξυλουργού δίδεται επαγγελματικό Πιστοποιητικό. Στο δεύτερο έργο, οι δεξιότητες μπορούν να πιστοποιηθούν σε 8 επαγγέλματα: τοποθετητή σκυροδέματος, εφαρμοστή οπλισμού, ηλεκτρολόγου, εγκαταστάτη φυσικού αερίου, τεχνίτη, ξυλουργού, ταπετσιέρη, τεχνίτη επίπλων και τεχνίτη του κατασκευαστικού τομέα. Το 2008/09 ένα διετές πρόγραμμα μεταφοράς καινοτομίας τέθηκε σε εφαρμογή στην Πολωνία, με τίτλο «Εξειδικευμένο Εργατικό Δυναμικό στον Κατασκευαστικό τομέα για την Πολωνία».

Μελέτη Περίπτωσης 5.9: Υπηρεσίες ΣυΕΠ για τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας άνω των 50 ετών, Γερμανία

Η Πυξίδα της Συνταξιοδότησης (*Ruhestandskompass*) είναι ένα νέο εργαλείο για τους πολίτες κατά τη μετάβαση από την εργασία στη συνταξιοδότηση. Εχει αναπτυχθεί ως μέρος του ομοσπονδιακού προγράμματος «Τοπική Εκπαίδευση» (*LernenvorOrt*) στην πόλη της Λειψίας στη Γερμανία. Στόχος του είναι να υποστηρίξει τους ανθρώπους να προετοιμαστούν για τη συνταξιοδότησή τους και να σχεδιάσουν τις μελλοντικές τους δραστηριότητες. Υπό το πρίσμα των μεταβαλλόμενων δημογραφικών στοιχείων και τη μελλοντική έλλειψη εργατικού δυναμικού, οι ηλικιωμένοι γίνονται ολοένα πιο σημαντικοί ως ενεργοί πολίτες. Ωστόσο, οι υπηρεσίες ΣυΕΠ σπάνια χρησιμοποιούνται από άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Η Πυξίδα της Συνταξιοδότησης είναι κατασκευασμένη έτσι ώστε να είναι προσβάσιμη και εύκολα διαχειρίσιμη, αλλά επίσης αποτελεί ευκαιρία για προσανατολισμό και ενθαρρύνει ενεργά τη χρήση των υπηρεσιών ΣυΕΠ.

Μελέτη Περίπτωσης 5.10: ΣυΕΠ για ενήλικες μεγαλύτερης ηλικίας στη Δημοκρατία της Σλοβακίας

Το Εθνικό Πρόγραμμα Ηλικιωμένων είναι μια πολιτική για την προστασία των ηλικιωμένων. Ξεκίνησε ως μία από τις δραστηριότητες της Σλοβακικής Δημοκρατίας κατά τη διάρκεια του Διεθνούς Έτους των Ηλικιωμένων (1999). Το Υπουργείο Παιδείας, Επιστήμης, Ερευνας και Αθλητισμού, σύμφωνα με τις αρχές και τις πρακτικές του Εθνικού Προγράμματος, προωθεί τις ευκαιρίες για αυτή την ομάδα-στόχο και εξασφαλίζει την πρόσβαση του κοινού στη δια βίου μάθηση ως μία από τις επιλογές αυτο-εκπλήρωσης με κέρδος την ψυχική και σωματική ισορροπία και την καλή χρήση του ελεύθερου χρόνου. Η εκπαίδευση σε μεγαλύτερη ηλικία μπορεί να δώσει μια νέα προοπτική ζωής στα μεγαλύτερα άτομα και να βελτιώσει την προσωπική τους ανάπτυξη. Το 2000 ιδρύθηκε ένα φόρουμ για την παροχή βοήθειας Ηλικιωμένων. Το φόρουμ αυτό συγκεντρώνει 150 οργανώσεις-μέλη σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο που παρέχουν φροντίδα, υποστήριξη και υπηρεσίες για τους ηλικιωμένους για την προστασία των δικαιωμάτων τους, την προώθηση των συμφερόντων τους και την κάλυψη των αναγκών τους. Περιλαμβάνει την παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ σε μεγαλύτερα άτομα και στα μέλη των οικογενειών τους, καθώς και την παροχή υπηρεσιών ημερήσιας φροντίδας σε αυτή την ομάδα-στόχο.

Μια άλλη σχετική μελέτη περίπτωσης, το «Δίκτυο Προσανατολισμού στην εκπαίδευση ενηλίκων» (Αυστρία), είναι διαθέσιμο στη βάση δεδομένων του δικτύου ELGPN.

5.5.5 Απασχόληση

- Η παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ για την υποστήριξη των ατόμων για αυτο-διερεύνηση και αναζήτηση ευκαιριών στην εκπαίδευση και την αγορά εργασίας είναι ζωτικής σημασίας για την αύξηση της απασχόλησης σε μεταβατικές αγορές εργασίας. Οι υπηρεσίες ΣυΕΠ είναι αναπόσπαστο μέρος των διαδικασιών τοποθέτησης. Η ένταξη σε ένα σύστημα ενεργοποίησης αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για τα άτομα ώστε να αποφύγουν την ανεργία και τον κοινωνικό αποκλεισμό.
- Ο ρόλος της ΣυΕΠ είναι επίσης σημαντικός για τη διασφάλιση διαδρομών στη δια βίου μάθηση που ανήκει στις συμβατικές υποχρεώσεις της απασχόλησης.
- Η ΣυΕΠ στο χώρο εργασίας μπορεί να υποστηρίξει την αναβάθμιση των δεξιοτήτων για τη βελτίωση των επιδόσεων και της απασχόλησης. Καθώς οι αγορές εργασίας μετατοπίζουν τον προσανατολισμό τους από την προσφορά στη ζήτηση, το εύρος των πελατών που έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες προσανατολισμού διευρύνεται. Μερικές δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης έχουν αντιδράσει στην παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ στις επιχειρήσεις. Το ζήτημα της πρόσβασης πρέπει να επεκταθεί από τα άτομα και στις επιχειρήσεις ως φορείς - όπως στο παράδειγμα της Ισλανδίας (Μελέτη Περίπτωσης 5.11).

Περαιτέρω μελέτες περιπτώσεων που παρουσιάζονται στη βάση δεδομένων του ELGPN είναι το Jugendcoaching (Αυστρία) και η Εθνική Πύλη δια Βίου ΣυΕΠ(Vi@s) στην Πορτογαλία.

Μελέτη Περίπτωσης 5.11: Παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ στο χώρο εργασίας, Ισλανδία

Ο κύριος στόχος του προγράμματος «Παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ στο χώρο εργασίας» είναι να προσφέρει πληροφόρηση και συμβουλευτική σχετικά με την ανάπτυξη των ικανοτήτων των εργαζομένων στους χώρους εργασίας τους. Ο σκοπός είναι να πλησιάσουν την ομάδα-στόχο για να τους παρέχουν υπηρεσίες ΣυΕΠ, καθώς και να ερευνηθούν οι εκπαιδευτικές ανάγκες προκειμένου να αναπτυχθούν κατάλληλα μαθήματα. Η ομάδα-στόχος περιλαμβάνει, κατά κύριο λόγο, ανθρώπους με μικρή τυπική εκπαίδευση (δεν έχουν ολοκληρώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση) που είναι περίπου το 1/3 του εργατικού δυναμικού της Ισλανδίας. Η παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ σε αυτήν την ομάδα αναμένεται να έχει αποτελέσματα στη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση, ώστε να αυξηθεί το εκπαιδευτικό επίπεδο της χώρας. Το έργο χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Παιδείας, Επιστημών και Πολιτισμού, και συντονίζεται από το Κέντρο Υπηρεσιών Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ETSC)· λειτουργεί σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς (συνδικάτα, ταμεία εκπαίδευσης και εκπαιδευτικούς φορείς). Οι Σύμβουλοι Σταδιοδρομίας έχουν καθιερώσει τη συνεργασία με τις επιχειρήσεις, πραγματοποιούν παρουσιάσεις και ατομικές συνεντεύξεις στο χώρο εργασίας ή στο κέντρο τους. Η προσέγγιση είναι προσωποκεντρική με στόχο να βοηθηθούν τα άτομα να βρουν τις κατάλληλες διαδρομές εκπαίδευσης. Ατομική επαναξιολόγηση παρέχεται επίσης. Από το 2006, το πρόγραμμα έχει πραγματοποιήσει περίπου 20.000 συνεντεύξεις σε εθνικό επίπεδο. Περισσότερα άτομα από την ομάδα-στόχο έρχονται τώρα στα κέντρα διά βίου μάθησης για υπηρεσίες ΣυΕΠ με δική τους πρωτοβουλία.

5.5.6 Κοινωνική ένταξη

- Οι υπηρεσίες πληροφόρησης, συμβουλευτικής και προσανατολισμού θα πρέπει να είναι ανοιχτές σε όλους τους πολίτες ανεξάρτητα από το μορφωτικό επίπεδο τους, τη θέση στην αγορά εργασίας, τις δεξιότητές τους ή γενικά τη συνολική κατάσταση της ζωής τους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση στοχεύει στην άρση των εμποδίων πρόσβασης στις υπηρεσίες, καθώς και στην παροχή εξατομικευμένης στήριξης στη δια βίου μάθηση και στις διαδικασίες διαχείρισης σταδιοδρομίας.
- Υπάρχει αυξανόμενη τάση εξατομίκευσης των υπηρεσιών, ιδίως για να ληφθεί μέριμνα για την πληροφόρηση, τη συμβουλευτική και τις μαθησιακές ανάγκες των ομάδων με δυσκολότερη προσέγγιση, όπως οι νέοι που διατρέχουν κίνδυνο (π.χ. πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου) (βλ. Μελέτη Περίπτωσης 5.12), οι μακροχρόνια άνεργοι, οι ηλικιωμένοι εργαζόμενοι (50 +), τα άτομα με ειδικές ανάγκες (βλ. Μελέτες Περιπτώσεων 5.13 και 5.14), και οι εργαζόμενοι στις μεταποιητικές βιομηχανίες/εταιρείες, όπως και οι εθνοτικές και πολιτισμικές μειονότητες.
- Οι δεξιότητες απασχολησιμότητας των πλέον μειονεκτουσών ομάδων μπορούν να ενισχυθούν εάν υπάρχουν εύκολα προσβάσιμες υπηρεσίες, με την προϋπόθεση ότι οι υπηρεσίες αυτές προωθούνται σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Μελέτη Περίπτωσης 5.12: Το Σώμα Εθελοντικής Εργασίας, Πολωνία

Το Σώμα Εθελοντικής Εργασίας είναι μια δομή που χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμού και εποπτεύεται από τον αρμόδιο υπουργό για τα εργασιακά ζητήματα. Πληροί τις υποχρεώσεις του κράτους στους τομείς της πολιτικής για την απασχόληση και την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και της περιθωριοποίησης των νέων. Το Σώμα Εθελοντικής Εργασίας διαθέτει ένα δίκτυο εξειδικευμένων μονάδων, σταθερές και κινητές, που παρέχουν μια σειρά από υπηρεσίες για τους νέους. Μεταξύ 2009 και 2013, το Σώμα Εθελοντικής Εργασίας διεξάγει ένα πρόγραμμα, το «Σώμα Εθελοντικής Εργασίας ως πάροχος υπηρεσιών αγοράς εργασίας» που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του ΕΚΤ. Οι δραστηριότητες του προγράμματος θα απευθυνθούν σε 25.000 νέους ηλικίας μεταξύ 15-25 ετών, συμπεριλαμβανομένων 600 ανέργων και 2.440 άεργων. Οι ομάδες-στόχοι είναι: άνεργοι ή άτομα που αναζητούν εργασία με διαφορετικά επίπεδα εκπαίδευσης και προσόντων και χρειάζονται βοήθεια στην αγορά εργασίας· φοιτητές και απόφοιτοι που ετοιμάζονται να εισέλθουν στην αγορά εργασίας και χρειάζονται βοήθεια στην επαγγελματική συμβουλευτική, στην αντιστοίχιση θέσεων εργασίας και την επαγγελματική κατάρτιση· και άτομα που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό.

Μελέτη Περίπτωσης 5.13: Υπηρεσίες ΣυΕΠ σε μαθητές με αναπηρίες ή με ειδικές ανάγκες, του Πανεπιστημίου της Ισλανδίας

Το Πανεπιστήμιο της Ισλανδίας, το μεγαλύτερο της χώρας με περίπου 16.000 φοιτητές, είναι το μόνο πανεπιστήμιο της Ισλανδίας που έχει δομημένες και οργανωμένες υπηρεσίες για τους μαθητές με αναπηρίες ή ειδικές ανάγκες. Οι φοιτητές μπορούν να υποβάλουν αίτηση στην Υπηρεσία Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας του Πανεπιστημίου για ειδικές περιπτώσεις όπως και για παροχή πληροφοριών σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών εγκαίρως, ώστε να υπάρξει επαρκής προετοιμασία, ευελιξία στις ρυθμίσεις του προγράμματος και την προσωπική πρόοδο, καταγραφή των διαλέξεων και επιλογή κατάλληλων θέσεων κατά τη διδασκαλία. Μπορούν επίσης να ζητήσουν την προσαρμογή των διαδικασιών εξέτασης όπως επέκταση του χρόνου εξέτασης, ιδιωτικές εξετάσεις, βοήθεια ανάγνωσης και γραφής, και εναλλακτικές μορφές εξέτασης (π.χ. ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, σύντομες γραπτές απαντήσεις ή προφορικές εξετάσεις στη θέση των εξετάσεων τύπου μεγάλων δοκιμών). Κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2010/11, περίπου 700 φοιτητές έλαβαν τέτοια βοήθεια.

Μελέτη Περίπτωσης 5.14: Επαγγελματικά σχολεία για μαθητές με ειδικές ανάγκες στην Τουρκία

Στην Τουρκία, οι εκπαιδευτικές υπηρεσίες παρέχονται σε ειδικά σχολεία στα παιδιά και τους νέους που ανήκουν σε έξι ομάδες: άτομα με προβλήματα όρασης, μειωμένη ακοή, σωματικά μειονεκτούντα, ψυχικά μειονεκτούντα, αυτιστικά παιδιά και παιδιά με μακροχρόνιες ασθένειες. Εκείνα που βρίσκονται σε ικανοποιητική κατάσταση εντάσσονται στο πλαίσιο της γενικής εκπαίδευσης σε κανονικά σχολεία και επωφελούνται από ειδικές τάξεις και υποστηρικτική εκπαίδευση. Επιπλέον, τα ειδικά επαγγελματικά σχολεία παρέχουν εκπαίδευση και ευκαιρίες σταδιοδρομίας στους μαθητές με ειδικές ανάγκες. Τα άτομα άνω των 21 ετών με ήπια νοητική υστέρηση εκπαιδεύονται σε αυτά τα σχολεία για να αποκτήσουν επαγγελματικές δεξιότητες. Το αναλυτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει τουρκικά, μαθηματικά, κοινωνική, θρησκευτική και ηθική εκπαίδευση, μουσική, τέχνη και γυμναστική, καθώς και επαγγελματική εκπαίδευση και επαγγελματική δεοντολογία που συνδέονται με πρακτική κατάρτιση. Η διάρκεια των σπουδών είναι τέσσερα έτη· όπου είναι δυνατόν, στο τέλος του πρώτου έτους, οι φοιτητές τοποθετούνται για παρακολούθηση εργασίας. Οι φοιτητές που ολοκληρώνουν το πρόγραμμα λαμβάνουν ένα πιστοποιητικό επαγγελματικού σχολείου. Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, οι μαθητές υποστηρίζονται στα σχολεία με εκπαιδευτικές υπηρεσίες, ατομική συμβουλευτική και υπηρεσίες ΣυΕΠ.

Περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με όλες τις Μελέτες Περίπτωσης σε αυτόν τον Οδηγό Καλών Πρακτικών είναι διαθέσιμες στη βάση δεδομένων του δικτύου ELGPN

Ποιότητα και τεκμηρίωση

6.1 Εισαγωγή

Το παρόν κεφάλαιο ασχολείται με θέματα πολιτικής που σχετίζονται με την ποιότητα των υπηρεσιών δια βίου Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού και τη συλλογή στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις και τις επιδράσεις τους. Χωρίζεται σε τέσσερις ενότητες: Θέματα πολιτικής (ενότητα 6.2)· Ζητήματα που οι πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίσουν (ενότητα 6.3)· Προτεινόμενο πλαίσιο καταγραφής των εφαρμοζόμενων πολιτικών (ενότητα 6.4)· και Συνέπειες για έξι τομείς της πολιτικής: σχολεία (Ενότητα 6.5.1), επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (Ενότητα 6.5.2), τριτοβάθμια εκπαίδευση (Ενότητα 6.5.3), εκπαίδευση ενηλίκων (Ενότητα 6.5.4), απασχόληση (Ενότητα 6.5.5) και κοινωνική ένταξη (Ενότητα 6.5.6).

6.2 Θέματα πολιτικής

- Υπάρχει επιτακτική ανάγκη βελτίωσης της γνώσης και της κατανόησης των συστημάτων αποτελεσματικής διασφάλισης της ποιότητας και των πλαισίων λογοδοσίας. Οι επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε συστήματα και υπηρεσίες δια βίου ΣυΕΠ πρέπει να αποδεικνύουν με μεγαλύτερη σαφήνεια την προστιθέμενη αξία και

τα οφέλη που έχουν για τα άτομα, τις κοινότητες και τις κοινωνίες. Στόχοι των συστημάτων και των μηχανισμών διασφάλισης της ποιότητας είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας στην παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ και η αύξηση της οικονομικής λογοδοσίας και της διαφάνειας από την σκοπιά του πολίτη. Η ανάπτυξη της διασφάλισης της ποιότητας στις υπηρεσίες της Συμβουλευτικής σταδιοδρομίας δεν είναι μια απομονωμένη διαδικασία: αντίθετα, αποτελεί ένα αναπόσπαστο κομμάτι κάθε εθνικού συστήματος δια βίου ΣυΕΠ και εντάσσεται στο πλαίσιο ευρύτερων συστημάτων διασφάλισης ποιότητας που καλύπτουν την εκπαίδευση, την κατάρτιση, την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη.

- Πιο συγκεκριμένα, ο ρόλος των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην προσέγγιση των πολιτών σε χρόνο και τόπο που ταιριάζει καλύτερα στις ανάγκες τους, καθώς και στην παροχή νέων συστημάτων διαχείρισης σχέσεων πελατών και στη βελτίωση της πρόσβασης στην πληροφόρηση της αγοράς εργασίας, προσφέρει νέες ευκαιρίες και προκλήσεις για όσους σχεδιάζουν και παρέχουν εγγυημένης ποιότητας υπηρεσίες ΣυΕΠ. Τα στρατηγικά και επιχειρησιακά σχέδια θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ποικιλομορφία των ατόμων, το

δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες ΣυΕΠ, συμπεριλαμβανομένης της ατομικής συμβουλευτικής που παρέχεται είτε διαδικτυακά είτε όχι. Πρέπει να βρεθεί ισορροπία μεταξύ των υπηρεσιών ΣυΕΠ που παρέχονται πρόσωπο-με-πρόσωπο και εκείνων που παρέχονται διαδικτυακά και να αποδεικνύεται από τα αποτελέσματα, τη μείωση του κόστους και τη βελτίωση της ποιότητας. Ο ψηφιακός αλφαριθμητισμός των χρηστών και των επαγγελματιών είναι επίσης ένα σημαντικό θέμα προς εξέταση.

- Καθώς τα δημοσιονομικά περιθώρια των χωρών στενεύουν, θα υπάρξει μεγαλύτερη πίεση από τις κυβερνήσεις προς τις υπηρεσίες δια βίου ΣυΕΠ για να δικαιολογήσουν τις δαπάνες τους σε σχέση με τις ανταγωνιστικές ανάγκες. Μέχρι στιγμής, οι περισσότερες χώρες έχουν επικεντρωθεί στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών τοποθετώντας την επάρκεια των συμβούλων σε κεντρική θέση. Άλλες έχουν λάβει μέτρα για να ενισχύσουν τη συμμετοχή των πολιτών και των χρηστών στο σχεδιασμό και την παροχή των υπηρεσιών ΣυΕΠ. Με εξαίρεση ορισμένες Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης, λίγες υπηρεσίες έχουν χρησιμοποιήσει στατιστικά μοντέλα για να αναλύσουν την άμεση, μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη εξοικονόμηση δημόσιων πόρων με τη μορφή της οικονομικής και κοινωνικής απόδοσης των επενδύσεων. Μια άλλη πρόκληση της στρατηγικής Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην ΕΕ (2020) είναι να συμπληρώσει και να ενισχύσει την ανταλλαγή δεδομένων από τις αντίστοιχες βάσεις της εκπαίδευσης και των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης.
- Υπάρχει ανάγκη κοινής ορολογίας μεταξύ των διαφόρων συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και τεκμηρίωσης ώστε οι μετρήσεις και οι επιδράσεις των συστημάτων αυτών να γίνουν πιο συγκρίσιμες κι έτσι να υπάρξει κοινή αντίληψη και μάθηση εντός και μεταξύ των χωρών μελών του ELGPN. Για να προχωρήσουμε μπροστά και να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ διασφάλισης ποιότητας και τεκμηρίωσης πρέπει

να καθοριστεί ένας μικρός αριθμός συμφωνηθέντων κριτηρίων αναφοράς και μετρήσιμων δεικτών ποιότητας που μπορούν να ελεγχθούν και να εφαρμοστούν στην πράξη και που υποστηρίζονται από παραδείγματα πιθανών δεδομένων.

- Ο σχεδιασμός τεκμηριωμένων πολιτικών πρέπει να συνδέεται με τη συστηματική συλλογή δεδομένων και την αξιοποίηση διαθέσιμων και νέων βάσεων δεδομένων και ερευνών. Αυτό απαιτεί τόνωση των επενδύσεων για την ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού και των ικανοτήτων του, ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι σύμβουλοι σταδιοδρομίας και τα διοικητικά στελέχη έχουν επαρκείς γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για τη συγκέντρωση στοιχείων και την κατασκευή κατάλληλων συνόλων δεδομένων που μπορούν να ενημερώνουν τις αποφάσεις πολιτικής και να αντέχουν στο δημόσιο έλεγχο. Για την επίτευξη του στόχου αυτού βασικές προϋποθέσεις αποτελούν η ύπαρξη ενός ευέλικτου πλαισίου διασφάλισης της ποιότητας και τεκμηρίωσης και εργαλείων μέτρησης που μπορούν να εφαρμοστούν στην πράξη με απτά αποτελέσματα τα οποία προέρχονται από την πιλοτική εφαρμογή νέων και καινοτόμων προσεγγίσεων, μέσα σε ένα σύστημα δια βίου ΣυΕΠ. Επίσης, ο συντονισμός και η συνεργασία της πολιτικής της ΣυΕΠ που γίνεται σε συστηματική βάση θα πρέπει να θεωρηθεί ως ένα στοιχείο ποιότητας από μόνο του. Αυτό φαίνεται να αποτελεί το «τυφλό σημείο» στις περισσότερες προσεγγίσεις ελέγχου της ποιότητας.
- Παρατηρείται αύξηση της ανάγκης για υπηρεσίες ΣυΕΠ από διάφορες ομάδες πολιτών, του αριθμού των φορέων που παρέχουν υπηρεσίες ΣυΕΠ στον ιδιωτικό τομέα και των συνεργασιών μεταξύ του δημόσιου, του ιδιωτικού και άλλων τομέων. Ο ΟΟΣΑ⁹ αναφέρει ότι πολλές κυβερνήσεις χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο ιδιωτικούς και μη-κερδοσκοπικούς οργανισμούς για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών προς τους

⁹ Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (2010). *Αποκατάσταση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας: Διδάγματα για το Δημόσιο Τομέα*. Παρίσι: ΟΟΣΑ.

πολίτες σε πολλούς τομείς. Οι νέες προσεγγίσεις είναι απαραίτητες καθώς αυξάνουν οι πιέσεις στα δημόσια ταμεία, η κοινωνία γηράσκει, και μεγαλώνει η ανάγκη ενεργοποίησης επενδύσεων και αποδόσεων προστιθέμενης αξίας για τη συμμετοχή στην εκπαίδευση και την εργασία

6.3 Ζητήματα που οι πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίσουν

- Ποιοι μοχλοί πολιτικής μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την εξασφάλιση των δεξιοτήτων και της επάρκειας των συμβούλων σταδιοδρομίας ώστε να παρέχουν υπηρεσίες με μεγάλη επίδραση και υψηλή ποιότητα μέσα από πολλαπλούς διαύλους;
- Ποιο στρατηγικό ρόλο θα πρέπει να παίξουν οι κυβερνήσεις στη διαμόρφωση (ή αναμόρφωση) των χαρακτηριστικών, των λειτουργιών, των προσόντων και της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της Δια Βίου ΣυΕΠ;
- Τι χρειάζεται να γίνει για να εμπλακούν οι πολίτες και οι κοινωνικοί εταίροι στη βελτίωση και την επέκταση του εύρους και της ποιότητας των υπηρεσιών δια βίου ΣυΕΠ;
- Πώς μπορεί να διασφαλιστεί ότι οι πολίτες λαμβάνουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και ότι οι ανάγκες τους δεν θα γίνουν αντικείμενο εκμετάλλευσης από «αδίστακτους εμπόρους»; Ποιος είναι ο ρόλος, αν υπάρχει, που θα πρέπει να παίξουν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής σε σχέση με τη θέσπιση εθνικού μητρώου συμβούλων σταδιοδρομίας ή ενός θεσμικού πλαισίου αδειοδότησής τους;
- Ποιοι είναι οι διακριτοί ρόλοι του ιδιωτικού, δημόσιου και εθελοντικού/κοινοτικού τομέα στο σχεδιασμό και την παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών ΣυΕΠ;
- Πώς μπορεί η τεχνολογία να διευκολύνει τη βελτίωση της ανταλλαγής συνόλων δεδομένων και τη μεγαλύτερη χρήση τεχνικών για την

ανάλυση των οικονομικών και κοινωνικών οφελών των επενδύσεων στις υπηρεσίες δια βίου ΣυΕΠ, σε όλους τους τομείς;

- Σε ποιο βαθμό οι ιστοσελίδες δια βίου ΣυΕΠ συμβάλλουν στην αύξηση των δεξιοτήτων διαχείρισης της σταδιοδρομίας των ατόμων και στην άμεση, μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη εξέλιξη της σταδιοδρομίας;
- Για ποιους σκοπούς συλλέγονται τα δεδομένα των συστημάτων διασφάλισης ποιότητας, τι είδους δεδομένα χρειάζονται τώρα και πώς μπορούν τα αποτελέσματα να χρησιμοποιηθούν για τον σχεδιασμό τεκμηριωμένων πολιτικών και πρακτικών;
- Πώς μπορεί να επιτευχθεί η σωστή ισορροπία μεταξύ της πρόσβασης των πολιτών σε διαδικτυακές και μη υπηρεσίες δια βίου ΣυΕΠ, δεδομένου του σοβαρού περιορισμού των δημόσιων προϋπολογισμών; Ποιος πρέπει να πληρώσει για τις υπηρεσίες δια βίου ΣυΕΠ;
- Ποια είναι τα πραγματικά οικονομικά οφέλη για τα κράτη και τους ιδιώτες και πώς μπορούν αυτά να αξιολογηθούν και να μετρηθούν πιο αποτελεσματικά;
- Πώς μπορούν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής να εξασφαλίσουν ότι είναι επαρκώς ενημερωμένοι σχετικά με τις εξελίξεις στην τεκμηριωμένη πολιτική και στη διασφάλιση της ποιότητας;

6.4 Μέτρα πολιτικής

Παρά την συστηματική πρόοδο που έχει σημειωθεί σε όλη την Ευρώπη και εκτός από αυτήν, σε πολλές χώρες υπάρχουν κενά και ελλείψεις στην παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ. Η αιτιολόγηση των δημοσίων δαπανών για τα συστήματα και τις υπηρεσίες δια βίου ΣυΕΠ σε συνδυασμό με σαφείς αποδείξεις σχετικά με τα αποτελέσματα και τις επιδράσεις, είναι μια σημαντική πρόκληση. Οι αποδείξεις αυτές πρέπει να ενισχυθούν μέσω νέων πλαισίων λογοδοσίας που περιλαμβάνουν συστηματική συλλογή δεδομένων, καθώς και παρακολούθηση ώστε να καθοριστεί ο μακροπρόθεσμος

αντίκτυπος και τα οφέλη εξοικονόμησης πόρων στις κυβερνήσεις και τους ιδιώτες. Κάθε σύστημα διασφάλισης ποιότητας ή πλαίσιο έχει τις δικές του ιδιαιτερότητες και υπάρχουν πολλά καλά παραδείγματα σε ολόκληρη την ΕΕ και πέρα από αυτήν. Επομένως ο σκοπός δεν είναι να αντικατασταθούν από άλλο ένα σύστημα ή πλαίσιο. Αντίθετα προτείνονται διάφορα κριτήρια ποιότητας, τα οποία έχουν σχεδιαστεί ώστε να παρέχουν ένα χρήσιμο σημείο εκκίνησης για τον έλεγχο διαφόρων πολιτικών διασφάλισης ποιότητας, τη διεξαγωγή συζητήσεων σχετικά με την τεκμηριωμένη παροχή ποιοτικών υπηρεσιών ΣυΕΠ και τη διαμόρφωση σχετικών πολιτικών σε διάφορους τομείς εφαρμογής του θεσμού (Πίνακας 6.1).

Μια πιο λεπτομερής παρουσίαση του Πλαισίου Διασφάλισης Ποιότητας και της Βάσης Τεκμηρίωσης του ELGPN είναι διαθέσιμη στο Παράρτημα Δ.

Υπάρχει επιτακτική ανάγκη σε όλες τις χώρες για εξασφάλιση της ισορροπίας μεταξύ της παροχής βασικών υπηρεσιών σε όλους (αποφυγή «περιθωριοποίησης των κύριων ομάδων στόχου») και της εντατικής παροχής υπηρεσιών σε εκείνους που τις χρειάζονται περισσότερο. Δεδομένου ότι οι πολιτικές και η παροχή υπηρεσιών δια βίου ΣυΕΠ αφορούν σε ένα ευρύ φάσμα τομέων (π.χ. σχολεία, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, τριτοβάθμια εκπαίδευση, εκπαίδευση ενηλίκων και απασχόληση) πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο ομοιογενείς.

Πίνακας 6.1. Στοιχεία Ποιότητας για ένα Εθνικό Σύστημα Δια Βίου ΣυΕΠ

Κριτήριο Ποιότητας 1: Επάρκεια Σύμβουλων Σταδιοδρομίας		
Ad hoc ρυθμίσεις που δεν έχουν πλαισιωθεί από πολιτικές	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Υπαρξη σαφών ρυθμίσεων για «μητρώο» ή «άδεια άσκησης επαγγέλματος»
Κριτήριο Ποιότητας 2: Συμμετοχή πολίτη/χρήστη		
Αποσπασματικές και/ή μεμονωμένες έρευνες ικανοποίησης των χρηστών	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Οργανωμένη διασφάλιση της ποιότητας και τεκμηριωμένα συστήματα που εμπλέκουν τους χρήστες ενεργά στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη των υπηρεσιών
Κριτήριο Ποιότητας 3: Παροχή υπηρεσιών και βελτίωση		
Απουσία πλαισίου για τις δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας που να συνδέεται με την πρόσβαση στις υπηρεσίες βασικών ομάδων προτεραιότητας	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Υπαρξη συνολικού συστήματος διαχείρισης ποιότητας που καταγράφει στοιχεία σχετικά με τις δεξιότητες διαχείρισης της σταδιοδρομίας, τα επίπεδα των επενδύσεων και προστιθέμενα οφέλη
Κριτήριο Ποιότητας 4: Οικονομικά οφέλη για τις κυβερνήσεις		
Δεν υπάρχουν πληροφορίες σχετικά με το λόγο κόστους –οφέλους για τις κυβερνήσεις	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Έχει υπολογιστεί η άμεση, μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη εξοικονόμηση πόρων για το δημόσιο ταμείο με τη μορφή της οικονομικής και / ή κοινωνικής απόδοσης των επενδύσεων (SROI analysis)
Κριτήριο Ποιότητας 5: Οικονομικά οφέλη για τα άτομα		
Υπάρχουν περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με την προστιθέμενη αξία της συμμετοχής του ατόμου σε υπηρεσίες ΣυΕΠ	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Υπάρχουν τεκμηριωμένα στοιχεία οριζόντιας συνεχούς παρακολούθησης και μελέτες που μετρούν την επίδραση των διαφορετικών παρεμβάσεων ΣυΕΠ σε διάφορα περιβάλλοντα εφαρμογής του θεσμού

6.5 Συνέπειες στους τομείς πολιτικής

6.5.1 Σχολεία

- Τα σχολεία αποτελούν πρόκληση σε αυτούς που χαράσσουν πολιτική για τη διασφάλιση της ποιότητας της ΣΥΕΠ μέσω της εισαγωγής σε αυτήν των δεξιοτήτων διαχείρισης της σταδιοδρομίας, οι οποίες παρέχονται μέχρι σήμερα ως μια «αυτόνομη», «διαθεματική», «εξωσχολική» δραστηριότητα παράλληλα με τη ΣΥΕΠ. Παράλληλα, μπορούν να αξιοποιηθούν και για την παρακολούθηση της προόδου των μαθητών που συνδέεται με την επίτευξη των επιπέδων και των διαδρομών ανάπτυξης, καθώς και των ποσοστών εγκατάλειψης του σχολείου. Η Νομοθεσία, οι καταστατικές διατάξεις και οι γενικές κατευθυντήριες γραμμές που διέπουν την εκπαίδευση σταδιοδρομίας και τη ΣΥΕΠ μπορεί να είναι χρήσιμες σε αυτό το θέμα. Ενα ενδιαφέρον παράδειγμα από τη Σουηδία για τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές για τη ΣΥΕΠ, που παρέχει προτάσεις για το πώς σχετικές καταστατικές διατάξεις μπορούν να εφαρμοστούν παρουσιάζεται στη Μελέτη Περίπτωσης 6.1.

- Η αξιολόγηση των επιδράσεων των παρεμβάσεων εντός και εκτός του αναλυτικού προγράμματος σπουδών θα πρέπει να γίνεται με οργανωμένο τρόπο και όχι «ad hoc», μετά από συμφωνία πάνω στα κριτήρια της επάρκειας του Σύμβουλου σταδιοδρομίας, συμμετοχής του πολίτη/χρήστη, παροχής και βελτίωσης υπηρεσιών κι οικονομικού οφέλους για το άτομο και το κράτος. Στα σχολεία, οι υπηρεσίες δια βίου ΣΥΕΠ που παρέχονται πρόσωπο-με- πρόσωπο, διαδικτυακά, μέσω του τηλεφώνου, με webchat, με sms και με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (π.χ. Facebook) δε μπορούν να λειτουργήσουν μεμονωμένα.

Η ανάπτυξη των Web 2.0 και 3.0, μαζί με τα smartphones και την ευρύτερη χρήση συνδυαστικών εφαρμογών του διαδικτύου για προσωπικές πληροφορίες και πληροφορίες

σταδιοδρομίας εντός και εκτός των δομών της εκπαίδευσης και της απασχόλησης (όπως η πληροφόρηση για την αγορά εργασίας) μεταμορφώνουν τη διδασκαλία και την εκπαίδευση στα σχολεία σε όλη την Ευρώπη και πέρα από αυτή. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητες οι συνδέσεις μεταξύ των απαιτήσεων διασφάλισης της ποιότητας, των διαδικασιών επιθεώρησης, της μάθησης μέσω αποτελεσμάτων και των τεκμηριωμένων πολιτικών.

- Ενα ενδιαφέρον παράδειγμα μιας νέας προσέγγισης εργαλείων για τη διασφάλιση της ποιότητας μέσα σε ένα τεκμηριωμένο πλαίσιο που ενσωματώνει τη χρήση συστήματος βάσης δεδομένων για τους νέους (15-29 ετών), προέρχεται από τη Δανία (βλ. Μελέτη Περίπτωσης 6.2). Στο πλαίσιο αυτό, η εργασία στα σχολεία, στα κέντρα ΣΥΕΠ και στα εκπαιδευτικά ιδρύματα για τη νεολαία αποτελεί ένα σημείο εκκίνησης για να οικοδομηθούν τα τεκμήρια και να επανεξεταστούν οι επιδράσεις στη σταδιοδρομία των ατόμων μέσα στην πάροδο του χρόνου.

- Πολλές χώρες αναπτύσσουν καινοτόμα συστήματα διασφάλισης ποιότητας και τεκμηριωμένων πολιτικών προκειμένου να υποστηρίξουν τους φορείς χάραξης πολιτικής στον κριτικό αναστοχασμό σχετικά με τη μετάβαση από το σχολείο στην εργασία και στην ανάπτυξη πιο συστηματικής συλλογής στοιχείων που συνδέεται με συγκεκριμένους δείκτες ποιότητας. Ενα παράδειγμα αποτελεί η προσέγγιση με τρία σκέλη για τη διασφάλιση της ποιότητας της Εσθονίας (βλ. Μελέτη Περίπτωσης 6.3).

- Οσοι έχουν αναπτύξει συστήματα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα ποιότητας πρέπει να τα συνδέσουν με τεκμηριωμένες πολιτικές στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της απασχόλησης: αυτό συνεπάγεται ότι έχουν καθορισθεί με σαφήνεια τι δεδομένα απαιτούνται, για ποιο σκοπό συλλέγονται και πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον σχεδιασμό

των κρατικών πολιτικών. Οι σύμβουλοι σταδιοδρομίας, οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές υπηρεσιών θα πρέπει να ενθαρρύνονται να εκπαιδευτούν σε νέες δεξιότητες για την αξιολόγηση και τη μέτρηση των επιδράσεων των συγκεκριμένων παρεμβάσεων, όπως και σε δεξιότητες εταιρικών συνεργασιών και εκπόνησης εμπιστευτικών αναφορών σε άλλους τόσο εντός όσο και εκτός του σχολικού περιβάλλοντος (δείτε Μελέτη Περίπτωσης 6.4).

Μελέτη Περίπτωσης 6.1: Γενικές κατευθυντήριες γραμμές που συνδέονται με νομοθετήματα και υποστηρίζονται από εργαλεία αξιολόγησης, στη Σουηδία

Η Εθνική Υπηρεσία για την Εκπαίδευση στη Σουηδία (Skolverket) έχει δημοσιεύσει γενικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας που παρέχουν συστάσεις για το πώς μπορούν να εφαρμοστούν σχετικά νομοθετήματα (νόμοι, διατάγματα, κανόνες και κανονισμοί). Οι κατευθυντήριες γραμμές δείχνουν πώς μπορεί, ή θα πρέπει, να ενεργήσει κάποιος και έχουν ως στόχο να επηρεάσουν τις εξελίξεις και να προωθήσουν την ομοιομορφία στην εφαρμογή της νομοθεσίας. Επομένως, θα πρέπει να ακολουθηθούν εκτός εάν ο δήμος και το σχολείο μπορούν να αποδείξουν ότι η εκπαίδευση γίνεται με άλλο τρόπο που πληροί τις ανάγκες. Οι γενικές κατευθυντήριες γραμμές ακολουθούνται από σχόλια που έχουν ως στόχο να αποσαφηνίσουν τις συμβουλές που δίνονται με βάση την έρευνα και την εμπειρία σχετικά με τη ΣΥΕΠ. Οι γενικές κατευθυντήριες γραμμές και τα σχόλια παρέχουν στους συμβούλους σταδιοδρομίας μια βάση για να σχεδιάζουν, οργανώνουν και εφαρμόζουν προγράμματα ΣΥΕΠ στην υποχρεωτική, την ανώτερη δευτεροβάθμια (γενική ή επαγγελματική) και την εκπαίδευση ενηλίκων.

Μπορούν επίσης να χρησιμεύσουν ως υποστήριξη στους δήμους και τα σχολεία στην αξιολόγηση της ποιότητας των δικών τους υπηρεσιών ΣΥΕΠ, καθώς και στη Σουηδική Εθνική Επιθεώρηση Σχολείων. Επιπλέον, έχει αναπτυχθεί ένα εργαλείο αξιολόγησης με δείκτες ποιότητας για τις υπηρεσίες ΣΥΕΠ (BRUK).

Μελέτη Περίπτωσης 6.2: Ένα σύστημα βάσης δεδομένων για τη νεολαία και ένα έργο για τη διασφάλιση της ποιότητας στη Δανία

Στη Δανία, το Υπουργείο Παιδείας λειτουργεί μια βάση δεδομένων για τη συλλογή στοιχείων σχετικά με το μορφωτικό και επαγγελματικό επίπεδο όλων των νέων ηλικίας 15-29 ετών (σύμφωνα με το εθνικό σύστημα καταγραφής), προκειμένου να υποστηρίξει τα κέντρα ΣΥΕΠ στο έργο της προσέγγισης. Επίσης, έχει εισαχθεί νέα νομοθεσία που ζητά από κάθε νεαρό άτομο ηλικίας 15-18 ετών να φτιάξει το εκπαιδευτικό του σχέδιο σε αυτά τα κέντρα.

Επιπλέον, τα στατιστικά στοιχεία χρησιμοποιούνται και αναλύονται από το Υπουργείο για να συγκρίνονται οι αιτήσεις των μαθητών το Μάρτιο και οι τοποθετήσεις τον Οκτώβριο. Αυτή η πληροφορία υποστηρίζεται από συμβούλους σταδιοδρομίας, εκπαιδευτικούς και διευθυντές υπηρεσιών και τροφοδοτεί τους στόχους και την ατζέντα «βελτίωσης των επιδόσεων» που τίθεται από το Υπουργείο. Ένα νέο πιλοτικό πρόγραμμα εξετάζεται από το Υπουργείο για να εισάγει την «κάρτα επίτευξης στόχων» για τη διασφάλιση της ποιότητας στα περιφερειακά κέντρα ΣΥΕΠ και η οποία περιλαμβάνει συλλογή στοιχείων που συνδέονται με έξι συγκεκριμένους τομείς:

- Τα ποσοστά μετάβασης (μετά από 15 μήνες).
- Τον αριθμό των ετών πριν τη εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- Τα ποσοστά σχολικής διαρροής (μετά από 12 μήνες)
- Τα οφέλη του χρήστη από τις υπηρεσίες ΣυΕΠ που έλαβε.
- Την παρακολούθηση συλλογικών εκδηλώσεων.
- Τον αριθμό των συμβούλων που κατέχουν επαγγελματικό δίπλωμα.

Τα αποτελέσματα θα τροφοδοτήσουν ένα σχέδιο συνεχούς βελτίωσης για την εθνική, περιφερειακή και τοπική παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ.

Μελέτη Περίπτωσης 6.3: Χρήση των εγχειριδίων ποιότητας για την ανάπτυξη κουλτούρας μάθησης στις υπηρεσίες ΣυΕΠ στην Εσθονία

Στην Εσθονία λειτουργούν σήμερα τρεις αλληλένδετες υπηρεσίες: εκπαίδευση σταδιοδρομίας, πληροφορίες σταδιοδρομίας και συμβουλευτική σταδιοδρομίας. Οι εξελίξεις στις υπηρεσίες ΣυΕΠ ενημερώνονται και υποστηρίζονται από τρία εγχειρίδια ποιότητας τα οποία περιέχουν τις ιδέες και τους πόρους σχετικά με: (i) πώς να διασφαλιστεί η ποιότητα της εκπαίδευσης σταδιοδρομίας στα σχολεία, που απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς και διευθυντές της γενικής εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης και συνδέει τις παιδαγωγικές αρχές με τις πολιτικές και πρακτικές για τη δια βίου ΣυΕΠ, (ii) πώς να αναπτυχθούν συστήματα αξιολόγησης της ποιότητας των υπηρεσιών και σχετικές απαιτήσεις σχετικά με την παροχή υπηρεσιών και τη διαχείριση των αρχείων, και (iii) πώς να βελτιωθεί η διοίκηση και η παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ που με τη σειρά τους επηρεάζουν την ποιότητα των υπηρεσιών. Παραδείγματα δεικτών ποιότητας περιλαμβάνουν:

- Ικανοποίηση των χρηστών των υπηρεσιών ΣυΕΠ η οποία μετράται μέσω ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων.
- Ικανοποίηση των εταιρών (κυρίως εκπροσώπων του Εθνικού Φόρουμ Επαγγελματικού Προσανατολισμού) που μετράται με ερωτηματολόγιο και συνεντεύξεις.
- Ικανοποίηση των συμβούλων σταδιοδρομίας: μετράται με τη χρήση ερωτηματολογίων, συνεντεύξεων και επί τόπου επιθεωρήσεων.
- Επίτευξη των στόχων: μετράται με τη χρήση των πραγματικών αποτελεσμάτων σε σχέση με τα προσδοκώμενα.

Το 2011, εγχειρίδια δόθηκαν πιλοτικά σε 17 περιφερειακά κέντρα ενημέρωσης των νέων και σε συμβουλευτικά κέντρα. Το σύστημα έχει επεκταθεί για να καλύψει το Εσθονικό Ταμείο Ασφάλισης Ανεργίας (εθνικά γραφεία απασχόλησης) και τα κέντρα ΣυΕΠ στα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Μελέτη Περίπτωσης 6.4: Επαγγελματοποίηση των στελεχών ανάπτυξης σταδιοδρομίας στη Φινλανδία

Σε σχέση με τα διεθνή πρότυπα, το σύστημα ανάπτυξης της σταδιοδρομίας στη Φινλανδία είναι έντονα επαγγελματικό. Όλα τα σχολεία υποχρεωτικής εκπαίδευσης στελεχώνονται από έναν, τουλάχιστον, σύμβουλο σταδιοδρομίας πλήρους απασχόλησης με πενταετή εκπαίδευση δασκάλου, διδακτική εμπειρία και ετήσια εξειδικευμένη κατάρτιση. Τα καθήκοντά του περιλαμβάνουν ατομική συμβουλευτική σταδιοδρομίας και μαθήματα προσανατολισμού με επίκεντρο την εκπαίδευση σταδιοδρομίας και τις δεξιότητες μελέτης. Επιπλέον, οι περισσότεροι μαθητές τοποθετούνται για δύο φορές σε θέσεις εργασίας δφιάρκειας μιας εβδομάδας. Οι τοποθετήσεις γίνονται μέσω μιας δικτυακής πύλης

σε συνεργασία με τους εργοδότες. Η ΣυΕΠ είναι υποχρεωτικό μάθημα στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών και υπάρχουν σαφείς κατευθυντήριες γραμμές για την ποιότητα στην υποχρεωτική εκπαίδευση και την ανώτερη δευτεροβάθμια που προσδιορίζουν το ελάχιστο επίπεδο των υπηρεσιών ΣυΕΠ μαζί με μια διαδικτυακή εφαρμογή για την υποστήριξη της αυτο-αξιολόγησης των υπηρεσιών ΣυΕΠ. Προσπάθειες έχουν γίνει επίσης για την ενσωμάτωση των πολιτικών ΣυΕΠ στα εθνικά προγράμματα συνεχούς επιμόρφωσης για τους διευθυντές των σχολείων. Επιπλέον, το Γραφείο Εργασίας της Φινλανδίας απασχολεί περίπου 280 ψυχολόγους εξειδικευμένους στη ΣυΕΠ, οι οποίοι διαθέτουν μεταπτυχιακό στην ψυχολογία και σύντομη ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση. Πολλοί έχουν πραγματοποιήσει περαιτέρω μεταπτυχιακές σπουδές. Στους πελάτες περιλαμβάνονται απόφοιτοι της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που δεν έχουν πάρει αποφάσεις σταδιοδρομίας, άνεργοι και ενήλικες που θέλουν να αλλάξουν σταδιοδρομία.

6.5.2 ΕΕΚ

- Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διασφάλισης Ποιότητας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (EQAVET) αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο αναφοράς το οποίο έχει σχεδιαστεί για να υποστηρίξει τους φορείς χάραξης πολιτικής. Αποτελεί μέρος μιας σειράς ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών που στοχεύουν στην αναγνώριση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που αποκτήθηκαν από τους εκπαιδευόμενους σε διάφορες χώρες ή μαθησιακά περιβάλλοντα (βλέπε Παράρτημα Β). Ειδικότερα, η δημιουργία εθνικών σημείων αναφοράς για το EQAVET, ως δομές υποστήριξης των σχεδίων εφαρμογής σε εθνικό επίπεδο, υποστηρίζει και συμπληρώνει τις εξελίξεις στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF).
- Η εφαρμογή των προτύπων ποιότητας και η ορολογία που χρησιμοποιείται στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης εξακολουθεί να παρουσιάζει διαφοροποιήσεις, αν και οι χώρες κινούνται σε κοινή κατεύθυνση για την ανάπτυξη και εφαρμογή προτύπων ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ερευνηών ικανοποίησης εκπαιδευομένων και πελατών. Ενώ υπάρχουν ομοιότητες στη δομή και το περιεχόμενο των συστημάτων ποιότητας κα'θώς και στα αποτελέσματα των εκπαιδευομένων, παρατηρούνται σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών (κόμη και σε αυτές που μοιράζονται κοινή προσέγγιση για την ΕΕΚ) σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.
- Υπάρχει έντονη ανάγκη για να διδαχτούν σωστά οι δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας και να ενημερωθούν οι νέοι (και οι γονείς) σχετικά με τις δυνατότητες απασχόλησης και κατάρτισης και το πώς μπορούν να υποστηρίξουν τις δεξιότητες διαχείρισης της σταδιοδρομίας, όπως π.χ. να έχει κανείς προσαρμοστικότητα και ευελιξία ώστε να συμβαδίζει με τις ταχέως μεταβαλλόμενες εξελίξεις στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Μια σημαντική πρόκληση είναι να διατηρηθεί η ποιότητα παροχής υπηρεσιών σταδιοδρομίας με ταυτόχρονη μείωση του κόστους. Για πολλές χώρες, αυτό απαιτεί σε βάθος αναθεώρηση του ισχύοντος καθεστώτος, όπως περιγράφεται στη Μελέτη Περίπτωσης 6.5 από την Ελλάδα.
- Στην ταχέως μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας, οι πάροχοι ΕΕΚ, καθώς και το προσωπικό των σχολείων αναφέρουν απουσία ισχυρών και αξιόπιστων στοιχείων σχετικά με τις διαδρομές σταδιοδρομίας, την επαγγελματική εμπειρία, τις ευκαιρίες απασχόλησης και τις μελλοντικές ανάγκες σε δεξιότητες. Απαιτείται πληροφόρηση και υποστήριξη των παρόχων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σχετικά με τις πολιτικές και τις πρακτικές της δια βίου ΣυΕΠ.

- Αυξάνεται το ενδιαφέρον για νέους τρόπους αξιολόγησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων των εκπαιδευομένων ως αποτέλεσμα της συμμετοχής σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και σε υπηρεσίες δια βίου ΣυΕΠ (μαζί με εκείνους που επιδιώκουν πιο γενικές εκπαιδευτικές διαδρομές). Ενώ ένα πλαίσιο δεξιοτήτων διαχείρισης της σταδιοδρομίας (βλ. Ενότητα 4) μπορεί να προσφέρει τη δομή και το περιεχόμενο υποστήριξης των εκπαιδευομένων στη εκπαιδευτική και την προσωπική τους ανάπτυξη, οι περισσότερες χώρες δεν έχουν ακόμη βρει συστηματικό τρόπο συλλογής και σύγκρισης των δεδομένων σχετικά με τα διακριτά μαθησιακά αποτελέσματα που προκύπτουν από τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις της ΕΕΚ. Υπάρχουν μεγάλα περιθώρια για την αξιοποίηση της τεχνολογίας στην εξέταση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που έχουν καταγραφεί και που προέρχονται από την αυτοβοήθεια, τη σύντομη βοήθεια και τις βαθύτερες παρεμβάσεις ΣυΕΠ από την οπτική του πελάτη, όπως αναφέρεται στη Μελέτη Περίπτωσης 6.6 από την Ουγγαρία.
- Σε γενικές γραμμές, οι πάροχοι ΕΕΚ επικεντρώνονται όλο και περισσότερο στην έκβαση και τα αποτελέσματα των διαφόρων τύπων παρεμβάσεων, που μερικές φορές συνδέεται με συμφωνία «πληρωμής βάσει αποτελεσμάτων» μεταξύ του αναδόχου και του κράτους. Το γεγονός αυτό τονίζει τη διασφάλιση της ποιότητας στην «αλυσίδα παροχής και δικτύων» στο πλαίσιο της απασχόλησης, της κατάρτισης, της κοινότητας και του εθελοντικού τομέα.
- Οι καινοτομίες που προέρχονται από τους εργοδότες και λαμβάνουν υπόψη τα πρότυπα ποιότητας και τα συστήματα ελέγχου μπορεί να περιλαμβάνουν ένα εθνικό σύμφωνο ή ένα εθνικό πρότυπο ποιότητας που έχει συμφωνηθεί κυρίως μεταξύ της κυβέρνησης και των εργοδοτών. Μια σειρά από περιφερειακά ή τοπικά βραβεία μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για να διασφαλιστεί η ποιότητα της παρεχόμενης ΕΕΚ (σε σχολεία, κολέγια και ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης). Επιπλέον, η διασφάλιση της ποιότητας των ιδιωτών συμβούλων σταδιοδρομίας θα πρέπει να είναι αυτο-οργανωμένη μέσω επαγγελματικών πρότυπων που καθοδηγούνται από τη βιομηχανία προκειμένου να διασφαλιστούν οι χρήστες των υπηρεσιών ότι οι ιδιώτες σύμβουλοι σταδιοδρομίας λειτουργούν με βάση ένα συμφωνημένο κώδικα δεοντολογίας και κοινά επαγγελματικά πρότυπα. Τόσο η Γερμανία, όσο και το Ηνωμένο Βασίλειο δοκιμάζουν νέες ρυθμίσεις στον τομέα αυτό (βλ., για παράδειγμα, τη Μελέτη Περίπτωσης 6.7).
- Η επάρκεια των συμβούλων σταδιοδρομίας στο διάλογο με τους εργοδότες και την αξιοποίηση των τοπικών πληροφοριών για την αγορά εργασίας συχνά αποδυναμώνεται όταν οι οδηγίες της πολιτικής κατευθύνονται προς άλλες ανταγωνιστικές προτεραιότητες.

Μελέτη Περίπτωσης 6.5: Ένα πρότυπο σύστημα για τη διασφάλιση της ποιότητας στην Ελλάδα σχεδιασμένο σύμφωνα με το Πλαίσιο Διασφάλισης Ποιότητας του ELGPN

Το 2012, ιδρύθηκε ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ). Ένας από τους στόχους του είναι να ενημερώνει και να υποστηρίζει την υλοποίηση ενός κατοχυρωμένου συστήματος διασφάλισης της ποιότητας. Η προπαρασκευαστική μελέτη σχετικά με την τήρηση κριτηρίων ποιότητας στις δομές ΣυΕΠ περιελάμβανε εγχειρίδιο ποιότητας, βιβλιογραφική μελέτη και έρευνα σε 50 υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού στους τομείς της εκπαίδευσης (δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας) και της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η έρευνα οδήγησε σε σημαντικά ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία αναφορικά με την τρέχουσα κατάσταση των υπηρεσιών αυτών σε σχέση με πέντε ομάδες κριτηρίων ποιότητας. Η ανάλυση των ενδιάμεσων αποτελεσμάτων, η έκθεση σύνθεσης και η ομάδα εμπειρογνομόνων από 13 κορυφαίους συμβούλους που εκπροσωπούν τους επαγγελματίες, την κυβέρνηση και τους εργοδότες, συνεισφέρουν στη διαμόρφωση ενός εθνικού σχεδίου δράσης για τη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών ΣυΕΠ. Η πρόκληση είναι να βρεθούν τρόποι βελτίωσης της ποιότητας με ταυτόχρονη μείωση του κόστους. Το Πλαίσιο Διασφάλισης Ποιότητας και Βάσης Τεκμηρίωσης του ELGPN έχει χρησιμοποιηθεί ως ένα αποτελεσματικό εργαλείο ελέγχου για τον εντοπισμό των κενών σε στοιχεία που μπορούν στη συνέχεια να κοινοποιηθούν σε διάφορους φορείς σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Πρόκειται να γίνουν εξωτερικές αξιολογήσεις προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι υπηρεσίες τηρούν τα κριτήρια ποιότητας και παρέχουν αξιόπιστα στοιχεία στα συστήματα διασφάλισης ποιότητας τόσο του ΕΟΠΠΕΠ, όσο και του συστήματος δια βίου μάθησης.

Μελέτη Περίπτωσης 6.6: Μελέτη για τα μαθησιακά αποτελέσματα στην Ουγγαρία

Προκειμένου να αξιολογηθούν τα μαθησιακά αποτελέσματα που προέρχονται από διαφορετικούς τύπους παρεμβάσεων για την υποστήριξη της επαγγελματικής σταδιοδρομίας, μια πιλοτική μελέτη με συναδέλφους της ΕΕ στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (και άλλους βασικούς τομείς) καθοδηγείται από το Τμήμα Ψυχολογικής Συμβουλευτικής του Πανεπιστημίου της ELTE στην Ουγγαρία. Ο κύριος στόχος είναι να δοκιμαστεί μια μεθοδολογία για τη συλλογή δεδομένων από τους πελάτες σε on-line σύνδεση και για την ανάλυση των αποτελεσμάτων μέσω μιας πλατφόρμας ΤΠΕ προκειμένου να προσδιοριστεί η προστιθέμενη αξία της συμβολής της αυτοβοήθειας, της βραχυπρόθεσμης βοήθειας και των μακροπρόθεσμων παρεμβάσεων ΣυΕΠ με πελατοκεντρική προσέγγιση. Βασίζεται σε μελέτη επιπτώσεων που εκπονήθηκε το 2009 από το ουγγρικό Εθνικό Συμβούλιο δια βίου ΣυΕΠ ως συνέχεια της αξιολόγησης του πρώτου ουγγρικού Σχεδίου Ανάπτυξης Συστήματος δια βίου ΣυΕΠ. Η ομάδα του Πανεπιστημίου της ELTE έχει αναπτύξει ένα Κατάλογο με τα Αποτελέσματα των Υπηρεσιών ΣυΕΠ: ένα ερωτηματολόγιο για τον πελάτη και τον φορέα σε διαδικτυακή σύνδεση για την αξιολόγηση των αναγκών και της ανταπόκρισης των πελατών που εφαρμόζεται στην Εσθονία, τη Γερμανία, την Ουγγαρία και την Πορτογαλία. Οι μεταβλητές που μετρώνται συνδέονται με τις έννοιες της διαχείρισης της σταδιοδρομίας και της προσαρμοστικότητας της σταδιοδρομίας των ατόμων σε ταχέως μεταβαλλόμενες και συχνά απρόβλεπτες αγορές εργασίας. Τα στοιχεία περιλαμβάνουν στρατηγικές διαχείρισης των πληροφοριών, αυτογνωσία, διαπροσωπικές δεξιότητες, αναγνώριση και διαχείριση της αβεβαιότητας και των περιβαλλοντικών παραγόντων που σχετίζονται με το σχεδιασμό της σταδιοδρομίας, προσδιορισμό των στόχων της σταδιοδρομίας, καθώς και ενσωμάτωση και ενίσχυση των ευκαιριών σταδιοδρομίας.

Μελέτη Περίπτωσης 6.7: Εξελίξεις στον επαγγελματικό τομέα των συμβούλων στο Ηνωμένο Βασίλειο

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, τέσσερις επαγγελματικές ενώσεις συμβούλων σταδιοδρομίας έχουν δημιουργήσει μια συνομοσπονδία (Careers Profession Alliance - CPA). Το βασικό τους μήνυμα «One Voice – Making an Impact» (Μια Φωνή - Κάνοντας την κρούση) έχει ως στόχο να ενισχύσει το επάγγελμα του συμβούλου σταδιοδρομίας στο Ηνωμένο Βασίλειο με βάση τις προτάσεις της Careers Profession Taskforce (ειδικής ομάδας Επαγγελματιών Συμβούλων Σταδιοδρομίας) της Αγγλίας (2010). Βασικό στόχο της αποστολής της CPA αποτελεί η άνοδος του επίπεδου των επαγγελματιών ΣυΕΠ και η διασφάλιση της ποιότητας των δραστηριοτήτων και των υπηρεσιών ΣυΕΠ προς όφελος των πολιτών σε όλη τη Βρετανία. Η CPA έχει δημιουργήσει ένα Εθνικό Μητρώο Συμβούλων Σταδιοδρομίας ως μέρος επαγγελματικού περιγράμματος που εγγυάται ότι οι σύμβουλοι διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα και λειτουργούν σύμφωνα με τα υψηλότερα πρότυπα. Στην Αγγλία, αυτό υποστηρίζεται από ένα νέο διαδικτυακό Πλαίσιο Ανάπτυξης της Σταδιοδρομίας. Η CPA θα εμπλέξει εργοδότες και άλλους εταίρους για την προώθηση του επαγγέλματος του συμβούλου σταδιοδρομίας και θα επιδιώξει τελικά ένα Βασιλικό Νόμο από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Στα τέσσερα έθνη του ωμένου Βασιλείου, η κυβέρνηση έχει κινηθεί ενεργά για να εξασφαλίσει ότι τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας και τεκμηρίωσης καθώς και οι ρυθμίσεις επαγγελματικής ανάπτυξης υποστηρίζονται αμοιβαία και με συνοχή. Στην Αγγλία, η κυβέρνηση έχει αναγνωρίσει τη σημασία του έργου της CPA με τη θεσμοθέτηση της νέας Εθνικής Υπηρεσίας Σταδιοδρομίας σύμφωνα με τις προτάσεις της CPA.

6.5.3 Τριτοβάθμια εκπαίδευση

- Τα πανεπιστήμια και τα άλλα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επηρεάζονται έντονα από την ατζέντα της απασχολησιμότητας που καθορίζουν φορείς χάραξης πολιτικής, φοιτητές, γονείς και εργοδότες. Πολλά άτομα προσδοκούν από τις υπηρεσίες ΣυΕΠ να συμβάλουν στην ομαλή μετάβασή τους στην αγορά εργασίας. Η απαίτηση και οι προσδοκίες από τις υπηρεσίες να υποδείξουν θετικές κατευθύνσεις και να καταστήσουν ανταποδοτικές τις επενδύσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αυξάνονται σε όλη την Ευρώπη και πέρα από αυτήν.
- Η Διαδικασία της Μπολόνια, η Ατζέντα Εκσυγχρονισμού της Ανώτατης Εκπαίδευσης, ο διάλογος και η συνεργασία Πανεπιστημίων-Επιχειρήσεων και η Πράσινη Βίβλος της Επιτροπής σχετικά με τη *Μαθησιακή Κινητικότητα των Νέων* υποδηλώνουν ότι οι υπηρεσίες ΣυΕΠ έχουν σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν στην υποστήριξη των πολιτών, όχι μόνο για τη διαχείριση των μεταβάσεων, αλλά και για τη διαμόρφωση θετικής στάσης για την αλλαγή και την προσαρμογή σε μια δια βίου προοπτική. Τα πανεπιστήμια και τα άλλα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αναπτύσσουν εξελιγμένες προσεγγίσεις στη σύνδεση με τις επιχειρήσεις, καθώς και για την καταγραφή των δεδομένων και την παρακολούθηση των φοιτητών στις εμπειρίες τους στην εκπαίδευση και την απασχόληση με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας και τη συνεχή βελτίωση των διαδικασιών.
- Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα εσωτερικά θεσμικά πλαίσια και οι μηχανισμοί διασφάλισης ποιότητας ενσωματώνονται στην εκπαίδευση παιδιών και ενηλίκων. Με την προώθηση και την εμπορευματοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να επεκτείνεται ταχύτατα σε όλη την Ευρώπη, είναι σαφές ότι η διασφάλιση της ποιότητας θεωρείται από πολλούς ως «βασικό

σημείο πώλησης» για την προσέλκυση νέων φοιτητών και την εξασφάλιση της συμμετοχής του εργοδότη στο πρόγραμμα της απασχολησιμότητας. Επίσης, η σύνδεση με την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα απαιτεί νέες μορφές σύνδεσης μεταξύ της εκπαίδευσης και της ευρύτερης αγοράς και επενδύσεις στην ανάπτυξη του προσωπικού για τη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σταδιοδρομίας. Η Μελέτη Περίπτωσης 6.8 αναδεικνύει μια νέα πρωτοβουλία στη Γερμανία που έχει σχεδιαστεί για να βελτιώσει την ποιότητα και την αξιολόγηση των επιδράσεων της ενίσχυσης του επαγγελματισμού μέσα σε όλη την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

- Ο συνδυασμός της «εσωτερικής διασφάλισης της ποιότητας» και της «εξωτερικής σύνδεσης με τους εργοδότες», προσφέρει τη δυνατότητα για ισχυρότερους δεσμούς στην ανταλλαγή δεδομένων και την κοινή επαγγελματική εμπειρία μεταξύ υπηρεσιών όπως η τριτοβάθμια εκπαίδευση, τα σχολεία, τα κολέγια και οι πάροχοι ΕΕΚ. Μια τέτοια πρωτοβουλία αναφέρεται στην Μελέτη Περίπτωσης 6.9 που παρουσιάζει πώς μπορεί αυτό να επιτευχθεί.
- Μέχρι στιγμής, δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για χρήση στατιστικών μοντέλων από τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που περιλαμβάνουν εξέταση ακαδημαϊκών δεδομένων με την οπτική της σταδιοδρομίας και την ανάπτυξη νέων θεωρητικών εννοιών για την εκτίμηση και τη μέτρηση του οικονομικού κόστους και του κοινωνικού οφέλους από την επένδυση σε παρεμβάσεις στη σταδιοδρομία. Σε ορισμένες χώρες, η προσέγγιση αυτή κερδίζει έδαφος και σε άλλους τομείς, όπως σε εθελοντικές και κοινοτικές οργανώσεις στην προσπάθειά τους να διατηρήσουν τους προϋπολογισμούς και τη σφαίρα επιρροής τους.

Μελέτη Περίπτωσης 6.8: Διασφάλιση της ποιότητας μέσω προγραμμάτων κατάρτισης συμβούλων σταδιοδρομίας για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στη Γερμανία

Για τη βελτίωση της ποιότητας και του επαγγελματισμού στην παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την εξασφάλιση του επαγγελματικού προφίλ του συμβούλου όσον αφορά στα προσόντα και την πιστοποίηση, ο σύλλογος πανεπιστημιακών συμβούλων σταδιοδρομίας «Κοινότητα Πληροφόρησης, Προσανατολισμού και Θεραπείας στα Πανεπιστήμια» (GIBeT) έχει αναπτύξει ένα πρόγραμμα κατάρτισης για τους συμβούλους σταδιοδρομίας στον τομέα αυτό. Πρόκειται για μια σειρά μαθημάτων τα οποία είναι πιστοποιημένα από την επιτροπή κατάρτισης του συλλόγου. Παρουσιάζονται σε μια βάση δεδομένων που υποστηρίζει τη διαφάνεια και προσφέρει ευέλικτη και αποκεντρωμένη κατάρτιση. Οργανωμένο σε βασικό και προχωρημένο επίπεδο, το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει μαθήματα σχετικά με όλες τις πτυχές της ΣυΕΠ στα πανεπιστήμια. Οι επαγγελματίες μπορούν να επιλέξουν μεταξύ δύο προφίλ, σύμφωνα με την κύρια επαγγελματική τους ενασχόληση: εκπαιδευτικός προσανατολισμός ή διαχείριση της εκπαίδευσης. Μετά από σχετική αξιολόγηση προσόντων και επιμόρφωσης, λαμβάνουν πιστοποιητικό. Μέχρι σήμερα δεν υπάρχουν κοινοί κανόνες για την επαγγελματική κατάσταση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση των συμβούλων σταδιοδρομίας ως βάση για τη διασφάλιση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στη Γερμανία. Αναμένεται ότι το πιστοποιητικό θα εξελιχθεί σε αποδεικτικό της ποιότητας, καθώς και των προσόντων σε αυτόν τον τομέα εργασίας.

Μελέτη Περίπτωσης 6.9: Η τριτοβάθμια εκπαίδευση και η διασφάλιση της ποιότητας στη Λετονία

Η παροχή υποστήριξης στους φοιτητές συντονίζεται από τις Υπηρεσίες Φοιτητών και βασίζεται σε ένα μοντέλο εγγυημένης ποιότητας που επιτρέπει την ενσωμάτωση όλων των υπηρεσιών υποστήριξης των φοιτητών όπως εκπαίδευση, συμβουλευτική σταδιοδρομίας, ψυχολογική στήριξη και παροχή βοήθειας σε άτομα με ειδικές ανάγκες. Δεδομένης της διεπιστημονικής φύσης της ανάπτυξης της σταδιοδρομίας η ολοκληρωμένη προσέγγιση βοηθά στη διασφάλιση της παροχής κατάλληλων τύπων υποστήριξης και τη συνεργασία των συμβούλων μεταξύ τους και με το λουπτό προσωπικό. Η παροχή ΣυΕΠ ως κεντρική υπηρεσία προσφέρεται μέσω ατομικής συμβουλευτικής, ομαδικών εργαστηρίων, θεματικών ομιλιών, δραστηριοτήτων πληροφόρησης και διαδικτυακά με χρήση διάφορων πηγών, όπως του εργαλείου 'E-career'. Η διαδικτυακή εγκατάσταση επιτρέπει στους εργοδότες να έρχονται σε άμεση επαφή με πιθανούς υποψηφίους εργαζόμενους. Προκειμένου να διευρυνθούν τα κανάλια επικοινωνίας, χρησιμοποιούνται επίσης τα κοινωνικά δίκτυα όπως το Twitter και το Skype. Σε συνεργασία με τους εργοδότες, το πανεπιστήμιο προσκαλεί επισκέπτες καθηγητές να λειτουργήσουν πρόσθετα στο περιεχόμενο των μαθημάτων παρέχοντας ενημερωμένες πληροφορίες σχετικά με τις τομεακές εξελίξεις, διαδικασία που αποτελεί μέρος της διασφάλισης της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση της Λετονίας. Οι επισκέπτες καθηγητές προέρχονται από διάφορους τομείς όπως χημεία, χρηματοπιστωτικό και τραπεζικό τομέα, τεχνολογία των πληροφοριών, λιανικό εμπόριο κ.ά. Επιπλέον υπάρχουν σχέδια για τη δημιουργία ενιαίου συστήματος υποστήριξης σε θεσμικό επίπεδο με το συνδυασμό υπηρεσιών που παρέχονται σε διαφορετικά επίπεδα στο πανεπιστήμιο, όπου συμπεριλαμβάνονται η εισαγωγή του mentoring από συνομηλίκους, το tutoring και η προσωπική ανάπτυξη, αλλά και η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίου και εργοδοτών.

6.5.4 Εκπαίδευση ενηλίκων

- Η συμμετοχή του πολίτη/τελικού χρήστη στην οργάνωση και την ανάπτυξη υπηρεσιών δια βίου ΣυΕΠ είναι ένα σημαντικό μέσο τόσο για την ενδυνάμωση των πολιτών, όσο και για τη συμβολή τους στη βελτίωση των υπηρεσιών.
- Η συγκέντρωση των απόψεων των χρηστών των υπηρεσιών δια βίου ΣυΕΠ συχνά παραμελείται, πέρα από τη συνήθη πρακτική των ερευνών ικανοποίησης πελατών. Απαιτείται η εξεύρεση καινοτόμων λύσεων με τη χρήση ποικίλων μέσων, όπως οι ομάδες εστίασης και ο διάλογος πρόσωπο-με-πρόσωπο, που ενθαρρύνουν και κινητοποιούν τους ενήλικες να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στο σχεδιασμό της σταδιοδρομίας και την παροχή υπηρεσιών. Η τεχνονγνωσία σε θέματα διασφάλισης ποιότητας και βάσης τεκμηρίωσης που αποκτάται στο πλαίσιο κοινών ευρωπαϊκών ερευνητικών προγραμμάτων, όπως η εκπόνηση της σκανδιναβικής μελέτης που περιγράφεται στη Μελέτη Περίπτωσης 6.10, προωθεί ταυτόχρονα την ωρίμανση της γνώσης αλλά και ένα πρόγραμμα δράσης.
- Λόγω της πολυπλοκότητας της λειτουργίας της εκπαίδευσης ενηλίκων σε διαφορετικούς φορείς στο δημόσιο, ιδιωτικό και εθελοντικό/κοινοτικό τομέα, τα παραδοσιακά πρότυπα ποιότητας όπως τα πρότυπα ποιότητας «matrix» στο Ηνωμένο Βασίλειο (βλ. μελέτη περίπτωσης 6.11), έχουν αναθεωρηθεί σε μια προσπάθεια να μειωθεί η περιττή γραφειοκρατία και να απλοποιηθούν οι διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης. Το αίτημα για πακέτο επαγγελματικών προτύπων που έχουν αναπτυχθεί και εγκριθεί από αυτο-ρυθμιζόμενες επαγγελματικές ενώσεις, ενσωματώνεται σε ορισμένα εθνικά πρότυπα με ευρεία αποδοχή από τους εργοδότες, τους επαγγελματίες συμβούλους και τις κυβερνήσεις.
- Με την εισαγωγή της εφαρμογής των δεξιοτήτων διαχείρισης της σταδιοδρομίας που συνδέονται τόσο με την αυτο-διερεύνηση, όσο και την αναζήτηση της σταδιοδρομίας, είναι δυνατή η

χρήση ηλεκτρονικών συστημάτων πληροφόρησης για τη σταδιοδρομία για να αξιολογηθεί κατά πόσο αυτές σχετίζονται με την επίτευξη καλύτερων ακαδημαϊκών αποτελεσμάτων, την ολοκλήρωση δυσκολότερων μαθημάτων, και το σχεδιασμό της μετά-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Χρειάζεται να γίνει ξεκάθαρο στους σύμβουλους σταδιοδρομίας και τα διευθυντικά στελέχη ότι αξίζει να γίνει κάτι τέτοιο.

Μελέτη Περίπτωσης 6.10: Η άποψη των χρηστών για την προώθηση της ποιότητας των υπηρεσιών ΣυΕΠ προς ενήλικες στις Σκανδιναβικές χώρες

Το 2010 ξεκίνησε ένα έργο σχετικά με τις απόψεις των χρηστών που χρηματοδοτείται από το Σκανδιναβικό Δίκτυο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Τα αποτελέσματά του δημοσιεύθηκαν στα τέλη του 2011. Η ομάδα έργου αποτελείται από ερευνητές από τη Δανία, τη Φινλανδία, την Ισλανδία, τη Νορβηγία και τη Σουηδία, υπό την επίβλεψη του Εξειδικευμένου Κέντρου Δια Βίου ΣυΕΠ του Πανεπιστημίου της Ισλανδίας. Το έργο επικεντρώνεται σε δύο βασικούς στόχους: (i) να περιγράψει εάν, και πώς, οι ενήλικες χρήστες των υπηρεσιών ΣυΕΠ επιδρούν στις υπηρεσίες που τους παρέχονται, καθώς και να γίνουν συγκρίσεις μεταξύ της συμμετοχής των χρηστών στον προσανατολισμό των ενηλίκων και (ii) να αξιολογήσει τα μαθησιακά αποτελέσματα που έχουν για τους ενήλικες στις σκανδιναβικές χώρες οι υπηρεσίες που παρέχονται στα κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων. Στην εκπαίδευση ενηλίκων σε αυτές τις χώρες η παροχή ΣυΕΠ εστιάζεται κυρίως σε εκπαιδευτικά και προσωπικά ζητήματα και σε μικρότερο βαθμό σε επαγγελματικά θέματα. Τα ευρήματα δείχνουν ότι υπάρχει δυνατότητα για μεγαλύτερη συμμετοχή των χρηστών που δεν αξιοποιείται επί του παρόντος.

Μελέτη Περίπτωσης 6.11: Το πρότυπο ποιότητας matrix στο Ηνωμένο Βασίλειο

Το πρότυπο matrix είναι ένα πλαίσιο διασφάλισης ποιότητας για την αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ (πληροφόρηση, καθοδήγηση σχετικά με την εκπαίδευση και την απασχόληση) με στόχο την προώθηση της διαρκούς βελτίωσης των ατόμων και των φορέων παροχής ΣυΕΠ. Οι φορείς αξιολογούνται κάθε τρία χρόνια από εξωτερικούς αξιολογητές και υποχρεούνται να αναζητούν βελτιώσεις στον τρόπο που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Το Πρότυπο matrix ξεκίνησε το Φεβρουάριο του 2002 και αναθεωρήθηκε το 2005. Το 2011, η αναθεωρημένη έκδοση δοκιμάστηκε σε ήδη πιστοποιημένους ή σε δυνητικούς υποψηφίους για πιστοποίηση φορείς και επιβεβαιώθηκε ότι είναι πιο δύσκολο, αλλά εφικτό να εφαρμοστεί. Οι φορείς αξιολόγησαν: την ευθυγράμμιση των υπηρεσιών ΣυΕΠ με τις επιχειρησιακές διαδικασίες, την αυξημένη επικέντρωση στα αποτελέσματα, τη σχέση μεταξύ των σκοπών και στόχων των φορέων και των αποτελεσμάτων των υπηρεσιών τους, την εστίαση στην ανάπτυξη του προσωπικού και τη χρήση της στοχευμένης αξιολόγησης προς μια συνεχή βελτίωση. Το Πρότυπο matrix έχει υιοθετηθεί από μια σειρά φορέων σε όλη τη Βρετανία και υπάρχει ένα αυξανόμενο διεθνές ενδιαφέρον. Πάνω από 2.100 οργανισμοί έχουν πιστοποιηθεί βάσει του προτύπου. Αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του κράτους και συγκεκριμένα της Γραμματείας Καινοτομίας και Δεξιοτήτων (BIS) και είναι εθνικά κατοχυρωμένο.

6.5.5 Απασχόληση

- Καθώς η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα και πολλοί εργοδότες εξακολουθούν να καλύπτουν τις κενές θέσεις χωρίς τη συνεργασία με τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (ΔΥΑ), σε πολλές χώρες αναπτύσσονται νέες στρατηγικές για τη συμμετοχή των ιδιωτικών γραφείων ευρέσεως

εργασίας στις πολιτικές κοινωνικής ένταξης, όπως η τοποθέτηση των άνεργων ή/και στην ένταξη των προσεγγίσεων των δυνάμεων της αγοράς στις ΔΥΑ.

- Οι δείκτες απόδοσης χρησιμοποιούνται ευρέως στις ΔΥΑ για την ενημέρωση και την υποστήριξη των ρυθμίσεων μεταξύ κεντρικών και τοπικών πολιτικών και δομών παροχής υπηρεσιών σε μια προσπάθεια να βρεθούν περισσότερες περιφερειακές και τοπικές λύσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, στρατηγικές έγκαιρης παρέμβασης έχουν εξελιχθεί από τις ΔΥΑ και επικεντρώνονται στα ενεργητικά μέτρα για την αγορά εργασίας και απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες.
- Το ευρύ φάσμα των ποσοτικών δεικτών απόδοσης και των στόχων περιλαμβάνει: το μερίδιο αγοράς και τον αριθμό των κενών θέσεων που έχουν κοινοποιηθεί, το ρυθμό με τον οποίο οι κενές θέσεις καλύπτονται, την ταχύτητα με την οποία επεξεργάζονται τα νέα αιτήματα, το ποσοστό συμμετοχής των ομάδων με ειδικές ανάγκες, τον αριθμό των επισκέψεων του προσωπικού των ΔΥΑ σε τοπικούς εργοδότες και τον δείκτη απασχόλησης των συμμετεχόντων που ολοκλήρωσαν προγράμματα ενεργητικών μέτρων απασχόλησης. Επιπλέον ποιοτικοί στόχοι μπορεί να χρησιμοποιηθούν για αξιολόγηση σε μια υποκειμενική βάση. Η ροή των ατόμων που αναζητούν εργασία σε καταγεγραμμένες κενές θέσεις εργασίας είναι ένας από τους πιο σημαντικούς δείκτες απόδοσης. Ωστόσο, αυτοί οι δείκτες δεν αφορούν προς το παρόν ειδικά τη δια βίου ΣΥΕΠ: υπάρχουν περιθώρια για περαιτέρω ανάπτυξη κοινής προσπάθειας στον τομέα αυτό.
- Δεν είναι εύκολο να μετρηθούν τα αποτελέσματα στην κάλυψη θέσεων εργασίας ή κατάρτιση που βρίσκουν από μόνοι τους οι χρήστες, δεδομένου ότι δεν υπάρχει σχετική καταγραφή. Η εμπειρία από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μετρήσεις των υπηρεσιών δια βίου ΣΥΕΠ στις ΔΥΑ μπορεί να αξιοποιηθεί, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης τεχνικών

για την εναρμόνιση των χαρακτηριστικών των ατόμων που αναζητούν εργασία με τα χαρακτηριστικά της τοπικής αγοράς εργασίας. Τα πληροφοριακά προγράμματα και οι βάσεις δεδομένων σχετικά με την αγορά εργασίας μπορούν να εκτελέσουν όλο και πιο εξελιγμένες λειτουργίες για την υποστήριξη των δομών στην παρακολούθηση και τον εντοπισμό των ευκαιριών και την ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού.

- Νέες ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας έχουν αρχίσει να εμφανίζονται με στόχο να παρέχουν υψηλής ποιότητας υποστήριξη για τα άτομα μέσω στενότερης συνεργασίας των υπηρεσιών απασχόλησης και των υπηρεσιών δια βίου ΣΥΕΠ (π.χ. με τη μορφή της συστέντασης, καθώς και την από κοινού υλοποίηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης όπου χρειάζεται). Περαιτέρω εργασίες στο πλαίσιο των εθνικών forum ΣΥΕΠ πρέπει να εξετάσουν το εύρος των στρατηγικών αυτών και τη σχετική αποτελεσματικότητα των διαφόρων δομών, μορφών και λειτουργιών. Η Μελέτη Περίπτωσης 3.1 στην ενότητα 3 περιγράφει το ρόλο και τις επιδράσεις ενός εθνικού φόρουμ ΣΥΕΠ που συντονίζεται από τη ΔΥΑ στην Ουγγαρία.

6.5.6 Κοινωνική ένταξη

- Η ζήτηση για υπηρεσίες δια βίου ΣΥΕΠ είναι πιθανό να αυξηθεί σημαντικά ως αποτέλεσμα του αριθμού των μεταβάσεων και της ανεργίας που προκαλούνται από μικρο-οικονομικούς ή μακρο-οικονομικούς κλυδωνισμούς σε όλη την Ευρώπη.
- Η αποτελεσματική παρακολούθηση προγραμμάτων που έχουν στενή σχέση με την αγορά εργασίας και η χρήση αυτών των πληροφοριών για τη βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, μπορεί να αποτελέσει κανόνα επιτυχίας σχετικά με τις δυνατότητες των φορέων χάραξης πολιτικής, δεδομένης της αυξανόμενης

πίεσης υπέρ της υποστήριξης των νέων ανέργων, ηλικίας 18-25 ετών.

- Η διασφάλιση της ποιότητας και η τεκμηριωμένη μάθηση πρέπει να τονίσει τη σημασία της στοχευμένης υποστήριξης όχι μόνο στους νέους, αλλά επίσης στις οικογένειές τους και τις τοπικές κοινότητες.
- Υπάρχει ο κίνδυνος ορισμένοι δείκτες απόδοσης να μην κάνουν σαφή τα χαρακτηριστικά της «μειονεκτικής θέσης» των ωφελούμενων και των πολλαπλών εμποδίων που σχετίζονται με αυτή. Υπάρχει επίσης ο κίνδυνος του λεγόμενου «στίγματος» που μπορεί να αποθαρρύνει τους επαγγελματίες από την καταγραφή δεδομένων σχετικά με την αναμενόμενη παραγωγικότητα και την ενθάρρυνση των χρηστών να συμμετέχουν στην εκπαίδευση και την απασχόληση.
- Σημαντικός είναι ο ρόλος των κυβερνήσεων στην αντιμετώπιση της ανάγκης να κρατήσουν ιδιαίτερα τους πλέον ευάλωτους αποδέκτες των υπηρεσιών, ασφαλείς και με διασφαλισμένο το απόρρητό τους. Ταυτόχρονα χρειάζεται να χαλαρώσουν τις απαγορεύσεις (για παράδειγμα, την απαγόρευση της χρήσης των δικτυακών τόπων κοινωνικής δικτύωσης) που έχουν ως αποτέλεσμα να περιορίζουν τις διάφορες μορφές παρεμβάσεων ΣυΕΠ σε ορισμένους οργανισμούς, λόγω του φόβου που σχετίζεται με την προστασία των χρηστών των υπηρεσιών. Η μάθηση που βασίζεται σε αποτελέσματα και οι πολιτικές που συνδυάζουν την αποτελεσματική χρήση των ΤΠΕ και των πληροφοριών για την αγορά εργασίας είναι κρίσιμης σημασίας στην προσέγγιση των ευάλωτων ατόμων.
- Η Μελέτη Περίπτωσης 6.12 παρέχει ένα παράδειγμα για το πώς μια χώρα αντιμετωπίζει το ζήτημα της ενθάρρυνσης των συμβούλων σταδιοδρομίας που εργάζονται με ενήλικες στην καταγραφή των δεδομένων με μεγαλύτερη ακρίβεια, προκειμένου να παρακολουθούν ό,τι διευκολύνει ή εμποδίζει την εξέλιξη της

της σταδιοδρομίας των ατόμων στην πάροδο του χρόνου.

Μελέτη Περίπτωσης 6.12: Ανάπτυξη προσωπικού και κατάρτιση με τη βοήθεια συστήματος παρακολούθησης των δεδομένων των χρηστών στην Ιρλανδία

Το Εθνικό Κέντρο Προσανατολισμού στην Εκπαίδευση (NCGE) έχει αναπτύξει ένα πρόγραμμα συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης (CPD) για τους συμβούλους σταδιοδρομίας¹⁰ ώστε να επικεντρώνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες σε δεξιότητες και σε θέματα του πελάτη. Αυτό εντάσσεται στο πλαίσιο της στόχευσης σε συγκεκριμένες ομάδες επιλέξιμες για την πρόσβαση στην Εκπαιδευτική Πρωτοβουλία Προσανατολισμού Ενηλίκων (AEGI). Το Σύστημα Διαχείρισης Προσανατολισμού Ενηλίκων αναπτύχθηκε σε συνεργασία με τις υπηρεσίες ΣυΕΠ και διατηρεί τα στοιχεία του πελάτη για να ενημερώνει τους τοπικούς και εθνικούς φορείς σχεδιασμού δράσεων. Ο εντοπισμός και η παρακολούθηση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι πελάτες για την πρόοδο τους και των θετικών αποτελεσμάτων δίνουν τη δυνατότητα στους φορείς χάραξης πολιτικής και στους επαγγελματίες να προβληματιστούν σχετικά με την επίδραση της δουλειάς τους και να εντοπίσουν τυχόν κενά στην παροχή των υπηρεσιών. Η NCGE παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για την υποστήριξη της ανάπτυξης μιας ισχυρής βάσης τεκμηρίωσης. Το πρόγραμμα συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης (CPD) εστιάζει στην πρακτική εφαρμογή των δεδομένων που καταγράφονται σε επίπεδο υπηρεσιών και στην αναθεώρηση των δεξιοτήτων του συμβούλου σταδιοδρομίας ώστε να βρεθούν δημιουργικές

¹⁰ Οι Σύμβουλοι σταδιοδρομίας έχουν Μεταπτυχιακό Δίπλωμα σπουδών και εργάζονται μαζί με ειδικούς πληροφόρησης με πιστοποιητικά παρακολούθησης σχετικής επαγγελματικής (

δραστηριότητες προσέγγισης, ειδικά σε άτομα και ομάδες που προσεγγίζονται δύσκολα. Για να υποστηρίξει τη διασφάλιση της ποιότητας των εξελίξεων, η NCGE έχει δημιουργήσει ένα διαδικτυακό εγχειρίδιο AEGI με παραδείγματα καλών πρακτικών από τις υπηρεσίες. Το εγχειρίδιο χρησιμοποιείται τοπικά για την εισαγωγική εκπαίδευση των νεοπροσληφθέντων και το συνεχή σχεδιασμό και παροχή υπηρεσιών.

6.5.7 Διατομεακές παρεμβάσεις

Πολλές από τις παραπάνω μελέτες περιπτώσεων περιλαμβάνουν διατομεακά στοιχεία. Επιπλέον, ορισμένες χώρες έχουν ασχοληθεί με θέματα ποιότητας και τεκμηρίωσης σε διατομεακή βάση ως μέσο για την ανάπτυξη ενός πιο συνεκτικού συστήματος δια βίου ΣυΕΠ. Στη Γερμανία, για παράδειγμα, το Εθνικό Forum Προσανατολισμού συγκεντρώνει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών για να εξετάσει τη κοινή διασφάλιση ποιότητας, την τεκμηριωμένη μάθηση και την τεκμηριωμένη διαμόρφωση πολιτικής (βλ. Μελέτη Περίπτωσης 6.13).

Μελέτη Περίπτωσης 6.13: Ανάπτυξη εθνικού συστήματος διασφάλισης ποιότητας στη Γερμανία

Στη Γερμανία δεν υπάρχει νομοθεσία, ούτε έχουν συμφωνηθεί τα πρότυπα για την ποιότητα στη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό σε εθνικό επίπεδο μετά την κατάργηση του κρατικού μονοπωλίου το 1998. Η ποιότητα και η ανάπτυξη στρατηγικών έχουν αφεθεί στην αγορά. Ως εκ τούτου, το γερμανικό Εθνικό Forum Προσανατολισμού και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης ξεκίνησαν το 2008 μια πανεθνική «ανοικτή διαδικασία συντονισμού» μεταξύ των φορέων χάραξης πολιτικής, των σχετικών οργανισμών και των ενδιαφερόμενων μερών στον τομέα της ΣυΕΠ με στόχο την ανάπτυξη ενός πλαισίου για την ανάπτυξη της ποιότητας

στη ΣυΕΠ. Με χρηματοδότηση από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών, τα ακόλουθα εργαλεία αναπτύχθηκαν και δοκιμάστηκαν από ένα μικρό αριθμό παρόχων υπηρεσιών:

- Κατάλογος διαμορφωμένων και συμφωνημένων από κοινού κριτηρίων ποιότητας με δείκτες και προτάσεις για τα όργανα μέτρησης.
- Πλαίσιο Ανάπτυξης Ποιότητας (QDF) ως βοήθημα των παρόχων στις προσπάθειες για ποιότητα.
- Επαγγελματικό Περίγραμμα των δεξιοτήτων του συμβούλου σταδιοδρομίας από κοινού διαμορφωμένο και συμφωνημένο.

Τα αποτελέσματα δημοσιεύθηκαν και άρχισαν να υλοποιούνται τον Ιανουάριο του 2012. Η παρακολούθηση του έργου με χρηματοδότηση του Υπουργείου συνεχίζεται μέχρι τα μέσα του 2014 για την εφαρμογή αυτών των αποτελεσμάτων. Ενας από τους στόχους του είναι να πείσει τους φορείς χάραξης πολιτικής σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς και τα διευθυντικά στελέχη και τους συμβούλους σταδιοδρομίας για τα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη που προκύπτουν από τις υψηλής ποιότητας παρεχόμενες υπηρεσίες ΣυΕΠ μέσα από την ανάδειξη των αποτελεσμάτων και των επιδράσεων των επενδύσεων ποιότητας.

Περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με όλες τις Μελέτες Περίπτωσης σε αυτό τον Οδηγό Καλών Πρακτικών είναι διαθέσιμες στη βάση δεδομένων του δικτύου ELGPN

Συντονισμός και συνεργασία

7.1 Εισαγωγή

Αυτή η ενότητα ασχολείται με θέματα πολιτικής που σχετίζονται με το συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών δια βίου ΣυΕΠ. Το σκεπτικό για τον καθορισμό των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών φόρουμ βρίσκεται στις συνέργειες που τέτοιοι μηχανισμοί παρέχουν για να φέρνουν σε επαφή πληθώρα ενδιαφερομένων με κοινούς στόχους. Οι προσπάθειες αυτές μπορούν να κυμαίνονται από την ανάπτυξη συντονισμένων στρατηγικών δια βίου ΣυΕΠ έως πιο εξειδικευμένες στρατηγικές, όπως συστήματα διασφάλισης ποιότητας ή πρακτικά θέματα όπως ο σταδιακός συντονισμός εκδηλώσεων π.χ. ημερών καριέρας ή γιορτών επιλογής σταδιοδρομίας.

Η ενότητα χωρίζεται σε τέσσερις υπο-ενότητες: θέματα πολιτικής (ενότητα 7.2)· ζητήματα που οι πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίσουν (ενότητα 7.3)· μια πιθανή συνέχεια της λήψης πολιτικών μέτρων (ενότητα 7.4)· και οι συνέπειες για έξι τομείς πολιτικής - σχολεία (ενότητα 7.5.1), ΕΕΚ (ενότητα 7.5.2), τριτοβάθμια εκπαίδευση (ενότητα 7.5.3), εκπαίδευση ενηλίκων (ενότητα 7.5.4), απασχόληση (ενότητα 7.5.5) και κοινωνική ένταξη (ενότητα 7.5.6).

7.2 Θέματα πολιτικής

- Το Ψήφισμα του Συμβουλίου¹¹ της ΕΕ του 2008 αναφέρει ως Προτεραιότητα 4 την «Ενθάρρυνση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων εθνικών, περιφερειακών και τοπικών φορέων». Αυτό σημαίνει ότι η διασύνδεση ανάμεσα σε όλους τους τομείς είναι κομβικής σημασίας για την αποτελεσματική και συνεκτική παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ.
- Σε μια προσπάθεια βελτίωσης του συντονισμού και τη συνοχής των πολιτικών και των συστημάτων για την παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ, οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες έρχονται αντιμέτωπες με την πρόκληση του κατακερματισμού και της «τομεοποίησης». Διαφορετικές υπηρεσίες δια βίου ΣυΕΠ έχουν τη δική τους ιστορία, στόχους, μεθόδους και προϋπολογισμούς. Παρόλα αυτά, είναι υπεύθυνες για την παροχή δια βίου ΣυΕΠ η οποία, στην ιδανική περίπτωση, θα απαιτούσε ένα απρόσκοπτο και συνεκτικό σύστημα. Προς το παρόν, αυτό είναι ένα μελλοντικό όραμα, παρά μια πραγματικότητα στις περισσότερες χώρες.

¹¹ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2008). *Καλύτερη ένταξη της δια βίου ΣυΕΠ στις στρατηγικές δια βίου μάθησης*. Εγγραφο 15030/08. EDUC 257 SOC 653.

- Η δια βίου ΣυΕΠ αποτελεί βασική παράμετρο των στρατηγικών δια βίου μάθησης σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό και κοινοτικό επίπεδο. Σε μια κοινωνία της γνώσης, όπως η ΕΕ στοχεύει να είναι, ένα συνεκτικό σύστημα ΣυΕΠ για όλες τις ηλικίες και τους πολίτες που εμπειριέχει την πρόοδο καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία αυτών των στρατηγικών.
- Η δημιουργία τοπικών, περιφερειακών και εθνικών φόρουμ ΣυΕΠ και παρόμοιων πολιτικών μηχανισμών συντονισμού αποτελεί ένα σημαντικό χαρακτηριστικό αυτών των προσπαθειών που ευνοούν τις συνεργασίες παραγόντων και φορέων. Τα περιφερειακά φόρα μπορούν να λειτουργούν ως ενισχυτικοί ή παράλληλοι μηχανισμοί στα εθνικά φόρα, ανάλογα με το αν υπάρχουν αποκεντρωμένες διοικήσεις στις διάφορες χώρες.
- Κατά τη θέσπιση ενός εθνικού φόρουμ/μηχανισμού ΣυΕΠ, το Cedefop¹² προσδιόρισε δέκα «μηνύματα – κλειδιά», δηλαδή προτάσεις που αξίζει να εξεταστούν κατά τη διαδικασία της δημιουργίας και της ανάπτυξης εθνικών φόρουμ. Αυτά αφορούν την ανάγκη:
 1. Να γίνει σαφής σύνδεση των στρατηγικών της δια βίου μάθησης και της απασχολησιμότητας.
 2. Να καθοριστούν κοινοί ορισμοί και ορολογία.
 3. Να γίνεται βάσει κριτηρίων η επιλογή εκείνων που καλούνται να συμμετάσχουν.
 4. Να έχουν προσδιοριστεί με σαφήνεια τα καθήκοντα και οι ρόλοι.
 5. Να υπάρχει ισχυρή υποστήριξη και δέσμευση από τους βασικούς συμμετέχοντες
 6. Να καθοριστεί με σαφήνεια η σχέση του φόρουμ με την εκάστοτε κυβέρνηση.
 7. Να υπάρχει μια ανεξάρτητη γραμματεία.
 8. Να αποφεύγεται η μετάθεση της αποστολής.

9. Τα ιδρυτικά μέλη να είναι ενήμερα για τους κινδύνους των συγκρούσεων των ρόλων.
10. Να προσπαθούν να εργαστούν μπαίνοντας στη θέση του κάθε πολίτη.

Τα βασικά αυτά μηνύματα θα πρέπει να αναθεωρηθούν και να ερμηνευθούν σε σχέση με τη συνεργασία και τους μηχανισμούς συντονισμού σε όλα τα επίπεδα συνεργασίας - εθνικό, περιφερειακό, τοπικό - καθώς και σε διασυνοριακό, διαπεριφερειακό και διακρατικό.

- Οι συσχετίσεις ανάλογα με την ένταση της συνεργασίας ταξινομούνται σε τρία επίπεδα:
 - *Επικοινωνία*. Μπορεί να περιλαμβάνει την ανταλλαγή πληροφοριών, καθώς και τη διερεύνηση των δυνατοτήτων για συνεργασία και συντονισμό.
 - *Συνεργασία* μεταξύ των εταίρων στο πλαίσιο των υφιστάμενων δομών. Μπορεί να έχει σε μεγάλο βαθμό άτυπο χαρακτήρα και να βασίζεται σε συμφωνία συνεργασίας με τις αρμοδιότητες λήψης αποφάσεων να διατηρούνται από κάθε εταίρο.
 - *Συντονισμός*. Πιθανά να απαιτεί δομή συντονισμού με επιχειρησιακές αρμοδιότητες και χρηματοδότηση (και, ενδεχομένως, μια σύμβαση ή νομική εντολή).

Λίγα εθνικά ή περιφερειακά φόρα/μηχανισμοί λειτουργούν στο επίπεδο του συντονισμού: τα περισσότερα βρίσκονται στο επίπεδο της επικοινωνίας και κάποια σε επίπεδο συνεργασίας. Μερικά είναι απλώς φόρα συζήτησης ή διάλογου.

7.3 Ζητήματα που οι πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίσουν

- Ποιοι είναι οι ρόλοι των φόρουμ/μηχανισμών ΣυΕΠ; Τέσσερις διακριτοί ρόλοι μπορούν να αποτυπωθούν, αφού αποσαφηνιστούν, δεδομένου ότι δεν είναι αποκλειστικοί καθώς πολλά φόρουμ/μηχανισμοί αναλαμβάνουν περισσότερους από έναν ρόλους. Οι τέσσερις ρόλοι είναι οι εξής:

¹² Cedefop (2010). *Η δημιουργία και η ανάπτυξη των Εθνικών Φόρουμ Πολιτικής δια βίου ΣυΕΠ: ένα εγχειρίδιο για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τους ενδιαφερόμενους*. Πανόραμα Σειρά 153. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

- *Διάλογος*: μια πλατφόρμα όπου οι φορείς και τα ενδιαφερόμενα μέρη συναντώνται για να συζητήσουν και να ανταλλάξουν πληροφορίες και απόψεις και της οποίας το κύριο αποτέλεσμα είναι η δημιουργία κοινής αντίληψης και ο εθελοντικός συντονισμός των δραστηριοτήτων.
- *Διαβούλευση*: ένας φορέας που δημιουργήθηκε κυρίως για να λειτουργήσει ως ένα αντηχείο αντίδρασης στις κυβερνητικές πρωτοβουλίες και πολιτικές.
- *Χάραξη πολιτικής*: ένα δυναμικό φόρουμ προετοιμασίας για την προώθηση της διαβίου ΣυΕΠ μέσω συγκεκριμένων πολιτικών προτάσεων και πρωτοβουλιών.
- *Ανάπτυξη συστημάτων*: ένας τόπος για την ανάπτυξη και την εφαρμογή συγκεκριμένων, πρακτικά προσανατολισμένων θεμάτων στο πλαίσιο της διαβίου ΣυΕΠ (π.χ. πλαίσια διασφάλισης της ποιότητας ή παροχή κατάρτισης).
- Ποιος αποφασίζει για τη συμμετοχή στα φόρα/ μηχανισμούς σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο; Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει εθνικά υπουργεία που είναι αρμόδια για την παροχή ΣυΕΠ, ιδίως υπουργεία της εκπαίδευσης και της απασχόλησης με τη συνδρομή εκπροσώπων από φορείς που παρέχουν τις κύριες υπηρεσίες ΣυΕΠ, ιδίως των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ). Άλλοι κεντρικοί παράγοντες που εκπροσωπούνται σε μερικά φόρα/ μηχανισμούς είναι οι κοινωνικοί εταίροι, ενώσεις συμβούλων σταδιοδρομίας όπως και εκπρόσωποι των ομάδων των ωφελούμενων (γονείς, μαθητές, ηλικιωμένοι, εθνοτικές μειονότητες, άτομα με αναπηρία, κ.λπ.).
- Ποιες είναι οι λειτουργίες των φόρουμ/ μηχανισμών; Εξι βασικές λειτουργίες μπορούν να διακριθούν:
 - *Βελτίωση της επικοινωνίας* –με δημιουργία φόρουμ συζήτησης σε βασικά θέματα πολιτικής, καθιέρωση κοινού ορισμού της ΣυΕΠ, Ανάπτυξη κοινής ορολογίας για τη ΣυΕΠ.
 - *Ενθάρρυνση της συνεργασίας* - τόνωση της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών και του συντονισμού συγκεκριμένων δραστηριοτήτων (εκδηλώσεις, προγράμματα, έρευνα)- λήψη εγκάρσιων πρωτοβουλιών για τα θέματα τα οποία καλύπτουν διάφορες υπηρεσίες ή τομείς.
 - *Προσδιορισμός των αναγκών των πολιτών* - χαρτογράφηση των υφιστάμενων υπηρεσιών και εντοπισμός των κενών στην παροχή υπηρεσιών· διαχείριση της έρευνας δημοσκοπήσης των καταναλωτών και των τρόπων άσκησης της δημόσιας διαβούλευσης· ανάπτυξη πλαισίων δεξιοτήτων διαχείρισης της σταδιοδρομίας για τους πολίτες.
 - *Βελτίωση του σχεδιασμού και της παροχής, συμπεριλαμβανομένης της ποιότητας των υπηρεσιών* - ανάπτυξη προτύπων ποιότητας και συστημάτων διασφάλισης ποιότητας· ανάπτυξη πλαισίων δεξιοτήτων και συστημάτων πιστοποίησης για τους συμβούλους σταδιοδρομίας.
 - *Επιρροή στην πολιτική* - ανάπτυξη βελτιωμένων δομών και στρατηγικών για την υποστήριξη της παροχής υπηρεσιών διαβίου ΣυΕΠ· προώθηση της διαβίου ΣυΕΠ ως αναπόσπαστο μέρος της εθνικής εκπαίδευσης, της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης, αναζήτηση υποστήριξης στις πολιτικές για την κάλυψη των κενών στην υφιστάμενη παροχή υπηρεσιών διαβίου ΣυΕΠ.
 - *Αξιοποίηση της διεθνούς συνεργασίας* - υποστήριξη της εθνικής συμμετοχής στο ELGPN· υποστήριξη της εθνικής συμμετοχής στην ανάπτυξη της διεθνούς πολιτικής· διάδοση της καινοτομίας και των βέλτιστων πρακτικών των ευρωπαϊκών και διεθνών πρωτοβουλιών.
- Ποια είναι η κατάσταση και οι όροι αναφοράς ενός φόρουμ/μηχανισμού; Περιλαμβάνονται διαρθρωτικά και λειτουργικά θέματα όπως τα ακόλουθα:
 - *Κατάσταση* - αν το φόρουμ/μηχανισμός θα πρέπει να είναι μια τυπική δομή, ενδεχομένως ακόμη και κατοχυρωμένη με νομοθεσία, ή μια πιο άτυπη οργάνωση και ποια θα πρέπει να είναι η σχέση του με την κεντρική διοίκηση.

- *Σύνθεση συμμετεχόντων* - ποιοι παράγοντες και ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να κληθούν να συμμετάσχουν.
- *Πόροι* - τι είδους χρηματοδότηση και στήριξη απαιτείται για την εκτέλεση των καθηκόντων, καθώς και πώς αυτοί θα πρέπει να παρέχονται.
- *Ηγεσία* - εάν ή όχι το φόρουμ/μηχανισμός θα πρέπει να έχει πρόεδρο, πώς θα γίνεται η επιλογή του (με διορισμός ή εκλογή), εάν η εκτελεστική επιτροπή είναι απαραίτητη και πώς πρέπει να παρέχονται οι γραμματειακές υπηρεσίες.
- *Διαδικασίες λήψης αποφάσεων* - αν το φόρουμ/μηχανισμός πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις, ποιες οι προϋποθέσεις λήψης απόφασης (με ομοφωνία, απλή πλειοψηφία, ειδική πλειοψηφία).
- *Κανάλια επικοινωνίας* - πώς το φόρουμ θα πρέπει να κοινοποιεί τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων του και σε ποιον.
- Ποιες γενικές προσεγγίσεις χάραξης πολιτικής υιοθετούνται; Η ταξινόμηση μπορεί να είναι χρήσιμη για τη διάκριση μεταξύ:
 - μιας *δραστικής* προσέγγισης που αντανακλά και υποστηρίζει τις εθνικές/ περιφερειακές/ τοπικές πολιτικές κατευθύνσεις.
 - μιας *κριτικής* προσέγγισης που αμφισβητεί τις εθνικές/περιφερειακές/τοπικές πολιτικές κατευθύνσεις.
 - μιας *προληπτικής* προσέγγισης η οποία διαμορφώνει τις εθνικές/περιφερειακές/ τοπικές πολιτικές κατευθύνσεις.
- Πώς γίνεται η τομεακή προσέγγιση των φόρουμ/ μηχανισμών που ορίζονται; Παρά το γεγονός ότι οι χώρες βλέπουν μεγάλες δυνατότητες στην αύξηση της δικτύωσης και της συνεργασίας με βάση το συντονισμό και τη συνεργασία σε όλους τους τομείς και οργανώσεις, βλέπουν επίσης τους περιορισμούς και τις προκλήσεις. Αυτά συχνά συνδέονται με τις διαφορές στην κουλτούρα λειτουργίας μεταξύ των τομέων (π.χ. μεταξύ της εκπαίδευσης και της απασχόλησης). Οι τομείς έχουν επίσης διαφορετικές δομές και ειδικές εντολές με βάση τις κανονιστικές

διατάξεις που ορίζουν τη χρηματοδότηση, τις μεθόδους και τις αρμοδιότητές τους. Σε μερικές περιπτώσεις, οι τομείς και τα θεσμικά όργανα μπορούν να βρεθούν σε ανταγωνισμό για τους ίδιους περιορισμένους πόρους. Επιπλέον, ο τομεακός προστατευτισμός μπορεί να οδηγήσει σε έλλειψη συνεργειών και συνέχειας, καθώς η διατήρηση των σχέσεων μεταξύ των οργανώσεων γίνεται πολύ περίπλοκη· αυτό μπορεί να ενισχύσει τα στερεότυπα ανάμεσα στους τομείς.

- Ποιο είναι το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής των φόρουμ/μηχανισμών; Ενα σημαντικό ζήτημα πολιτικής είναι αν θα σχηματίσουν ανεξάρτητα φόρα/μηχανισμούς σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, δηλαδή να δημιουργήσουν ένα σύνολο μηχανισμών συντονισμού και συνεργασίας που να λειτουργεί σε μεγάλο βαθμό σε βάση «ίσων αποστάσεων». Προς το παρόν, μεγάλο μέρος του εθνικού συντονισμού εξαρτάται από ένα μόνο υπουργείο (Εκπαίδευσης ή Απασχόλησης) και εκείνοι που έχουν δημιουργήσει πραγματικά διατομεακά εθνικά φόρουμ αγωνίζονται για να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους.
- Πώς είναι οργανωμένες οι σχέσεις μεταξύ των φόρουμ/μηχανισμών σε διάφορα επίπεδα; Οι σχέσεις και οι δεσμοί μεταξύ των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών φόρουμ/μηχανισμών είναι ζωτικής σημασίας για τις απρόσκοπτες προσεγγίσεις της δια βίου ΣΥΕΠ. Συγκεκριμένα, ένα πρώτο βήμα στη διαμόρφωση ενός εθνικού φόρουμ θα μπορούσε να είναι η περιφερειακή συνεργασία που είναι καθοριστική για την διαμόρφωση επιχειρησιακών συνεργασιών. Τέσσερις διαστάσεις της περιφερειακής συνεργασίας και συντονισμού μπορούν να διακριθούν:
 - (1) *Ενδοπεριφερειακές (Intra-regional)*: διασυνδέσεις εντός της περιφέρειας σε διαφορετικές δομές και τομείς.
 - (2) *Διαπεριφερειακές (Inter-regional)*: συσχετίσεις μεταξύ των γειτονικών περιφερειακών συνόρων.
 - (3) *Υπερπεριφερειακές (Trans-regional)*: σύν-

δεση διάφορων περιοχών σε θεματικές ενότητες.

(4) *Δια – κρατικές (Cross-national)*: περιφερειακές διασυνδέσεις πέρα από τα εθνικά σύνορα.

Από αυτές, η (1) είναι η πιο κοινή, η (2) είναι σπάνια, και οι (3) και (4) γίνονται σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

- Πώς θα μπορούσε να υποστηριχθεί η λειτουργία της συνεργασίας και του συντονισμού της ΣυΕΠ μεταξύ των περιφερειών πέρα από τα εθνικά σύνορα; Η αδελφοποίηση των γειτονικών περιοχών πέρα από τα εθνικά σύνορα θα μπορούσε να είναι μια σημαντική πολιτική επιλογή για την περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας και του συντονισμού της ΣυΕΠ σε διασυνοριακή περιφερειακή (cross-regional) βάση. Οι δραστηριότητες αυτές θα αντικατοπτρίζουν τις πρόσφατες πολιτικές κινητικότητας στην εκπαίδευση, την αγορά εργασίας και την κοινωνική πολιτική στην Ευρω-παϊκή Ένωση. Θα αναπτύξουν τις προσπάθειες του ELGPN σε μια ισχυρότερη περιφερειακή διάσταση, παράλληλα με την εθνική διάσταση, η οποία ήταν η κύρια εστίαση έως σήμερα.
 - Τι είδους διασυνοριακές περιφερειακές προσεγγίσεις θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες και αποτελεσματικές; Σε ορισμένες χώρες με διοικητική ή πολιτική διαστρωμάτωση, η διαπεριφερειακή προσέγγιση μπορεί να χρησιμεύσει ως όχημα για να διευκολύνει τη συνεργασία και το συντονισμό στον τομέα της ΣυΕΠ. Από πρακτική άποψη, αυτό θα μπορούσε να συνεπάγεται δια- και ενδο-περιφερειακά ζητήματα όπως:
 - Υποστήριξη για την ίδρυση περιφερειακών, διατομεακών φόρουμ / πλατφόρμων / συνεργασιών / αντιπροσωπευτικών δομών συντονισμού και συνεργασίας.
 - Ενθάρρυνση της περιφερειακής, διατομεακής κατάρτισης για τους εμπειρογνώμονες ΣυΕΠ, π.χ. στους τομείς παροχής ΣυΕΠ σε ενήλικες, για διευκόλυνση της παραπομπής και για τη διατήρηση προσωπικών δεσμών

μεταξύ των συμβούλων σταδιοδρομίας.

- Ενθάρρυνση του κοινού σχεδιασμού και της ανάπτυξης αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών για προγράμματα επαγγελματικής εμπειρίας, επισκέψεις σε χώρους εργασίας, προσομοίωση εργασίας, εκπαιδευτικά προγράμματα δοκιμής, ημερίδες εκπαίδευσης/εργασίας κλπ.
- Ενθάρρυνση των συντονισμένων δραστηριοτήτων ΣυΕΠ στο χώρο εργασίας και άλλων κοινών δραστηριοτήτων προσέγγισης ΣυΕΠ.
- Ενθάρρυνση του σχεδιασμού περιφερειακών ετήσιων θεματικών δραστηριοτήτων ΣυΕΠ.
- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των διαφόρων μοντέλων/προσεγγίσεων ΣυΕΠ (αναγνωρίζοντας ότι δεν μπορούν όλα να ποσοτικοποιηθούν και να μετρηθούν εύκολα).

7.4 Μέτρα πολιτικής

Ανάλογα με τη μορφή της κυβέρνησης, τη σχέση μεταξύ συγκεντρωτισμού και αποκέντρωσης, το επίπεδο του επαγγελματισμού, τις νοοτροπίες κ.λπ. τα φόρα και οι παρόμοιοι μηχανισμοί μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Τα τρία εργαλεία αυτοαξιολόγησης που ακολουθούν έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν στην αναθεώρηση των υφιστάμενων μηχανισμών και λαμβάνουν υπόψη τις κατευθύνσεις για μελλοντική δράση:

Εργαλείο 7.1: Σημεία αναφοράς για την πολιτική της δια βίου ΣυΕΠ και την ανάπτυξη συστημάτων

Μια στρατηγική προσπάθεια για την ανάπτυξη και την προώθηση των πολιτικών και των συστημάτων της δια βίου ΣυΕΠ απαιτεί εισροές δεδομένων από τα υπουργεία, τους κοινωνικούς εταίρους, την κοινωνία των πολιτών, τις ενώσεις συμβούλων σταδιοδρομίας και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς. Το Εργαλείο 1 έχει σχεδιαστεί για να διευκρινιστούν οι υφιστάμενες συνθήκες σε μια κλίμακα που κυμαίνεται από την έλλειψη δομής ή διαδικασιών μέχρι την ύπαρξη

μοντέλου καλά ανεπτυγμένου και συστηματοποιημένου με μηχανισμούς συνεργασίας και συντονισμού για την ανάπτυξη πολιτικής και συστημάτων της δια βίου ΣυΕΠ σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Εργαλείο 7.2: Σημεία αναφοράς για τα φόρα ή τους παρόμοιους μηχανισμούς για πολιτικές δια βίου ΣυΕΠ

Το τμήμα αυτό του εργαλείου αυτο-αξιολόγησης βασίζεται στα συμπεράσματα και τα βασικά μηνύματα του εγχειριδίου του Cedefop (2010). Ο όρος «φόρουμ» μπορεί να καλύψει ένα φάσμα μηχανισμών συνεργασίας και συντονισμού. Μεταξύ των δύο πόλων υπάρχει ποικιλία πολιτικών επιλογών.

Εργαλείο 7.3: Επίπεδα λειτουργίας για ένα φόρουμ ή έναν παρόμοιο μηχανισμό

Τα φόρα δια βίου ΣυΕΠ μπορούν να λειτουργούν σε ένα ή περισσότερα από τρία επίπεδα: *την επικοινωνία, τη συνεργασία και το συντονισμό*. Το πρώτο επίπεδο (*επικοινωνία*) θα μπορούσε να είναι, για παράδειγμα, μια ομάδα εργασίας, ή ένα δίκτυο, ή μια δεξαμενή σκέψης. Το δεύτερο επίπεδο (*συνεργασία*) περιλαμβάνει, για παράδειγμα, συμφωνίες εργασίας από κοινού για συγκεκριμένα έργα. Το τρίτο επίπεδο (*συντονισμός*) είναι πιθανό να χρειαστεί πιο επίσημη και βιώσιμη δομή.

Εργαλείο 7.1: Σημεία αναφοράς για την ανάπτυξη της πολιτικής και των συστημάτων της δια βίου ΣυΕΠ

I.1 Πολιτική συνεργασίας		
Δεν υπάρχει δομημένη συνεργασία μεταξύ των υπουργείων, των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών στις πολιτικές και τα συστήματα δια βίου ΣυΕΠ	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Μια εθνική επιτροπή συνεργασίας για τη δια βίου ΣυΕΠ παρέχει συμβουλές σε ένα ευρύ φάσμα εθνικών στρατηγικών (εκπαίδευση, απασχόληση, κοινωνική ένταξη) και σχεδίων δράσης και συμβάλλει στις δραστηριότητες του ELGPN
I.2 Πόροι υποστήριξης της πολιτικής		
Δεν υπάρχει συστηματική κατανομή των πόρων για την υποστήριξη της εφαρμογής των πολιτικών της δια βίου ΣυΕΠ και εναρμονισμένη παροχή υπηρεσιών.	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Η κατανομή των κονδυλίων για την ανάπτυξη συστημάτων είναι σαφώς αναγνωρίσιμη στους προϋπολογισμούς της εκπαίδευσης και της απασχόλησης. Η ανάπτυξη εθνικής δια βίου ΣυΕΠ περιλαμβάνει οικονομική συνεισφορά από μη κυβερνητικούς εταίρους
I.3 Διαδικασία εκπόνησης πολιτικής		
Δεν υπάρχει τεκμηρίωση σαφώς αναγνωρίσιμης ή δομημένης πολιτικής δια βίου ΣυΕΠ στον τομέα της εκπαίδευσης	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Το εθνικό σχέδιο οικονομικής ανάπτυξης περιλαμβάνει ένα ξεχωριστό τμήμα για τη δια βίου ΣυΕΠ με αναφορά στους ειδικούς και συμπληρωματικούς στόχους για τους τομείς της πολιτικής της εκπαίδευσης, της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης

Συντονισμός

I.4 Παρακολούθηση και αξιολόγηση		
Κανένα σύστημα δεν έχει θεσμοθετηθεί για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των εξελίξεων της δια βίου ΣυΕΠ	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Οι προτάσεις από την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των εξελίξεων και των δραστηριοτήτων της δια βίου ΣυΕΠ ενσωματώνονται σε περαιτέρω μεταρρυθμίσεις των πολιτικών και των σχεδίων δράσης στους τομείς της εκπαίδευσης και της απασχόλησης
I.5 Ανταλλαγή ενδιαφερουσών πρακτικών		
Δεν υπάρχει συστηματική ανταλλαγή καλών πρακτικών μεταξύ των φορέων παροχής δια βίου ΣυΕΠ	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Τα αποτελέσματα των εθνικών / περιφερειακών/ τοπικών / διαπεριφερειακών πρακτικών κ.λπ. είναι προσβάσιμα σε όλους μέσω μιας on-line βάσης δεδομένων με εφαρμογή πολυμέσων

Εργαλείο 7.2: Σημεία αναφοράς για τα φόρα ή τους παρόμοιους μηχανισμούς για πολιτικές δια βίου ΣυΕΠ

II.1. Συνδέσεις με στρατηγικές δια βίου μάθησης και απασχολησιμότητας		
Δεν γίνεται σύνδεση στις πολιτικές ή στην πράξη μεταξύ των θεμάτων της δια βίου ΣυΕΠ και της δια βίου μάθησης /απασχόλησης /κοινωνικών πολιτικών	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Μια σαφής, βασισμένη σε αποφάσεις εθνική/ περιφερειακή/ τοπική πολιτική και στρατηγική για τη δια βίου ΣυΕΠ ορίζεται ως αναπόσπαστο μέρος των εθνικών/περιφερειακών/ τοπικών πολιτικών για τη δια βίου μάθηση και την απασχόληση/ τις κοινωνικές υποθέσεις
II.2. Κοινοί ορισμοί και ορολογία		
Η ορολογία και οι ορισμοί σε διαφορετικά πλαίσια της ΣυΕΠ δεν αποτελεί θέμα προς συζήτηση για το φόρουμ	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Σαφής και κοινή κατανόηση των όρων και των ορισμών που αφορούν στη ΣυΕΠ σε διάφορα πλαίσια
II.3. Επιλογή συμμετεχόντων		
II.3.1 Η συμμετοχή στο φόρουμ προκύπτει ανεπίσημα, τυχαία ή από προσωπικές γνωριμίες	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Οι βασικοί ενδιαφερόμενοι φορείς του φόρουμ προσδιορίζονται και διορίζονται από μια σαφώς καθορισμένη και ευρέως αποδεκτή διαδικασία
II.3.2 Η αντιπροσώπευση στο φόρουμ είναι κατακερματισμένη και ασύμμετρη	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Όλοι οι παράγοντες και οι φορείς εκπροσωπούνται στο φόρουμ από συνέδρους με σαφή εντολή
II.3.3 Ο αριθμός των συμμετεχόντων, καθώς και η εντολή και η σύνθεση του φόρουμ υποδηλώνει την ιδιότητα ενός αμφισβητήσιμου φόρουμ, χωρίς επίσημη εξουσία/κύρος	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Ο αριθμός των συμμετεχόντων και οι σαφείς εντολές των αντιπροσώπων εξασφαλίζουν στοχευμένες και αποτελεσματικές δραστηριότητες για το φόρουμ

<p>II.3.4 Δεν υπάρχει δομημένη και διαφοροποιημένη διαδικασία εργασίας</p>	<p>▶ ▶ ▶ ▶ ▶</p>	<p>Το φόρουμ μπορεί να δημιουργήσει υπο-ομάδες ή ομάδες εργασίας για την αντιμετώπιση ειδικών καθηκόντων και θεμάτων</p>
<p>II.4. Σαφώς καθορισμένα καθήκοντα και ρόλοι</p>		
<p>II.4.1 Δεν υπάρχει μια γραπτή δέσμευση ή κοινή αντίληψη σχετικά με τους στόχους, τα καθήκοντα και τους ρόλους του φόρουμ</p>	<p>▶ ▶ ▶ ▶ ▶</p>	<p>Υπάρχει ένα σαφώς καθορισμένο σύνολο στόχων, σκοπών, καθηκόντων και ρόλων του φόρουμ</p>
<p>II.4.2 Το φόρουμ λειτουργεί χωρίς σαφή οργανωτική διαδικασία</p>	<p>▶ ▶ ▶ ▶ ▶</p>	<p>Το φόρουμ λειτουργεί με μια σαφή διαδικασία καθορισμού στόχων, χρονοδιαγραμμάτων και τεκμηρίωσης για τους συμμετέχοντες και τους εκπρόσωπους οργανώσεων, καθώς και για τους εταίρους σε επίπεδο πολιτικών αξιών ή δράσεων</p>
<p>II.5. Ισχυροί υποστηρικτές και ισχυρή δέσμευση από βασικούς εταίρους</p>		
<p>II.5.1 Η ηγεσία είναι ασαφής</p>	<p>▶ ▶ ▶ ▶ ▶</p>	<p>Η ηγεσία είναι σαφώς καθορισμένη και αποδεκτή από όλους τους συμμετέχοντες οργανισμούς και φορείς</p>
<p>II.5.2 Η επαγγελματική ηγεσία του φόρουμ είναι ασαφής και μη επαρκώς αποδεκτή</p>	<p>▶ ▶ ▶ ▶ ▶</p>	<p>Η ηγεσία του φόρουμ αποτελείται από επαγγελματικά σεβαστά πρόσωπα που είναι σε θέση να κινητοποιήσουν την ενεργή εμπλοκή των συμμετεχόντων και των βασικών μερών</p>
<p>II.6. Σχέση με την κυβέρνηση</p>		
<p>II.6.1 Δεν υπάρχει μια κοινή συμφωνία για τη σχέση μεταξύ φόρουμ και κυβέρνησης σε εθνικό / περιφερειακό/ τοπικό επίπεδο</p>	<p>▶ ▶ ▶ ▶ ▶</p>	<p>Η σχέση μεταξύ του φόρουμ και της κυβέρνησης σε εθνικό / περιφερειακό / τοπικό επίπεδο είναι σαφώς καθορισμένη και πλήρως αποδεκτή</p>
<p>II.6.2 Δεν υφίσταται μια κοινή αντίληψη και ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία των διαδικασιών πληροφόρησης</p>	<p>▶ ▶ ▶ ▶ ▶</p>	<p>Υπάρχει μια σαφής επίγνωση και δέσμευση σχετικά με τις διαδικασίες πληροφόρησης μεταξύ του φόρουμ, την κυβέρνηση, του κοινού και των ΜΜΕ</p>
<p>II.7. Ανεξάρτητη γραμματεία</p>		
<p>Δεν υπάρχει μια διοικητική ή και οργανωτική βάση για το φόρουμ</p>	<p>▶ ▶ ▶ ▶ ▶</p>	<p>Οι διοικητικές και οργανωτικές λειτουργίες του φόρουμ είναι καλά ανεπτυγμένες, σαφείς και αποτελεσματικές, με σταθερούς οικονομικούς πόρους και γίνονται αποδεκτές από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και τα μέλη του φόρουμ</p>

II.8. Αποφυγή του αποπροσανατολισμού της αποστολής		
Οι επιπτώσεις στην ανάπτυξη ή στις αλλαγές στους στόχους, στα καθήκοντα και στους ρόλους είναι ασαφείς	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Υπάρχει μια ισχυρή δέσμευση μεταξύ των μελών του φόρουμ σχετικά με τους ρόλους και τα καθήκοντα. Οι σκοποί, στόχοι, ρόλοι και αρμοδιότητες αναπροσδιορίζονται ανοιχτά, με την εμπλοκή όλων των συμμετεχόντων
II.9. Ενημέρωση για τους κινδύνους σύγκρουσης ρόλων		
Δεν υπάρχει μια κοινή αντίληψη και αντιμετώπιση των διαφορετικών ρόλων και των πιθανών συγκρούσεων	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Το έργο στο πλαίσιο του φόρουμ βασίζεται σε μια κοινή συνειδητοποίηση των αποτελεσμάτων και οφελών της δια βίου ΣυΕΠ σε όλους τους τομείς· πιθανός ανταγωνισμός όσον αφορά τους ρόλους, τα καθήκοντα, τους οικονομικούς πόρους και την επιρροή της πολιτικής αντιμετωπίζεται αρμονικά στο φόρουμ
II.10. Η εργασία από την οπτική του κάθε πολίτη		
Τα θεσμικά, οργανωτικά και πολιτικά ενδιαφέροντα είναι τα κύρια σημεία εστίασης της επιρροής, της δύναμης και των κίνητρων των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο του φόρουμ	▶ ▶ ▶ ▶ ▶	Οι δραστηριότητες στο επίκεντρο τη εστίασης του φόρουμ είναι σχετικές με τις ανάγκες, τις απαιτήσεις και τα οφέλη για τους μεμονωμένους χρήστες σε όλους τους τομείς της δια βίου ΣυΕΠ

Εργαλείο 7.3: Επίπεδα λειτουργίας για ένα φόρουμ ή παρόμοιο μηχανισμό

Επίπεδο	Ενταση της σύνδεσης
Επικοινωνία Βασική λειτουργία των εθνικών/περιφερειακών/τοπικών φόρουμ ή παρόμοιων μηχανισμών είναι:	
Να φέρει σε επαφή τους φορείς και τους ενδιαφερόμενους φορείς στον τομέα της δια βίου ΣυΕΠ	καθόλου ▶ ▶ ▶ σε μεγάλο βαθμό ▶ ▶
Να συμβάλει στην ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών στον τομέα της δια βίου ΣυΕΠ σε εθνικό/ περιφερειακό/τοπικό επίπεδο	καθόλου ▶ ▶ ▶ σε μεγάλο βαθμό ▶ ▶
Να τεκμηριώσει και να δημοσιεύει τα ζητήματα, τα θέματα και τα παραδείγματα καλών πρακτικών στον τομέα της δια βίου ΣυΕΠ	καθόλου ▶ ▶ ▶ σε μεγάλο βαθμό ▶ ▶
Να διερευνήσει τις δυνατότητες συνεργασίας και συντονισμού στον τομέα της δια βίου ΣυΕΠ	καθόλου ▶ ▶ ▶ σε μεγάλο βαθμό ▶ ▶
Συνεργασία Βασική λειτουργία των εθνικών/περιφερειακών/τοπικών φόρουμ ή παρόμοιων μηχανισμών είναι:	
Να ξεκινήσει και να βελτιώσει τη συνεργασία, άτυπης μορφής σε μεγάλο βαθμό, μεταξύ των φορέων και των ενδιαφερόμενων μερών στον τομέα της δια βίου ΣυΕΠ	καθόλου ▶ ▶ ▶ σε μεγάλο βαθμό ▶ ▶
Να δώσει κίνητρα και υποστήριξη για τη συνεργασία μεταξύ των φορέων και των ενδιαφερόμενων μερών στον τομέα της δια βίου ΣυΕΠ στο πλαίσιο των υφιστάμενων δομών	καθόλου ▶ ▶ ▶ σε μεγάλο βαθμό ▶ ▶
Να αναπτύξει δραστηριότητες συνεργασίας μεταξύ των φορέων και των ενδιαφερόμενων μερών στον τομέα της δια βίου ΣυΕΠ που να βασίζονται σε συμφωνία συνεργασίας	καθόλου ▶ ▶ ▶ σε μεγάλο βαθμό ▶ ▶
Να συμβάλει στις συνεργατικές δραστηριότητες, με τα όργανα λήψης απόφασης που έχει κάθε εταίρος	καθόλου ▶ ▶ ▶ σε μεγάλο βαθμό ▶ ▶
Συντονισμός Μια βασική λειτουργία των εθνικών/περιφερειακών/τοπικών φόρουμ ή παρόμοιων μηχανισμών είναι:	
Να λειτουργεί ως «κατευθυντήρια ομάδα» για τους σχετικούς φορείς και τα ενδιαφερόμενα μέρη στον τομέα της δια βίου ΣυΕΠ σε εθνικό/ περιφερειακό/τοπικό επίπεδο	καθόλου ▶ ▶ ▶ σε μεγάλο βαθμό ▶ ▶
Να αποτελεί δομή συντονισμού με επιχειρησιακό κύρος και χρηματοδότηση	καθόλου ▶ ▶ ▶ σε μεγάλο βαθμό ▶ ▶
Να ενεργεί ως συντονιστική δομή θεσπισμένη με συμβόλαιο ή νομική εντολή	καθόλου ▶ ▶ ▶ σε μεγάλο βαθμό ▶ ▶
Να ενεργεί ως ο επίσημος φορέας της πολιτικής στον τομέα της δια βίου ΣυΕΠ στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης με την εντολή των αρμόδιων εθνικών/ περιφερειακών/τοπικών αρχών	καθόλου ▶ ▶ ▶ σε μεγάλο βαθμό ▶ ▶

Συντονισμός

7.5 Συνέπειες για τους τομείς πολιτικής

Η καλή λειτουργία των μηχανισμών συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ των φορέων παροχής ΣυΕΠ και των σχετικών φορέων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο έχουν διαφορετικά αποτελέσματα για τους διάφορους τομείς.

7.5.1 Σχολεία

Τα σχολεία πρέπει να συνεργάζονται με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους εταίρους έξω από αυτά προκειμένου να εμπλουτίσουν τις πηγές ΣυΕΠ και τις μαθησιακές εμπειρίες που μπορούν να προσφέρουν στους εκπαιδευόμενούς τους.

Βασικά θέματα εδώ περιλαμβάνουν:

- Πρόσθετη υποστήριξη για την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου σε συνεργασία με τις υπηρεσίες προσέγγισης της ΣυΕΠ.
- Εστίαση των σχολικών προγραμμάτων στη δημιουργικότητα, την καινοτομία, την επιχειρηματικότητα σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς και τους εταίρους.
- Συνδέσεις με τους παρόχους εργασιακής εμπειρίας, προτύπων ρόλων, δοκιμαστικών μαθημάτων.
- Πρότυπα για τη συνεργασία σε όλα τα σημεία μετάβασης από την προσχολική/πρώτη σχολική εκπαίδευση έως την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- Οργανωμένη επικοινωνία μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών και των επαγγελματιών σε διάφορους τομείς.
- Επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών και των επαγγελματιών κλάδων, τα πανεπιστήμια και τους εργοδότες.

7.5.2 ΕΕΚ

Η αρχική και η συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση οφείλουν να συνεργαστούν με τους ενδιαφερόμενους φορείς και εταίρους εκτός εκπαιδευτικών ιδρυμάτων προκειμένου να υποστηρίξουν τη σημασία της παροχής της ΣυΕΠ στον κόσμο της εργασίας και στη σταδιοδρομία των μαθητών.

Τα βασικά θέματα εδώ περιλαμβάνουν:

- Συμβουλευτική και Επαγγελματικό Προσανατολισμό για την υποστήριξη των εργαλείων κινητικότητας της ΕΕ σε συνεργασία με τους παρόχους.
- Σταθερότερους δεσμούς με εργοδότες, εμπορικά επιμελητήρια, εργασιακές οργανώσεις και δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης. Οσοι σχεδιάζουν προγράμματα κατάρτισης πρέπει να συνεργαστούν με την αγορά εργασίας προκειμένου να αναπτύξουν επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση που θα ταίριαζει στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Στρατηγικές επικοινωνίας μεταξύ του κόσμου της εργασίας και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για τον προσδιορισμό των αναγκών και των απαιτήσεων των επιχειρήσεων και των εργοδοτών σχετικά με την ΕΕΚ.
- Επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ της γενικής εκπαίδευσης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης/μαθητείας.
- Δημιουργία θέσεων εργασίας και ενίσχυση επιχειρηματικότητας όπου η ΣυΕΠ μπορεί να διευκολύνει τη διασύνδεση μεταξύ των φορέων παροχής εργασίας, των επιχειρηματιών και της καινοτομίας.

7.5.3 Η τριτοβάθμια εκπαίδευση

Η διασύνδεση μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και υπηρεσιών ΣυΕΠ των εταίρων και των ενδιαφερόμενων είναι σημαντικές για την υποστήριξη των απρόσκοπτων μεταβάσεων των φοιτητών, ιδιαίτερα κατά την έναρξη ή τη λήξη των σπουδών τους, καθώς και τη δημιουργία αποτελεσματικών δεσμών με τον κόσμο της εργασίας.

Τα βασικά θέματα εδώ περιλαμβάνουν:

- Παροχή ΣυΕΠ πριν την εισαγωγή σε Πανεπιστήμια για να διευκολυνθούν οι αποτελεσματικές επιλογές και μεταβάσεις
- Προετοιμασία των φοιτητών για ακαδημαϊκές σπουδές μέσω δοκιμαστικών μαθημάτων που διευκολύνεται από τη συνεργασία των υπηρεσιών ΣυΕΠ και των εκπαιδευτικών φορέων.
- Συνδέσεις με τους εργοδότες και τις οργανώσεις των αποφοίτων, ανάπτυξη δεξιοτήτων συμβούλων. Επικοινωνία και συνεργασία κάθετα (π.χ. με την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση) και οριζόντια (μεταξύ των διαφόρων τομέων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: πανεπιστήμια, σχολές εφαρμοσμένων επιστημών, ακαδημίες, φορείς ακαδημαϊκών σπουδών).
- Εξασφάλιση της συνέχειας της ανάπτυξης των δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας μεταξύ της δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Βελτίωση των μεταβάσεων μεταξύ της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης/επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Παροχή βοήθειας σε φοιτητές κατά την έξοδο από τις σπουδές από την άποψη της αναζήτησης εργασίας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.
- Στήριξη φοιτητών που έχουν δεύτερη ευκαιρία για τριτοβάθμια εκπαίδευση και για συνεχή τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- Ενίσχυση του ρόλου της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην αρχική, συνεχή κατάρτιση συμβούλων σταδιοδρομίας και του λοιπού προσωπικού ΣυΕΠ και στην σχετική έρευνα.

7.5.4 Εκπαίδευση ενηλίκων

Η εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων είναι ζωτικής σημασίας για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων ευέλικτου εργατικού δυναμικού, καθώς και για την προσωπική, επαγγελματική και κοινωνική εξέλιξη κατά τη διάρκεια της ζωής. Η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ των υπηρεσιών ΣυΕΠ παίζουν σημαντικό ρόλο στη

διευκόλυνση των ομαλών και απρόσκοπτων ευκαιριών μάθησης που περιλαμβάνει όχι μόνο την τυπική, αλλά και την μη-τυπική και άτυπη μάθηση.

Τα βασικά θέματα εδώ περιλαμβάνουν:

- Βελτίωση των κινήτρων των εκπαιδευομένων για την εκπαίδευση των ενηλίκων.
- Ενίσχυση του ρόλου της ΣυΕΠ στην πιστοποίηση της πρότερης εμπειρικής μάθησης και της μάθησης στο χώρο εργασίας συμπεριλαμβανομένης της τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης.
- Εντοπισμός και δημιουργία προσφορών μάθησης που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις απαιτήσεις πιθανών ενηλίκων εκπαιδευομένων σε όλες τις φάσεις της ζωής, συμπεριλαμβανομένης της «τρίτης ηλικίας».
- Ενίσχυση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων και των επιχειρήσεων στην παροχή ΣυΕΠ.
- Ενίσχυση των δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας για ενήλικες στο χώρο εργασίας.

7.5.5 Απασχόληση

Η συνεργασία και ο συντονισμός των μηχανισμών έχουν ένα σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν στη στήριξη της ανάπτυξης νέων ικανοτήτων ώστε τα άτομα να μπορούν να λειτουργούν σε ταχέως μεταβαλλόμενες αγορές εργασίας.

Τα βασικά θέματα εδώ περιλαμβάνουν:

- Σύνδεση με δίκτυα ΔΥΑ που υποστηρίζουν τα συστατικά στοιχεία των πολιτικών της δια βίου μάθησης, την ευελιξία με ασφάλεια και την κινητικότητα.
- Βελτίωση του περιβάλλοντος μάθησης στις επιχειρήσεις, δομών υποστήριξης όπως και της χρηματοδότησης παράλληλα με και κατά τη διάρκεια της εργασίας, συμπεριλαμβανομένης και της επαγγελματικής κινητικότητας.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης της σταδιοδρομίας για τους ενήλικες, συμπεριλαμβανομένων των ανέργων.

- Προώθηση και ανάπτυξη πολιτικών για την προώθηση της δημιουργίας θέσεων εργασίας από την πλευρά της ζήτησης.
- Παροχή κινήτρων και βοήθειας στα άτομα για να αναπτύξουν νέες ικανότητες και να κάνουν αλλαγές σταδιοδρομίας.
- Ενδυνάμωση των μηχανισμών για την πρόβλεψη κορεσμού ειδικοτήτων στην αγορά εργασίας.

7.5.6 Κοινωνική ένταξη

Η συνεργασία και ο συντονισμός των μηχανισμών μπορεί να υποστηρίξει το ρόλο της δια βίου ΣυΕΠ στην πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού.

Τα βασικά θέματα εδώ περιλαμβάνουν:

- Σύνδεση για αμοιβαία υποστήριξη και ανατροφοδότηση των συμβούλων σταδιοδρομίας. Ενεργή συμμετοχή των χρηστών.
- Επικοινωνία και συνεργασία για τη μεταφορά εμπειριών και στοιχείων των επιδράσεων σε τομείς που σχετίζονται με την κοινωνική ένταξη.
- Συντονισμός για τις αρχές, τα κριτήρια και τα πρότυπα της κοινωνικής ένταξης σε όλους τους τομείς, ειδικά για τα άτομα εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (NEETs).
- Ελαχιστοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών για την υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης.
- Ευνοϊκή διάκριση στα μειονεκτούντα άτομα για την υποστήριξή τους στην κοινωνική ένταξη.

7.5.7 Διατομεακές παρεμβάσεις

Οι ακόλουθες μελέτες περίπτωσης δείχνουν παραδείγματα από τον πλούτο των διαφορετικών προσεγγίσεων για το συντονισμό και τη συνεργασία σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Από την οπτική των διαφορετικών εθνικών και τοπικών συνθηκών, των παραδόσεων, το βαθμό επαγγελματισμού και των διοικητικών δομών κάποιοι μηχανισμοί συντονισμού και συνεργασίας παίρνουν τη μορφή περιφερειακών εταιρικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων των επίσημων συμφωνιών μεταξύ των τομέων των ΔΥΑ και της πρόνοιας και τον τομέα των περιφερειακών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (Μελέτες Περίπτωσης 7.2, 7.3, 7.5 και 7.7). Κάποιοι ξεπερνούν τα εθνικά σύνορα (Μελέτη Περίπτωσης 7.1). μερικοί βασίζονται σε εθνικές πρωτοβουλίες (Μελέτη Περίπτωσης 7.4). κάποιοι σε χρήση των ΤΠΕ για τη δημιουργία τέτοιων δεσμών (Μελέτη Περίπτωσης 7.6). άλλοι διεξάγουν έρευνα για τη συνολική προσφορά και την ανάγκη για ΣυΕΠ σε όλους τους τομείς (Μελέτη Περίπτωσης 7.8). Δεν υπάρχει ενιαία προσέγγιση που να μπορεί να χρησιμεύσει ως Ευρωπαϊκό μοντέλο που να ταιριάζει σε κάθε περίπτωση.

Η Μελέτη Περίπτωσης 7.9 παρουσιάζει τη διατομεακή επίδραση συγκεκριμένου εθνικού φόρουμ.

Μελέτη Περίπτωσης 7.1: Διασυνοριακή συνεργασία στην περιοχή της Bodensee

Η περιφέρεια της Bodensee αντιπροσωπεύει ένα μοντέλο συνεργασίας που περιλαμβάνει πολλές διαστάσεις μία εκ των οποίων είναι η Συμβουλευτική και ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός. Οι περιφέρειες και οι περιοχές γύρω από τη λίμνη Bodensee καλύπτουν τέσσερις χώρες (Αυστρία, Ελβετία, Γερμανία, Βέλγιο) και περιλαμβάνουν μία επαρχία της Αυστρίας, έξι ελβετικά καντόνια και τρία περιφερειακά γραφεία εργασίας στη Γερμανία και τη Φλαμανδία. Στην πλατφόρμα συνεργασίας συμμετέχουν 30 εθνικές, περιφερειακές και τοπικές οργανώσεις όπως περιφερειακές κυβερνητικές και τοπικές διοικήσεις για την εκπαίδευση, την εργασία και την οικονομία, δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, συλλογικοί φορείς κοινωνικών εταιρών όπως εμπορικά επιμελητήρια και συνδικάτα και η Διεθνής Διάσκεψη της Bodensee. Η περιοχή είναι επίσης μία από τις 22 περιοχές του δικτύου EURES και αξιοποιεί τις ευκαιρίες που παρέχονται στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής συνεργασίας. Οσον αφορά τη ΣυΕΠ, στην περιοχή Bodensee οι καινοτόμες υπηρεσίες και δραστηριότητες όπως «Παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ εν πλω» (μια διασυνοριακή δράση που βασίζεται στη χρήση πλοίου) συνδυάζονται με άλλες πτυχές της διασυνοριακής και διαπεριφερειακής συνεργασίας για την ενίσχυση της κινητικότητας. Τακτικές διασυνοριακές εκδηλώσεις για την αγορά εργασίας λαμβάνουν χώρα, όπως και εκδηλώσεις του EURES σε όλες τις περιοχές που συμμετέχουν, καθώς και εκπαιδευτικές εκθέσεις με τη συμμετοχή επιχειρήσεων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης. Η περιοχή Bodensee παρέχει επίσης μια ηλεκτρονική πύλη για τον προσανατολισμό και την πληροφόρηση της νεολαίας σχετικά με την εργασία, την εκπαίδευση και τη σταδιοδρομία. (βλ.: <http://www.jobs-ohne-grenzen.org/Jugend-portal.69.0.html>).

Μελέτη Περίπτωσης 7.2: Μια προσέγγιση έγκαιρης παρέμβασης βασισμένη σε εταιρικότητα στην Κροατία

Η Κροατική Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (CES), για την πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας, υλοποιεί δραστηριότητες έγκαιρης παρέμβασης και παρέχει υπηρεσίες ΣυΕΠ που απευθύνονται σε μαθητές της τελευταίας τάξης της βασικής εκπαίδευσης, μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και φοιτητές. Οι υπηρεσίες ΣυΕΠ παρέχονται μέσω μιας σταδιακής προσέγγισης και βασίζονται σε εταιρική σχέση μεταξύ ιδρυμάτων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, πανεπιστημίων, εργοδοτών, γονέων, άλλων ειδικών, κ.ά. Μία φορά το χρόνο, πραγματοποιείται Έρευνα Επαγγελματικών Προθέσεων στους μαθητές της τελευταίας τάξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Με βάση την αξιολόγηση αυτή καθορίζονται οι ομάδες προτεραιότητας όπως και οι κατάλληλες υπηρεσίες για κάθε ομάδα μαθητών. Η υποστήριξη για αυτές τις ομάδες λαμβάνει διάφορες μορφές (ομαδική και ατομική συμβουλευτική και πληροφόρηση των μαθητών και των γονέων, εργαλεία αυτο-αξιολόγησης κ.λπ.) σύμφωνα με τις διαπιστωμένες ανάγκες. Η ολιστική προσέγγιση μέσω της στενής δικτύωσης και δέσμευσης των ενδιαφερομένων ανταποκρίνεται στις προσδοκίες της κοινωνίας και συμβάλλει στην ομαλή εφαρμογή αυτής της προληπτικής δράσης.

Μελέτη Περίπτωσης 7.3: Εθνικοί μηχανισμοί συνεργασίας και συντονισμού στην παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ και στην ανάπτυξη πολιτικής στη Νορβηγία

Η δημόσια παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στη Νορβηγία είναι διαθέσιμη μέσω των δημοσίων υπηρεσιών στον τομέα της εκπαίδευσης, της εργασίας και της κοινωνικής πρόνοιας. Σε επίπεδο νομού, οι τοπικές αρχές έχουν δημιουργήσει περιφερειακές εταιρικές σχέσεις για την ενίσχυση της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ των διαφόρων φορέων στις κομητείες. Η ανάγκη για εθνικό συντονισμό ήταν εμφανής για την υποστήριξη αυτών των συνεργασιών. Η Εθνική Μονάδα για τη Δια Βίου ΣυΕΠ ιδρύθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Ερευνας και λειτουργεί στο πλαίσιο του Vox, του Νορβηγικού Οργανισμού για τη Δια Βίου Μάθηση. Οι κύριες αρμοδιότητες της Μονάδας είναι:

- Συντονισμός όλων των διαφορετικών παρόχων ΣυΕΠ και των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών συνεργασιών.
- Ανάπτυξη των δεξιοτήτων και της έρευνας, τόσο για την ανάπτυξη της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ως εξειδικευμένο επάγγελμα, όσο και για την ενίσχυση της ανάπτυξης των δεξιοτήτων των συμβούλων σταδιοδρομίας.
- Ανάπτυξη και διασφάλιση της ποιότητας.

Η Μονάδα έχει δημιουργήσει δύο εθνικούς φορείς για τον συντονισμό και τη συνεργασία: το Εθνικό Φόρουμ για τη ΣυΕΠ και την Εθνική Συντονιστική Ομάδα. Η συνολική στρατηγική βασίζεται σε μια διά βίου οπτική: η ΣυΕΠ αφορά και είναι απαραίτητη σε όλες τις φάσεις και μεταβάσεις που το άτομο αντιμετωπίζει σε όλη του τη ζωή.

Μελέτη Περίπτωσης 7.4: Πλατφόρμα Συζήτησης για τη δια βίου ΣυΕΠ, Πολωνία

Το 2007, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής ίδρυσε μια πλατφόρμα συζήτησης για τη δια βίου ΣυΕΠ. Η πρωτοβουλία αυτή αποσκοπεί στη βελτίωση της συνεργασίας σε δραστηριότητες ΣυΕΠ σε εθνικό επίπεδο μέσω της συμμετοχής των πιο σημαντικών κυβερνητικών οργανισμών και μη κυβερνητικών οργανώσεων υπεύθυνων για τις νομικές διατάξεις και στρατηγικές λύσεις. Οι συναντήσεις δια μέσου της πλατφόρμας γίνονται μια φορά το χρόνο. Κάθε συνάντηση είναι αφιερωμένη σε ειδικά θέματα και επιτρέπει την προετοιμασία υλικού για τη συζήτηση και τη διευκόλυνση των κοινών πρωτοβουλιών. Συμμετέχουν οργανισμοί που περιλαμβάνουν στις αρμοδιότητές τους την παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ, όπως το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής, το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας, του Υπουργείου Εθνικής Αμυνας, το Υπουργείο Επιστημών και Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, το Εθνικό Κέντρο για τη στήριξη της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και της Συνεχιζόμενης Κατάρτισης, το Κεντρικό Συμβούλιο της Υπηρεσίας Φυλακών, τα κεντρικά γραφεία του Σώματος Εθελοντικής Εργασίας, το διοικητικό συμβούλιο του Κέντρου Επαγγελματικής Ανάπτυξης, το Δίκτυο των Γραφείων Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το φόρουμ του Διοικητικού Συμβουλίου των Επαρχιακών Γραφείων Εργασίας, τη Συνέλευση των Διευθυντών των Περιφερειακών Γραφείων Εργασίας, την Πολωνική Ένωση Συμβούλων Εκπαιδευτικού και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, καθώς και το Εθνικό Φόρουμ Συνεργασίας για τη δια βίου ΣυΕΠ. Οι συναντήσεις επιτρέπουν στους εταίρους να ανταλλάσσουν βασικές πληροφορίες και να αναζητούν κοινές θέσεις για σημαντικά θέματα. Η συνεργασία δεν έχει επισημοποιηθεί: τα θεσμικά όργανα δεν συνδέονται με οποιαδήποτε επίσημη συμφωνία ή σύμβαση.

Μελέτη Περίπτωσης 7.5: Σύμφωνο του Warmia και Mazury για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Συμβουλευτικής στην Πολωνία

Το Σύμφωνο Warmia και Mazury για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Συμβουλευτικής, λειτουργεί από το 2007. Ξεκίνησε από το Περιφερειακό Γραφείο Εργασίας στο Olsztyn και είναι ένα εργαλείο για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ 58 ιδρυμάτων και οργανισμών, όπως δομών της αγοράς εργασίας, εκπαιδευτικών κέντρων, και οργανισμών που ασχολούνται με τη ΣυΕΠ στην Περιφέρεια Warmia και Mazury. Σύμφωνα με το Σύμφωνο, οι ομάδες είναι υπεύθυνες για διαφορετικές δράσεις οι οποίες υποστηρίζονται από εμπειρογνώμονες ερευνητές. Οι τέσσερις ομάδες είναι οι εξής:

- Επαγγελματική ομάδα πληροφόρησης.
- Ομάδα ανάπτυξης κατάρτισης και επαγγελματικής ανάπτυξης
- Διαγνωστική ομάδα.
- Ομάδα συντονισμού και προώθησης.

Κάθε ομάδα συνεδριάζει συνήθως αρκετές φορές κατά τη διάρκεια του έτους. Συναντήσεις διοργανώνονται στις εγκαταστάσεις των εταίρων προκειμένου να εξοικειωθούν περισσότερο με τις δραστηριότητες των άλλων εταίρων. Το κύριο καθήκον είναι η οργάνωση και συμμετοχή σε διάφορες συναντήσεις, συνέδρια και εκθέσεις. Τον Ιανουάριο του 2010 υλοποιήθηκε συνέδριο με θέμα «Εταιρική σχέση για την ανάπτυξη της ΣυΕΠ σε Warmia και Mazury».

Μελέτη Περίπτωσης 7.6: Εθνικό Δίκτυο Συμβούλων και Δομών Συμβουλευτικής στην Ελλάδα -ΤΠΕ web φόρουμ (ΙΡΙΔΑ)

Η ανάπτυξη δικτύου και ηλεκτρονικής πλατφόρμας επικοινωνίας που απευθύνεται στους συμβούλους σταδιοδρομίας τέθηκε σε εφαρμογή το 2007. Ο στόχος της πλατφόρμας (ΙΡΙΔΑ) είναι να συνδέσει όλους τους φορείς που παρέχουν υπηρεσίες ΣυΕΠ σε εθνικό επίπεδο και συμπεριλαμβάνει:

- Τα Κέντρα και τα Γραφεία Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Τα Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης που λειτουργούν εντός των ελληνικών Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης.
- Τις Δομές Ανάπτυξης Σταδιοδρομίας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Τις Δομές ΣυΕΠ των κοινωνικών εταίρων.

Η εφαρμογή ΤΠΕ χρησιμεύει ως εργαλείο για:

- την παροχή πληροφοριών σε συμβούλους σταδιοδρομίας σχετικά με τις δραστηριότητες που διοργανώνονται από τους κυριότερους εμπλεκόμενους φορείς στον τομέα της ΣυΕΠ (συναντήσεις, συνέδρια, δημοσιεύσεις, κλπ.),
- την ενίσχυση της συνεργασίας και τη διευκόλυνση της ανάπτυξης κοινών πρωτοβουλιών και δράσεων,
- την ενθάρρυνση του διάλογου και της ανταλλαγής απόψεων σε θέματα που αφορούν στην πολιτική και στην παροχή ΣυΕΠ.

Το Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ) ήταν υπεύθυνο για τη δημιουργία και τη συστηματική ενημέρωση της διαδικτυακής πλατφόρμας (<http://irida.ekep.gr>). Μετά από υπουργική απόφαση το Νοέμβριο του 2011, ένα νεοσύστατο νομικό πρόσωπο που ονομάζεται Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ) έχει ενσωματώσει όλες τις ευθύνες, τις δραστηριότητες και τα προγράμματα του ΕΚΕΠ.

Η πλατφόρμα ΙΡΙΔΑ έχει αναβαθμιστεί και είναι προσβάσιμη στους συμβούλους στο <http://guidanceforum.eoppep.gr>.

Μελέτη Περίπτωσης 7.7: Περιφερειακές συμφωνίες ανάμεσα στις υπηρεσίες εργασίας και πρόνοιας και της νομαρχιακής διοίκησης της εκπαίδευσης για ωφελούμενες όλων των ηλικιών στη Νορβηγία

Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με το γεγονός ότι πολλοί χρήστες των ΔΥΑ δεν έχουν ολοκληρώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, υπεγράφη μια κεντρική συμφωνία το 2007. Σκοπός είναι να ενισχυθούν και να συστηματοποιηθούν οι περιφερειακές και τοπικές διατομεακές συνεργασίες, προκειμένου να επιτευχθούν καλύτερα οι στόχοι στην αγορά εργασίας και την εκπαίδευση (π.χ. να πιστοποιηθούν όσοι αναζητούν εργασία ώστε να εξασφαλίσουν μια σταθερή θέση). Η συμφωνία ενθαρρύνει και τους δύο τομείς να δεσμευθούν για καλύτερη στόχευση και να συνδυάσουν μέσα και μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών συμφωνιών που αφορούν στην επικάλυψη αρμοδιοτήτων. Όλες οι 19 κομητείες στη Νορβηγία έχουν πλέον συνάψει περιφερειακές συμφωνίες μεταξύ των ΔΥΑ και των νομαρχιακών διοικήσεων της εκπαίδευσης. Η συνεργασία αφορά σε τομείς όπως η αναγνώριση της προηγούμενης εμπειρίας, η παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ, τα μέτρα για την προώθηση της ολοκλήρωσης της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όπως και τα μέτρα που σχετίζονται με την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την περιφερειακή ανάπτυξη. Τα Κέντρα ΣυΕΠ συνεργάζονται με το τοπικό γραφείο της ΔΥΑ στην παροχή υπηρεσιών σε επιχειρήσεις που έχουν συρρικνωθεί ή απολύουν υπαλλήλους και την υλοποίηση προγραμμάτων διαχείρισης σταδιοδρομίας για τους νεαρούς ενήλικες (19-30 ετών). Η μέχρι τώρα εμπειρία δείχνει θετικά αποτελέσματα, τόσο σε επίπεδο συστήματος, όσο και παροχής υπηρεσιών.

Μελέτη Περίπτωσης 7.8: Έρευνα για τις ανάγκες παροχής ΣυΕΠ σε όλους τους τομείς στην Ιταλία

Η «Έκθεση σχετικά με τη ΣυΕΠ» είναι ένα έργο ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας που ανατέθηκε από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής και διεξάγεται από το ISFOL (Ινστιτούτο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης των Εργαζομένων). Από το 2009, έχει πραγματοποιηθεί από όλους τους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς παροχής υπηρεσιών ΣυΕΠ εθνική έρευνα σε εκπαιδευτικούς φορείς, πανεπιστήμια, κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης και επιχειρήσεις και από το 2010, έχει προστεθεί η ανάλυση της ζήτησης υπηρεσιών ΣυΕΠ. Οι γενικοί στόχοι περιλαμβάνουν την ανάλυση παροχής ΣυΕΠ στην Ιταλία, δηλαδή τις δραστηριότητες και τις πρακτικές σε διάφορες περιοχές και σε όλους τους τομείς σε συνδυασμό με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των χρηστών υπηρεσιών ΣυΕΠ. Αυτά θα αποτελέσουν τη βάση των στρατηγικών για τις παρεμβάσεις που απευθύνονται σε συγκεκριμένους πληθυσμούς που χρειάζονται υπηρεσίες ΣυΕΠ.

Μελέτη Περίπτωσης 7.9: ΣυΕΠ στη Σλοβενία - από την πολιτική στην εφαρμογή

Το 2006, το Εθνικό Φόρουμ για την Πολιτική ΣυΕΠ στη Σλοβενία, που μετονομάστηκε αργότερα σε Ομάδα Εργασίας δια βίου ΣυΕΠ, εκπόνησε μια συντονισμένη διατομεακή πρόταση σχετικά με τις προτεραιότητες της πολιτικής ΣυΕΠ για το Σλοβενικό πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (2007-13). Ακολούθησαν προτάσεις για συγκεκριμένα έργα ΣυΕΠ. Μεταγενέστερες εξελίξεις περιλαμβάνουν:

- Στο πλαίσιο του έργου «Εθνικό σημείο αναφοράς για τη δια βίου ΣυΕΠ», έχουν υλοποιηθεί ορισμένες δράσεις (τεχνική/επαγγελματική υποστήριξη για την ομάδα εργασίας, εθνικό γλωσσάριο ΣυΕΠ), ενώ άλλες βρίσκονται σε εξέλιξη (κατάρτιση για τους συμβούλους σταδιοδρομίας, ανάπτυξη των προτύπων ποιότητας ΣυΕΠ).
- Τα Κέντρα παροχής ΣυΕΠ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση έχουν ιδρυθεί και είναι πλέον σε λειτουργία.
- Το Δίκτυο των Υπηρεσιών Συμβουλευτικής στην εκπαίδευση ενηλίκων έχει ενισχυθεί και επεκταθεί με νέα επιχειρησιακά κέντρα.
- Η κατάρτιση για σχολικούς συμβούλους, και, ιδίως, για τα σχολεία επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, έχει υλοποιηθεί.
- Οι υπηρεσίες ΣυΕΠ για τους εργαζόμενους και τους εργοδότες τους έχουν θεσμοθετηθεί.
- Ένα έργο για την ανάπτυξη εργαλείων ΣυΕΠ για ανέργους είναι σε εξέλιξη.

Οι εργασίες του Φόρουμ και της Ομάδας Εργασίας έχουν συμβάλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη ενός συστήματος δια βίου ΣυΕΠ στη Σλοβενία.

Περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με όλες τις μελέτες περίπτωσης σε αυτό τον Οδηγό Καλών Πρακτικών, είναι διαθέσιμες στη βάση δεδομένων του δικτύου ELGPN.

Παράρτημα Α: Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πολιτική στη Δια Βίου Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό (ELGPN)

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πολιτική στη Δια Βίου Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό (ELGPN) ιδρύθηκε το 2007 με σκοπό να συνδράμει τις χώρες μέλη του και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής συνεργασίας για τη δια βίου ΣυΕΠ τόσο στην εκπαίδευση, όσο και στον τομέα της απασχόλησης. Ο ρόλος και οι στόχοι του Δικτύου εγκρίθηκαν στο δεύτερο ψήφισμα του Συμβουλίου (2008). Το πρόγραμμα εργασίας του έχει δομηθεί σε τέσσερις θεματικές δραστηριότητες που προσδιορίζονται στα ψηφίσματα του 2004 και του 2008 (βλ. Εισαγωγή):

- Δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας (Πακέτο Εργασίας 1).
- Πρόσβαση, συμπεριλαμβανομένης της πιστοποίησης της πρότερης εμπειρικής μάθησης (Πακέτο Εργασίας 2).
- Μηχανισμοί συνεργασίας και συντονισμού στην ανάπτυξη της πολιτικής και των συστημάτων ΣυΕΠ (Πακέτο Εργασίας 3).
- Διασφάλιση της ποιότητας και τεκμηρίωση για την ανάπτυξη πολιτικής και συστημάτων (Πακέτο Εργασίας 4).

Τα σημερινά μέλη του ELGPN περιλαμβάνουν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, έναν αριθμό χωρών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, καθώς και τις υποψήφιες χώρες. Κάθε χώρα αντιπροσωπεύεται από μια μικρή ομάδα που καλύπτει τα αρμόδια υπουργεία (συνήθως της εκπαίδευσης και απασχόλησης), τις σχετικές μη κυβερνητικές οργανώσεις και συνδέεται με ένα εθνικό φόρουμ, ή άλλο μηχανισμό συντονισμού συγκεντρώνοντας ένα ευρύτερο φάσμα των κοινωνικών εταίρων και άλλων φορέων. Επιπλέον, το ELGPN περιλαμβάνει αντιπροσώπους από οργανισμούς-εταίρους όπως: τη Διεθνή Ένωση για τον Εκπαιδευτικό και Επαγγελματικό Προσανατολισμό (IAEVG), το Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τον Προσανατολισμό Φοιτητών (Fedora) (έχει συγχωνευθεί με την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη Διεθνή Εκπαίδευση), το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop), το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ETF), το Διεθνές Κέντρο για την Ανάπτυξη της Σταδιοδρομίας και τη Δημόσια Πολιτική (ICCDPP), το Δίκτυο Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης, το δίκτυο Euroguidance, την Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικάτων (ETUC) και το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας. Το Δίκτυο τελεί υπό την ηγεσία των κρατών – μελών και υποστηρίζεται από τη

χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ο Οδηγός Καλών Πρακτικών έχει αναπτυχθεί από τα μέλη του δικτύου ELGPN που εργάζονται σε τέσσερα πακέτα εργασίας:

ΠΕ1: Δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας
Επικεφαλής χώρα: Δημοκρατία της Τσεχίας
Σύμβουλος: Καθηγητής Ronald Sultana (Μάλτα)

ΠΕ2: Διεύρυνση της πρόσβασης
Επικεφαλής χώρες: Γαλλία, Ισλανδία
Σύμβουλος: Καθηγητής Fusun Akkok (Τουρκία)

ΠΕ3: Μηχανισμοί συντονισμού και συνεργασίας στην πρακτική της ΣυΕΠ και την ανάπτυξη πολιτικής
Επικεφαλής χώρα: Αυστρία
Σύμβουλος: Καθηγητής Peter Plant (Δανία)

ΠΕ4: Διασφάλιση της ποιότητας και τεκμηρίωση για την ανάπτυξη πολιτικής και συστημάτων

Επικεφαλής χώρα: Ουγγαρία
Σύμβουλος: Δρ Deirdre Hughes (Ηνωμένο Βασίλειο)

Η παραγωγή του Οδηγού Καλών Πρακτικών συντονίζεται από τον Δρ Raimo Vuorinen (Φινλανδία) (Συντονιστής ELGPN) και τον καθηγητή Tony Watts (Ηνωμένο Βασίλειο) (Σύμβουλος ELGPN), με την υποστήριξη της Françoise Divisia (Γαλλία) (Σύμβουλος ELGPN).

Παράρτημα Β: Άλλα συναφή Εργαλεία και Δίκτυα της ΕΕ

1. Εργαλεία/μέσα που σχετίζονται με τη διαφάνεια και την αναγνώριση των προσόντων για την υποστήριξη της κινητικότητας

Το **Europass** είναι ένα ενιαίο πλαίσιο για τη διαφάνεια των προσόντων και δεξιοτήτων για τους ανθρώπους σε αναζήτηση εργασίας ή κατάρτισης - είτε στη χώρα τους, είτε στο εξωτερικό - και οι οποίοι πρέπει να παρουσιάσουν τα προσόντα και τις δεξιότητές τους με σαφή και ευανάγνωστο τρόπο.

Το χαρτοφυλάκιο του Europass, που διατίθεται σε 26 γλώσσες, αποτελείται από πέντε έγγραφα:

- Το Βιογραφικό σημείωμα, που αναδεικνύει τις δεξιότητες και τις ικανότητες του ατόμου συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν αποκτηθεί εκτός τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Το Διαβατήριο Γλωσσών, που παρέχει αυτο-αξιολόγηση των γλωσσικών δεξιοτήτων. Αναπτύχθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης ως μέρος του Ευρωπαϊκού Γλωσσικού Χαρτοφυλακίου (European Language Portfolio) και αποτελείται από τρία έγγραφα: το Διαβατήριο Γλωσσών, το Βιογραφικό Γλωσσομάθειας και τον Φάκελο.
- Η Κινητικότητα Europass, που καταγράφει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της εμπειρίας (τοποθέτηση, εργασία,

ανταλλαγή μέσω πανεπιστημίου, εθελοντική εργασία, κ.λπ.) σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα.

- Το Συμπλήρωμα Πιστοποιητικού (Certificate Supplement CS) που περιγράφει το περιεχόμενο των επαγγελματικών προσόντων. Λειτουργεί προσθετικά στις πληροφορίες που περιλαμβάνονται ήδη στα επίσημα πιστοποιητικά, καθιστώντας τα πιο εύκολα αναγνωρίσιμα ιδιαίτερα από τους εργοδότες ή τους φορείς εκτός της χώρας έκδοσης. Το CS έχει εκδοθεί από τις αναθέτουσες αρχές και μπορείτε να το κατεβάσετε από το διαδίκτυο.
- Το Συμπλήρωμα Διπλώματος που εκδίδεται σε αποφοίτους ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μαζί με το πτυχίο, ή το δίπλωμα τους και περιλαμβάνει τα μαθήματα που διδάχτηκαν. Βοηθά στη διασφάλιση της ευκολότερης κατανόησης των τίτλων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως εκτός της χώρας της οποίας χορηγήθηκαν.

Μέχρι το τέλος του 2012, οι χρήστες του Europass θα έχουν την ευκαιρία να δημιουργούν ένα ηλεκτρονικό Ευρωπαϊκό Διαβατήριο Δεξιοτήτων και να επισυνάπτουν τα δικαιολογητικά έγγραφα (πιστοποιητικά, συστατικές επιστολές, κλπ.) στο βιογραφικό τους.

Το **Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF)** είναι ένα κοινό ευρωπαϊκό σύστημα αναφοράς που διευκολύνει τη σύγκριση των προσόντων που απονέμονται στις διάφορες; ευρωπαϊκές χώρες.

Καλύπτει τη γενική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Είναι δομημένο γύρω από οκτώ επίπεδα με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα που καθορίζονται από την άποψη των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Υποστηρίζει την ανάπτυξη και την εφαρμογή των εθνικών πλαισίων προσόντων.

Το Ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη Διασφάλιση Ποιότητας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (EQAVET) είναι ένα εργαλείο αναφοράς για τους φορείς χάραξης πολιτικής και βασίζεται σε κύκλο ποιότητας τεσσάρων σταδίων που περιλαμβάνει στοχοθεσία και σχεδιασμό, εφαρμογή, αξιολόγηση και αναθεώρηση. Έχει σχεδιαστεί για να ενθαρρύνει τις εθνικές προσεγγίσεις για τη βελτίωση της διασφάλισης της ποιότητας των συστημάτων που συμπεριλαμβάνουν όλους τους ενδιαφερόμενους.

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) είναι ένα τεχνικό πλαίσιο για τη μεταφορά, την αναγνώριση και τη συσσώρευση των μαθησιακών αποτελεσμάτων των ατόμων με σκοπό την επίτευξη ενός πιστοποιητικού. Σκοπός του είναι να διευκολύνει την αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία με σκοπό την υποστήριξη της κινητικότητας για την απόκτηση επαγγελματικού πιστοποιητικού.

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Ακαδημαϊκών Μονάδων (ECTS) επιτρέπει στα «μαθησιακά αποτελέσματα» (δηλαδή ό,τι οι φοιτητές θα πρέπει να γνωρίζουν, να κατανοούν και να είναι σε θέση να κάνουν) και το «φόρτο εργασίας» (δηλαδή το χρόνο που οι μαθητές συνήθως χρειάζονται για την επίτευξη αυτών των αποτελεσμάτων) να εκφράζονται σε όρους μονάδων, με το φόρτο εργασίας του φοιτητή να κυμαίνεται από 1.500 έως 1.800 ώρες σε ένα ακαδημαϊκό έτος, αντιπροσωπεύοντας 60 πιστωτικές μονάδες ECTS (μία μονάδα, γενικά, αντιστοιχεί σε 25-30 ώρες εργασίας). Τα ECTS καθιστούν τη διδασκαλία και τη μάθηση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση πιο διαφανή σε όλη την Ευρώπη και διευκολύνει την αναγνώριση όλων των μελετών. Το σύστημα υποστηρίζει τη μεταφορά των μαθησιακών εμπειριών μεταξύ των διαφόρων

θεσμικών οργάνων, την αύξηση της κινητικότητας των σπουδαστών και πιο ευέλικτες διαδρομές για πτυχία.

2. Πρωτοβουλίες για τη στήριξη της καλύτερης πληροφόρησης και της διαφάνειας στην αγορά εργασίας

Το EUROGUIDANCE είναι ένα δίκτυο που υποστηρίζει τους συμβούλους σταδιοδρομίας και τους παρέχει πληροφορίες, τεκμηρίωση και κατάρτιση.

Το PLOTEUS είναι μια πύλη η οποία βοηθά φοιτητές, άτομα που αναζητούν εργασία, εργαζόμενους, γονείς, συμβούλους σταδιοδρομίας και εκπαιδευτικούς να βρουν πληροφορίες σχετικά με τις σπουδές στην Ευρώπη.

Το EURES είναι μια πύλη η οποία παρέχει πληροφορίες σχετικά με την εργασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Περιλαμβάνει μια μονάδα αναζήτησης εργασίας, μια βάση δεδομένων βιογραφικών (με δυνατότητα αναζήτησης από τους εργοδότες), καθώς και πληροφορίες σχετικά με τον επαγγελματικό προσανατολισμό.

Η Ευρωπαϊκή Ταξινόμηση Δεξιοτήτων, Ικανοτήτων και Επαγγελμάτων (ESCO) είναι μια πολυ-γλωσσική ταξινόμηση των ορισμών για τις δεξιότητες και τα προσόντα που χρησιμοποιούνται σε όλους τους επαγγελματικούς τομείς. Μόλις ολοκληρωθεί, θα παρέχει ένα κοινό λεξιλόγιο για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση. Είναι σχεδιασμένο για να βοηθήσει τους ανθρώπους να περιγράψουν την εμπειρία τους από την εκπαίδευση, την εργασία και τη ζωή, γενικότερα, σε σχέση με διάφορα επαγγέλματα. Επιτρέπει το περιεχόμενο της ΣυΕΠ να επεκταθεί από τα επαγγέλματα σε μια πιο λεπτομερή εικόνα των βασικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων.

Το Πανόραμα δεξιοτήτων της ΕΕ είναι ένα διαδικτυακό εργαλείο το οποίο, από το τέλος του 2012, παρέχει επικαιροποιημένες προβλέψεις για την προσφορά δεξιοτήτων, για τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, και για τις αναντιστοιχίες έως το 2020. Οι πληροφορίες κατανέμονται ανά χώρα, κλάδο και επάγγελμα, τονίζοντας τους περιορισμούς στην αγορά εργασίας και τις δυνατότητες ανάπτυξης σε συγκεκριμένες περιοχές. Έχει σχεδιαστεί για να βελτιώσει τη διαφάνεια της αγοράς εργασίας για τους

εργαζόμενους που αναζητούν εργασία, τις εταιρείες και τους δημόσιους οργανισμούς.

(Για λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη σχέση της δια βίου ΣυΕΠ με πολιτικές πρωτοβουλίες της ΕΕ, βλ. Ενότητα 3 *Ευρωπαϊκές Πολιτικές δια βίου ΣυΕΠ: Έκθεση Προόδου 2011-12.*)

Παράρτημα Γ: Κατευθυντήριες γραμμές για την Ανάπτυξη Δεξιοτήτων Διαχείρισης της Σταδιοδρομίας

Εισαγωγή

Οι κατευθυντήριες γραμμές για την Ανάπτυξη Δεξιοτήτων Διαχείρισης της Σταδιοδρομίας προέκυψαν από την ανάλυση των δεδομένων σχετικά με την πολιτική Δεξιοτήτων Διαχείρισης Σταδιοδρομίας (ΔΔΣ) και την ανάπτυξη πρακτικών σε χώρες που συμμετέχουν στο Πακέτο Εργασίας ELGPN 1 (ΔΔΣ). Από τις πολιτικές και τις πρακτικές για τις ΔΔΣ που υλοποίησαν οι συμμετέχουσες χώρες αντλήθηκαν πλούσια στοιχεία με μεγάλη ποικιλία στις εμπειρίες και προσεγγίσεις.

Οι κατευθυντήριες γραμμές αποτελούν προσπάθεια εντοπισμού των κοινών χαρακτηριστικών στην ανάπτυξη ΔΔΣ σε ευρωπαϊκό επίπεδο και παρουσίασής τους με κατάλληλα παραδείγματα. Διαπιστώνονται ορισμένοι περιορισμοί σε αυτή την προσέγγιση:

- Οι κατευθυντήριες γραμμές βασίζονται σε ένα μικρό αριθμό απαντήσεων. Σχετική εμπειρία από άλλες ευρωπαϊκές χώρες που δεν συμμετέχουν στο Πακέτο Εργασίας 1 δεν συμπεριλήφθηκε. Για την πιστοποίηση των κατευθυντήριων γραμμών, η επέκταση της εμπειρικής βάσης απαιτεί την πάροδο χρόνου με βάση τις περαιτέρω εισροές από άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

- Παρά το γεγονός ότι όλα τα στοιχεία που παρέχονται ήταν σημαντικά για την ανάπτυξη των κατευθυντήριων γραμμών, μόνο ένας περιορισμένος αριθμός παραδειγμάτων από τις χώρες επιλέχθηκαν για επεξηγηματικούς σκοπούς.
- Η τρέχουσα έκδοση των κατευθυντήριων γραμμών επικεντρώνεται σε πιθανά σενάρια της ανάπτυξης πολιτικών και πρακτικών των ΔΔΣ παρέχοντας κατευθύνσεις για τις χώρες που επιθυμούν να αναπτύξουν ένα πρόγραμμα εκμάθησης ΔΔΣ ή να εφαρμόσουν άλλες δραστηριότητες που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην ανάπτυξη των ΔΔΣ.

Οι μελλοντικές εκδόσεις των κατευθυντήριων γραμμών θα μπορούσαν να συμπεριλάβουν έναν Κατάλογο Δεξιοτήτων Διαχείρισης Σταδιοδρομίας ή ένα Πλαίσιο Δεξιοτήτων Διαχείρισης Σταδιοδρομίας ώστε να παρουσιάζονται σαφέστερα οι διάφορες συνιστώσες των ΔΔΣ (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις), η εξέλιξη και οι αναπτυξιακές πτυχές (ΔΔΣ για διαφορετικές ηλικιακές ομάδες ή τομείς) και να επικεντρώνεται περισσότερο στο ατομικό επίπεδο δεξιοτήτων από ότι σε οργανωτικά θέματα που σχετίζονται με την ανάπτυξη ΔΔΣ.

Περιεχόμενα

Οι κατευθυντήριες γραμμές περιλαμβάνουν ένα κατάλογο με θέματα και περιγραφές που στοχεύουν να παρουσιάσουν τα πιθανά σενάρια για την ανάπτυξη πολιτικών και πρακτικών που σχετίζονται με τις ΔΔΣ σε διάφορες δομές, όπως και να τις επεξηγήσουν με σύνολα ΔΔΣ που σχετίζονται με τα σενάρια αυτά.

Ορισμός

Οι ΔΔΣ αναφέρονται σε μια σειρά από ικανότητες που δίνουν τη δυνατότητα στα άτομα και τις ομάδες να συλλέγουν, να αναλύουν, να συνθέτουν και να οργανώνουν προσωπικές, εκπαιδευτικές και επαγγελματικές πληροφορίες, καθώς και σε δεξιότητες λήψης και υλοποίησης αποφάσεων και μεταβάσεων.

Δομή

Οι κατευθυντήριες γραμμές περιέχουν δύο πιθανά σενάρια ανάπτυξης των ΔΔΣ, όπου το δεύτερο χωρίζεται σε δύο υπο-κατηγορίες (βλ. Πίνακα Γ.1):

1. Η Εκπαίδευση Σταδιοδρομίας ως μαθησιακή δραστηριότητα επικεντρωμένη στην ανάπτυξη ΔΔΣ:

Κύρια χαρακτηριστικά του σεναρίου είναι: συνοχή της επίσημης διαδικασίας μάθησης· σαφής εστίαση στο σύστημα των δεξιοτήτων που είναι σημαντικές για την εξέλιξη της σταδιοδρομίας· συνέπεια στη δομή των ΔΔΣ που χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη της μαθησιακής δραστηριότητας· και οι ΔΔΣ ως σαφώς ορισμένα και μετρήσιμα αποτελέσματα της προγραμματισμένης δραστηριότητας μάθησης.

2. Οι δραστηριότητες που σχετίζονται έμμεσα με την ανάπτυξη ΔΔΣ:

Τα κύρια χαρακτηριστικά αυτών των σεναρίων είναι: ο γενικός στόχος της οργανωμένης δραστηριότητας (μαθησιακής εμπειρίας ή υπηρεσίας ΣυΕΠ) είναι ευρύτερος από τις δεξιότητες που είναι σημαντικές

για την ανάπτυξη της σταδιοδρομίας, αν και ορισμένα αποτελέσματα της δραστηριότητας θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως ΔΔΣ.

2.1. Εκπαιδευτική εμπειρία (τυπική, άτυπη, μη τυπική).

2.2. Υπηρεσίες ΣυΕΠ και δραστηριότητες που σχετίζονται με την ΣυΕΠ

Για την ανάπτυξη ΔΔΣ σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα (που σχετίζονται με την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών) είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα οργανωτικά ζητήματα (ανεξάρτητα από το σενάριο της ανάπτυξης ΔΔΣ που εφαρμόζεται):

- Οι ΔΔΣ ως εξειδικευμένος τομέας της εκπαίδευσης/ παρέμβασης στο πρόγραμμα σπουδών (ξεχωριστό μάθημα στο πρόγραμμα σπουδών).
- Οι ΔΔΣ διαχέονται σε όλο το πρόγραμμα εκπαίδευσης/παρέμβασης (διάχυση στο πρόγραμμα σπουδών)
- Οι ΔΔΣ ως εξωσχολική δραστηριότητα.
- Μικτή προσέγγιση.

Οι πάροχοι ΣυΕΠ και οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούσαν να διαμορφώσουν κοινή αντίληψη της ουσίας των ΔΔΣ που θα αναπτύσσουν οι πολίτες κάθε ηλικίας σε όλη τη ζωή τους και σε όλα τα περιβάλλοντα (ώστε να αντανakλά πτυχές της ανάπτυξης ΔΔΣ σε όλη τη διάρκεια της ζωής των ανθρώπων) και να την περιγράψουν με τη μορφή ενός πλαισίου των ΔΔΣ.

Το Πλαίσιο αυτό θα μπορούσε να βασίζεται σε ένα στέρεο θεωρητικό υπόβαθρο (π.χ. θεωρία μάθησης) το οποίο να αποτελείται από διάφορα επίπεδα των ΔΔΣ που αντιπροσωπεύουν την αναπτυξιακή διάσταση και τη συνεχή εξέλιξη (π.χ. αντιπροσώπευση ηλικιακών ομάδων) και θεματικές ενότητες που αντανakλούν τα βασικά χαρακτηριστικά της ανάπτυξης των ΔΔΣ (π.χ. προσωπική διαχείριση, εξερεύνηση της μάθησης και εργασίας, οικοδόμηση της σταδιοδρομίας). Το Πλαίσιο θα μπορούσε να βοηθήσει στη διασφάλιση συνεχούς και διαφανούς διαδικασίας ανάπτυξης των ΔΔΣ σε διάφορα περιβάλλοντα ώστε να σχεδιαστούν σενάρια ανάπτυξης πολιτικής και πρακτικών των ΔΔΣ όπως και συγκεκριμένων αποτελεσμάτων σε ΔΔΣ από την επιλεγμένη δραστηριότητα αναφορικά με το Πλαίσιο. Ενα παράδειγμα ενός τέτοιου Πλαισίου που αναπτύχθηκε στην Πορτογαλία, παρέχεται στον πίνακα Γ.2.

Συσχετίσεις μεταξύ των σεναρίων και των περιγραφών των ομάδων ΔΔΣ:

- Οι ΔΔΣ είναι περίπλοκες από τη φύση τους. Έχουν αποκτηθεί και αναπτυχθεί από τους πολίτες σε διαφορετικά περιβάλλοντα, συχνά με κάποια επαναλαμβανόμενα ή επικαλυπτόμενα στοιχεία.
- Οι εθνικές πολιτικές ΔΔΣ που σχετίζονται με πολιτικές δια βίου ΣυΕΠ μπορεί να αντιπροσωπεύουν συχνά ένα συνδυασμό σεναρίων ΔΔΣ και μια μοναδική περιγραφή ομάδων ΔΔΣ.

Χρησιμοποιώντας τις Κατευθυντήριες Γραμμές

Οι Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη των ΔΔΣ έχουν σχεδιαστεί με στόχο την ενημέρωση όσων χαράσσουν πολιτικές και των παρόχων της δια βίου ΣυΕΠ για τους πιθανούς τρόπους ανάπτυξης των πολιτικών και των πρακτικών της δια βίου ΣυΕΠ που σχετίζονται με την ανάπτυξη των ΔΔΣ, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των πολιτών όλων των ηλικιακών κατηγοριών και στους έξι τομείς απόκτησης και ανάπτυξης των ΔΔΣ (γενική/δευτεροβάθμια εκπαίδευση, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, τριτοβάθμια εκπαίδευση, εκπαίδευση ενηλίκων, δομές απασχόλησης και πρωτοβουλίες κοινωνικής ένταξης).

Οι χρήστες των Κατευθυντήριων Γραμμών πρέπει να γνωρίζουν ότι δεν έχουν σχεδιαστεί ως κανονιστικά εργαλεία. Το λεπτομερές μοντέλο από μια συγκεκριμένη χώρα (Πίνακας Γ.2) περιλαμβάνεται ως παράδειγμα.

Πίνακας Γ.1. Σενάριο Ανάπτυξης Δεξιοτήτων Διαχείρισης Σταδιοδρομίας

<p>1. Σενάριο</p>	<p>Η Εκπαίδευση Σταδιοδρομίας ως μαθησιακή δραστηριότητα σαφώς επικεντρωμένη στην ανάπτυξη ΔΔΣ. Κύρια χαρακτηριστικά του σεναρίου είναι: συνοχή της επίσημης διαδικασίας μάθησης, σαφής εστίαση στο σύστημα των δεξιοτήτων που είναι σημαντικές για την εξέλιξη της σταδιοδρομίας· συνέπεια στη δομή των ΔΔΣ που χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη της μαθησιακής δραστηριότητας· οι ΔΔΣ ως σαφώς οριζόμενα και μετρούμενα αποτελέσματα της σχεδιασμένης δραστηριότητας μάθησης.</p>
<p>Στόχος</p>	<p>Να βοηθήσει τα άτομα να αναπτύξουν συστηματικά τις ΔΔΣ οι οποίες περιλαμβάνουν συνεκτικές ομάδες δεξιοτήτων που είναι σημαντικές για τη σταδιοδρομία τους</p>
<p>Θεωρητικό πλαίσιο</p>	<p>Για παράδειγμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αυτογνωσία, Συνειδητοποίηση των ευκαιριών, Εκπαίδευση στη λήψη απόφασης, Εκπαίδευση στις μεταβάσεις (DOTS) • Αναπτυξιακή κοινωνικο-κονστροκτιβιστική θεωρία μάθησης (η γνώση ως προσαρμόσιμη δραστηριότητα)
<p>Ομάδα ΔΔΣ</p>	<p>Για παράδειγμα:</p> <p>Εκπαίδευση σταδιοδρομίας που σχετίζεται με τρεις κεντρικές περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων, που είναι:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η προσωπική επιλογή 2. Η εκπαίδευση, η κατάρτιση και τα επαγγέλματα 3. Η αγορά εργασίας <p>Οι στόχοι για τους μαθητές είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • η ανάπτυξη των επαγγελματικών, κοινωνικών και προσωπικών δεξιοτήτων, • τεκμηριωμένες και ρεαλιστικές επιλογές εκπαίδευσης ή προγραμμάτων κατάρτισης, • η κατανόηση της αξίας της δια βίου μάθησης, • να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν συνθήκες που σχετίζονται με την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τα επαγγέλματα και την αγορά εργασίας (Αυτό το παράδειγμα είναι από την Αγωγή Σταδιοδρομίας στη Δανία για μαθητές ηλικίας 7-16). <p>Οι βασικές ικανότητες για την επιλογή του επαγγέλματος (εκπαιδευτική ενότητα «Άτομα και κόσμος της εργασίας») ορίζονται ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Θετική στάση απέναντι στην εργασία, • κατανόηση της εργασίας και των επαγγελματικών δραστηριοτήτων ως μια ευκαιρία για αυτοεπίγνωση, • αυτοπραγμάτωση και ανάπτυξη της επιχειρηματικής σκέψης, • προσανατολισμός σε διάφορους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων μορφών της χειρωνακτικής και πνευματικής εργασίας, • απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων και δεξιοτήτων που είναι σημαντικές για την επιλογή μιας επαγγελματικής κατεύθυνσης για περαιτέρω προσανατολισμό στη ζωή και το επάγγελμα, καθώς και για την παραμονή στην αγορά εργασίας. <p>(Αυτό το παράδειγμα είναι από το Πλαίσιο Προγράμματος Εκπαίδευσης για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στη Δημοκρατία της Τσεχίας).</p> <p>Στον πυρήνα του προγράμματος Αγωγής Σταδιοδρομίας είναι οι δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας - γνώση και κατανόηση, δεξιότητες και στάσεις που απαιτούνται για την ανακάλυψη του εαυτού και των ευκαιριών σταδιοδρομίας, σχεδιασμός σταδιοδρομίας, αυτο-διαχείριση της σταδιοδρομίας και εναρμόιση με άλλες πτυχές της ζωής.</p> <p>Τρεις βασικοί τομείς των δεξιοτήτων της σταδιοδρομίας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αυτογνωσία και αυτοπροβολή • Γνώση σχετικά με τις δυνατότητες και τις αδυναμίες • Γνώση των προσωπικών ενδιαφερόντων, αξιών και προδιαθέσεων • Ανάπτυξη θετικής εικόνας του εαυτού • Ανάπτυξη θετικών σχέσεων με τους άλλους

Παράρτημα		Οι επαγγελματίες
	<p>2. Διευρέυση των ευκαιριών μάθησης και σταδιοδρομίας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εύρεση, επεξεργασία και εφαρμογή των πληροφοριών • Δια βίου μάθηση • Διευρέυση της σταδιοδρομίας και των ευκαιριών μάθησης • Διευρέυση του κοινωνικού περιβάλλοντος <p>3. Ειδικές δεξιότητες σταδιοδρομίας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Λήψη αποφάσεων σταδιοδρομίας • Ανάπτυξη σχέδιου προσωπικής σταδιοδρομίας • Καθορισμός επαρκών στόχων μάθησης/σταδιοδρομίας/ζωής • Εφαρμογή των γνώσεων και δεξιοτήτων στην αναζήτηση υλοποίησης των στόχων μάθησης/ σταδιοδρομίας/ζωής • Διαχείριση των μεταβάσεων (από το σχολείο στην περαιτέρω μάθηση ή στην αγορά εργασίας) • Απασχολησιμότητα (για τους μαθητές στα σχολεία ΕΕΚ) <p>(Αυτό το παράδειγμα είναι από το μοντέλο της Αγωγής Σταδιοδρομίας για τους μαθητές γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη Λιθουανία)</p> <p>Ο επαγγελματικός προσανατολισμός προσφέρεται ως προαιρετικό και μη-υποχρεωτικό μάθημα ή ως διαθεματικό αντικείμενο. Οι ΔΔΣ εντάσσονται στα αναμενόμενα επιτεύγματα των μαθητών στο Εθνικό Πλαίσιο Σπουδών σε εξατομικευμένους εκπαιδευτικούς κύκλους για τους τομείς των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών. Μέρος των γενικών εκπαιδευτικών στόχων ορίζονται ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ανάπτυξη έγκυρων στάσεων και δεξιοτήτων μάθησης από όλες τις διαθέσιμες πηγές, • ετοιμότητα για τη δια βίου μάθηση, • ανάληψη προσωπικής ευθύνης για τη μάθηση και την επαγγελματική εξέλιξη. <p>(Αυτό το παράδειγμα είναι από το Εθνικό Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών στην Κροατία)</p> <p>Μαθήματα Αγωγής Σταδιοδρομίας (6 ώρες συνολικά) για όλους τους σπουδαστές στο 4ο επίπεδο σε 10 δημόσια κολέγια που καλύπτουν τρεις κύριους τομείς δεξιοτήτων σταδιοδρομίας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αυτογνωσία - ενθάρρυνση των σπουδαστών να αναστοχαστούν σχετικά με τον εαυτό και τις προσδοκίες τους για σταδιοδρομίες που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για αυτούς. Βοηθά ακόμα τους σπουδαστές να συνειδητοποιήσουν τις αξίες, τα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την εξερεύνηση του κόσμου της εργασίας. 2. Γνώση των ευκαιριών - έμφαση στην παροχή βοήθειας τους σπουδαστές για να αποκτήσουν δεξιότητες αναζήτησης και αξιολόγησης των πληροφοριών που συλλέγονται για τις διάφορες σταδιοδρομίες, εκπαίδευσης και τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας. Οι σπουδαστές γνωρίζουν επίσης τις διαφορές και τις ομοιότητες μεταξύ της σχολικής ζωής και του κόσμου της εργασίας, τις νέες προκλήσεις ως αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης, καθώς και τη σημασία της δια βίου μάθησης. 3. Μάθηση δεξιοτήτων μετάβασης - έμφαση στις δεξιότητες αναζήτησης εργασίας και στις πληροφορίες σχετικά με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων. Οι σπουδαστές έχουν την ευκαιρία να προετοιμάσουν αίτηση, καθώς και βιογραφικό σημείωμα σύμφωνα με το πρότυπο Europass. Προσοχή δίνεται στην προετοιμασία και στην εμπειρία της συνέντευξης. <p>(Το παράδειγμα αυτό έχει ληφθεί από το Πρόγραμμα Επαγγελματικού Προσανατολισμού στη Μάλτα)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Δάσκαλοι σταδιοδρομίας / καθηγητές επαγγελματικού προσανατολισμού • Εκπαιδευτικοί άλλων μαθημάτων • Εκπαιδευτές • Διδάσκοντες • Σύμβουλοι Σταδιοδρομίας

<p>Μέθοδοι και οργάνωση της ανάπτυξης ΔΔΣ</p>	<p>Για παράδειγμα: Η παιδαγωγική προσέγγιση και οι μέθοδοι που επικρατούν και βασίζονται στην οργάνωση τακτικών εμπειριών μάθησης με τη μορφή υποχρεωτικών ή προαιρετικών μαθημάτων σταδιοδρομίας τα οποία μπορούν να εφαρμοστούν διαθεματικά σε όλη τη διδακτέα ύλη και μπορούν να περιλαμβάνουν εξωσχολικές δραστηριότητες (σεμινάρια, προγράμματα, εργαστήρια- επαγγελματική εμπειρία π.χ. παρακολούθηση εργασίας, επιτόπιες επισκέψεις, εκθέσεις σταδιοδρομίας, εκθέσεις εργασίας, δοκιμές θέσεων εργασίας · ομιλίες από εκπαιδευτικούς της μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης· ομιλίες από εργοδότες) παράλληλα με υποστηρικτικές υπηρεσίες (ενημέρωση, παροχή συμβουλευτικής).</p>
<p>Μέθοδοι αξιολόγησης ΔΔΣ</p>	<p>Για παράδειγμα: <ul style="list-style-type: none"> • Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης σταδιοδρομίας (δηλαδή απόκτηση ΔΔΣ) μέσω χαρτοφυλακίου, προσωπικών φακέλων και την εφαρμογή άλλων τεχνικών αξιολόγησης και εργαλείων. • Οι ΔΔΣ θα μπορούσαν να αναφέρονται και να αξιολογούνται στις αναμενόμενες επιδόσεις των μαθητών στους ατομικούς κύκλους εκπαίδευσης. </p>
<p>Ηλικιακές ομάδες που αφορά</p>	<p>Η τυπική ηλικία των συμμετεχόντων της εκπαίδευσης σταδιοδρομίας είναι μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, της ΕΕΚ ή της τριτοβάθμιας Πιθανά, υψηλότερη έμφαση στο πρόγραμμα εκπαίδευσης σταδιοδρομίας (αριθμός ωρών) στις ηλικιακές ομάδες στα σημεία μετάβασης (π.χ. από την υποχρεωτική στην επαγγελματική εκπαίδευση-ανώτερη δευτεροβάθμια -δηλαδή ηλικία 14-16 ετών).</p>
<p>Τομείς που αφορά</p>	<p>Η εκπαίδευση σταδιοδρομίας παρέχεται συνήθως στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αλλά μπορεί επίσης να παρέχεται στην ΕΕΚ ή την τριτοβάθμια εκπαίδευση.</p>
<p>2. Σενάριο</p>	<p>Δραστηριότητες που έμμεσα σχετίζονται με την ανάπτυξη ΔΔΣ Κύρια χαρακτηριστικά των σεναρίων είναι: ο γενικός στόχος της οργανωμένης δραστηριότητας (μαθησιακή εμπειρία ή υπηρεσία ΣυΕΠ) να είναι ευρύτερος από τις δεξιότητες που είναι σημαντικές για την ανάπτυξη της σταδιοδρομίας, αν και ορισμένα αποτελέσματα της δραστηριότητας θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως ΔΔΣ.</p>
<p>2.1. Σενάριο</p>	<p>Εμπειρία μάθησης (τυπική, άτυπη, μη τυπική).</p>
<p>Στόχος</p>	<p>Να βοηθηθούν τα άτομα να αναπτύξουν μεταβιβαζόμενες/ κοινωνικές δεξιότητες που είναι σημαντικές στη ζωή και τη σταδιοδρομία</p>
<p>Θεωρητικό πλαίσιο</p>	<p>Για παράδειγμα: Ρόλοι ζωής στο πρόγραμμα σπουδών (LIRRIC) Προσωπική ανάπτυξη και εφαρμοσμένες εκπαιδευτικές μέθοδοι DOTS (αυτογνωσία, αναγνώριση των ευκαιριών, εκπαίδευση στη λήψη απόφασης, εκπαίδευση στις μεταβάσεις)</p>
<p>Ομάδα ΔΔΣ</p>	<p>Για παράδειγμα: <ul style="list-style-type: none"> • Βασικές ικανότητες (αναστοχασμός, λήψη αποφάσεων, αναζήτηση και αξιολόγηση των πληροφοριών, καθορισμός και επίτευξη στόχων) • Προσωπικές δεξιότητες (αυτο-αποτελεσματικότητα, προώθηση της αυτοεκτίμησης, αυτοπεποίθηση) • Κοινωνικές δεξιότητες (επικοινωνία, ομαδική εργασία, διαχείριση διαπροσωπικών συγκρούσεων) Οι ΔΔΣ αποτελούν μέρος των προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων που περιγράφονται ως εξής: <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες αυτο-διαχείρισης (συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων επικοινωνίας, ηγετικών δεξιοτήτων, αυτο-επίγνωσης και αυτο-αξιολόγησης – δηλ. αναγνώριση των προσωπικών ενδιαφερόντων και ικανοτήτων - δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, ομαδικής εργασίας, λήψης αποφάσεων) • Δεξιότητες αναγνώρισης των ευκαιριών (συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων αναζήτησης και αξιολόγησης των πληροφοριών που συλλέγονται σχετικά με τη σταδιοδρομία, την εκπαίδευση και τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας) • Δεξιότητες μετάβασης (συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων προσωπικού προγραμματισμού δράσης· δεξιότητες αναζήτησης εργασίας - σύνταξη επιστολών ή αιτήσεων, σύνταξη του βιογραφικού, δεξιότητες συνέντευξης και αυτο-προσέλασης· κατανόηση των κώδικα δεοντολογίας της εργασίας)(Αυτό το παράδειγμα είναι από το παράδειγμα Προσωπικής-Κοινωνικής ανάπτυξης στη Μάλτα) </p>

Παράρτημα Γ	
	<ul style="list-style-type: none"> • Ηγετικές ικανότητες • Δεξιότητες απασχολησιμότητας, αναζήτησης εργασίας * Δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων • Δεξιότητες επιχειρηματικότητας • Απόκτηση βασικών πληροφοριών σταδιοδρομίας, εκπαίδευση σχετικά με τη διαχείριση των πληροφοριών σταδιοδρομίας.
Οι επαγγελματίες	<ul style="list-style-type: none"> • Καθηγητές • Εκπαιδευτές • Διδάσκοντες • Δάσκαλοι • Το προσωπικό των υπηρεσιών απασχόλησης • Οι κοινωνικοί λειτουργοί (ειδικά στον τομέα των ΜΚΟ που ασχολούνται με προγράμματα κοινωνικής ένταξης μειονεκτούντων ατόμων στην εκπαίδευση και την απασχόληση)
Μέθοδοι και οργάνωση της ανάπτυξης ΔΔΣ	<p>Για παράδειγμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παιδαγωγική προσέγγιση και οι μέθοδοι (επικρατούσες) • Διαθεματικά μαθήματα και αντικείμενα * Θεματικές περιόδους, βραχυπρόθεσμα μαθήματα/ σεμινάρια (π.χ. για τους ανέργους με επίκεντρο την επανένταξη στην αγορά εργασίας, αναζήτηση εργασίας), εκπαιδευτικά σεμινάρια (π.χ. σε δεξιότητες για αναζήτηση εργασίας και σε δεξιότητες που αναζητούν οι εργοδότες) • Μαθήματα που σχετίζονται θεματικά με ΔΔΣ (π.χ. οικονομικά, ψυχολογία, κ.ά.) • Λέσχες Εργασίας • Εκθεση στην εργασία (για την ενθάρρυνση των ατόμων που αναζητούν εργασία να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία)
Μέθοδοι αξιολόγησης ΔΔΣ	<p>Για παράδειγμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της μαθησιακής εμπειρίας (προγράμματος) σε σχέση με τους στόχους της (μέσω του χαρτοφυλακίου ή άλλες μεθόδους) • Πιστοποίηση πρότερης εμπειρικής μάθησης συμπεριλαμβανομένων των ΔΔΣ
Ηλικιακές ομάδες που αφορά	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια εκπαίδευση, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και τριτοβάθμια, ως επί το πλείστον οι νέοι μεγαλύτερης ηλικίας και οι ενήλικες. • Ομάδες χρηστών που χρειάζονται επιπλέον διαδικασίες ανάπτυξης της σταδιοδρομίας και απόκτηση ΔΔΣ που θα μπορούσαν να τους βοηθήσουν να ξεπεράσουν τα εμπόδια σταδιοδρομίας (π.χ. άτομα που εργάζονται σε θέσεις εργασίας για ανειδίκευτους για πολλά χρόνια χωρίς επίσημη εκπαίδευση)
Τομείς που αφορά	<p>Η εμπειρία μάθησης λαμβάνει χώρα σε δομές του τομέα της εκπαίδευσης και της απασχόλησης (δευτεροβάθμια, ΕΕΚ και τριτοβάθμια εκπαίδευση, δομές της αγοράς εργασίας, των ΔΥΑ, κέντρα απασχόλησης νέων, κ. ά.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βασικές ικανότητες • Κοινωνικές δεξιότητες • Προσωπικές δεξιότητες • Δεξιότητες αυτο-διαχείρισης • Ηγετικές ικανότητες <p>είναι οι πιο συχνά αναφερόμενες ότι σχετίζονται με τον τομέα της εκπαίδευσης.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες απασχολησιμότητας • Δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων • Δεξιότητες επιχειρηματικότητας <p>είναι οι πιο συχνά αναφερόμενες ότι σχετίζονται με τον τομέα της απασχόλησης.</p> <p>Στον τομέα των ΜΚΟ, η πρόωθηση και η ανάπτυξη ΔΔΣ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της κοινωνικής εργασίας με στόχο την υποστήριξη ατόμων με ειδικές ανάγκες ή κοινωνικά μειονεκτούσες ομάδες και άτομα· άλλες πτυχές που σχετίζονται με ΔΔΣ περιλαμβάνουν αυτοδιαχείριση σχετικά με τη στέγαση, οικονομικά και κοινωνικο-πολιτιστικά θέματα.</p>

<p>2.2. Σενάριο</p>	<p>Υπηρεσίες ΣυΕΠ και δραστηριότητες που σχετίζονται με ΣυΕΠ</p>
<p>Στόχος</p>	<p>Να βοηθήσει στην ατομική διαδικασία ανάπτυξης της σταδιοδρομίας μέσω της παροχής συμβουλευτικής, πληροφοριών, συνεδριών εκμείευσης (coaching) και άλλων υπηρεσιών ΣυΕΠ, καθώς και να συμβάλει στην ανάπτυξη των οριζόντιων (κοινωνικών/ μετα-) δεξιοτήτων που είναι σημαντικές στη ζωή και τη σταδιοδρομία. Οι ΔΔΣ συνήθως περιγράφονται ως «θετική παρενέργεια» των υπηρεσιών ΣυΕΠ.</p>
<p>Θεωρητικό πλαίσιο</p>	<p>Για παράδειγμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κοινωνικο-κονστрукτιβιστική θεωρία. • Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι παραδοσιακές θεωρίες ΣυΕΠ επικρατούν, όπως οι θεωρίες ταυριάζματος (χαρακτηριστικό/παράγοντας). Διαφορετικά μοντέλα είναι της αξιολόγησης ικανοτήτων και προσωπικότητας (θεωρίες των Guilford, Thurstone, Holland, Bujas, Cattell, Glasser, Plutchick, Eysenck, κ.λπ.) • Στον τομέα της απασχόλησης, οι ΔΔΣ τείνουν να αναπτυχθούν στο πλαίσιο των γνώσεων και προσεγγίσεων της εργασιακής και οργανωτικής ψυχολογίας.
<p>Ομάδα ΔΔΣ</p>	<p>Για παράδειγμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αυτο-αποτελεσματικότητα • Αυτο-εκτίμηση • Οικοδόμηση εμπιστοσύνης • Λήψη αποφάσεων • Καλύτερη γνώση των ευκαιριών μάθησης, της αγοράς εργασίας, κλπ. <p>Ενα πλαίσιο δια βίου ΣυΕΠ επισημαίνει τις γνώσεις, στάσεις, δεξιότητες και συμπεριφορές που τα παιδιά, οι νέοι και ενήλικες χρειάζονται για να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τη σταδιοδρομία τους και τις επιλογές που θα κάνουν σε όλη τη ζωή τους. Οι ικανότητες που θα αναπτυχθούν περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ανάπτυξη θετικής αυτο-αντίληψης • αποτελεσματική αλληλεπίδραση • διαχείριση των πληροφοριών • διαχείριση της αλλαγής • λήψη αποφάσεων • πρόσβαση στην αγορά εργασίας <p>(Αυτό το παράδειγμα είναι από το πλαίσιο δια βίου ΣυΕΠ στην Πορτογαλία - βλέπε πίνακα Γ2.)</p> <p>Η Ομαδική Συμβουλευτική για τους ανέργους περιλαμβάνει τις ενότητες ανάπτυξης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • δεξιότητες απασχολησιμότητας: <ul style="list-style-type: none"> • σύνταξη συνδυαστικών επιστολών και βιογραφικών, • ενεργητικές τεχνικές αναζήτησης εργασίας, • προετοιμασία για συνέντευξη, • αυτο-αξιολόγηση των επαγγελματικών δυνατοτήτων • δεξιότητες αυτοδιαχείρισης • δεξιότητες λήψης αποφάσεων • αυτογνωσία • αυτοπειθιστική • αυτοεκτίμηση • δεξιότητες επικοινωνίας, • δεξιότητες αυτο-παρουσίασης <p>(Αυτό το παράδειγμα είναι από το Μοντέλο Ομαδικής Συμβουλευτικής για τους ανέργους στην Κροατία)</p>

	<p>Στον τομέα της εκπαίδευσης, οι διάφορες πτυχές των ΔΔΣ διδάσκονται μέσω των ακόλουθων δραστηριοτήτων ΣυΕΠ σε εθνικό επίπεδο: • εμπειρίες από την έκθεση στην αγορά εργασίας</p> <ul style="list-style-type: none"> • επισκέψεις επαγγελματικού προσανατολισμού • ημρες σταδιοδρομίας/εκθέσεις /ομιλίες • εκθέσεις εκπαίδευσης • ασκήσεις σε θέματα επιλογής • ασκήσεις μετάβασης <p>(Αυτό το παράδειγμα είναι από το Πρόγραμμα ΣυΕΠ για τους μαθητές της υποχρεωτικής εκπαίδευσης στη Μάλτα)</p>
<p>Οι επαγγελματίες</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σύμβουλοι (ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, σχολικοί σύμβουλοι, άλλοι) • Εργασιακοί ψυχολόγοι • Σύμβουλοι σταδιοδρομίας • Προσωπικό υπηρεσιών απασχόλησης (σύμβουλοι απασχόλησης)
<p>Μέθοδοι και οργάνωση της ανάπτυξης ΔΔΣ</p>	<p>Για παράδειγμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ατομικές συνεδρίες και ομαδική συμβουλευτική, καθώς και εισαγωγικά μαθήματα και μαθήματα μετάβασης. <p>Τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τις διάφορες πτυχές των ΔΔΣ στην απασχόληση είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προσωπικό/επαγγελματικό προφίλ • Επαγγελματικό σχέδιο • Χαρτοφυλάκιο • Λογισμικό ΣυΕΠ «Η Επιλογή μου» • Πύλη ΔΝΑ • Οδηγός επαγγελματιών • Αξιολόγηση των δυνατοτήτων που θα μπορούσε να περιλαμβάνει ψυχολογικά τεστ • Αναλλαγή Εργασίας • Ηλεκτρονικές πληροφορίες <p>(Αυτό το παράδειγμα είναι από το Μοντέλο Συμβουλευτικής Ομάδας για τους ανέργους στην Κροατία)</p>
<p>Μέθοδοι αξιολόγησης ΔΔΣ</p>	<p>Για παράδειγμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της παροχής υπηρεσιών ΣυΕΠ (π.χ. την επιτυχία της μετάβασης στην εκπαίδευση, την κατάρτιση ή την απασχόληση)
<p>Ηλικιακές ομάδες που αφορά</p>	<p>Παροχή σε όλες τις ηλικίες (δια βίου ΣυΕΠ)</p>
<p>Τομείς που αφορά</p>	<p>Στον τομέα της εκπαίδευσης: έμφαση στην απόφαση για περαιτέρω εκπαίδευση ή για διαδρομές απασχόλησης που βασίζονται σε επιλογές σταδιοδρομίας, καθώς και την ανάπτυξη μεταβιβαζόμενων δεξιοτήτων που είναι σημαντικές στη ζωή και τη σταδιοδρομία</p> <p>Στον τομέα της απασχόλησης: έμφαση στην απασχόληση, στην αυτογνωσία που βασίζεται σε χαρακτηριστικά/ παράγοντες και οδηγεί στην οικοδόμηση δεξιοτήτων για την αύξηση της απασχολησιμότητας</p>

Πίνακας Γ.2 Το Πλαίσιο Ανάπτυξης Δεξιοτήτων Διαχείρισης Σταδιοδρομίας της Πορτογαλίας

Δεξιότητες	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ			
	Διερεύνηση	Ανάλυση	Δράση	Αξιολόγηση
Ανάπτυξη θετικής αυτο-αντίληψης	Αναγνώριση των προσωπικών χαρακτηριστικών και γνωριμία του εαυτού	Ανάλυση της επιρροής του εαυτού σε διάφορα πλαίσια της ζωής και των συμπεριφορών που την επηρεάζουν	Υιοθέτηση στρατηγικών που διαμορφώνουν την κατάλληλη αυτο-αντίληψη η οποία προωθεί μια σταθερή ταυτότητα	Αξιολόγηση στρατηγικών και συμπεριφορών που έχουν υιοθετηθεί
Αποτελεσματική αλληλεπίδραση	Αναγνώριση της σημασίας της επικοινωνίας σε διαφορετικά πλαίσια ζωής	Ανάλυση και εσωτερίκευση στρατηγικών για την οικοδόμηση θετικών σχέσεων	Υιοθέτηση στρατηγικών για θετική αλληλεπίδραση σε διάφορα πλαίσια της ζωής	Αξιολόγηση στρατηγικών και συμπεριφορών που έχουν υιοθετηθεί
Διαχείριση πληροφοριών	Αναγνώριση της ποιότητας και των πηγών πληροφόρησης που απαιτούνται για τη διαχείριση της σταδιοδρομίας / σχεδίου ζωής	Ανάλυση και επικύρωση των στρατηγικών για την αποτελεσματική διαχείριση των πληροφοριών	Υιοθέτηση στρατηγικών για την αυτόνομη διαχείριση των πληροφοριών σχετικά με την οικονομία, την κοινωνία και τις ευκαιρίες για μάθηση και εργασία	Αξιολόγηση στρατηγικών και συμπεριφορών που έχουν υιοθετηθεί
Διαχείριση αλλαγών	Αναγνώριση διαφορετικών μεταβάσεων σε όλη τη ζωή και του τρόπου αντιμετώπισης	Ανάλυση των διαδικασιών της αλλαγής/μετάβασης και των οφελών του προλαμβάνειν	Υιοθέτηση στρατηγικών για τη διευκόλυνση των μεταβάσεων στις διάφορες καταστάσεις της ζωής ως παράγοντα αλλαγής	Αξιολόγηση στρατηγικών και συμπεριφορών που έχουν υιοθετηθεί
Λήψη αποφάσεων	Αναγνώριση των βασικών αρχών της λήψης αποφάσεων	Ανάλυση της σχέσης της διαδικασίας λήψης αποφάσεων για τη διαχείριση της σταδιοδρομίας	Υιοθέτηση θετικών στρατηγικών λήψης αποφάσεων	Αξιολόγηση στρατηγικών και συμπεριφορών που έχουν υιοθετηθεί
Πρόσβαση στην αγορά εργασίας	Αναγνώριση των απαιτούμενων στρατηγικών και δεξιοτήτων για πρόσβαση στην αγορά εργασίας	Ανάλυση στρατηγικών για την ένταξη και την παραμονή στην αγορά εργασίας	Υιοθέτηση των κατάλληλων στρατηγικών για την ένταξη και την παραμονή στην αγορά εργασίας	Αξιολόγηση στρατηγικών και συμπεριφορών που έχουν υιοθετηθεί

Το Πλαίσιο Δια Βίου ΣυΕΠ στην Πορτογαλία επισημαίνει τις γνώσεις, στάσεις, δεξιότητες και συμπεριφορές που τα παιδιά, οι νέοι και οι ενήλικες χρειάζονται για να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τη σταδιοδρομία τους και τις επιλογές που θα κάνουν σε όλη τη ζωή τους. Αντιπροσωπεύει το αποτέλεσμα μιας κοινής προσπάθειας από τη Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, του Ινστιτούτου Απασχόλησης και Επαγγελματικής Κατάρτισης, του Εθνικού Οργανισμού για την Πιστοποίηση και την Επαγγελματική Εκπαίδευση και

του Ινστιτούτου Επαγγελματικού Προσανατολισμού του Πανεπιστημίου της Λισαβόνας.

Με την εφαρμογή του πλαισίου αυτού τα άτομα θα είναι σε θέση να κατανοούν, να ασκούν και να αναλαμβάνουν την ευθύνη για την πορεία της ζωής τους διατηρώντας μια θετική αντίληψη της ταυτότητάς τους, ανεξάρτητα από τους ρόλους που μπορεί να παίζουν σε όλη τους τη ζωή. Οι ικανότητες που θα αναπτυχθούν είναι: να αναπτύξουν μια θετική αυτο-αντίληψη, να αλληλεπιδρούν αποτελεσματικά, να

διαχειρίζονται τις πληροφορίες, να διαχειρίζονται τις αλλαγές, να λαμβάνουν αποφάσεις και να έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

Τέσσερα επίπεδα επιτευγμάτων εντοπίστηκαν και αναγνωρίστηκαν σε κάθε δεξιότητα:

Να Διερευνούν – Σε αυτό το πρώτο επίπεδο, τα άτομα συγκεντρώνουν πληροφορίες και αποκτούν τις αναγκαίες γνώσεις για μελλοντική δράση, ώστε να εντοπίζουν τις πληροφορίες, να επεξεργάζονται ένα θέμα, να διερευνούν έννοιες και να οπτικοποιούν καταστάσεις μεταξύ άλλων καθηκόντων. Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις: εντοπισμό, ανακάλυψη, αναγνώριση, εξήγηση, έκφραση, αναζήτηση, επιλογή, απεικόνιση, επεξήγηση - μέσω της γνώσης και της κατανόησης.

Να Αναλύουν – Σε αυτό το επίπεδο, τα άτομα αναπτύσσουν την κατανόηση των πληροφοριών που συλλέγονται μέσω της επαλήθευσης, ταξινόμησης και απεικόνισης των πληροφοριών. Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις: σχεδιασμό, παραγωγή, δημιουργία, οργάνωση, κατηγοριοποίηση, σύγκριση, διάκριση,

ιεράρχηση- μέσω της ανάλυσης (προβληματισμός για τις σχέσεις και τις οργανωτικές αρχές) και της σύνθεσης (με τη θέσπιση προτύπων) στο γνωστικό τομέα, καθώς και μέσω της ανταπόκρισης (διάθεση και ικανοποίηση κατά την ανταπόκριση) στο συναισθηματικό τομέα.

Να Δρουν – Σε αυτό το επίπεδο, τα άτομα αποδεικνύουν τις γνώσεις, τις στάσεις και τις δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί όπως ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη σχεδίων/εργασιών, την επίλυση προβλημάτων και την εφαρμογή της αποκτηθείσας γνώσης.

Να αξιολογούν – Σε αυτό το επίπεδο, τα άτομα εμβαθύνουν στις γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες τους αξιολογώντας τις. Ως αποτέλεσμα αυτής της αξιολόγησης ενδέχεται να μετατρέψουν τη γνώση σε νέες διαδικασίες εξερεύνησης και ανακάλυψης. Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις: σύνδεση, εξέταση, κριτική, θεώρηση, σύσταση, αξιολόγηση, κριτική.

Παράρτημα Δ: Πλαίσιο Διασφάλισης Ποιότητας και Βάσης Τεκμηρίωσης

Η διασφάλιση της ποιότητας και οι πολιτικές και πρακτικές που βασίζονται σε τεκμηρίωση για την υποστήριξη των συστημάτων και υπηρεσιών δια βίου ΣυΕΠ λειτουργούν σε έξι μεγάλους τομείς: σχολεία, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ), τριτοβάθμια εκπαίδευση, εκπαίδευση ενηλίκων, δομές για την απασχόληση και πρωτοβουλίες κοινωνικής ένταξης. Αυτό το πλαίσιο έχει σχεδιαστεί για να αξιοποιήσει προηγούμενες εργασίες που έχουν αναληφθεί από την ELGPN (2009/10) και να επεκταθεί περαιτέρω με τη μορφή ενός κοινού συνόλου **ποιοτικών στοιχείων, κριτήριων, δεικτών και πιθανών πηγών δεδομένων** που μπορούν να χρησιμοποιηθούν και να αναπτυχθούν περαιτέρω από φορείς χάραξης πολιτικής και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη για να εκτιμήσουν από κοινού την πρόοδο που έχει γίνει σε σχέση με αυτούς τους έξι τομείς ανάπτυξης της πολιτικής της δια βίου ΣυΕΠ. Μερικές σημειώσεις σχετικά με την ανάπτυξη του πλαισίου περιλαμβάνονται σε ενότητα του παρόντος παραρτήματος.

Το πλαίσιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί:

1. Ως **απλή λίστα** για να εκτιμηθούν και να καταγράψουν από κοινού οι πληροφορίες που, ενδεχομένως, υπάρχουν ήδη στη χώρα σας.
2. Για να παρουσιαστούν **σε κατάλογο οι πηγές των δεδομένων που παρέχουν επί του παρόντος το είδος των πληροφοριών** που είναι διαθέσιμες σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και για προβληματισμό σχετικά με τα κενά που υπάρχουν και πώς μπορούν να αντιμετωπιστούν ως μέρος ενός συνεχούς σχεδίου βελτίωσης.
3. Για να αναγνωριστούν **όλες οι γνωστές πηγές των στοιχείων που θα μπορούσαν ενδεχομένως να χρησιμοποιηθούν από τους φορείς χάραξης πολιτικής** που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί μέχρι τώρα σε εξελίξεις διασφάλισης της ποιότητας και αξιολόγησης των επιπτώσεων στη χώρα σας. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, τη μελέτη του PISA (Programme for International Student Assessment), μελέτες του National Youth Cohort, περιφερειακές εκθέσεις αξιολόγησης για υπηρεσίες δια βίου ΣυΕΠ, τοπικά/περιφερειακά/εθνικά αποτελέσματα, κ.λπ.

4. Για να **σημειωθεί το πλαίσιο στο οποίο αυτά τα στοιχεία ποιότητας, τα κριτήρια και οι δείκτες εφαρμόζονται**, όπου αυτό είναι δυνατό, δηλαδή, σχολεία, τριτοβάθμια εκπαίδευση, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, εκπαίδευση ενηλίκων, δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης, πρωτοβουλίες κοινωνικής ένταξης.

5. Για να **εξεταστεί κατά πόσον υπάρχει, ή μη περιθώριο για βελτίωση της «οριζόντιας ανάγνωσης»** για την ανάπτυξη πιο συνεκτικής και συνεπούς πολιτικής και πρακτικών της δια βίου ΣυΕΠ.

Το πλαίσιο δεν έχει σχεδιαστεί ως μια «ολοκληρωμένη επιστημονική προσέγγιση», αλλά περισσότερο ως ένα χρήσιμο σημείο εκκίνησης για την πρακτική αξιολόγηση από τις χώρες του βαθμού πρόσβασης στα διαθέσιμα δεδομένα και των κενών στις παρούσες ρυθμίσεις. Δεν ενδείκνυται να το χρησιμοποιήσουν οι φορείς χάραξης πολιτικής ως εργαλείο συγκριτικής αξιολόγησης μεταξύ των χωρών. Κάθε χώρα έχει το δικό της μοναδικό και διαφορετικό σύνολο συνθηκών συμπεριλαμβανομένης

της ποικιλομορφίας σε μέγεθος, πληθυσμό και γεωγραφικό πλαίσιο και αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν σημαντικά το σχεδιασμό και την παροχή των υπηρεσιών της δια βίου ΣυΕΠ.

Σε όλη την Ευρώπη υπάρχουν πολλά πλαίσια διασφάλισης της ποιότητας και βάσεις τεκμηρίωσης που χρησιμοποιούνται ή αναπτύσσονται. Το πλαίσιο αυτό έχει σχεδιαστεί για να τα υποστηρίξει και να τα συμπληρώσει λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες προσεγγίσεις για τη συλλογή δεδομένων και τη διασφάλιση της ποιότητας που έχουν υιοθετηθεί σε κάθε χώρα. Ο πρωταρχικός στόχος εδώ είναι να παραχθεί ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο διασφάλισης της ποιότητας που θα προσφέρει στους φορείς χάραξης πολιτικής *αξιόπιστη και χρήσιμη* διασφάλιση ποιότητας και τεκμηριωμένων πολιτικών όπως και τις επιπτώσεις των μέτρων (για παράδειγμα, της σχέσης κόστους-οφέλους για κράτη και ιδιώτες). Βασικός στόχος είναι να αναπτυχθεί μια ισχυρή κουλτούρα τεκμηριωμένων πολιτικών που να αναγνωρίζουν διατομεακά θέματα σε ένα πλαίσιο πολιτικής της δια βίου ΣυΕΠ.

ΧΩΡΑ:

ΒΑΣΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ: (1) Σχολεία (2) ΕΕΚ; (3) Τριτοβάθμια Εκπαίδευση(4) Εκπαίδευση Ενηλίκων (5) Απασχόληση (6) Κοινωνική Ενταξη

ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ:

ΑΝΑΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ομάδα Κριτηρίων ποιότητας	Κριτήρια	Δείκτης	Παραδείγματα πιθανών δεδομένων	Σχόλια Αναθεώρησης της Πολιτικής
1. Επάρκεια Συμβούλων Σταδιοδρομίας	1.1. Αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων ανάλογα με τον τομέα εφαρμογής της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας	<p>Καθορισμένα Επίπεδα προσόντων¹³</p> <ul style="list-style-type: none"> • Απαιτήσεις τομέα εφαρμογής της συμβουλευτικής Ποσοστό % πλήρως καταρτισμένων • Ποσοστό % μερικώς καταρτισμένων • Ποσοστό % με κανένα προσόν κάτω από ένα επίπεδο 	<ul style="list-style-type: none"> • Εθνικές διατάξεις/ νομοθετικές απαιτήσεις • Εθνικό Μητρώο Συμβούλων Σταδιοδρομίας • Εκθέσεις παρόχων • Εκθέσεις χρηματοδότη • Κρατική βάση δεδομένων 	
	1.2. Συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη	<p>Αρ. ωρών επιμόρφωσης σε διάστημα 1 έτους ανά επίπεδο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επίπεδο Συμβούλων Σταδιοδρομίας¹⁴ • Επίπεδο διευθυντή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας¹⁵ <p>Αριθμός συμβούλων που έχουν υπογράψει τον επαγγελματικό κώδικα ηθικής:</p> <p>Επίπεδο Συμβούλων Σταδιοδρομίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εθνική βάση δεδομένων • Εκθέσεις Αναδόχων • Εθνικό πρότυπο ποιότητας • Εκθεση(εις) Αξιολογητών Εθνικών Συστημάτων ποιότητας • Εφαρμογή του Πλαισίου Δεξιοτήτων του CEDEFOP (2009) • Εκθεση(εις) επιθεώρησης • Εθνικό πρότυπο ποιότητας • Εκθεση(εις) αξιολογητών Εθνικών Συστημάτων ποιότητας • Εθνικό Μητρώο Συμβούλων Σταδιοδρομίας 	

¹³ Παρακαλείσθε να σημειώσετε συγκεκριμένες λεπτομέρειες, όπου είναι δυνατόν, στη δική σας απάντηση στο τμήμα σχολίων.

¹⁴ Παρακαλείσθε να σχολιάσετε τις απαιτήσεις για CPD και να ονομάσετε τον οργανισμό ή την κρατική δομή που ορίζει τις συγκεκριμένες απαιτήσεις.

¹⁵ Πράξτε όπως στο προηγούμενο

		<p>Εκθέσεις πολιτικών</p> <ul style="list-style-type: none"> Εκθέσεις παρόχων Εκθέσεις επιθεώρησης Αυτοαναφορά συλλόγων συμβούλων σταδιοδρομίας 	
<p>1.3. Μέλος επαγγελματικών συλλόγων συμβούλων σταδιοδρομίας</p>	<p>2.1. Ευκολία πρόσβασης σε υπηρεσίες και προϊόντα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας</p>	<p>Συνολικό δυναμικό εργαζομένων τομέα ΣυΕΠ</p> <ul style="list-style-type: none"> Ποσοστό % που είναι μέλη επαγγελματικών συλλόγων συμβούλων σταδιοδρομίας π.χ. συμμετοχή 1, 2, 3, 3+ 	<p>• Δεδομένα από τους Συμβούλους Σταδιοδρομίας και τη διοίκηση συμπεριλαμβανομένου του χρόνου που δαπανάται για τις έρευνες και IP διευθύνσεις on-line και ενημερωμένα χαρτοφυλάκια σταδιοδρομίας και αυτοαναφορές π.χ. εκθέσεις απόδοσης υπηρεσιών και συστήματα ηλεκτρ. του φορέα, συστήματα παρακολούθησης ΤΠΕ π.χ. Εκθέσεις του Σχεδίου Δράσης από το «Google Analytics»</p>
<p>2. Συμμετοχή πολιτών / χρηστών</p>	<p>Ειδική πολιτική και στόχοι για την ισότητα και την ποικιλομορφία στο σχεδιασμό και την παροχή υπηρεσιών</p> <ul style="list-style-type: none"> Ποσοστό % πολιτών από διαφορετικά υπόβαθρα που συμμετέχουν στο σχεδιασμό και την παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ <p>Αναλογία προσωπικού ΣυΕΠ/ χρηστών, π.χ. αρ. χρηστών σε ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα προς αρ. ωρών προσωπικού το ίδιο χρονικό διάστημα</p> <p>Κόστος ανά παρέμβαση</p> <p>π.χ. αρ. ωρών προσωπικού προς αρ. διαφορετικών τύπων παρεμβάσεων</p>	<p>Πραγματικός αριθμός πολιτών/ χρηστών που που επισκέπτονται τις υπηρεσίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> Στο Διαδίκτυο (αρ. επισκέψεων συμπεριλαμβανομένων διαφορετικών τύπων υπηρεσιών ΣυΕΠ, Μέσω τηλεφώνου (αρ. καλούντων), Ατομικές συνεδρίες (αρ. πελατών), Ομαδικές συνεδρίες (αρ. πελατών) 	<p>• Αρχεία συμμετοχής πελατών στο σχεδιασμό και την παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ</p> <p>• Πολιτική για την ισότητα και την διαφορετικότητα</p> <p>• Αυτοαναφορές πελατών</p> <p>• Εκθέσεις επιθεώρησης</p> <p>• Δεδομένα Ανθρωπίνων Πόρων</p> <p>• Δεδομένα απόδοσης πελάτη</p> <p>• Εκθέσεις ανατροφοδότησης συμβούλου</p> <p>• Διαχείριση πληροφοριών π.χ. σύνολα δεδομένων για διαφορετικούς τύπους παρεμβάσεων, συμπεριλαμβανομένου χρόνου και κόστους.</p>

	<p>2.2. Ικανοποίηση του πελάτη από τις υπηρεσίες που παρέχονται, συμπεριλαμβανομένου του επιπέδου της ευαισθητοποίησης σε διαφορετικούς τομείς, π.χ. σχολεία, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, τριτοβάθμια, εκπαίδευση ενηλίκων, δομές για την απασχόληση και πρωτοβουλίες για την κοινωνική ένταξη.</p>	<p>Ενα συμφωνημένο επίπεδο ικανοποίησης των χρηστών που εκφράζεται ως ποσοστό (%)</p> <p>Τηλεφωνικές ή on-line έρευνες μετά – παρακολούθησης σε συμφωνημένα χρονικά διαστήματα π.χ. 3, 6 και/ή 12 μήνες +</p> <p>Επικαιροποιημένος χάρτης δικαιωμάτων των χρηστών ή διακήρυξη δικαιωμάτων</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Έρευνες ικανοποίησης πελατών on-line και μη. • Έρευνες σύμβουλου ή/ και εξωτερικού αξιολογητή. • Ποιοτικό εργαλείο • Έρευνα ανταπόκρισης πελάτη
	<p>2.3. Συμμετοχή των χρηστών στο σχεδιασμό και τον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων της Υπηρεσίας και του σχεδίου δράσης.</p>	<p>Ενα συμφωνημένο ποσοστό εκπροσώπων των πολιτών/ τελικών χρηστών συμμετέχει στην ομάδα διοίκησης που είναι υπεύθυνη για τον ετήσιο και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ετήσιος προγραμματισμός με συγκεκριμένους ποσοτικούς και ποιοτικούς στόχους • Σχέδιο δράσης • Πρακτικά της συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου κ.λπ. • Εκθέσεις της Ομάδας - εστίασης
	<p>2.4. Συμμετοχή των χρηστών σε αυτοαξιολόγηση και εξωτερική αξιολόγηση της Υπηρεσίας.</p>	<p>Ενα συμφωνημένο επίπεδο συμμετοχής των χρηστών σε έρευνες αξιολόγησης</p> <p>Ενα συμφωνημένο ποσοστό εκπροσώπων των χρηστών συμμετέχουν σε ελεγκτικούς φορείς.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Έρευνες αξιολόγησης χρηστών • Εκθέσεις εξωτερικών επιθεωρήσεων (π.χ. εκθέσεις ISO) • Εκθέσεις ανατροφοδότησης προτύπων ποιότητας

<p>3. Παροχή υπηρεσιών και βελτίωση.</p>	<p>3.1. Εκμάθηση και εφαρμογή δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας (ΔΔΣ)</p>	<p>Μαθησιακά αποτελέσματα που σχετίζονται με συγκεκριμένες πτυχές των ΔΔΣ, π.χ. ικανότητες διαχείρισης της σταδιοδρομίας που συνδέονται με « εθνικό κατάλογο αποτελεσμάτων για ΔΔΣ»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιολόγηση πριν-και μετά την παροχή υπηρεσιών 	
<p>3.2. Σύστημα διαχείρισης ποιότητας (ΣΔΠ)¹⁶.</p>	<p>Υπαρξη Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας σύμφωνου με το εθνικό πρότυπο ποιότητας, το οποίο περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) την επάρκεια των συμβούλων/ χρηστών, (ii) τη συμμετοχή των πολιτών/ χρηστών, (iii) τη σύνδεση της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας με την εκπαίδευση και την αγοράς εργασίας, (iv) τη συγκριτική αξιολόγηση και τις δράσεις για συνεχή βελτίωση. 	<p>Επίτεδο οικονομικών επενδύσεων στον τομέα εξοπλισμού και λογισμικού των ΤΠΕ π.χ. ανάλυση των πραγματικών δαπανών συγκριτικά με το προηγούμενο έτος</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εσωτερικές και Εξωτερικές Επιθεωρήσεις. • Αυτοαναφορά • Στοιχεία χρήσης του πελάτη και έρευνες ικανοποίησης • Εκθέσεις πληροφόρησης για την αγορά Εργασίας • On-line παροχή πληροφ οριών από πύλες για την αγορά εργασίας • Πληροφόρηση για τους ανθρωπίνους πόρους 	
<p>3.3. Κατάλληλα εργαλεία ΤΠΕ και λογισμικό.</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Κόστος δαπανών • Εκθέσεις αξιολόγησης για τα προστιθέμενα οφέλη 	

¹⁶ Μπορεί να αναφέρεται σε εθνική, τομεακή, υπηρεσια ή δομή παροχής.

	<ul style="list-style-type: none"> • Κόστος δαπανών • Εκθέσεις αξιολόγησης για τα προστιθέμενα οφέλη 		
<p>3.4. Επικαιροποιημένη γνώση για την εκπαίδευση και την αγορά εργασίας</p>	<p>Επίπεδο επενδύσεων σε πηγές πληροφόρησης για την αγορά εργασίας και την κατάρτιση</p> <p>π.χ. πρόμβαση σε εθνικές, κοινοτικές και διεθνείς βάσεις δεδομένων για ευκαιρίες μάθησης και εργασίας/ ισοτιμίες προσόντων/ περιγραφές θέσεων εργασίας</p> <p>π.χ. κατανομή των δαπανών για την ανάπτυξη on-line και μη εκδόσεων και υλικών</p> <p>π.χ. χρόνος που δαπανά το προσωπικό για την εκπαίδευση στην πληροφόρηση για την αγορά εργασίας και την ανάπτυξη σχετικών βάσεων δεδομένων σε σχέση με την επιλογή της ανάθεσης σε εξωτερικούς συμβούλους</p>	<p>Επίπεδο επενδύσεων στην εκπαίδευση του προσωπικού</p> <p>π.χ. ποσοστό εκπαιδευμένου προσωπικού και συναφή έξοδα</p> <p>π.χ. εκπαίδευση πάνω στη εργασία, Ανώτατη εκπαίδευση, άλλα</p> <p>π.χ. ποσοστό προσωπικού που υποστηρίζεται για να παρακολουθήσει συνέδρια και εκδηλώσεις Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης και συναφείς δαπάνες</p> <p>π.χ. ποσοστό προσωπικού που καλύπτει με ίδιους πόρους τη συμμετοχή σε συνέδρια και εκδηλώσεις ΣΕΚ</p>	<p>3.5. Προφίλ και χαρακτηριστικά των ομάδων χρηστών (σαφώς ορισμένα και συνδεδεμένα με τις ομάδες-στόχους της πολιτικής)</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Εσωτερικό σύστημα ελέγχου εκπαίδευσης 		

<p>4. Οικονομικά οφέλη για τις κυβερνήσεις</p>	<p>4.1. Άμεση, μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη εξοικονόμηση δημόσιων πόρων σε σχέση με τις διαφορετικές μορφές συμβουλευτικών παρεμβάσεων¹⁷</p>	<p>Ποσοστό των χρηστών που μεταβαίνουν στην απασχόληση, εκπαίδευση / κατάρτιση, ανεργία συμπεριλαμβανομένων των αποδοκίμων στοιχείων της μετά παρακολούθησης</p> <p>Διάρκεια και ρυθμός μετάβασης στην εκπαίδευση και/ή την εργασία π.χ. διάρκεια παραμονής στο μητρώο ανέργων ή ποσοστό παρατεταμένης παραμονής στην εκπαίδευση.</p> <p>Παρακολούθηση της προόδου των συμβουλευόμενων στη σταδιοδρομία ή στην εκπαίδευση και κατάρτιση π.χ. αρ. ατόμων που δεν λαμβάνει πλέον επιδόματα πρόνοιας ως άμεσο αποτέλεσμα της συμβουλευτικής παρέμβασης π.χ. μείωση του ποσοστού διαρροής από το σχολείο, τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση ή την ανώτατη εκπαίδευση και επιπτώσεις στις κρατικές δαπάνες π.χ. ποσοστό μετάβασης ατόμων εκτός εκπαίδευσης/κατάρτισης/ απασχόλησης στην εκπαίδευση, κατάρτιση και/ή απασχόληση</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Μέτρα Προορισμού • Σύστημα παρακολούθησης ατόμων εκτός εκπαίδευσης/κατάρτισης/εργασίας • Κάρτα επίτευξης στόχων • Οριζόντιες μελέτες • Μελέτες Ομάδων Ελέγχου • Εγγραφή στα μητρώα (ανέργων κλπ) • Ανάλυση των μέτρων παρέμβασης • Το κόστος ή εξοικονόμηση κόστους από τη χρήση του τηλεφώνου, του διαδικτύου κλπ • Αξιολογήσεις προ και μετά την παρέμβαση 	
---	---	---	--	--

¹⁷ Το τμήμα 4 μπορεί να υιοθετηθεί για την επικέντρωση σε ένα εύρος διαφορετικών παρεμβάσεων ΣυΕΠ συμπεριλαμβανομένης της επιστροφής κέρδους στους εργοδότες και τις κυβερνήσεις.

	<p>4.2. Εξοικονόμηση δημόσιων πόρων μέσω Εθνικής τηλεφωνικής γραμμής βοήθειας -Εθνικής διακτυακής πύλης υπηρεσιών ΣυΕΠ -κατά πρόσωπο παροχής υπηρεσιών ΣυΕΠ</p>	<p>• Ετήσιες κρατικές δαπάνες για: π.χ. εθνική τηλεφωνική γραμμή βοήθειας π.χ. εθνική διακτυακή πύλη υπηρεσιών ΣυΕΠ π.χ. κατά πρόσωπο παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ</p>	<p>• Εκθεση εξωτερικού ελέγχου • Λογαριασμοί επιχειρηματικών δραστηριοτήτων</p>	
<p>5. Οικονομικά οφέλη για τα άτομα</p>	<p>5.1. Αύξηση του εισοδήματος των νοικοκυριών</p>	<p>Μειωμένη εξάρτηση από τις κοινωνικές παροχές μέσω αύξησης της απασχόλησης π.χ. πληροφορίες για υψηλότερες αποδοχές που λαμβάνονται από τους συμβούλους σταδιοδρομίας</p>	<p>• Ετήσια σχέδια επιδόσεων και εκθέσεων αναφοράς</p>	

Παράρτημα του πλαισίου διασφάλισης ποιότητας

Μια σειρά από διαφορετικά μοντέλα διασφάλισης ποιότητας έχουν εφαρμοστεί για το σχεδιασμό, τη διαχείριση και την παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ. Αυτές περιλαμβάνουν προσεγγίσεις που επιδιώκουν:

- την τυποποίηση της διαδικασίας της οργανωτικής αυτο-αξιολόγησης¹⁸
- τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας της πληροφόρησης, της συμβουλευτικής και του προσανατολισμού με βάση τους παράγοντες «ιδανικής εισαγωγής στοιχείων»¹⁹,
- τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων για να επιδειχθεί μετρησιμότητα²⁰,
- τη διάκριση μεταξύ των διαφόρων παραγόντων εισαγωγής στοιχείων, διαδικασιών και αποτελεσμάτων που εμπλέκονται στην παροχή

υπηρεσιών πληροφόρησης, συμβουλευτικής και προσανατολισμού²¹,

- την εφαρμογή ενός μοντέλου διασφάλισης της ποιότητας παροχής υπηρεσιών ΣυΕΠ (για παράδειγμα, οι επαγγελματίες ΣυΕΠ συνεργάζονται για τη δημιουργία ενός χάρτη εξυπηρέτησης πελατών και διαδικασιών για τη διασφάλιση της επιθυμητής ποιότητας)²².

Παρά το γεγονός ότι οι θεωρητικές προσεγγίσεις διαφέρουν ως προς τις λεπτομέρειες στο περιεχόμενο και την εφαρμογή τους, η διασφάλιση της ποιότητας γίνεται αντιληπτή από την οπτική των εισροών, διαδικασιών και αποτελεσμάτων. Σε γενικές γραμμές, υπάρχουν τουλάχιστον τρεις γενικές προσεγγίσεις για την εξασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών ΣυΕΠ:

1. Η διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών από οργανισμούς (Εθνικό Πρότυπο). Ο σκοπός εδώ είναι να εξασφαλιστεί η ποιότητα της παροχής των υπηρεσιών ΣυΕΠ: για παράδειγμα, μέσω

¹⁸ Το Μοντέλο Αριστείας EFQM λέγεται ότι είναι το πιο ευρέως χρησιμοποιούμενο πλαίσιο για την οργανωτική αυτοαξιολόγηση στην Ευρώπη και έχει γίνει η βάση για την πλειονότητα των εθνικών και περιφερειακών βραβείων ποιότητας. Για περισσότερες πληροφορίες, δείτε: <http://www.guidance-research.org/EG/ip/theory/tp/efqm>

¹⁹ Mayston, D. (2002). *Αξιολογώντας τα οφέλη της ΣυΕΠ*. Derby: Κέντρο Μελετών Προσανατολισμού, University of Derby.

²⁰ Sampson, J.P., Reardon, R.C., Peterson, G.W. & Lenz, J.G. (2004). *Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας και Υπηρεσίες: μια γνωστική προσέγγιση Επεξεργασίας Πληροφοριών*, Chapter 14. Belmont, CA: Brooks/Cole.

²¹ den Boer, P., Mittendorf, K., Scheerens, J. & Sjenitzer, T. (2005). Δείκτες και σημεία αναφοράς για τη διά βίου ΣυΕΠ. Θεσσαλονίκη: Cedefop.

²² Evangelista, L. (2003). *Η διασφάλιση της ποιότητας στον τομέα των υπηρεσιών ΣυΕΠ - ένα τρι-μεταβλητό μοντέλο*. *Professionalità Journal*, No.78. Italy: Editricela Scula. Βλέπε: <http://www.orientamento.it/orientamento/tri-varibile.pdf>

ενός εθνικά προσαρμοσμένου πρότυπου (π.χ. Εσθονία, Λιθουανία, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο). Ο ρόλος της κυβέρνησης είναι να εγκρίνει επίσημα ή «με χαμόγελο» ένα τέτοιο εθνικό πρότυπο ως δείκτη της ποιότητας, όπως και ένα σήμα κατατεθέν για την προστασία των καταναλωτών/πελατών. Σε γενικές γραμμές, οι εργοδότες αναλαμβάνουν την ευθύνη να ηγηθούν στο σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός εθνικού προτύπου με εισροές από επαγγελματικές ενώσεις σχετικά με τις ικανότητες του συμβούλου σταδιοδρομίας.

2. Η διασφάλιση της ποιότητας της παροχής υπηρεσιών στα σχολεία, κολέγια, εκπαιδευτικούς φορείς και πανεπιστήμια (Περιφερειακά ή Τοπικά Βραβεία/Χάρτης κριτηρίων ποιότητας). Ο σκοπός εδώ είναι να εξασφαλιστεί η παροχή των υπηρεσιών εκπαίδευσης σταδιοδρομίας, πληροφόρησης, συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Ο ρόλος της κυβέρνησης είναι να δοθούν κίνητρα σε ιδρύματα που θέλουν να εργαστούν προς την κατεύθυνση περιφερειακών/ τοπικών βραβείων ποιότητας που συνδέονται με το σχέδιο βελτίωσης τους και των εξωτερικών πλαισίων ελέγχου. Οι εργοδότες έχουν την ευθύνη για την υλοποίηση του σχεδίου, ενώ οι σύμβουλοι σταδιοδρομίας συμβάλλουν στην τεκμηρίωση των επιδράσεων των παρεμβάσεων ΣυΕΠ.

3. Η διασφάλιση της ποιότητας των ελεύθερων επαγγελματιών ΣυΕΠ (Επαγγελματικά πρότυπα). Ο σκοπός εδώ είναι να διαβεβαιωθούν οι χρήστες των υπηρεσιών ότι οι ιδιώτες σύμβουλοι σταδιοδρομίας εργάζονται πάνω σε συμφωνημένο κώδικα δεοντολογίας και σε κοινά επαγγελματικά πρότυπα.

Το Πλαίσιο Διασφάλισης Ποιότητας βασίζεται σε μια σειρά από συνεχιζόμενες πιλοτικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες που έχουν αναληφθεί το 2011-12. Τουλάχιστον επτά κράτη μέλη έχουν επιτυχώς δοκιμάσει και τελειοποιήσει το πλαίσιο διασφάλισης ποιότητας στο πλαίσιο της ανάπτυξης των εθνικών πολιτικών ΣυΕΠ, το οποίο περιλαμβάνει καταγραφή των δεδομένων και προσδιορισμό των κενών στα υπάρχοντα μέτρα καταγραφής στοιχείων και αποτελεσμάτων. Το έργο βασίζεται, επίσης, σε άλλα ευρήματα από σχετικά πλαίσια της ΕΕ²³ και παγκόσμια επαγγελματικά πρότυπα²⁴. Επιπλέον, αναλύθηκαν προηγούμενες μελέτες σχετικά με τεκμηριωμένες πολιτικές ΣυΕΠ²⁵ και εξετάστηκαν σχετικές πολιτικές και πρακτικές²⁶ εκτός Ευρώπης.

Μια συμπληρωματική τεκμηριωμένη προσέγγιση για τη μέτρηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων μετά από τις παρεμβάσεις σταδιοδρομίας υλοποιήθηκε πιλοτικά από το ELGPN. Ο κατάλογος Απογραφής των Αποτελεσμάτων των Υπηρεσιών ΣυΕΠ έχει σχεδιαστεί για να αξιολογήσει τις ανάγκες του πελάτη και την ανταπόκριση. Αυτή τη στιγμή δοκιμάζεται στην Εσθονία, τη Γερμανία, την Ουγγαρία, την Πορτογαλία και τη Σλοβενία, όπως περιγράφεται στην μελέτη περίπτωσης 6. 6 στο τμήμα 6.

²³ Για παράδειγμα, Cedefop (2009). *Επαγγελματοποίηση της Συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού στην Ευρώπη*. Πανόραμα Σειρά 164. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

²⁴ .Για παράδειγμα, Διεθνής Ένωση για τον Εκπαιδευτικό και Επαγγελματικό Προσανατολισμό (IAVG)(2003). *Διεθνείς Δεξιότητες για τους Συμβούλους Εκπαιδευτικού και Επαγγελματικού Προσανατολισμού*

²⁵ Για παράδειγμα, Maguire, M. & Killeen, J. (2003). *Αποτελέσματα από Πληροφόρηση και υπηρεσίες ΣυΕΠ*. Παρίσι: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

²⁶ Για παράδειγμα, τα Καναδικά Πρότυπα για τους Συμβούλους Επαγγελματικής Ανάπτυξης

EUROPEAN LIFELONG GUIDANCE POLICY NETWORK (ELGPN) aims to assist the European Union Member States (and the neighbouring countries eligible for the Lifelong Learning Programme) and the European Commission in developing European co-operation on lifelong guidance in both the education and the employment sectors. The purpose of the Network is to promote co-operation and systems development at member-country level in implementing the priorities identified in EU 2020 strategies and EU Resolutions on Lifelong Guidance (2004; 2008). The Network was established in 2007 by the member-states; the Commission supports its activities under the Lifelong Learning Programme.

Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ (European Resource Kit), έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τους φορείς χάραξης πολιτικής και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς να επανεξετάσουν τις υφιστάμενες υπηρεσίες δια βίου Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣυΕΠ) εντός της χώρας ή της περιοχής τους, καθώς και να προσδιορίσουν τα ζητήματα που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή και τα κενά που πρέπει να καλυφθούν, αντλώντας από τις πρακτικές σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η δια βίου ΣυΕΠ καλύπτει όλες τις δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν τα άτομα, σε οποιοδήποτε σημείο στη ζωή τους, να κάνουν επιλογές εκπαίδευσης, κατάρτισης και επαγγελματικές επιλογές και να διαχειρίζονται τη σταδιοδρομία τους. Ο Οδηγός Καλών Πρακτικών βασίζεται στις τέσσερις προτεραιότητες που προσδιορίζονται στα ψηφίσματα της ΕΕ του 2004 και 2008:

- Δεξιότητες Διαχείρισης Σταδιοδρομίας.
- Πρόσβαση, συμπεριλαμβανομένης της πιστοποίησης της πρότερης εμπειρικής μάθησης.
- Μηχανισμοί συνεργασίας και συντονισμού στην ανάπτυξη πολιτικών και συστημάτων Δια βίου ΣυΕΠ.
- Διασφάλιση της ποιότητας και τεκμηρίωση στην ανάπτυξη πολιτικών και συστημάτων Δια βίου ΣυΕΠ.

Ο Οδηγός Καλών Πρακτικών έχει αναπτυχθεί από τα μέλη του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Πολιτική στη δια βίου Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό (ELGPN). Το ELGPN αποτελεί μια σημαντική εξέλιξη για την υποστήριξη των εθνικών πολιτικών για την ανάπτυξη της δια βίου ΣυΕΠ στην Ευρώπη. Σήμερα αριθμεί 29 χώρες μέλη (AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IS, IT, LV, LT, LU, MT, NL, NO, PL, PT, RO, SE, SI, SK, TR, UK), με 2 επιπλέον χώρες ως παρατηρητές (BE, BG). Οι συμμετέχουσες χώρες ορίζουν τους εκπροσώπους τους στο δίκτυο, και ενθαρρύνονται να περιλαμβάνουν εκπροσώπους από κρατικούς ή μη κυβερνητικούς αρμόδιους φορείς για τη ΣΥΕΠ. Ως δίκτυο με γνώμονα τα κράτη-μέλη αποτελεί μια καινοτόμο μορφή της ανοικτής μεθόδου συντονισμού στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

